EXERCISE BOOK

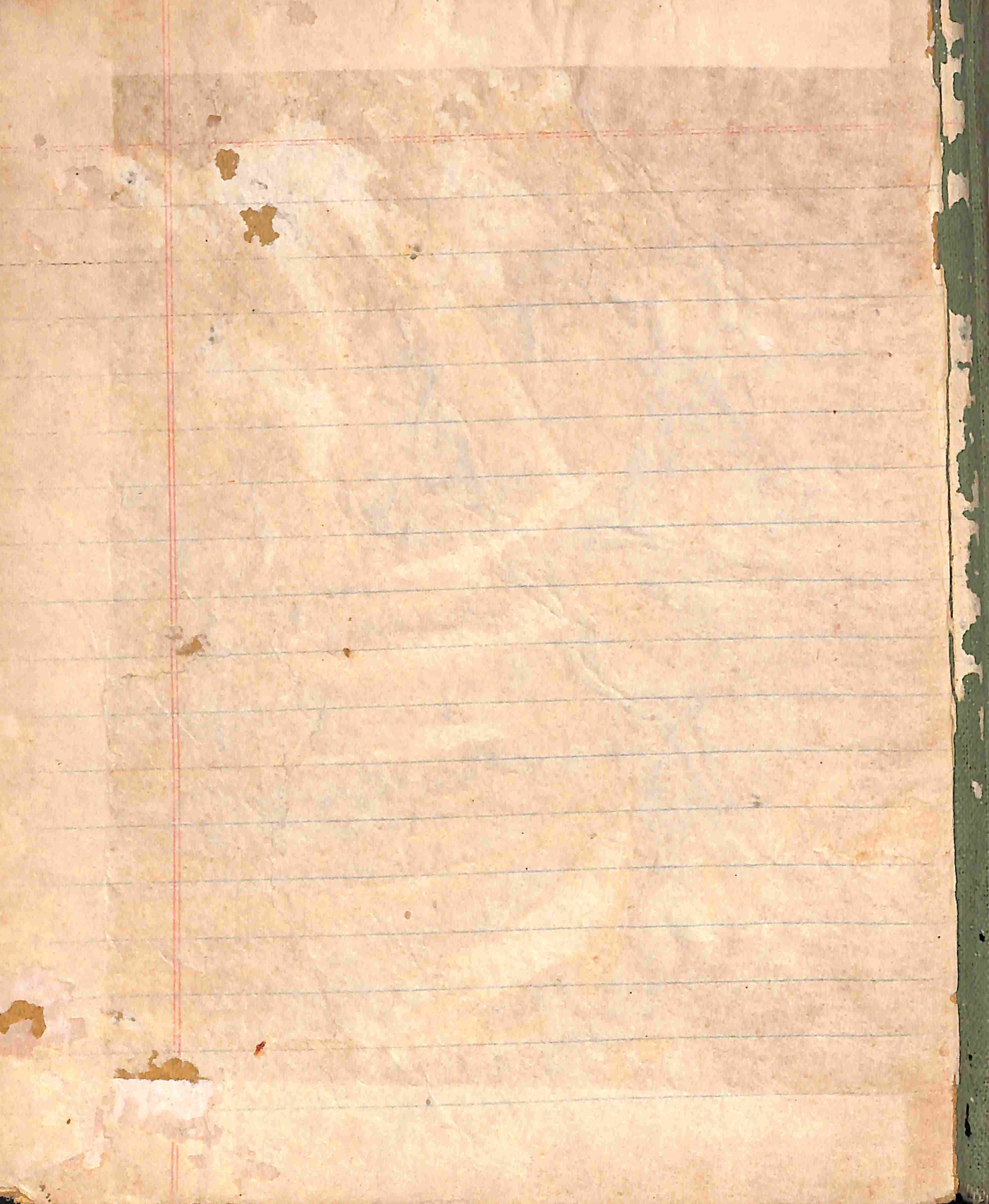

Name ______________________

Address ______________________

Subject ______________________

Produced by
C. B. S. R. INDUSTRIES

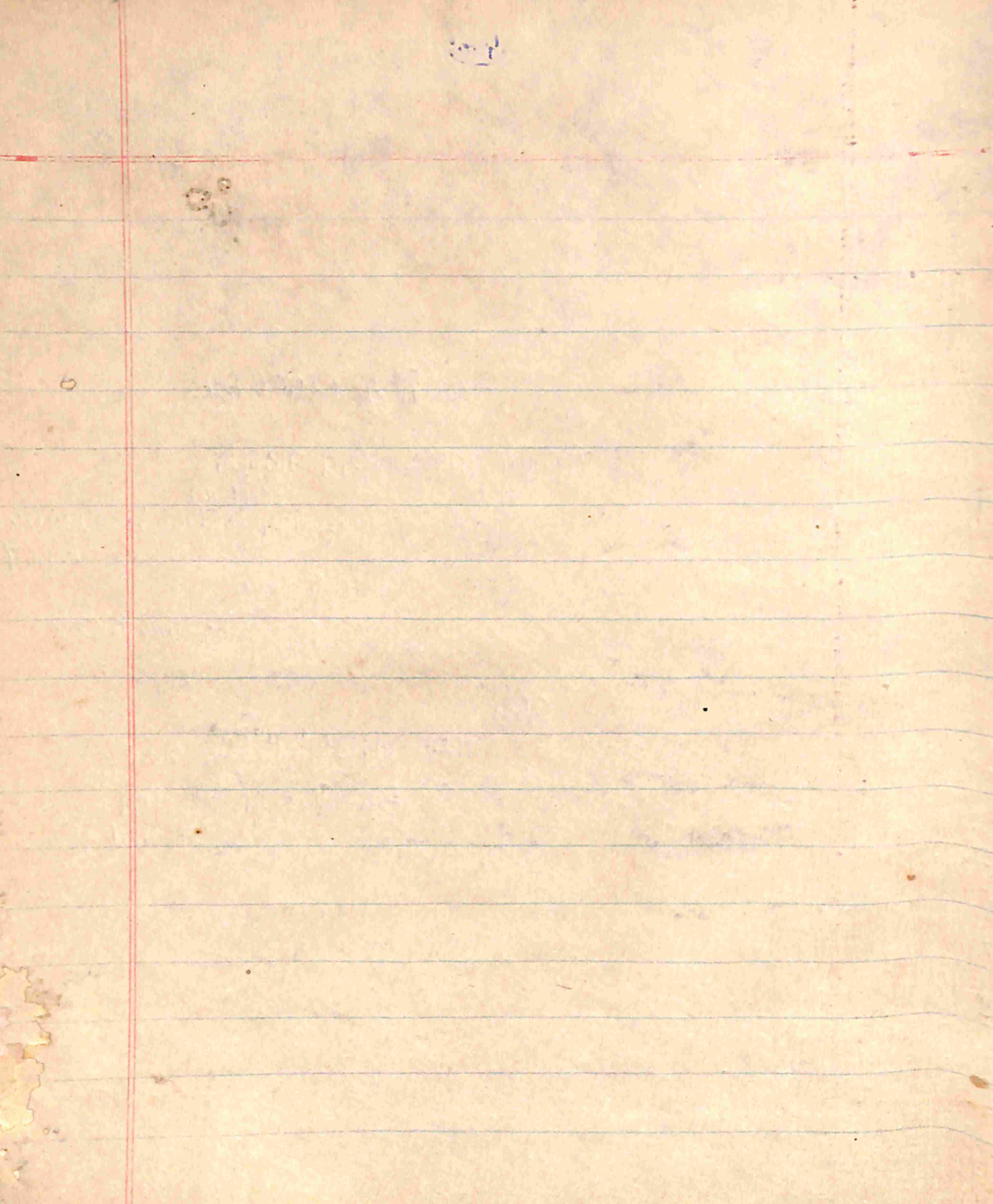
Vol II of Note Book.

परमार्थ सार - दूसरा नोटबुक
(of book)
from Page 127 on wards - Shaloka
No 69

on Note Book
from Page 400 to 583

Plus

Shiv Utpalastutra vali
from Page 1 to 101
in the end

(67)

127

एवं = اس طرح   स्वात्मप्रत्ययमर्पयन् = اپنا ذاتی تجربہ پیش کرتے ہوئے

प्रपत्त्या = [illegible]   ज्ञानिना = گیانی نے

विगलित = دور ہوگئی   कर्मफल = کرم پھل   अभिलाषेण

कृतमपि = اگر کرم کیا بھی گیا (اس گیانی نے)   न फलाय = (پھل سے) اس کو وہ پھل دینے والا نہیں ہے

इति = یہ   आवेदयन् = ظاہر کرتا   स्वानुभवसिद्धं = اپنے انوبھو سے ثابت ہو

लोकदृष्टान्तमाह = لوکیہ درشٹانت سے کہتے ہیں = [illegible]

इति = یہ   युक्तिभिरपि = ان یکتیوں سے بھی   सिद्धं = ثابت

ان یکتیوں سے ثابت ہوا

یہ   यत् कर्म ज्ञानिनो = جو کرم اس گیانی کا ہوتا

न सफलं तत् = وہ پھل والا نہیں ہے (یعنی [illegible])

کیوں   न = نہیں   मम = میرا   यदस्य = جو   तत् = [illegible]

(یعنی جو کرم میرا نہیں ہے [illegible])

تسیہ = اس گیانی کا

یہ [illegible]

इ यत = جو   दास्यंतो = [illegible]   नाहि = نہیں ہے

फलं = پھل   लोक = لوگ میں

एकमेव = میں ایک ہوں   चिद्घन: = پرکاش گھن

स्वतन्त्र: = سوتنتر   सर्वप्रमात्रन्तरतमत्वेन - سارے پرماتروں کے اندر اندرونی ہونے سے

[illegible] सर्वकर्मकारी = سارے کرموں کا کرنے والا (وہی جو پرکاش ہی) - ہے

[illegible] नाहं = نہیں ہوں میں   कर्ता = کرتا

- میں آپ ہی سب کا کرتا نہیں ہوں -

[illegible] पारमेश्वरी = پرمیشور کی   स्वातन्त्र्यशक्ति = سواتنتریہ شکتی

इत्थं करोति = ایسے کرتی ہے (یعنی یہ سارا کرم کرتی ہے)

इति = اس سے   मम = میرے   प्रबुद्धचैतन्यरूपस्य = [illegible]

एतावता = اس سے   किं मायातम्? = کیا مجھ پر مایا آیا؟ (اس کا کیا ہے)

इति युक्तिभिः = ان یکتیوں سے

प्राक्प्रतिपादितस्वरूपाभिः = [illegible] (اوپر) [illegible] -

उपपत्तिभिः = [illegible]   व्यवस्थाप्य = [illegible] (اوپر)

स्वात्मस्वरूपविदः = [illegible] -

प्रमातृ = [illegible]   अन्यथा = [illegible]

(402)

67/

128

देहाद्यहंभावाभावात् = دیہہ وغیرہ میں اہم بھاؤ کے نہ ہونے سے

हेयोपादेय = چھوڑنے اور اختیار کرنے کے قابل

शून्यत्वेन = خالی ہونے سے

यत् सिद्धं कर्म → جو سدھ کرم ہے

निष्पन्नमपि = بنا ہوا - کیا ہوا - سدھ ہوا

कृते = کیا ہوا

न = نہیں

सफलं = پھل والا →

न = نہ

तत् = وہ

फलेन = پھل سے

युज्यते = ملتا ہے

तस्य आत्मज्ञानिनः = آتم گیانی کو

प्रतिपादितवत् = سمجھا ہوا ہے

उभयथा = دونوں طرح سے

कृत्रिमत्वा = کرتریم ہونے کا

प्रभावात् = نہ ہونے سے

कृतमपि = کیا ہوا بھی

कर्म = کرم

कुत्र = کہاں

फलेन योगं कुर्यात् = پھل سے جوڑ کرے ؟ [پھل سے کیسے مل سکتا ہے]

देहादिप्रमातृताभिमानस्वभावाभ्यासाभावात्

دیہہ وغیرہ میں پرماتا ہونے کا ابھیمان اس کے سوبھاؤ کا ابھیاس نہ ہونے سے

न काचित = نہیں کوئی بھی

इति यावत् = اس طرح یہاں تک

یہاں اس بات تک کہ اس کو ....

67 128

कृतस्य = کئے ہوئے کا या = جو प्रमातुः = پرماتا کا

फलस्याभिमानरूपिणः = ثمرہ کا ابھیمان روپی

एष एव आश्रयः = یہی ہے ثمرہ کا ابھیمان روپی آشرے

ज्ञानिनस्तु = گیانی کا تو अभिमानाभावात् = ابھیمان نہ ہونے سے

स्वात्मनि रूप एव = اپنے ہی روپ میں

प्रक्षीणः = ختم ہوا कर्म = کرم न = نہیں

फलेन सम्बध्यते = ثمرہ سے ساتھ جوڑا جاتا ہے

ननु = یعنی अभिमानमेव = ابھیمان ہی

कर्म = کرم फलेन युज्यते = ثمرہ سے جوڑتا ہے

इति = یعنی कुत्र = کہاں यथा = جیسے

इत्याह = اس پر کہا ہے

'न ममेदमपि' इत्यादि → इदं च एतत् =

न स्म पूर्वं = پہلے نہیں यथा = جیسے

(404)

67/129

"न मम इदं" → यज्ञादिकं = یگیادی کو [illegible] अपि तु तस्य"

→ कस्यापि = کسی کا अर्थात् = [illegible]

यजमानस्य = یجمان کا "इति" → अनया बुद्ध्या

कृतमपि = [illegible] यज्ञादिकं कर्म = یگیادی کرم [illegible] =

"लोके" = دنیا میں → मूल्यार्थितया = [illegible]

फलाभिमानाभावात् न = [illegible]

([illegible])

यतः = [illegible] कर्म = [illegible] पारलौकिकेन फलेन

यत् = [illegible] = [illegible]

कल्पते = [illegible]

तथापि = [illegible]

[illegible] "यजन्ति याजकाः" [illegible] "यजते यजमानः"

इति = [illegible] न्यायेन = [illegible]

([illegible])

यजताम् = [illegible] ऋत्विजां = [illegible] यज्ञकर्म = [illegible]

स्वयं = [illegible] कृतवतामपि = [illegible]

[illegible] "इदम् अश्वमेधादिकं यज्ञकर्म न अस्माकं किंचित्"

129 67/

"یہ اشومیدھ واویک یگیہ کام نہیں ہے کچھ بھی ہمارا"

[illegible]

प्रापित् = ہوکر   दीक्षितस्य = دیکشت کو

पुरायवत: = پن ترشت کو   वयं = ہم   किल = یقیناً

इहयज्ञकर्मणि = اس یگیہ کام میں   नियमित = پابند - نیمترت ہیں ہم

[illegible]

मूल्यमात्रार्थिनः = تحول ماتر کی ہم ہیں
[illegible] [illegible]

पित्र = اس کا پر   न = نہ   कैश्चैव = کچھ بھی نہیں

(ہم اس کام پر کچھ بھی نہیں ہیں - اسطرح ہر ستی کا اس کام پر ہونا ہے)

यजमान = یجمان   पुनः = پھر   एवमुना कर्मणा = اس کرم سے

स्वर्गादिफलभागपि = سرگ آدیک پھل بھوگی

इति = اس طرح   तेषां = ان پر ہونے کا

कर्मफलाभिमानाभावात् = [illegible]   न = نہ

स्वयं = آپ ہی   कृतमपि = کیا ہوا بھی   कर्म = کرم

तदीयेन [illegible]   स्वर्गादिना फलेन = سرگ آدی پھل

युज्यते = جوڑا جاتا ہے

[illegible]

67/

129/130

यजमानस्तु = [illegible] तु = [illegible] तत्र यज्ञकर्म = اس زمانہ میں کرتا ہو

स्वयम् अकुर्वाणा = آپ اگر نہ کرنے والا

ऋत्विङ् निर्वर्त्य कर्म मुख्य प्रक्षयापि = برہمنوں نے جو کرم بنایا اس کرم کے پھل کو چاہنے والا

"मम इदम् अश्वमेधादिकं" = [illegible]
यज्ञकर्म
کرم ہیں

मदीयेन = [illegible] धनेन = [illegible] अमी ऋत्विजः = یہ برہمن

कर्मणि = کرم پر प्रवृत्ताः = [illegible] [اتنا زمین کی بھاگی پائیگا]

इति = ایسا ममैव = میرا ہی स्वर्गादिफले = سرگ وغیرہ پھل

द्रव्यपातात् = [illegible] अवश्यं भावि = [illegible]

इति = ایسا अकुर्वाणस्यापि = نہ کرنے والا بھی اگر

यथा = جیسا समीहित = [illegible] कर्मफल = کرم پھل

अभिमान दार्ढ्यात् = اس ابھیمان کی دڑہتا سے

तत् = اس तस्य = اسکا कर्म = کرم

फलेन युज्यते = [illegible]

67/

130/

एत एव = اسی لئے ' कर्त्रभिप्राये क्रियाफले "

~~کرتا کے لئے اپنے لئے~~ . یہ کرانے کا سوچو ہے - کرتا جو ابھی پرائے ہے

اس سے مجھے کیا بس ہوگا - اگر یہ میں کروں گا

इति = ایسا کرے दीक्षितात् = دیکشت سے کو

कर्तुः = کرنے والے کو ' यजते यजमानः ' /

جہاں ملتا کرتا ہو ← جہاں پر یہ ہو

इति आत्मनेपदम् = آتمنے پد - لین

= ایسے دیکھنا یہ د. " اپنے لئے "

' कर्त्रनभिप्राये तु परस्मैपदं ' /

کرتا کا جہاں ابھی پرائے (مطلب) ... وہاں پرسمے پد آتا ہے

جیسے " यजन्ति याजकाः " یہ برہمن جہاں ... کرتے ہیں

इति = ایسا

इयान् = اتنا महिमा = بڑا دृश्यते ?

کے विकल्पस्वातन्त्र्यस्य ... سوچ کا ... = ... بار کرنے والے

यत = جو . स्वयं = آپ سے कृतमपि = کیا ہوا بھی

कर्म = کام (کرتا کا) फलाभिमानाभावात्

پھل کا ابھیمان نہ ہونے سے

130

तत्फलेन = اس کے پھل سے न युज्यते = وہ نہیں جڑتا ہے

अन्यैः = اور (پرائیوں سے) कृतमपि = کیا ہوا بھی कर्म = کرم

"मम इदम्" = میرا یہ ہے इति = اس

अभिमानदार्ढ्यात् = ابھیمان کی درڑھتا سے फलयुक्तं स्यात् = پھل یکت ہو سکتا ہے

तस्मात् = اس لئے ऋत्विग्व्यापारवत् = ارتوج کے ویاپار کی طرح

क्रियमाणं = کیا ہوا योगिना = یوگی سے

कर्म = کرم फलाभिमानाभावात् = پھل کے ابھیمان کے ابھاؤ سے

न = نہ तत् = اس सफलं भवेत् = پھل یکت ہو سکتا ہے

~~o~~

68/

एवं = اس طرح सर्विकर्मसु = سب کاموں میں द्वेषो पादित विकल्पनौ (कल्पको)
جو بڑی لہر کی طرح آتی ہے وہ کلپنا ہے جو کام کرتی ہے

131/ (68)

परित्यक्त बुद्धि = چھوڑی ہوئی بدھی ہوئی سوچ
ज्ञानी = گیانی

दीप्त: = جلتا ہوا स्यात् = ہوتا ہے

इत्याह = ایسا کہا ہے

इत्थं = اس طرح सकल विकल्पान् = سارے کلپوں کو

प्रति बुद्धा = بڑھی ہوئی بنا ہوا - کی भावना = بھاونا

समीरणात: = ہوا سے (تیز ہی ہوئی بدھی سے اس کی بھاونا)

आत्मज्योतिषि = آتما روپ اگنی میں दीप्ते = جب جلتی ہو - چمکتی ہوئی

जुह्वत ज्योतिर्मयो = ہون کرتا ہے भवति = ہے

آتما روپ اگنی میں سارے کلپوں کو آہوتی دیتا ہے - وہی روپ کو بنتا ہے

جس طرح آگ ہوا سے بڑھتی ہے اسی طرح بدھی سے تیز ہوتا ہے

"इत्थं" اس طرح → व्याख्यातेन = دو طرح کے بیان کرنا بتلایا

प्रकारेण = دوسرے طریقے سے या = دو

68/

131/

ذرّہ کی — सर्वात्मना सविद्य एवं स्फुरामि"

"भावना" شعور → "एकमेव चैतन्य महा प्रखर:"

میں ہی جس منفرد سرور آنند (سارے وجود کا آتم سوروپ ہے) ہمیشہ رہتی قائم ہوں -

इति या = ... یا आत्मनि = رسی آتما ہی میں

اپنی آتما کو اپنی سمجھتا ہو - اور اسی درشن میں ڈوبا ہوا -

विमर्शरूढ़ि = درشن کا اصول برہنہ ہی   सर्व = سب   प्राने = آسانی سے

प्रसरन्ती = پھیلتی ہوئی   "समीरणो → वायरिव = ہوا کی طرح جیسے [پھیلتی ہے]

तेन = (اس) سے   ज्ञानी = گیانی

"प्रति बुद्धो" → भस्मचक्षत्रो = ... [جیسے آگ ...]   वायुना = ہوا سے

प्रतिबोधिता = ... تیز کیا ہوا -   वह्निर्यथा = آگ جیسا ہے [... آگ کو تیز کرتا ہے]

"सकल विकल्पान — سارے وکلپوں کو →

وکلپ کو ...

पश्य अस्मि = ... ہوں   कर्मबन्धबद्धो = کرم بندھن سے میں بندھا ہوا ہوں

देहरूपी = میں دیہ روپی ہوں   मम इदं पुत्रादि = میرا یہ پتر - پتری وغیرہ ہیں -

...

एषु ना कर्मणा = ... ہوں   स्वर्गो वा निरयो = سورگ یا نرک

भविष्यति = ہو جائیگا   इत्यादि सर्व कल्पना = وغیرہ ساری کلپنائیں - (سوچیں)

68/ 131/

پرکش سات

'एतमेव इदं सर्वं ' इति परामर्श शेषीभूता:

اس پرامرش کا سہارا لیتے ہوئے

'आत्मज्योतिषि , آتم جوتی میں → चैतन्यकृत प्रोनौ

= چیتن روپ اگنی میں

दीप्ते = جلتی ہوئی पराक्रन्ता चमत्कार सारे =

(پوری آنند اور چمتکار روپی سار سوروپ (میں ڈالا))

द्रुतं = جلدی سے → अविकल्प संवित =

نروکلپ سموت ہوجاتا

रूपानु = اس روپ سے प्रवेशान समर्पयन्

(اسو دوسرے وکلپوں کو آہوتی دیتا ہوا) - وکلپوں کو - اندر ڈالتا ہوا

स = وہ یوگی ज्योतिर्मया = پرکاش روپ भवति =

بنتا ہے

काष्ठ = لکڑی विकल्प = وکلپ इन्धन =

لکڑی

एवं परिक्षायात् = ختم ہوئے (جیسے لکڑی جلنے سے)

दाहकाकार: = اگنی روپ (یعنی لکڑی جلانے والی اگنی)

آکار سوروپ کو ... اگنی کا آکار ہی بنتا ہے

चिदग्निरेव = چدگنی ہی بن جاتا ہے सर्व व्याते

= وکلپ روپی لکڑی جلاتا ہے

69

पर प्रमात्रेक = دوسرا پرماتما वपु = [illegible]

असौ = اُس کے अवशिष्यते = [illegible] – باقی رہتا ہے
Remains

इति यावत = یہاں تک [illegible]

132

(69) एवं व्याख्यातेन प्रकारेण = [illegible] यः = جو

प्रकृष्ट ज्ञान योगः = [illegible] अभ्यास = [illegible] रतः = لگا ہوا

स = وہ अपवर्तनया = [illegible] कथं = [illegible]

कालम = وقت अतिवाहि = [illegible]

([illegible])

इत्याह = [illegible]

अभ्युन = [illegible] यद्वा तद्वा = [illegible]

सर्वीता = [illegible] येन केनचित = [illegible]

प्रीत = [illegible] यत्र = [illegible] कचा = [illegible]

निवासी = [illegible] विमुच्यते = [illegible]

सर्वभूत क्षमा = [illegible] → [illegible]

([illegible])

69/

132

यत् किंचित् = جو کچھ بھی   पुरः = [illegible]   पातितम = گرایا

प्रदन योग्यं = دینے کے قابل   पदार्थं = پدارتھ

'प्रश्नन्' = [illegible] → समत्कुर्वन् = اس کو [illegible] کرتے ہوئے

न पुनः = نہ پھر = [illegible] = [illegible] नियमेन

इदं पवित्रम्, इदम् अपवित्रम् " یہ پاک ہے - یہ ناپاک ہے

इदं कदन्नम् = یہ برا اناج (ہے)   इदं मिष्टान्नम् = یہ میٹھا ہے (ان)

इति = ایسا   हेयोपादेय = چھوڑنے لائق   कल्पना = [illegible]

विरहात् = اس کے [illegible]

प्रयत्नेन = کوشش سے   प्रपातित = [illegible]

यद्यपि तद्यपि = [illegible]   समाहरन् = اس کو [illegible]

तथा = ویسا   'संवीतो येन' [illegible]

कन्थया = [illegible]   चीवरा = [illegible]

19/133

वल्कलेन = پیڑ کی چھال کا / اوڑھا ہو　　तूलपटादिना = یا لحاف وغیرہ سے یا آپ اوڑھنا

दिव्यात्मवस्त्रै = (روشن) [illegible] / دستور سے　　ایسے समाच्छादितः = لپٹا ہوا

इति उभयथा = اس طرح دونوں طرح (اس کو کچھ بھی کوئی مطلب نہیں)　　उत्कर्षापकर्षाभावात् = اونچ نیچ (اس) کے نہ ہونے سے

جسم کا　　शरीरस्य = جسم کا　　आच्छादन = ڈھکنے سے

अधीकृत्य अर्थी = [illegible] مطلب / سوشش　　भूत्वा = ہو کر　　नापि = نہیں کی =

किंचित् = کچھ　　द्वेष्टि = بیر　　नापि = کرتا ہے

کسی بات پر بیر نہیں کرتا ہے

نا کسی کی برائی کرتا / ہے نہ کسی کی بڑائی کرتا ہے

नापि स्तौति = نا ہی کسی پر / خوش ہوتا ہے

कथम् = کیوں = ؟　　कथंत = کیوں　　एतत् = یہ

यतः स शान्तः = شانت　　؟ یہ شانت رہتا ہے / ہے جب

69/123

"सुखदुखादि विकल्पमा प्रान्तः" = [illegible] अतिक्रान्तः = اس سے آگے نکلا ہوا ۔ [illegible]

इति = یعنی "यत्र कापि" → यादृशे = ایسے

तादृशे = ایسے میں स्थाने = جگہ میں

स्वपरिश्रय = اپنی [illegible] मात्रार्थं = [illegible]

([illegible])

न पुनः = [illegible] तस्य = اوس کو क्षेत्रा = [illegible]

आयतन = [illegible] पवित्रत्वात् = [illegible]

अर्थादि

स्वीकार्यं भवति = [illegible] ([illegible])

[illegible]

नापि = [illegible] श्मशान = [illegible]

श्वपच = چنڈال सदनादि = [illegible] [چنڈال [illegible]]

अपवित्रत्वात् = [illegible] परिहार्यं = [illegible]

स्यात् = ہے ([illegible])

अयत्नेन = [illegible] यत् यत् स्थानम् = [illegible]

आपतितम् = [illegible] तत् तत् = [illegible]

[illegible]

69

133/134

प्रविलसति = [illegible]

पवित्रापवित्र = [illegible]   कल्पना कलङ्क = [illegible]

परिविज्ञात् = [illegible]

"विमुच्यते" → एमपि = [illegible]

शेषवर्तन्या = [illegible]   परानुग्रहार्थी = [illegible]

प्रवृत्तः [illegible]

कालम = [illegible]   प्रतिवाहयन् = [illegible]

"विमुच्यते" → परमाद्रावी भवति = [illegible]

उक्तं च = [illegible]

येन केनाचित् = [illegible]   प्रादृत्ता = [illegible]

येन केनचित् = [illegible]   प्रादात = [illegible]

यत्र कुत्र [illegible]

प्रायी = [illegible]   या = [illegible]   ते = [illegible]

देवा = [illegible]   ब्राह्मणो = [illegible]   विदुः = [illegible]

134 69

इति मोक्षधर्मेष्वपि = [illegible]

प्रनियत = [illegible] फल = [illegible] भक्ष्य = [illegible]

भोज्य = کھانے والی چیز पेय = پینے والی چیز

विधि = [illegible] परिणाम = [illegible] विभक्त = [illegible]

x देशकालम् = دیس کال کو

हृदय = [illegible] असंवित = [illegible]

कथयेत् = [illegible] व्रतम् = [illegible] यद = [illegible]

अजगरं = [illegible] प्राचि = [illegible] चराति = [illegible]

([illegible])

इति = [illegible] कथम् स्वमपि कुर्वीन ज्ञानी स्वयं मुच्येत?

[illegible]

इत्यादि = [illegible] "सर्वभूतात्मा" इति →

यतः = [illegible] स ज्ञानी = [illegible] सर्वभूतात्मा →

सर्वेषां भूतानाम् = [illegible]

आत्मा = آتما ہیں اسکی

सर्वाणि च भूतानि तस्य आत्मा = [illegible]

इति कृत्वा =

70
135

न किंचित = کچھ بھی نہیں बन्धकतया = بندھن کے طور پر

भवति = ہوتا ہے (اس سے اس کو کسی قسم کا بندھن نہیں آتا ہے)

सर्वविमुक्तये = سب مکتی کے لیے

(70) रूपस्य संपद्यते = اس روپ کا ہو جاتا ہے

(70) नापि = نہیں بھی एवंस्वरूपस्य = اس طرح کے روپ والا

निराभिमानस्य = ابھیمان رہت کو यत्किंचित् कुर्वतोऽपि = جو کچھ کرتا ہوا بھی

पुण्यपापसंभवः = پن پاپ کی (اس سے اس کو) پیدائش

इत्याह = اس نے کہا ہے

हयमेध = اشومیدھ शत = سو सहस्राण्यपि = ہزاروں بھی (کرے)

कुरुते = کرتا ہے ब्रह्मघात = برہم ہتیا

लक्षाणि = لاکھوں ہوں [دونوں کا پن پاپ کا]

परमार्थवित् = پرمارتھ کو جاننے والا न पुण्यैः = نہ پنوں سے

विमलः = نرمل (پاک صاف) न च पापैः = نہ پاپوں سے संस्पृश्यते = سپرش کیا جاتا ہے

70/
135

यः = جو ‌ایک   एव = ہی ۔   "परमार्थवित्" سچ کو جاننے والا

→ स्वात्म महेश्वर स्वभाव सत = سوائے اپنے سروپ کے جو مہیشور ہے
स्वज्ञः
اسی طرح سوبھاؤ کے (یعنی جو جو کچھ ہے وہ وہی ہے) ایسا جاننے والا ہے –

सः अश्वमेध-राजसूया प्रोयीमादि ज्ञान
وہ اشومیدھ – راج سوئیہ – انیو اور بڑے بڑے یگ = پرنتی (ہوما) وغیرہ

(प्रोयीमादि – وہ ایک جگہ – لگا تار کئی ہفتے بلکہ ماہ وغیرہ –)

निसंख्यान् = جو بے شمار ہیں

फलकामनाभिमान – = پھل کی خواہش اور ابھیمان
विरज्ञात – (کھیل کی طرح) اسکو بغیر ہو –

"कर्तव्यतामात्रमिदम्" = صرف کرنا ہے فرضیات ادا کرنے کو
"ہم کرتا ہے" ہم ہے کرتا ہوں –

(صرف فرض ادا کرنے کرتا ہوں – یہ)

इत्येवं = اس طرح ۔   कृत्वा = کر   क्रीडार्थं = کریڈا کیلئے (صرف) – یعنی جو کام کرتا ہے کریڈا اور کرتا ہے –

यदि = جب   कदाचित् = کسی وقت

विहितानि = کیے   कर्माणि = کرم (جو ہمیں کرنے چاہئیں ان کرم)

विदधाति = کرے – کرتا ہو

70/135

अथवा = یا = ورنہ ब्रह्महननं = برہم ہتیا

सुरापान = شراب پینا स्तेयादीनि = چوری وغیرہ

प्रमाद = غفلت سے उपनतानि = پیش آئے [پراپت ہوئے]

महापातकानि = بڑے پاپ अवाञ्छितान्यपि = ان چاہی ہوئی بھی

अशरीरतया = بے شریر ہونے سے

च = اور

इति अध्यवस्य = ایسا دل میں پختہ ارادہ کر کے

"अहं मम" = میرا - میرا پن (ہنکار)

इत्यादि अभिमान- अभावात् = (ہنکار، میرا پن وغیرہ) کے نہ ہونے سے

"परमेश्वरे एव इत्थं विजृम्भते" = ایشور میں ہی یہ سب ہوتا ہے [ایشور کی لیلا ہے]

'मम किम् आयातम्' = میرا اس میں کیا جاتا ہے

इति बुद्ध्या = ایسی سمجھ سے न = نہ "पुण्ये" = پن میں

शुभफले = اچھے پھل والے नापि = نہ ہی

'पापे' = پاپ میں अशुभे = برے پھل والے

स ज्ञानी = وہ گیانی स्पृश्यते = چھوا جاتا ہے

(وہ ان سے چھوا نہیں جاتا)

[illegible]

70

मलिनीक्रियते = میلا بنایا جاتا ہے = آلودہ [illegible]

136

कथमेतत = یہ کیسے ہے ?

इत्याह = اس پر کہا ہے "विमला:" →

यतः = کیونکہ तस्य = اس کی

विमलता: = پاکیزگی प्रक्षीणा = [illegible]

आणव-मायीय = آنوی - مایاوی - کارم संसरणहेतवः

कार्ममलाः = [illegible] इति = اس لئے

एवं मलिनस्य हि प्रमातुः = [illegible]

(...) [illegible]

विच्छिन्नदेहादिप्रमातृतया =

[illegible]

आत्मात्मीयाभिमान = [illegible] (اس) [illegible] अभिमानभावो

[illegible]

येन = جس سے ([illegible])

½ मम = میرا इदं = یہ कर्म = کام

परमम = [illegible] इदम = یہ कर्म = کام

70

136

अप्रतिमम् = [illegible] इति = اس । अभिमान

दौरात्म्यात् = [illegible] = (ابھیمان ہے

[illegible] । पुण्यपाप संचयोगः = [illegible] پن پاپ سے स्यात् = ہے

(اسی سے اس کو پن پاپ کا [illegible])

यस्य = جس پُرش کو कर्मफलसंचयो = کرموں کا پھل [illegible]

ममत्व = میرا پن हेतु = کارن سے

मलप्रचयो = میل کا ڈھیر ہی विगतः = स्यात् = دور ہو جاوے

तस्य = اس پُرش کو अभिमानाभवात् = ابھیمان نہ ہونے کے کارن سے

कथं = کیونکر पुण्यपाप स्पर्शी = پن پاپ کا اسپرش ہووے

यथा श्रीभगवद्गीता = جیسے گیتا میں [illegible] सु [illegible]

यस्य = جس پُرش کو न = نہ अहंकृतो = میں کرتا ہوں । बुद्धि यस्य न लिप्यते = بدھی جس کی نہ لپٹے

हत्वापि = مار کر بھی स = وہ پُرش इमान् = ان لوگوں کو लोकान्

न हन्ति = نہیں مارتا न = نہ निबध्यते = بندھتا ہے

(423)

71/

(71)

136/

एवं विधस्य = ایسے گنوں کا   वियतचर्या = ہوا میں چلنا

परामृष्टान = پرامرش کرنے والا - اس کو پایا   आह = کہا

मद = غرور   हर्ष = خوشی   कोप = کرودھ   मन्मथ = کام دیو

विषाद = دکھ   भय = ڈر   लोभ = لوبھ

मोह = موہ   परिव्राजी = (تو) تیاگی

निस्तीर्ण = تیر گیا - پار ہو گیا   वषट्कार = دستکار - سواہا وغیرہ

لہر کیا ہوا   × जड इव = جڑ کی طرح   विचरेद् = گھومتا رہے

अपवादमात्र = واد ودا کرنے - موں - جب تک

[سنسار کام کو چھوڑ دیا ہوتا ہے] - یہ گیانی کا لکشن بتلایا -

وہ آدمی وہ رنگ چھوڑ دیتا ہے - جو تیرھویں دشا آدمی رکھے - جو تیرھویں چھوڑ دیتے ہوں
جو سکتا ہو - جواد ودادم تیر لیتی ہوں جب ۱۳ جو پیدا ہوں کی طرح
دیکھتا ہو -

71

137

मदो → देहप्रमातृताभिमानः = شریر کو ہی آتما سمجھنا

हर्षः → इष्टलब्धिजन्य = جو من چاہی بات کے ملنے سے (سکھ) آنند - (اتی سکھ)

- اتی آنند ← प्रमोद

कोपः → क्रोधः मन्मथ → संभोगाभिलाषः = وشے بھوگنے کی اچھا

विषादः → इष्टवियोगात् मूर्च्छा = پیاری چیز کی جدائی سے اُس سے جو ہوش نہ رہنا (بیہوشی)

भयं → प्राणोऽसिंहव्याघ्रादेर्वा = دشمن سے یا شیر - شیر وغیرہ اُس کا ڈر ہونا

लोभः → कार्पण्यं = کنجوسی · मोहो → भूतेषु आत्म आत्मीय भावाः = (میں اور میرا پن) = جیسے کل پر اپنا بنانا - جیسے پتر وغیرہ پر کہ یہ میرا بیٹا ہے -

इति = ایسا एतान् = ان کو देहसंस्कार प्रत्ययमपि इन्

ان سب کو جو کہ ایسا پراپت ہیں } = سر پر کا جو شنکار وغیرہ پراپت ہوں سو سب [یہ شریر کی پاکی وغیرہ سنسکار ہوتے ہیں]

मत्स्य कश्यप = اگر کبھی بھی پہنچ میں समायातानापि = آئے ہوئے ہیں (اپنے خیالات) دوسروں کی آنکھوں میں

"سب آتما ہی ہے"

"सर्वं ब्रह्मास्मि इति" ہے "سب برہم ہی ہے"

اس نظر سے یہ دنیا کو دیکھتا ہے -

137 इति = ایسے परिवर्जयति = چھوڑ دیتا ہے - [illegible] (اسی طرح سے).

[illegible] ,निर्विकल्प संविद्रूपानुप्रवेशेन = [illegible] اس کے اندر [illegible] جاتے ہیں

[illegible] स्वात्म प्रत्यवमर्श = [illegible]

प्रोक्षीभूतान Residue [illegible]

संपादयति = [illegible] (یہ [illegible]).

तथा निर्गत: = اسی طرح [illegible] 'स्तोत्रवक्तारस्मय:' [illegible].

य: = 3 स = [illegible]

एवं = [illegible] स्तुत्यस्य = [illegible] (بھگوان)

[illegible] , व्यतिरिक्तस्य [illegible] प्रभावात् = [illegible] ([illegible])

[illegible] न = न तस्य = [illegible] स्तोत्रात्मा = [illegible]

उपयोगा = [illegible] (

नापि = [illegible] वषडादिमन्त्र = [illegible]

संज्ञया ([illegible]) [illegible]

[illegible]

137 मित्रस्य = ؟ देवताविशेषस्य = मित्ر دیوتا

विरहात् = (کی) دوری سے [یہ دشمن دیوتا اس سے کہ دوست نہیں]

केवलं स = وہ کیول 'जड इव भिक्षु' جہل کی طرح

विचरेत् = وہ پھرے ، स्ववादमति = پکّا اپنی بات پر (رائے) قائم رہنے والا

इति = اسلئے पूर्णत्वात् = وہ پورا ہے →

एकाकिता विरहात् = کسی ساتھی کی عدم موجودگی میں भी = च

उन्मत्त इव = پاگل کی طرح ہی گھومے इति = جیسے कर्तव्यतारूपे فرضیات کے بارے میں

शास्त्रीय कर्माणि = شاستروں میں دئے ہوئے اس کرم کے प्रमाणे पत्रे वा

प्रमेयसतत्त्वे ↘ = یا ثبوتوں سے کئے گئے

प्रमातृभिः = دوسرے جاننے والوں سے प्रमातृभिः सह

دلو مواد

सह 'इदम् उपपन्नम्' = یہ بات صحیح اور دیگر ثبوتوں کے ساتھ

इदम् न = یہ بات صحیح نہیں [جب ان کے ذہن میں یہ بات آئی کہ یہ صحیح نہیں]

[illegible]

इति = ایسا विचारबहिष्कृतबुद्धि: = [illegible]

नापि = [illegible] स्वात्मानं = اپنے [illegible] उपदेशाम् = [illegible]

प्रपश्यति = [illegible]

परान् = [illegible] उपदेष्टुं वा = [illegible] یا

प्रमेयम् = (جانتی) [illegible] = उपन्यस्याति [illegible]

इति = ایسا दान्तप्रायो = [illegible]

भूत्वा = [illegible] सविकल्पं = [illegible]

प्रवलोकयन् = [illegible] क्रीडार्थं = [illegible]

विहरत इव = [illegible]

इति जडत्वेन निरूपित: = [illegible]

138

71/72

नापि

एवमपि = ایسے ہی پरिवर्त्यमाने بدلتے ہوئے

मद्यादिवशेषी = مدھ آدی وشے کی وجہ سے वयमिव = ہم جیسے ہی ज्ञानी لوگ =

सति शरीरे = ایسا شریر ہونے پر किमिव = کس کی مثل

सम्प्रपद्यते = سمجھتی ہے

इत्यत्र कारणाह = اس پر کہتے ہیں

(72) मद = مد، نشہ द्वेष = بیر، دشمنی प्रभृति = آدی

पर्यवर्गः = [illegible] प्रभवति = اس سے پیدا ہوتا

विभेद = بھید [illegible] संमाहात = [illegible] [illegible]

अद्वैत आभासा = [illegible] विबोधा = [illegible]

तेन = اس سے कथं = کیسے सम्प्रयता = [illegible]

नाम = نام [[illegible]]

[illegible]

72/

समनन्तर = بعد میں، कारिका = شعر

138/

व्याख्याती = بیان کئے ہیں

"मदादिवर्गोऽयं" یہ مدادی ورگ

विभेदसंमोहात् = ... इति = یعنی

आत्म = آتم آتما — आत्ममयी = میرا

रूपी = ... اپنے آپ اور میرا

यो = جو "विभेदसंमोह:" ...

अपूर्णत्वख्याति = ... तत = اس سے

"प्रभवति" = ... overpower

प्रप्रमातृभ्यो = ...

द्वैतभ्रान्त्या = ... हेयोपादेयतया = ...

समुत्पद्यते = پیدا ہوتا ہے

य = جو — पुनः = پھر — 'सर्वं ब्रह्मास्मि' ...

72
139

इति = اس طرح   पर = اُس   बोधः अध्यात्म = آتم گیان سوسے

प्रकृष्टज्ञानी = اونچے گیان سوسے   آکاش وت   आकाशकल्पः = آکاش میں ہے =

स = وہ   'तेन' = اُس   اُس   मदादिवर्गीया = مد وغیرہ ورگ سے

'कथं नाम स्पृश्यतां "   →

केन प्रकारस्य = کس طرح   आविलीक्रियतां = میلا کو کر سکتے ہیں

भिन्नं वस्तु = الگ چیز کو   भिन्नस्य = الگ کو   हि = ہی ہے

कदाचित् = کبھی بھی   स्वरूपम् = سروپ کو

स्पृश्यताम् = چھوا جائے (گرفت میں) — وہ ہوتا ہیں — اس کو جیسے الگ شے

ब्रह्मभूतत्वेन = برہم سروپ بننے سے   गृहीतो = گرہن کیا ہو

मदादिवर्गो = مد وغیرہ ورگ   [یہ ورگ بھی اس برہم سروپ بن جاتا ہے]

ब्रह्मभूस्य = اُس بھی برہم سروپ

ज्ञानिनः = گیانی   समान जाते = ایک جیسے ہو جاتے ہیں

कथं विरोधाय = کیسے اس میں وِرودھ

स्यात् = ہے   इति = اس طرح

139/

73/

(73) वाह्यस्तवन, द्रवन वर्गोऽपि = بیرونی ستائش - بھجن پڑھنا وغیرہ بھی

श्रुतसमाश्रय = سنی ہوئی باتوں کا آسرا

तस्य = اس (ایشور) کی   परितोषाय = خوشی کے لئے

फलम = نتیجہ = - اس کا ہے

(ان باتوں سے خوشی نہیں ہوتی)

स्तुत्यं = ثنا کرنی   या श्रोतव्य = سننی

नास्ति = نہیں ہے   کیونکہ اس کا व्यतीत्ति   अस्य = اس کے   किंचन च = کچھ بھی

(کسی کا ثنا کرنا یا سننا وغیرہ اس کے لائق نہیں ہے)

स्तोत्रादिना = ستوتر وغیرہ سے   स = وہ

तुष्येत् = کیونکہ خوش ہوتا   मुक्ता = وہ مکت ہے

तत = وہ   निरमस्कृति = نمسکار سے نہیں

(اسکا نمسکار کرنا کوئی)

वषट्कः = وشٹکار وغیرہ بھی چھوڑنا ہے

یعنی بیرونی نمسکار - ثنا، وشٹکار ان سے وہ چھوٹ گیا ہے -

کیونکہ جو کچھ ہے تو بھی وہ اس سے پرے ہیں - وہ اسکا عالم سے پرے ہے -

کسی دوسرا روپ

137 73

"स्तुत्यं" ستوتی کرنے یوگیہ किंचिद्देवतारूपं = کوئی دیوتا روپ کو

ध्यातव्यं " دھیان کرنے یوگیہ किंचित = کچھ ज्ञानिना = اسی گیانی کو

(کسی دیوتا روپ)

पुरुषकोधररूपस्य = سب دیوتا پرش کا و "न व्यतिरिक्तं"

भिन्नरूपं विद्यते - نہیں کوئی جدا روپ ہے

→ = ہے نہیں یت = جو

स्तूयते = ستوتی کیا جائے वा ध्यायते = یا دھیان کیا جاتا

(وہ کوئی دوسرا اس سے نہیں)

नापि = نہیں "कर्तव्यम" = فرض ہوتا - فرض کام

इत्येवं रूपतया च = اس روپ سے ہی

स्तोत्रादिना " ستوتر آدک س = وہ

आत्मन: = آتما کو اپنا परितोषं = خوش ہونا

پرمیشور نے پرمेश्वर बाध संगो = ابدی سنگ بادھا

गत हि नित्यानन्द = نتیہ آنند ہے و
मयत्वात = ہمیشہ آنند روپ ہونے سے

कृत्रिमम = مصنوعی آنند

न ज्ञायते = نہیں جانا جاتا تस्मात = اس لئے

निर्गता = نکل گیا

140/

74/ नमस्कृतिवषट्कृभ्यो = نمسکار اور وشٹکار (نعرہ لگانے) سے   य = ی

स एव = وہی "मुक्ता" = مکت

वेदान्तेषु = ویدانتوں میں   एवं स्तुतः इति.

اس طرح تعریف کی گئی ہے –

न च तस्य = نہ اس کی (کوئی)   भिन्नेन = جدا

بیرونی مندر کی ذریعہ [illegible]

देवगृहेण = مندر کے ذریعہ   उपयोगः = استعمال

स्वशरीरेव = اپنا ہی شریر   आत्मदेवता = آتم دیوتا

अधिष्ठानं = ٹھہرنے کی جگہ   وہ जो संविदात्मको = سموت آتما

न ह्यस्य कश्चित् = اس کے لئے کوئی [illegible]

इति = اس طرح   न = نہ   भिन्नं = جدا

देवगृहम् = دیوتا گھر   अस्य = اس کا

اسکو اپنا ہی شریر مندر ہے –

74

~~भवति प्रवात् तत्त्वमूतं = [illegible] 36~~ [illegible]

विग्रह = [illegible] रचना = رچنا गवाक्षी = پنجرا (جالی پنجرا)

परिपूरितम् = بھری ہوئی (بھرپور)

निजः = اپنا अन्यद = دوسری पथ = [illegible]

शरीरं = شریر घटादि वा = یا گھٹ وغیرہ

तस्य देव गृहत = اس کا [illegible]

[illegible]

तस्य " ज्ञानिनो = اس گیانی کا निजः = اپنا

वा परकीयो = یا دوسرے کا देह एव = شریر ہی

देवता वेश्म = دیوتا کا گھر ہے — مندر ہے

स्वात्मदेवताया = اپنے آتما دیوتا کے भोग्यधार = [illegible]

[illegible]

बाह्यस्तु = باہر کی मेरु = [illegible] प्रासादः

तदा = تب देवगृही = دیوالو भवति = بنتا ہے

[illegible]

[illegible] 36 [illegible]

(435)

141

यदा = جب गुरुणा = گرو نے शरीरव्याप्त्या = شریر ویاپتی سے

षट्त्रिंशत्तत्त्वकलनरूपया = 36 تتو کی گنتی کے روپ سے

परिकल्पितः = کلپنا کیا ہوا स्यात् = ہو

तद्वतो = اس پر کیا ہوا बाह्योऽपि = باہر देवः = دیوتا

स्वात्मव्याप्त्या = سوآتم کی ویاپتی سے

चिद्घनत्वेन परिगृहीतः = چدگھن کی طرح گرہن کیا ہوا चित् = چت

तदा = تب सोऽपि = وہ بھی तत्र = اس پر

देवः भवति = دیوتا ہوتا ہے (سوآتم کے ساتھ ایکتا ہے)

[illegible]

अन्यथा = اگر یہ دونوں نہ ہو उभयम् = دونوں (شریر بھی اور دیوتا بھی)

इतत् = یہ जाड्य = جڑتا

शिलाप्राकल्प = سلا کی طرح कल्पमेव = ایسا ہے

कथमस्मान् = کیسے ہم کو उद्धरेत् = اُدھار کرے گا

[illegible]

7 प्र

सुतान = [illegible] सामीप्यादि = [illegible]

नयेत = [illegible] [[illegible]]

इति = [illegible] एवं = اس طرح मुख्या = [illegible]

वृत्या = [illegible] "शरीर" = [illegible]

संविदाश्रयत्वात = [illegible]

देवगृहम् = [illegible]

[[illegible]]

तद्वत: = [illegible] सर्वेषामपि = [illegible]

स्वात्मा देव: = [illegible] ([illegible])

इति = اس سے देह एव = [illegible]

संप्रबुद्धस्य = [illegible] देवगृहम = مندر ہے

कीदृशं तत = [illegible] इत्याह = اس نے کہا

'षट्त्रिंशत्तत्त्व' = 36 [illegible]

मादा = [illegible] षट्त्रिंशत्तत्त्व्यात्मा = [illegible] 36

परिकल्प्यते = [illegible]

[illegible] ۳۶ [illegible]

[Left margin notes: [illegible]]

75/

141/

९८७ परे = زیادہ سے देह = جسم देवगृहे = دیوتا کا گھر

पुनः = پھر साक्षात् = براہِ راست

षट्त्रिंशता तत्त्वैः = ۳۶ تتو 'भूतैः' पोषितम्
= بڑھایا ہوا - (پرورش میں آیا ہوا) - پھیلا ہوا

बाह्यदेवगृहे = باہری دیو مندر गवाक्षपरिपूर्णम् = اسی جالی کھڑکی روشن ہے
= اس کو کہتے

"विग्रहे" → शरीरे "रचना" इन्द्रियसुखार परिपाटि = سڈولی و رچنا ہے - سڈول
نمایاں سڈول سری بوری

→ विग्रहे → शरीर = سڈول

रचना = رچنا - بناوٹ

शरि = سندر بول خوبصورت سرم
सेव = وہی (روپ)

तमोऽरि कल्पना = اندھیرے دور کرنے
तया = اس سے

परिपूर्णम् = بھرا → प्रक्षुराराम = نہ ٹوٹنے والا

इति बाह्यदेवगृहसद्धाम = اس سے سندر روپ گرہ کا تھا

74/

[illegible]

142 न केवलं = [illegible] शरीरं [illegible]

संविदाश्रयः = [illegible] इति कृत्वा स्वगृहं =

[illegible]

यावत् यत्किंचिद् वा - [illegible] संविदाधिष्ठितं =

[illegible]

तत् सर्वं = وہ سارا (?)

तस्य स्वगृहम् - [illegible]

इत्याह = [illegible] धरादि वा इति =

[illegible]

धरादि उपलक्षितं [illegible]

विषयपञ्चकम् : [illegible]

इदं भोग्यरूपं = [illegible] चक्षुरादि =

द्वारेण

[illegible]

[illegible] संविद् अधिष्ठितम् = [illegible]

इति भोक्त्रैव भोग्यभावेन सदा सर्वत्र संस्थितः

=

[illegible]

75/ (439)

143

उपदेश दशा = [illegible]

इति स्पन्द शास्त्र = [illegible]

संवित् मदमेव = [illegible]

ज्ञानिनो = [illegible] मृत शरीरवत् = مردہ سریر کی طرح

घटादि = گھڑا وغیرہ

भाव शरीरम् = [illegible] इति कृत्क = [illegible]

तदपि = [illegible] संभिन्नं [illegible]

स्व शरीरवत् = اپنے سریر کی طرح

"देवगृहं" ⟹ [illegible]

देवस्य → क्रीडावतः = [illegible]

स्वतन्त्रस्य = [illegible] स्वात्म महेश्वरस्य = [illegible]

"गृहं" भोग्याधिष्ठानम् = [illegible]

142/143

(75)

बाह्यदेवगृहे = [illegible] किल = [illegible] भक्तः [illegible]

पुष्पाद्यैः = [illegible] अहरहः पूजयेत् = [illegible]

देवपूजापरो = [illegible] दृष्टः = [illegible]

देहदेवगृहे = [illegible] पुनः [illegible] ज्ञानी = [illegible]

किं कुर्वन् = [illegible] [illegible] = आधिश्रुतिः

([illegible])

इत्याह = [illegible]

[illegible]

तत्र = [illegible] परे = [illegible] आत्म महाभैरव शिव देवता

[illegible]

देवता = [illegible] स्वशक्तियुताम् = [illegible]

[illegible]

आत्मामर्शेन = [illegible]

[illegible] विमल = (१) [illegible] (२) [illegible] द्रव्यैः = [illegible] - [illegible]

परिपूजयत्यास्ते = [illegible]

[illegible]

तस्मिन् = [illegible] स्वदेहदेवगृहे = [illegible] प्रकृष्टयोगी =

परमः [illegible] → सर्वातिशायी = [illegible]

[illegible] यः [illegible]

चैतन्यलक्षः = [illegible] आत्मा = [illegible]

75/

143/

स एव = وہی (بعینہ) निःशेष = سارے کے سارے

शब्दादि = شبد ادی विषयो = جو شبد ہیں.

उपभोग = رس اور ان کا جو بھوگ ہو رہا ہے विलायन = ان کا جو لے کر رہا ہے -

प्रगल्भत्वात् = اسی کام پر گلبہ ہونے سے — اسی سے ہے "भैरवः" = بھیرو

[illegible] - کرنا

भैरव → भरण = دھارن پوشن - کرنا - रवण = شبد کرنا वमन = قے کرنا ہے

شبد روپ ظاہر کرنا.

स्वभावः = اسی کا جو اپنا روپ ہے

"स एव शिवदेवता" = وہی ہے دیوتا → प्रकृष्ट श्रेयो देवः = [illegible] -

तो = اسی کو "परिपूजयन = [پوجا کرتا ہوا [illegible] اسی کو - ہے] आस्ते

→ अनवरतं = ہمیشہ, वक्ष्यमाणेन = [illegible] क्रमेण = کرم سے

तो = اسی کو [illegible] तर्पय = [illegible] परिस्फुरत = [illegible] ہے

[illegible] - ہے

ननु = یہ [illegible] बाह्यदेवता = [illegible] परिवार युता

[illegible] -

अपि = بھی

एतो = [illegible] किं-परिवार युता = [illegible]

समाविशेत् = [illegible].

75

143

इत्याह = [illegible] "स्वशक्तियुतो" [illegible]

→ इति → "स्वा:" [illegible] → चैतन्य राशिम रूपा = [illegible]

→ चित्-निर्वृति-इच्छा = [illegible]
ज्ञान-क्रिया-शक्तिनां [illegible] विभवात्मिका [illegible]

→ [illegible] चक्षुरादि करण शक्तयः [illegible]

तामिः इति 'युतः' — [illegible]

→ समन्तात् आवृताम् = [illegible]

[illegible]

के परि पूजयन आस्ते = [illegible]

इत्याह = [illegible]

'आत्मामर्पणं' इत्यादि = [illegible]

स्वात्मैव इदं सर्वम् " [illegible] इति = [illegible]

यत् आत्मार्पणं = [illegible]

→ सर्व पदार्थानां संविद्रूपतया पूर्णाहन्ता विश्रान्तिलक्षणो

[illegible]

यः परामर्शः = [illegible]

तेन = [illegible] द्वैतकालुष्य कलङ्क परिक्षयात् =

[illegible]

1484/ [illegible] "विमलानि" نرمل → यानि = جو

शब्दादि = شبد آدی کی विषय = وشے

पञ्चकरणानि = پانچ اندریے पूजार्थी = [illegible]

"शून्यानि" = [illegible] (سامگری)

जाड्यस्य = جڑتا [illegible]

अपगमेन = اسکے مٹنے سے

विशुद्धानि = [illegible] ते = [illegible]

आत्माभिधानं [illegible] विमलानि इति

[illegible]

प्रयमाणाय: = [illegible]

ज्ञानी = [illegible] हेयोपादेयभेदकलङ्कपरित्यागेन =

[illegible]

प्रयत्नो = [illegible] आपनत = [illegible]

शब्दादिविषय पञ्चक = شبد آدی [illegible]

([illegible])

- [illegible]

श्रोत्रादिकरणा एवंभिः = [illegible]

[illegible]

75/145

समातुल्य = برابر - گرانی (بے تفریق)

अन्तः = اندر، اندر سے चमत्कुर्वन् = چمتکار کرتے ہوئے →

स्वात्मना = اپنے سروپ سے अभेदम् = ابھید کو

आपादयति = بناتا ہے - بنی سے - سروپ کرتا ہے

(برتن کو برتن پر چڑھاتا ہے برتن کو برتن پر چڑھانا -)

↑ بیچ کی

इत्येवम् = یہی اسطرح یہ अनवरतं = نرنتر

→ प्रतिविषय = ہر ایک وشے स्वीकारकाले = انگیکار کرتے وقت یا = पर यो = جو

अन्तर = اندر अभेदेन = ابھید سے चमत्कारः = چمتکار کرتا ہے - فرا فطرت ہے

पूर्णाहन्ता स्फुरणात्मा = پورن اسمتا (احساس) سوفی مطلب ہے (پورن کی پوجا)

एतदेव = یہی ہے स्वात्मदेवा पूजनम् = سواتم دیوتا کی پوجا

एत एव = ایسے ہی ہیں शब्दादयो = شبد آدی विषया = وشے

पूजोपकरणा = پوجا کی سامگری ہے

इति = ایسا एवंध्यानवता = (جیسے) جو ہے سمادھان (جیسے) سوبرت کو

75 (445)

विषयग्रहणकाले = وقت ٹاکرن رابع — प्रतिक्षणं = ہر لحظہ

145 स्वात्मस्थदेवता पूजकेन = سواتم دیوتا پوجک

भावेन = بھاؤ سے

इति रहस्यविदः = یہ رہسیہ جانتے والے ہیں — [illegible]

एतदेव = یہی بات स्तुतिद्वारेण = [illegible]

राजानक रामो = رام راز دان نے

दृढधावान् = [illegible]

यथा = جس طرح

नित्य = [illegible], उद्दाम = [illegible] समुद्यमा = [illegible]

[illegible] = [illegible] जगत भावः = [illegible]

उपहार = [illegible] [illegible] = [illegible]

व्याप्नोमि = [illegible] तव = [illegible]

तैजसी प्रभृतिभिः = [illegible] यत् = جو ([illegible])

द्राक्षाभिः = [illegible] तर्प्यते = [illegible]

तत् = [illegible] मांस = [illegible] आसव = [illegible] सास्थि = [illegible]

75/76

कूर = [illegible] कालिक = [illegible] काय = [illegible]

= [illegible]

145

रूपं = [illegible] दर्शाय = [illegible] भैरवं = [illegible]

भवनिधारा = [illegible] चार = [illegible]

वीरस्य के = [illegible] मे = [illegible]

[illegible]

(76)

पूजा करते = [illegible] तावत = [illegible] प्राप्त = [illegible]

भव्यम = [illegible] ज्ञानिनः कथं तत् = [illegible]

इत्यादि = [illegible]

बाहिर = باہر अन्तर = اندر परिकल्पन = [illegible]

([illegible])

भेद = بید کی ([illegible]) महा = بڑا बीज = بیج

(بیج)

निश्चयम = [illegible] [[illegible]]

तत प्रपियता: [illegible]

76 / 146

तस्य = تمہ سُنٛد اَمِس پتہ = سیٹھا دीप्त = گاشہ دار

संवित ज्वलने = [illegible] यत्नात् विना = محنتہ ورٲے

भवति = چھُ سپدان होम = ہوم

[illegible] (اَمِس [illegible] محنتہ ورٲے [illegible] چھُ سپدان [illegible])

तस्य = تمِس ... एवंविधस्य = [illegible] स्वात्मदेवता पूजकस्य = [illegible]

"प्रतिदीप्ते" [illegible] → पराहन्ता चमत्कार भास्वरे = [illegible]

चैतन्याग्नौ = [illegible] - [illegible]

"यत्नात् विना" = محنتہ ورٲے तिलाज्येन्धनादि स्वीकार कदर्थनाया

कदर्थनाया [illegible] = [illegible]

([illegible]) [illegible] - [illegible]

स्वतः = پانے "होमो" ہوم वह्नितर्पण = [illegible]

संपद्यते = چھُ سپدان [[illegible]]

[illegible]

76

किं कुर्वंत = [illegible] इत्याह = [illegible]

146

"बाहिरन्तर" इत्यादि = باہر تہٕ اندر "बाहिः" → नीलादौ प्रमेये = [illegible]

यत् = [illegible] स्वपर = [illegible] प्रमातृ = [illegible]

कल्पनम् = [illegible] ([illegible])

"अन्तर" → ग्राह्य सुखादौ च = [illegible]

यत संकल्पम् = [illegible]

इत्येवंरूपो = [illegible] यो भेदः = [illegible]

→ बाह्याबाह्यो: = [illegible] باہر تہٕ اندر प्रमातृप्रमेययो: = [illegible]

निश्चयसंकल्पनाभिमानवृत्ति = [illegible]

स्वभावम् - [illegible]

= [illegible] = [illegible]

नानात्वम् = [illegible]

एतदेव = [illegible] महानीचं = [illegible]

76/

146/

प्रमातृप्रमेययो ततः = اسی ضمن پرماتا اور پرمیئے کی

समुत्पत्तेः = پیدا ہونے کی وجہ سے

तस्य कल्पनारूपस्य = اُس کلپنا روپ کی

वभेदबीजभूतस्य = بھید بیج ہے

"निश्चयो" = اسی کا نشچہ → भेदस्य प्रान्त्यात्

= بھید کا انت ہونے سے (ختم ہونے کی وجہ سے)

शाश्वती — ہمیشہ (سدا)

तम = اُس अपैयतः ادھورا (برتنا)

परमाद्वयदृष्ट्या = ادویت نظر سے

अविकल्पकसंविद्रूपानु = نروکلپ سمویت روپ کے
प्रवेशेन اندر جانے سے

स्वात्मवह्नौ = سواتم روپ آگ میں जुह्वतः ہون کرنے والے

अयमाशायः = یہ ہے ارتھ

परब्रह्मात्मकस्य = پربرہم روپ योगिनो = یوگی کو

देहादिप्रमातृताभिमानभावस्य
دیہہ آدی پرماتا ہونے کا ابھیمان

76/ यः = जो. स्वरससिद्ध = اپنے رس سے سدھ

स्वपरमातृप्रमेयकलनपरिक्षयः = آپ اور پرایا - یعنی

پرماترا - پرمے (یعنی گیاتا گیان) جو تھی - اُس کے نہ ہونے سے

स एव कल्पाकृत्रिमो होमः = وہی ہے نہ کرتا ہوا ہوم

यथा प्राह = جیسا کہا ہے महाश्रीवीरवामनकः

شری مٹ ویر وامنک نے کہا ہے۔

यत्र = جس (اس ہون کی) इन्धने = لکڑی میں द्वैतवनं = دویت روپی جنگل

मृत्यरेव = مرتیو ہی महापशु = جہاں کال روپی مہاپشو مارا جاتا ہے

अलौकिकेन यज्ञेन = جو الوکک یگیہ سے رس سے तत्र = اس میں

नित्यं = نت यजामहे = ہم پوجا کرتے ہیں

جس ہون کی دویت روپی جنگل لکڑی ہے - یعنی دویت کو جلاتا ہوتا ہوں - موت یعنی کال کو پشو کی طرح بلی دے کر قربان کرتا ہوں - اسی الوکک یگیہ میں نت پوجا کرتا ہوں +

77/

(77) एवं स्वरूपस्य = ایسی شکل والے (uncertain reading) याजकस्य = یگیہ کرنے والے (uncertain reading)

[14] ध्यायन्तम् = دھیان کرتے ہوئے (uncertain reading) प्राह = کہا ہے

ध्यानम् = یہ ہی دھیان (uncertain reading) अनस्यूतमिते (uncertain reading)
وہ اس عالم سے جدا ہے (uncertain reading)

पुनर् = پھر येन = جس हि = کیونکہ (uncertain reading)

भगवान् = یہ ایشور (uncertain reading) विचित्ररूपाणि =
([illegible]) [illegible] (uncertain reading)

सृजति = پیدا کرتا (uncertain reading) तत्रैव = وہیں (uncertain reading)

ध्यानं = دھیان ہی (uncertain reading)

संकल्प = سنکلپ (uncertain reading) आलिखत् =
= لکھا (uncertain reading)

सत्य = سچ (uncertain reading) रूपत्वम् = روپ ہونا (uncertain reading)

147

(452)

77

جب کسی خاص شکل (آکار) کا دھیان کرتے - تو من کی ورتی دوسرے آکار پر جاتی ہے -

नियताकार = مقرر آکار चिन्तितस्य = دھیان کیا ہوا

आकारस्य = اس آکار کا अन्यत्र = دوسری جگہ

मनोवृत्तेः = من کی ورتی गमनात् = جاتا ہے

क्षयोऽस्ति = ختم ہوتا ہے (اس آکار کا) → جب من کی ورتی کہیں دوسری جاتی ہے -

کسی خاص شکل کا دھیان کیا ہوا تو من کی دوسری جگہ جانے سے اس کا ختم ہوتا ہے -

इह = یہاں "पुनः = پھر अस्तमितं ध्यानम = جو اس سے ختم نہ ہو -

यस्मात् = جس کا (نزدیک) 'एष भगवान्' = یہ بھگوان

अपि = بھی अनन्तः = انت رہت

स्वात्मरूपो = اپنے آتم روپ महेश्वरः = ایشور

اپنی क्रियाशक्तिस्वभावविकल्पस्वातन्त्र्येण =
(من کی شکتی کی شکل) کرنا یعنی شکتی کا جو سوبھاؤ ہے - اس سے جو وکلپ کی مدد سے - اپنی آزادی سے (من سے)

यानि = جو विचित्ररूपाणि = رنگ رنگ स्वजाति = اپنے میں (یہ وکلپ)
[یہ رنگ رنگ شکتی کی آزادی سے شکتی ہی کرتی ہے]

अनवरते = لگاتار नानापदार्थान् = نانا پدارتھ
پیدا ہیں

विकल्परूपान् = وکلپ روپی ہیں

आकारांश = انہیں شکلوں کو

بدھی ان کو اس میں دیکھتی ہے بدھی

बुद्धिदर्पणे = بدھی درپن میں सम्मुलिखति = لکھتی ہے

77/ 147/

तदेव " = وہی अस्तोदय वर्जितम् = [illegible]

एतस्य = [illegible] "ध्याने" = [illegible]

चिन्तने = [illegible] (خیال کرنا [illegible]) न = [illegible] अपना = [illegible]

अन्यत् = [illegible] किंचित = [illegible] ([illegible])

इतरत्र = [illegible] तु = [illegible] देवताविशेष [illegible]

नाना = [illegible] चक्र = [illegible] अङ्ग = [illegible]

परिकल्पनया = [illegible]

नैयत्यं [illegible] स्यात् = [illegible] सर्वो = [illegible]

मनोव्यापार: = [illegible] परापरात्क स्फार = [illegible]

पल्लवभूत: = [illegible] ([illegible])

77
148

इति ज्ञानानस्य, = [illegible] अनवच्छिन्न = ...
(کہ یہ سب ...)

इदं सर्वं = یہ سارا परमेश्वरभूतम् = پرمیشور روپ ہی بنا ہے

तथा = ویسا ہی "संकल्पेन" = سنکلپ سے मनसा = من سے

"उल्लिखितं" = لکھا ہوا → संविद्भित्तौ = سموت روپی دیوار پر

चित्रीकृते = چتر بنایا گیا، "सत्यरूपत्वे" = سچے روپ ہونا کہا جاتا ہے۔

→ परमार्थिता = سچا ارتھ والا ہے۔ यस्य ध्यानस्य = جس دھیان کا

तत् = وہی دھیان ہوتا ہے

सर्वं यतः = جس لئے یہ सर्वं इदं = سارا یہ جگت

प्रकाशमाने = پرکاش مان ہے (اور پرکاش میں ہی)

یعنی - پرکاش کی ... پرکاش ہی اندر ہی جاتا ہے۔

विकल्प उल्लिखिते = وکلپ سے ہی لکھا ہوا = لکھا ہوا ہے۔

मनोव्यापाररूपमपि = اگر یہ جگت من روپ ہی ہے - وکلپ ہی ہے

प्रकाशमानतिरिक्तं = پرکاش سے پرے نہیں ہے

77/18 सत्यं = کیونکہ سمجھ سب جگہ آتی ہے سर्वत्र संविदनुगम्यते

इति तत उक्तं = اسی لیئے کہا ہے श्रीमत्स्वच्छन्द शास्त्रे = شری سوچھند شاستر میں

यत्र यत्र = جہاں جہاں मनो = من याति = جاتا

[illegible]

तत्र तत्र = اسی اسی پر - وہیں وہیں ٹھہرے धारयेत = وہاں ٹھہراوے

चलित्वा = جاکر (کہیں) कुत्र गन्तासि = کہاں جائیگا (من سے کہاں جائیگا)

سدا सर्वाप्तिमयं = سب میں سمایا

यतः = کیونکہ ہے - اس لیئے من سب میں ہے

इति तथा शिव उपनिषदि = اسی طرح شو اپنشد میں کہا ہے

यत्र यत्र = جہاں جہاں मनो याति = من جاوے

बाह्ये = باہر वा = یا अन्तरे = اندر प्रिये = اے پیاری

तत्र तत्र = وہاں وہاں शिवावस्था = شو کا سروپ ہے

व्यापकत्वात = بوجہ ویاپک ہونے کے سدا क्व = کہاں

यास्यति = جائیگا (من)

78/

इति = [illegible] । तस्मात् = [illegible]

स्वरसोदितम् = [illegible]

सतत = [illegible] योगिनो ध्यानम्. یوگی کا دھیان

—o—.

(78) जपश्च अस्य कीदृशः स्यात् [illegible]

[illegible]

भुवनावली = [illegible] - समस्ता = سب - سارا

तत्त्व = [illegible] क्रम = [illegible] तत्त्वकल्पना = [illegible] पृथ = [illegible]

पृथगशा = [illegible] ([illegible])

अन्तर = اندر बोध = [illegible] परिवर्तिर्यते = [illegible]

यत = ج. सोऽस्य = [illegible] जपः = جپ उदितः = بولا

वक्ष्यमाणेन = [illegible] क्रमेण = [illegible]

यो = ج. विश्वस्य = [illegible] प्रतिक्षणम् = [illegible]

प्रमेयेन = [illegible] । पराहन्ता प्रत्य = [illegible]

सोऽयम् [illegible] → अस्य = اس کا । जप = جپ

उदितः = بولا प्रकृतात्मत्वेन = [illegible]

कथितः = (ج.) [illegible] [illegible]

78/

कोऽसौ ? = [illegible] इत्याह = [illegible]

[illegible] "भुवावली समस्तां" = [illegible] → षटत्रिंशत् तत्त्व समूह

[illegible] = अन्तरवर्तिनी

([illegible]) [illegible]

चत्वारिंशत् = 40 [illegible] उत्तर = [illegible] शतद्वयम् = 200 +40 [240)

[illegible] 240 [illegible] संख्याता [illegible] प्राकार = [illegible] पंक्ति = [illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible] निष्प्राणम = [illegible] ([illegible]) तथा = [illegible]

"तत्त्वक्रमकल्पना" = [illegible] इति = [illegible] ([illegible])

"इति तत्त्वक्रमस्य" = [illegible] आत्मविद्या = [illegible]

[illegible]

द्विवारत्रयस्य = [illegible] "परिच्छेदकल्पनां"

[illegible] =

[illegible] | परिच्छेदम = [illegible]

| यथाक्षागराम = [illegible] इति अन्तर बहिष्करण रूपम

[illegible] =

[illegible] | इन्द्रियसमूहं च = [illegible] इति = [illegible]

अपनबोधि = [illegible] → मध्यम प्राण शक्ति

यक्षसूत्र भूतायो

[illegible] ([illegible]) [illegible] =

[illegible]

150

78

ہوئی ہوئی (?) — भूतायां = ہوئی ہوئی (?) स्वसंवित्तौ = اپنی ہی سنوت میں (?)

नादः = ومرش (?) बिंदु = پرکاش प्रवाहक्रमेण = روانی کے طور سے (?)

यत् = جو परिवर्तयति = پھیرتا ہے पर्यङ्कघटीयन्त्रवत् = رہٹ کی طرح (?)

प्रति प्राणं = ہر ایک پران میں विक्षेप = [illegible] (اندر لینا) (?) सृष्टिस्थितिसंहार क्रमेण = [illegible]

सर्वमेतत् = یہ سب स्वसंवित्तौ = اپنی ہی سنوت میں (?)

ادھر ادھر پھیرتا ہے (?) — परिभ्रमयति = پھیرتا ہے प्रतिक्षणम् = ہر لحظ (?)

नादात्मना = ناد روپ (ومرش) (?) पराम्प्रति = [illegible]

इति यावत् = اس کا مطلب (?) स एव = وہی

पूर्णाहन्ता = [illegible] विश्रान्ति लक्षणो = قرار ہی جس کا لکشن ہے (?) अकृत्रिम = [illegible]

अस्य = اسکا (?) जपः = جپ

अयमाप्रायः = [illegible] जपः = جپ

किल = [illegible] वाच्यरूपा = واچیہ روپ (?)

देवताया = دیوتا (?) ([illegible])

स वाचकस्य = واچک [illegible] मन्त्रस्य = منتر

उच्चारः = [illegible]

78/ 150

(459)

स च = [illegible] अक्षमालया = [illegible]

प्राणापानाक्षि व्याप्तिकया = [illegible]

अक्षिपरिवर्तन क्रमेण [illegible] संख्येयः = [illegible]

परमाणुप्रयोगिनस्तु = [illegible] स्वा = [illegible]

प्राणापानान्तरस्था = [illegible] तन्तुभूत्वा = [illegible]

मध्यप्राणे [illegible]

प्रवाहक्रमेण = [illegible] नदन्ती = [illegible]

→ स्वरस = [illegible] उदिता = [illegible]

सर्वाः = [illegible] अक्ष = [illegible] क्रोडीकारेण = [illegible]

सहजा एव = [illegible]

अक्षमाला = [illegible] उदयतः [illegible]

यतः = [illegible] सर्वं = [illegible] इदं = [illegible]

151

78

वाहथं = [Urdu gloss] 36 विश्वं प्रतिबिंब तत्वात्मकं

प्राणप्राणावेव प्रतिष्ठित = [Urdu gloss]   सत = [Urdu gloss]

प्रति प्राण विक्षेपन = [Urdu gloss]

उदय व्यय क्रमेण = [Urdu gloss] =

परा स्वभावा = [Urdu gloss] भगवती = [Urdu gloss]

प्राणस्वरूपम् = [Urdu gloss] आश्रिय = [Urdu gloss]

प्रति प्राण स्पन्दम् = [Urdu gloss]   अवधानवतो = [Urdu gloss]

योगिनो = [Urdu gloss]

जपम = [Urdu gloss]   अकृत्रिमं = [Urdu gloss]

साधयति = [Urdu gloss]

तत्र जप संख्या = [Urdu gloss]

एक विंशतिसहस्राणि = 21,000.   षट्शतानि = 600

दिवानिशाम = [Urdu gloss]   जपा = [Urdu gloss]   देव्या = [Urdu gloss]

समुद्दिष्टः = [Urdu gloss]

سوال سुलभो = [Urdu gloss]   दुर्लभो जडैः = [Urdu gloss]

151/

79/80

یہ قول اس نے میں کہا ہے =

شیو پتر میں کہا ہے — कथा जप = اس کی کتھا کا جپ کرتے ہیں

इति! एवम् एष = یہ ایسا [illegible] वन्द्य चरणानाम् = [illegible]

प्रविधानवतामेव = [illegible] मेव = [illegible]

गोचरः = یہ جو [illegible]

یعنی وہی یہ جب جانتے ہیں

इदं व्रतम् प्रस्य = اس کی یہ درشٹی ہے

(79) सर्वे = سب — समया = ہم برابر — इष्टया = درشٹی سے

یعنی [illegible] [illegible] — यत = جو — पश्यति = دیکھو — यच्च = یہ — संविदं = سوچ

मनुते = جانتا — [illegible]

विश्व प्रमशान = [illegible] — निरतो = اسی پر لگی ہوئی

विग्रह = شریر سے — सद्भाउ = [illegible]

[illegible] — कल्पना = اسی کا — कालताम् = اسی کی

Supporting [illegible]

152

79/80

(80) विष = [illegible] रस = [illegible] आसव = شراب

पूरीं = [illegible] (ہے) निजकरगं = [illegible] (कर = [illegible])

वेद्य = [illegible] खराडक = [illegible] कपालम् = کھوپڑی

(ہے) (ہے)

रसयाति = [illegible] यत् = [illegible] येतत् = [illegible]

व्रतम् = [illegible] प्रस्य = [illegible] दुर्लभं = [illegible]

सुलभं च = [illegible]

सर्व = [illegible] यत् = [illegible] वक्ष्यमाणम् = [illegible]

येतत् = [illegible] प्रस्य = [illegible] व्रतम् = [illegible]

→ स्वात्मदेवता समाराधनाय नियम: = [illegible]

कीदृशम् ? = [illegible] इदाह = [illegible]

सुदुर्लभं च सुलभं च = [illegible]

इति = [illegible]

→ सखु कृत्वा = [illegible] दुःखेन = [illegible] →

प्रख्याति परीक्षायात् = [illegible] प्रन्यो उपाय परिहार रूपेया

[illegible] =

([illegible])

29/80 परमेश्वरानुग्रहेण = ایشور کی مہربانی سے ۔ अनुग्रहेण = انوگرہ سے۔

153/ लभ्यते = پایا ہے

इत्यतः = اس سے کہا → "सुदुर्लभं".

तथा = ویسا ہی सुखेन = آسانی سے سکھ سے — बाह्य = باہر کی چیزیں

प्रसिद्ध = مشہور (ظاہر) मस्माख्य = کہتے ہیں

प्राभरण = زیور प्रदार = جورو نیک निकमादि = بیوی وغیرہ

स्वीकार = قبول کرنا ان کا بھی سوئیکار کر لینا کہ کسی بھی بات کو اپنا لینا ہے۔ कदर्थीनो = کہا ہے

(یہ سب کچھ کرنا تو ٹھیک ہے)

بیرونی چیزیں کا ملنا ۔ قسم قسم کی ۔ سامان ۔ آسائش ۔ آرام ۔ تو مل سکتے ہیں

विना लभ्यते = ان کے بغیر

(ان کو حاصل کرنے میں بڑی تکلیف) = نہیں پایا ہے

इत्यतः = اس سے کہا ہے → "सुलभं च" — آسان — اسی لئے کہا گیا ہے

किं तत् व्रतम = کیا ہے وہ وِرت इत्याह = کہا ہے

"सर्वं इत्यादि" → यत सर्वं इदं प्रातीतिकं =

جو یہ سارا دکھائی دیتا ہے

प्रातीतिकं = جو ظاہر ہو رہا ہے — نظر آتا ہے

یہ بھی ... بد بات ... کا بھید ... भेदभासस्वरूपं = یہ بھید ... سے ...

युक्त्यागमानुभव = یکتی ... شاستر اور اپنا تجربہ ... تجربات

परिशीलनेन = ... سے

79/80. अभेददृष्टा = ابھید درشٹی سے "सर्वं इदं एक:" سب ایک ہی ہے

(ہیں نظر) स स्फुरामि = ایک میں ہی سفورتا ہوں

(دیکھتا ہے) इति समीक्षते = ایسا دیکھتا ہے یعنی ۔ यथा श्रीभगवद्गीतासु = جیسے بھگوت گیتا میں کہا ہے

सर्वभूतस्थम् = سب بھوتوں میں ٹھہرا ہوا ۔ आत्मानं = جو میں ہی آتما ہوں سب میں ۔ सर्वभूतानि = سب بھوت

चात्मनि = اور آتما میں یعنی اپنے میں ہی سب بھوتوں کو ۔ ईक्षते = دیکھتا ہے

योगयुक्तात्मा = یوگ یکت ۔ सर्वत्र = ہر ایک جگہ

समदर्शन: = ایک ہی نظر سے دیکھنے والا ۔

सततं = ہمیشہ ۔ अभेदबुद्धिदार्ढ्यमेव ابھید بدھی کی مضبوطی ہی

व्रतम् ۔ ورت ہے ۔

अपि च = اور بھی ۔ यत् = जो ۔ विश्वप्रमथान निरतो

संविदं मनुते = وہی سب میں ایک ہی ہے ۔ وہی جاننے والا ہو

तदपि व्रतम् = وہ بھی ورت ہے

यथा = جیسے "विश्वं" = سب گراہیہ گراہک स्वभावं

سب ایک گراہک سے ادرک گراہیں ہیں جو ایک ہی سورت = ہے ۔ وہی ہے ۔

79/80

घटदेहादि = گھڑے اور جسم وغیرہ

153/ जडलक्षणा पदार्थाः = جڑ لکشن پدارتھ [illegible]

प्राव प्रात ~~सम~~ = بلکہ سب کچھ شمشان - قبرستان

समाक्रान्तम् = گھیرا ہوا → بے دلی شمشان

इति कृत्वा = ایسا کرکے ۔ तदेव = وہی

"श्मशाने" → شمشان — पितृवनम् = پتری بن

यतः = جہاں संविदेका = ایک [illegible]

भगवती [illegible] क्रीडा =

[illegible] - باقی سب [illegible] شمشان [illegible]

रूपतः = [illegible] अन्यत = دوسرا वत

तदुल्लासिते = [illegible] سب ہے [illegible]

[illegible] प्रावस्थानीये = [illegible] जडम् = [illegible]

रूपतो = [illegible] विश्वस्य = اس دنیا کا

श्मशानेन = [illegible] شمشان साहश्यम् = [illegible]

([illegible] شمشان [illegible]) - [illegible]

79/80 152

तस्मिन् = اس "विश्वप्रमथावे" = دنیا کو تباہ کرنے والے

'एतां निशेधरा = رات کی 'एतां संविदं" سموت کو

→ समुत्पत्तिनिधनतया = پیدا - مرنا - اس کی سے

महाभीषणे = بہت ڈراونی

मध्यवर्तिनी = درمیان میں رہنے والی اس شمشان میں (یا شہر میں)

"मनुते" جانتا ہے - مانتا ہے

↓

→ प्रवाद्यते — باجا व्रती = ورت دھاری

किल = یقیناً ग्रामप्राने वसति = شمشان میں رہتا ہے

154 अयं पुनः = یہ پھر अलौकिको व्रती = الوکک ورت دھاری

"सर्वत्र अहमेव एकचित्तत्त्व परमार्थः" سب میں میں ہی ایک چت ماتر حقیقت ہے

इति मत्वा = یہ مان کر जडे = جڑ

पशुप्रमातृभि = پشو پرماتا - جیو छायादिभिः प्रमेयैश्च =

पेतस्थानीयै = بھوت جیسے

79/80
154

(۶) सह = سہج   उनमत्तवत = پاگلوں کی طرح

क्रीडां कुर्वाणा: = کریڑا کرتی ہوئی ہے

संसार भुवम = وہ سنسار کی دھرتی   इमां = اس کو

सर्वप्रमातृ प्रमेय निधनतया = سارے پرماتا اور پرمیہ کو نِدھن کرنے اور [illegible] ہے

भीषणां = اس سے بڑی خوفناک ہے

प्रमशानस्वभावाम् = شمشان کے سمان سوبھاو والی ہے

(۷) अध्यास्ते (اس پر) بیٹھی ہوئی ہے

अन्यच्च = اور بھی   यत् = جو

विग्रह = شریر   खट्वाङ्ग = چارپائی کا ڈنڈا

कल्पना = اس کی وہ کلپنا ہے

कलितो = اس کلپنا سے جو رکھی گئی ہے

संविद = سنوت   मनुते = جانتا ہے

"विग्रह:" → शरीर = شریر   स एव = وہی

खट्वाङ्ग कल्पना = کھٹانگ کلپنا

[illegible] कङ्कालविधि: = کنکال کی [illegible] ہے

79/80

154 योगिनः = (اس) یوگی کو   किल = یقیناً

اپنے شریر پر خودی ہونے کا احساس = स्वशरीर प्रमातृताभिमान

दृढ़ीतर संक्षयात् = اس احساس کا [illegible] ہونے سے ... زیادہ مضبوط = دراڑ ہوا

شریر سے = शरीरा प्रतीते = اپنے شریر سے الگ پن کا ہوا

स्वात्मने = اپنے سروپ کو   मन्यमानस्य = ماننے والے کو

ससार प्रोषीभूतो = شمشان سا ہو گیا

विग्रहः = یہ شریر   शव प्रायमेव = یہ صرف لاش سا ہی ہے - اس کو [illegible]

इति = اس لئے   अवधारयतः = دھارن کرنے والا

स्वशरीरमेव = اپنا ہی شریر   कङ्काल मुद्रा कल्पना = کنکال مدرا کی کلپنا

तया = اس سے   "कलिता" = رنگی ہوئی

भोग्याधारत्वेन = بھوگ کا آدھار ہونے سے   मुद्रितम = مہر لگی ہوئی

([illegible])

وِیر ورتی ہے / वीरव्रतिनो = بہادر - ویر ورتی / ورت دھاری   हि = کیونکہ

श्मशानस्थस्य = شمشان میں رہنے والے کا   स्वराडु मुद्रा = [illegible]

[illegible] } भाव्यम् = سمجھنا ہے

79/80 154/155

श्रुतो = [illegible] श्रुस्य = [illegible] स्वसंविद् वपुष: = [illegible] =

स्वशरीरमपि = [illegible] वेद्यतया = [illegible]

[illegible] भिन्नम = [illegible] अवधारयतः = [illegible] - [illegible]

स्यैव खटाङ्गमुद्रा = [illegible]

इति एतदपि श्रुस्य व्रतम् = [illegible]

तथा = [illegible] " वेद्यखटाङ्क कपाले रसयति " =

चेवयति = [illegible] यद्व = [illegible]

शब्दादि विषयपञ्चक लक्षणं सर्वभोग्य रूपं इदं

[illegible]

"विद्यं" [illegible] ज्ञेयत्व = [illegible] कार्यत्वाभ्यां

परिच्छन्नम् = [illegible] [illegible] =

इति = [illegible] "खटाङ्क" [illegible] → कर्पर प्राय [illegible] - [illegible] =

तस्य = [illegible] कपाले = [illegible]

79/82

185/

→ पितृरोडस्थपात्काल — یعنی کھوپڑی کے اندر کا ایک ٹکڑا -

यत = इ. रसयति = جس سے رس لیتا ہے → साराहरण क्रमेण

= اس پیالے سے رس ونس کا سار لے کر اسکو اس میں بھرتے (یعنی الٹا) - بہتا ہے -

पूर्णाहन्ता विश्रान्त्या = پوری طرح آرام کرکے چमत्कुरुते

= اس کا مزہ لیتا ہے - مزا چکھتا ہے -

इति = یعنی एतदपि व्रतम् = یہ بھی اس کا ورت ہے

व्रतिना = ورتی - ورت رکھنے والا किल - یقیناً -

कपालस्थं — کھوپڑی میں رکھا ہوا वीरपात्रं = (شراب کا پیالہ)

रस्यते = مزا لیتا ہے इत्याह = کہتا ہے رس

"विश्वरस" इति → "विश्वस्मिन्" اس جگت میں (شراب کا رس)

वेद्यशब्दादिविषय = جاننے کے قابل چیزیں کپال خراب پرداخت کرنے والے کپال خراب
पञ्चकरूपे .

या = इ. रूपसौ = جو - جو सारभागः =

اس کا سار حصہ ہے

79/80
105/

चबेरा = ... प्रमृतमयो = ...
प्रभा: ....

स एव परमानन्द = ... (............)
दायित्वात

"रसासव:" = شراب ....

~~स्यात~~ .... = उत्तमं पाने

तेन = ... "पूरी" निर्भरम ....

एतत ३ क स्यात = ...

.... { विभ्रस्य = ... य: = ... फ़ाल्के स्थानीय = ...
स्थानी = ... कठिनोऽफ़: = ... (............)

.... पात्र कल्प: (............) ....

.... | स एव कपाले = ... [............]
....
तत गत: = ... { .... }
....

.... | सार भाग: = ... चमत्काराक्षम = ...

प्रह्लाददायित्वात = ... पाने = ...

[illegible]

15b/

कपाले तु = [illegible] भातिनः = [illegible]

करगतं भाति = ہاتھ میں ہوتا ہے [[illegible]]

इति आह = [illegible]

निजकरगम → निजाः = اپنی

स्वात्मीया = اپنی ये = جو "करा" →

चक्षुरादिकरणा = [illegible] देवी = [illegible] स्वभावा

चिन्मरीचयः = [illegible]

तेषु = [illegible] भोग्यतया = [illegible]

ततः = [illegible] वेद्यखण्डके = [illegible]

विषयत्वे = [illegible] गच्छति = جاتا ہے

→ इति निजकरगम = [illegible]

यथा = جیسا پانستھان = [illegible] कपालेन = [illegible]

पानं = [illegible] पीयते = [illegible]

तथैव = [illegible] वेद्यखण्डक कपालेन = [illegible]

79/80
150

विश्वरसासव: = دنیا کی چیزوں کی شراب ہے

चक्षुरादि संवित्कैरै = آنکھ وغیرہ حواسوں کے ذریعے سمجھانے والے

योगिना = اس جوگی کے ذریعہ

समाहृत्य = اکٹھا کر آस्वाद्यते = چکھا جاتا ہے

अयमाशय: = مدعا یہ ہے

योगी = جوگی सर्वत्रैव = ہر وقت

यथोपपन्नं = جو بھی آن پڑے विषयपञ्चकं = پانچ وشے

२०३ करणदेवीभि: = حواس روپی دیویوں سے

आहृत्य = لے کر युक्तया = یکتی سے

स्वचैतन्यभैरव اپنے چیتنیہ روپ بھیرو میں

विश्रान्तिम् آسن پر قرار

अपवर्गचिद्रानां = نجات - ... भज्यमान: = سیون کیا جاتا ہے

चरमक्षणापर्यन्तं = آخری لمحہ تک

79/80

156

यथा = جیسے उपदिष्टम् = بتایا گیا ہے श्रुश्रूषया = ادب و خدمت سے

निदिध्यासति = دھیان کرتا ہے - بار بار خیال جماتا ہے

इति एतत् एव = یہی پुरस्य = اس

परिशीलित = اچھی طرح ادا کیا۔ सद्गुरु चरण पङ्कजस्य

व्रतम = ست گرو کے چرن کمل کا - ورت

अतोऽन्यत= اس کے سوا शरीर शोषमात्रम्

= وہ شریر کو سکھانا ہوتا ہے

اس کے بعد بانی جو درست دھیان نہ کرنی میں وہ کیول شریر کو سکھانا ہے

81

(81) प्राक् प्रतिपादिते = [illegible] संकलयन = [illegible]

157

अस्य = [illegible] उपदेशस्य = [illegible] उत्कृष्टत्वम = [illegible]

आह = [illegible]

इति = [illegible] जन्मनाश हीने = [illegible] परमार्थ महेश्वर = [illegible]

प्रख्यम = [illegible] उपलब्धृता = [illegible]

प्रकाशात = [illegible] कृतकृत्य = [illegible]

स्थिति = [illegible] यथाहम् = [illegible]

इति = [illegible] समनन्तरोक्तेन प्रकारेण [illegible]

यत = [illegible] प्रतिपादिते = [illegible] रहस्यं = [illegible]

"परमार्थ महेश्वरख्ये" = [illegible]

तात्त्विके महेश्वरे = [illegible] "उपलब्धा" = [illegible]

[illegible]

→ स्वात्मनि [illegible] दृढप्रतिपत्त्या = [illegible]

सम्यक् प्रत्यभिज्ञया [illegible] कीदृक ? ↑ आह = [illegible]

81

157 "जन्मनाप्राप्तीनम" [Urdu illegible]

येन = [Urdu] अधिगतेन = [Urdu] उत्पत्ति मरणा = [Urdu]

न स्यात = [Urdu] इति यावत = [Urdu]

"कृतकृत्यास्तिष्ठति" [Urdu]

यथेष्टम = [Urdu]

योगी सतत प्राप्य [Urdu] कर्तव्यातान्तरे स्य – [Urdu]

अभावात = [Urdu] निष्पन्न पर पुरुषार्थो = [Urdu]

"यथेष्ट" → स्वेच्छा ति क्रमं = [Urdu]
विना

स्वातन्त्र्येण = [Urdu]

चक्रभ्रमवत = [Urdu] धृतशरीरः = [Urdu]

"तिष्ठति" = [Urdu] → कालम् = [Urdu]

आतिवाहयन् = आस्ते [Urdu] – [Urdu]

कथम = [Urdu] आह = [Urdu]

81/

15

"उपलब्धृताप्रकाशात्" " [illegible]

इति = یعنی → सततद्रहस्य = [illegible] परिशीलनेन = [illegible]

सर्वासु दशासु = [illegible] अनुभावितृतया = [illegible]

"प्रकाशः" → روشنی، परिस्फुरणं = [illegible]

तस्मात् = اس لئے [illegible] इति = [illegible]

शरीरस्थोऽपि = [illegible]

प्रशान्तस्मयः = [illegible] इति यावत् = [illegible]

इत्थं = اس طرح [illegible] स्वात्मानं = [illegible] यः = جو کوئی कश्चित् = [illegible]

जीवतो = [illegible] मध्यात् = [illegible] जानाति = [illegible]

स सर्वः = [illegible] तद्रूपः = [illegible] स्यात् = [illegible]

इति = یعنی अधिकारिविषयमा = [illegible]

अध्यात्मम् [illegible]

[illegible]

(82) व्यापिनम् = [illegible] प्रमिहितम् = [illegible] इत्थं = [illegible]

सर्वात्मानं [illegible] विधूतन = [illegible]

नानात्वम् = [illegible] [illegible] - ([illegible]) - [illegible]

निरूप = [illegible] परमानन्दं = [illegible]

यो = 3. वेत्ति = [illegible] स = [illegible] तन्मयो = [illegible]

भवति = [illegible]

'इत्थम्' = [illegible] इति = [illegible] उक्तेन प्रकारेण = [illegible]

'व्यापिनम्' = [illegible] अनवच्छिन्नं = [illegible] - [illegible]

चिदानन्दैकघनं = [illegible] शिवम् = [illegible]

" प्रमिहितं " [illegible] → "युक्त्य आगम अनुभव परिशीलन क्रमेण"

[illegible]

प्रविदितं = [illegible] 'यो वेत्ति' । यः कश्चित् = [illegible]

प्राणिमात्र = [illegible] जानाति = [illegible]

'स' = [illegible] सर्वः = [illegible] त्यक्त = [illegible]

संकोचः = [illegible]

82 / 156

"तन्मयः" = اسی → शिव एव (ہی) स्यात् = ہو

इति = ایسا۔

अत्र = یہاں [illegible] न = نہیں अधिकार = नियमः

स्वात्मज्ञाने ([illegible]) [illegible]

यतः = کیونکہ ये केचन = جو کوئی जन्म मरणादि [illegible]

दोष = دوش आक्रान्ताः = [illegible]

तिर्यञ्चोऽपि = [illegible] वा = یا ते सर्वे = وہ سب ہی

स्वात्ममहेश्वर प्रत्यभिज्ञानात् = [illegible]

तन्मया = [illegible]

भवन्ति [illegible]

इति = ایسا، यत् शब्दस्य परामर्शः = [illegible]

कीदृशः च ? = [illegible]

"सर्वात्मनः" سب सर्वेषां کا प्रमातृप्रमेयाणाम् [illegible]

यस्य आत्मा = جس کا (آتما) [illegible]

82

159

वा = ए सर्वात्मा = سب = [illegible]

यस्य आत्मा = [illegible]

([illegible])

[illegible] ते = [illegible] सर्वोत्तीर्ण - [illegible] - [illegible]

सर्वमयम् = سب [illegible] इति यावत् - [illegible]

अत एव = [illegible] विधूते = [illegible] व्यक्ते = [illegible]

सर्वेदा = [illegible] सर्वत्र = [illegible]

चिद्रूपतया = [illegible] स्फुरणात = [illegible]

[illegible] "नानात्वे" = [illegible] → भेदान्त्ये = [illegible]

[illegible] येन = [illegible] तेन = [illegible] विधूते

एवम् = [illegible] आकाङ्क्षा = [illegible]

विरक्षत

[illegible] निरूपमा = [illegible] → विशेषणरहितः = [illegible]

प्रकृष्ट = [illegible] "आनन्द" = [illegible] यस्य तत्

इति = [illegible] स्वात्मानं = [illegible] नानात्वे = [illegible]

सर्वे = [illegible] शिवरूपी = [illegible] स्यात्

82/83

159/

स्वम = اپنا । अध्यगत = [illegible] स्वात्म महेश्वर = اپنی آتما ایشور

स्वशरीर = اپنا وہ شریر । अधिकार = [illegible]

परिक्षये = [illegible]

कुत्र = کہاں

शरीरं = شریر परित्यज्य = [illegible]

[illegible]

किंवा याति = یا کہاں جاتا ہے

इत्यादि संशय = [illegible]

परिहरति = [illegible]

(83) तीर्थे = تیرتھ میں श्वपचगृहे वा = یا چنڈال کے گھر میں

नष्टस्मृतिः = [illegible] परित्यजन् = [illegible]

देहम् = شریر کو

ज्ञान = گیان [illegible] समकाल = [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 157/160

मुक्तः = [illegible] कैवल्यं = [illegible]

याति = [illegible] इत = [illegible]

शोकः = [illegible]

एवं = [illegible] परिशीलत = [illegible] स्वस्वरूपे = [illegible]

ज्ञानी = [illegible] सर्वमिदं स्वात्मप्रकाश स्वातन्त्र्यम्

[illegible]

इति = [illegible] परमार्थ यद्दशा = [illegible] गाढ़े = [illegible]

समाश्वस्त = [illegible] हृदयः = [illegible]

[illegible] तीर्थे = [illegible] प्रयाग - पुष्कर - कुरुक्षेत्रादौ = [illegible]

महापुण्यस्थाने = [illegible] अथवा = [illegible]

श्वपसदने = [illegible] → अन्त्यजजनानां गृहे पलाशते = [illegible]

[illegible] अतिपापीयासि [illegible] शरीरं = [illegible]

मुञ्चन = [illegible] इति उभयथा = [illegible] [[illegible]] [illegible] = स्वीकार

परित्याग = [illegible] कदर्थना [illegible]

विरहितोऽपि = [illegible] आत्मज्ञात इव = [illegible]

"कैवल्यं याति" = [illegible]

[illegible]

कलेवर परिक्ष्यात् = شریر کی پرکھ سے

प्रधानादि कीयकारिावर्गेभ्यो = پرکرتی آدی کام کرنے والے ورگ سے۔ اس سے

अन्यो = دوسرا ہی ہے چिदानन्दैकघनो = ایک آنند گھن ہے - جو آپ ہی ہے

तुर्यातीतरूपो = جو تریا تیت روپ ہے

केवलतां = کیول پنے کو याति = جاتا ہے

इति यावत् = یہاں تک ہے

यतः = جس سے अस्य = اس گیانی کو सर्वमिदं विश्वं = سارا یہ وشو

स्वात्मना = اپنے آپ سے पूर्णं = پورا

समस्तं = سب ٹھہرا ہوا परमेश्वराधिष्ठितं = پرمیشور سے ٹھہرا ہوا

पश्यतो = دیکھتے کو न = نہ

क्षेत्रक्षेत्रज्ञप्रविभागः = کھیتر اور کھیترگیہ کا بھید अत एव = اس واسطے = کوئی دکھائی نہ دے۔

हतः = ہٹ گیا ہوا۔ دور ہو گیا →

प्रसक्ता = چھٹا ہوا विकल्पशङ्का समुत्थ = دو کلپ سے شنکا

प्रशोको = اس سے جو شوک اٹھتا ہے ↗

येन = جس स = وہ एवम् = یہ

اس سے اس گیانی کو
جو اس اپنے آتم کو
بعد اس کے درشن کے
ایک سم درشٹی دیکھتا
ہوا سب کچھ پرمیشور
میں ٹھہرا ہوا
دیکھتا ہے۔ اسکو کھیتر
اور کھیترگیہ میں کوئی فرق
نہیں دکھائی دیتا ہے۔

83

160

यथा उक्तम् = جیسا کہ کہا گیا ہے

हिमवति = ہمالیہ میں गङ्गाद्वारे = گنگا دوار میں

वाराणस्यां = بنارس میں یا وارانسی میں कुरौ वा प्रयागे = کورکشیتر یا پریاگ میں

वेप्रामाति = یا کوہ پر चराडालादे: = یا چنڈال کے گھر میں

शिवतत्त्वविदां = شیو تتو کا جاننے والے सम मरणम् = [illegible] = [illegible]

इति श्री निर्वाण योगोत्तरे = شری نروان یوگ اتر میں ایسا کہا گیا ہے

नापि अस्य = اس کا بھی نہیں देहपातावसरे = دیہ پات کے وقت یا موت کے

اس کا स्मृत्य उपयोगः = سمرتی کا اپیوگ (Service) (خدمت) इत्याह = ایسا کہا ہے

'वपुः स्मृतिरपि' = اور شریر کی سمرتی بھی →

[illegible] आस्तां संस्मृति = [illegible] 'अपि' शब्दार्थः = [illegible]

यदि वा = اگر یا सज्ञानी = گیانی शरीरत्यागकाले = شریر تیاگ کے وقت

83/
161/

तत = اس سے   उद्भूत = پیدا ہوئے   वात = وات   पित्त = پت
श्लेष्म = کف   प्राभिभवात = دبانے، دبانے [شریر ان سے [illegible]]
[illegible] اور اسی سے سمرتی نشٹ ہو گئی

"नष्टस्मृतिः" "اس سے نشٹ ہو گئی سمرتی" → काष्ठपाषाण

= لکڑی - پتھر - ان کی طرح [illegible] (بے ہوش)

ते तुल्यत्वात = ان کے ساتھ برابری سے   विगत = دور ہوئے [illegible]

स्वात्मना = اپنے آپ کی   संबोध = سمجھ [illegible]

प्रपन्नो = اپنے دھرم میں [illegible]   त्यजति = اس شریر کو = कलेवरम्
= چھوڑ دیتا ہے یہ شریر

तथापि = تو بھی [illegible]   ततो प्राग् प्राप्तिगत

[illegible] = स्वात्मज्ञानः

मैत्रा कैवल्यम् = کیول ہونے کو   प्रपद्यं = [illegible]   याति
[illegible] اس کو نہیں آتی ہے

ततो = [illegible] न = ~ स्वात्मज्ञानादिमत्से

सवात्م گیان ... حاصل کرنے پر

प्रमयसमये = مرنے کے وقت   समरसात्समरसो =
سمرس یا سمرس (اس وقت)

(486)

83

161

विशेषोऽस्ति = وشیش مخصوص = ہے

یہ کوئی مخصوص [illegible] بات نہیں ہے

ननु = بے شک ہے

तीर्थातीर्थप्रविभागोऽस्य = یا تیرتھ ہو یا اتیرتھ ہو (اتیرتھ میں) جو اس کی تمیز نہیں (جو یہ [illegible])

यः = جس نے سواتم گیان حاصل کیا ہو ؛ स्वात्मज्ञानविदो

मा भूत = نہ ہو [یہ حالت اس کو پیش نہ آئے]

यत: = جو पुन: = پھر अन्तकाले = انت کال میں स = وہ

नष्टस्मृतिरपि = اگر اس کی سمرتی نشٹ ہو گئی ہے इति = اور यद्येव = یہی بات

स्वात्मज्ञानम् = سواتم گیان کا उपायतया = اپائے سے

गृहीतं = گرہن کیا ہے तस्य = اس کا

देहपात अवसरे = دیہہ پات ہونے - انت کے سمے

तु विस्मरणं चेत् = بھول جانے کا اس کو (سواتم گیان) तार्हि

= تو وہ کیسے مکت ہوا = कथं स मुक्तः स्यात्.

اگر یہ انت کال میں اس کو بھول گیا
تو سواتم گیان [illegible]
یہ سواتم گیان [illegible]

(५८१)

83/

پرش - پرش 161/162

यदुक्तम् = یہ جو کہا ہے اس پر

अन्तकालेऽपि = انت کال میں بھی । मामेव स्मरन् = مجھ کو ہی سمرن کرتا ہوا

मुक्त्वा कलेवरम् اس شریر کو چھوڑ کر यः = جو

प्रयाति = چلا جاتا ہے । स = وہ मद्भावं = میرے بھاؤ کو یعنی - مجھ کو ہی

याति = جاتا ہے न अस्त्यत्र = نہیں ہے اس بات پر = سنشے [illegible]

इति श्रीगीतासु = ایسے شری گیتا میں کہا ہے

एवमपि = ایسا । तदपि = [illegible]

स्मरणस्यैव उपयोगः = سمرن کا ہی اپیوگ وہ ہے [اس شلوک نے دکھایا کہ اس وقت سمرن ہی ملے]

اگر پرمیشور کا سمرن نہ کر سکے - [illegible]

यद्यपि = اگرچہ परमेश्वर स्मरणाभावेऽपि अन्तकाल پرمیشور کا سمرن نہ ہو اس وقت انت کال میں

तत भावः अन्तिः स्यात = اس پرمیشور کا بھاؤ آخر میں ہو جاتا ہے - { جب پہلا کیا ہوا سمرن ہے تو پرمیشور ہی ملتا ہے }

اگر ایسا ہے تو تर्हि = تو सविपदुज्जन = سب لوگوں کو - مکتی مل جائے گی

प्रलय समये = پرلے کے وقت انت کال میں मूढोऽपि = مورکھ بھی

وشیش کی کمی سے विशेषाभावात् = وشیش نہ ہونے سے परमेश्वरसमा पत्ति = پرمیشور کی برابری

سب کو مکتی یہ آیا یاती = جاوے گی یعنی پرمیشور کا ساتھ مل جاوے گا

٩٩/

اس لئے جیسے واک وغیرہ کہیں یہ سب جو اپرمان بن جائیں گے

वाक्यानि च = واکیہ ایवमादीनि = ایسے آدی अप्रमाणानि स्युः = وہ اپرمان بن جائیں گے - [لہذا وید پرمان سب اپرمان بن جائیں گے یعنی صحت جائیگی]

جواب — न चैवम् = نہیں یہ بات نہیں इति अस्य उत्तरमाह
اس بات پر جواب دیتا ہے

کیا گیانی گیان کے سم کال میں ہی مکت ہوتا ہے — "ज्ञान समकाल मुक्तः" " گیان کے کال میں ہی مکت ہوتا ہے

सत्यं = سچ ہے مگر (یہ) न अस्य स्मरणे उपयोगः =
نہیں ہو اس گیانی کو سمرن کا اپیوگ (کا ضرورت ہے)

किंतु सद्गुरुणा यदैव तस्य कर्ममूल स्वात्म महेश्वर ज्ञान

کرم کی — لیکن جب سے گرو کا جس وقت اس گیانی کو کان میں سوآتم = उपदिष्टः कृतः
سروپ مہیشور وہی گیان اپدیش ہوا - کر دیا - (جس وقت اپدیش ہو گیا)

तस्मिन्नेव काले = اسی کال میں "अहमेव सर्वमिदम्"
"میں ہی یہ سب کچھ ہوں"

इति = ایسا अधिरूढः = اس پر چڑھا ہوا (لگ گیا ہے وہ)
स्वात्मज्ञानपरमार्थौ = سوآتم سروپ کا جو گیان
ہے - اس سچے ارتھ پر (پرا ارتھ پراپت)

विगलितमायादिकञ्चुक अभावेन = مایا ادی کنچک کا جو
یعنی جس کے کنچک دور ہوئے ہیں

83/

162/ ایسی न अन्यत = کسی اور نہ अपेक्षते =
किंचित کچھ چیز کی ضرورت نہیں ہے - اس کو احتیاج

केवलं = صرف संस्कारशेषतया سنسکار کے بچے
ہوئے رہنے کے باعث سے

ष चक्रभ्रमवत = چاک کے پھرنے کی طرح - چلتا رہتا ہے
اس میں शरीरं = شریر

वह्नमानः = چلتا ہوا ہے یعنی دکھائی دیتا ہے

इति न पुनः = اس طرح نہ پھر بھی کچھ ہوگی
तस्य

उत्तरकाले = پیچھے - آئندہ زمانہ میں
اس کو

ایسی स्मरणास्मरणाक = اس کا سمرن یا نہ سمرن کا کوئی
कदाचीना (ضرورت نہیں) ہے

यस्मात = جس سے अज्ञाजनिता आरावमायीय
اس کی اگیان سے پیدا ہوئی = آتم کی

کپڑے سے سمبندھ ہوتے ہیں

कुञ्चुक संबन्धे = شریر روپی کپڑے کے سمبندھ کے
सति ہونے پر دیہ کی कुञ्चुकं प्रभवति =

[illegible] - سمرتھ ہے

स्वात्मज्ञान उपदेशेन = اپنے آتما کے گیان کے اپدیش سے
[illegible]

83

अज्ञानजनित कञ्चुक क्षयात् = [illegible]

162 कथं = کیونکر देह कञ्चुकं = [illegible] विनष्टप्रायं = [illegible]

पर्यन्ते = انت پر ज्ञानिनो = اس گیانی کی

[illegible] यन्त्रणां = تکلیف कत्तम = [illegible] ?

इति = یہ (اس) स्वात्म ज्ञान = [illegible] कथन =

(کیا) اس کو کیا ہے ([illegible])

स एव जीवन्नेव = اگر وہ زندہ ہی ہے [illegible]

मुक्तः स्यात् = وہ مکت ہوا ہوا ہے

[illegible] यथा उक्तं = جیسا کہا ہے कुलरत्नमालिकायां

साहस्रिकायाम् [illegible] =

यदा = جب मुखवरः = [illegible] सम्यक = اچھی طرح

[illegible] कथयेत = کہے تत = [illegible] ऽपसे प्रायम = [illegible]

मत्त्वा = سمجھ کر तत्रैव = اسی وقت

ऽपसौ = [illegible] काले यन्त्रवत = [illegible]

[illegible] केवलं = صرف वसेत = [illegible]

[illegible]

83

(४९१)

163

इति श्रीमत् निघारनेगीक = [illegible]

गोदोहम = [illegible] इषुपात = [illegible] ([illegible])

वा = [illegible] नयनो = [illegible] उन्मीलन = کھولنا [illegible] मीलनात्मकम

([illegible])

सकृत् युक्तः = [illegible] परे तत्त्वे = [illegible]

स = وہ मुक्तो = [illegible] मोचयेत्परान = [illegible]

यस्मात्पूर्व = جس سے पूर्व = پہلے परे ब्रह्मणि

न्यस्ता = [illegible] येन = [illegible] [illegible] =

आत्मा = [illegible] ब्रह्माग्ने = [illegible] ([illegible])

स्मरणं = سمرن تو = [illegible]

कथं = کیسے तस्य = اس [illegible] द्वारा [illegible]

समुपस्थिते = نزدیک [illegible]

इति = [illegible] अथवा = یا تو आत्मविद =

[illegible] =

पर पर्यन्तक्षराः = [illegible]

83

(492)

163

स्वानुभवैक साक्षी = وہ اس کو اپنا ہی انوبھو تھی - کیا وہ ٹھیک ہے
ہی انوبھو کر سکتا ہے

ادر وہ ٹھیک ہے
انوبھو ہی سکتا ہے

केन अनुभूयते = وہ کس سے انوبھو ہو سکتا ہے   यत् वपुषात् =

تस्य = اس کی یاد   स्मरणाम् अस्मरणं = یاد نہ آنا یا یاد نہ کرنا

परिकल्प्यते = کلپنا کی جاتی ہے

ہم جیسے پرشوں کی
یہ انوبھو کر سکتے ہیں
نہ وہ کسی کا ہو جاتا ہے

यावता = جتنے   तत्र = اس میں   सर्वाग्रहणां = ہم جیسے پرشوں کی

नास्ति गोचरः = یہ ہمارا وشے ہے [یہ ہم نہیں سمجھ سکتے]

इति = ایسا   सर्वज्ञास्तत्र = جو سرو گیہ پرش

पृष्टव्याः = ان سے ہی یہ بات پوچھی جاتی ہے (پوچھو)

न पुनः = نہ کہ   शारीर चेष्टामात्रात् = شریر کی جو یہ حرکت
ہے - اس کا نتیجہ (کہ شریر حرکت نہیں کرتا ہے) - (اپنی بات جو ہے کہ شریر اس وقت سے ہوش ہو جاتا ہے)

स्मरणावसरे = مرنے کے وقت پر   अधिगत परमार्थ स्यापि
کا مل گیان ہو پرمارتھ سوبھاؤ کی

देहत्यागक्षणे = دیہہ تیاگ کے سمے پر   शुभाशुभत्वेन अनुमातुं
وہ شبھ اور اشبھ انومان ہونے سے (اوتار) دیکھی جانے سے (نہیں ہے) = प्रारब्धः
(تو ہم یہ بات دکھتے ہی انوبھو کرتے ہیں کہ ان کے شبھ اشبھ کو ہم جانتے ہیں) (نہیں) یہ ہے ہو سکتی ہیں

یعنی یہ ٹھیک ہو
(کا) ہے یا پر
- یہ

तस्मात् = اس واسطے   اس پرمارتھ انوبھو کرنے میں ہے
अव प्रयत्नं = ضرور

सदा = ہمیشہ   तत्भाव भावितः = اس بھاؤ کی بھاونا سے

اسلئے میں فرموده ہے کہ اس بیان کو جو سدا اسی پرمانند کا دھیان میں لگائے رکھتا ہے - جو پرمیشور کا آسرا ہی بھوگتا ہے ... مرنے کے وقت ... لکڑی پتھر کی طرح ... پڑا رہے - اس پرماتم کا سمرن کراتا ہے -

(493)

83 स्वात्मज्ञानविदं = سوا آتم گیان کو جاننے والا ہو

163/164 स्वात्मस्थ एव = سوا آتم میں ہی استھت رہنے والا ہوتا ہے   परमेश्वरो = پرمیشور

मरणावसे = مرنے کے وقت پر   स्वं स्वरूपं = اپنا سروپ

काष्ठपाषाणा = لکڑی پتھر کی طرح
तुल्यमपि = برابر ہونے پر بھی

स्मारयति = سمرن کراتا ہے

پرمان

स्वस्थचेष्टाश्च = ...   ये = जो   मर्त्याः = منش

स्मरन्ति = سمرن کرتے ہیں   मम = مجھے   नारद = اے نارد جی

مرنے کے وقت   काष्ठपाषाणा = لکڑی پتھر   तुल्यो = کے برابر

अन्तकाले = انت کال پر   अहं = میں

स्मराम्य = ان کا سمرن کرتا ہوں

तथा = ویسے ہی

... ان کو ... کرتا ہوں

164

स्थिरे = [illegible] चेतसि = دل میں (सु स्वस्थे = اچھی طرح تندرست [illegible]

सति = ہوتے ہوئے यो = جو नरः = منش

धातुसाम्ये = [illegible] – [illegible] स्थिते = کھڑا

स्मर्ता = سمرن کرتا ہے (مجھ میں) [illegible] विश्वरूपं च मामजम् –

[illegible]

ततस्तं = اسکے بعد [illegible] म्रियमाणं = مرتے ہوئے तं = اسکو

काष्ठपाषाणसन्निभम् = [illegible]

अहं = میں [illegible] स्मरामि = سمرن کرتا ہوں मत् भक्तं = میرے بھگت کو

नयामि = لے جاتا ہوں परमां गतिम् = [illegible]

इति = [illegible] भगवता = بھگوان [illegible] लक्ष्मी-संहितायाम्

उक्तम् = کہا

एवम् = [illegible] अपि च = [illegible] सदा तत् भाव भावितत्व मेव हेतु

[illegible] = [illegible]

अन्यथा = اگر ایسا نہ ہو [illegible]

पूर्वानुभव संस्कार दार्ढ्यं [illegible]

कथं म्रियते स्मृतिरपि स्यात् = [illegible]

[illegible]

84/ 164/165

इति = ایسا न = نہ केनचिदपि = کسی سے بھی

ज्ञानिनो = گیانی کا मरणावसरे = موت کے وقت

समुपयोग: ॥ = کسی مفید ہوتا ہے

यदि = اگر पुन: = پھر तीर्थीश्रा = تیرتھوں کا प्राश्रययाम् = آسرا لے

अप्रकारेण = اس طرح پر न = نہ

कुत्रचिदपि = کسی وقت بھی अङ्गभावे = اندر ... یاتی = جاتا ہے

तर्हि = تو پھر किमिति = کیوں

विशुद्धि: = پاکیزگی तत् = تیرتھوں کا समाश्रीयते = آسرا لیا جاتا ہے

(یعنی پاکیزگی تیرتھوں کے ہی کیوں جاتے ہیں)

इति = ایسا विषयविभाग = [illegible]

प्राह = کہا ہے [اس لئے بتا کر تیرتھوں کا ... کیا ہوتا ہے]

(९६) पुण्याय = پُن کے لئے तीर्थसेवा = تیرتھوں کی سیوا [تیرتھوں کی سیوا ... ہوتی ہے]

کیونکہ اس ... آدمی ... ہوتا ہے

निरयाय = نرک کے لئے

श्वपचसदन = چنڈال کے گھر میں निधन: = مرنا गति: = گتی

چنڈال کے گھر میں مرنا نرک کی گتی ... ہے - یہ نرک کو ... ہے -

९४ (496)

165

पुराय अपराय = [illegible] कलङ्क = کلنک

स्पर्शाभावे = [illegible] अभावे = [illegible]

तु = [illegible] कि = [illegible] तेन = [illegible]

([illegible]).

येषां = [illegible] विदुषामपि = [illegible]

देशादिप्रमातृताग्रहः = [illegible] साम्प्रतं = [illegible]

न विगलितः = [illegible]

स्वात्मज्ञानचर्चायां = [illegible] न = نہ तथा = اس طرح

समाश्वास = [illegible] तेषाम् = [illegible]

इष्टा - पूर्ता = [illegible] धर्मसंग्रह = [illegible]

कविताम् = [illegible] प्रथमे संग्रहे वा = [illegible]

प्रयागादितीर्थसेवा = [illegible]

मरणावसरे = [illegible] क्षेत्रपरिग्रहः = [illegible]

पुरायार्थं = [illegible] → उत्तमलोक प्राप्ति

→ = [illegible]

85

(197)

[illegible] निश्चितं = [illegible] स्यादेव = [illegible]

165

तथैव = [illegible] 'श्वपचसदन निधनगति"

[illegible] = इति [illegible]

निधन = [illegible] = [illegible] =

श्वपकादिक = [illegible] [illegible]

[illegible] गृहीपलक्षिते [illegible]

पापीयसि = [illegible] स्थानी = [illegible]

[illegible] निधनगतिः → प्रमय प्राप्ति = [illegible] "निरयाय" = [illegible]

[illegible] प्रवीह्यादि = [illegible] पाताय = [illegible]

एतेषां = [illegible] किमिति न भवेत [illegible]

[illegible] → देहप्रमातृता ग्रस्तस्य = [illegible]

[illegible] ← विद्यमानत्वात = [illegible]

मरणस्थान = [illegible] प्रनुगुणं = [illegible]

भोगमपि = [illegible] भुक्त्वा = [illegible]

शुभाशुभेष = [illegible] देहेषु = [illegible]

जायन्ते = [illegible] म्रियन्ते = [illegible]

च

86

इति = [illegible] अनवरत = [illegible] जन्ममरणप्रबन्धः = [illegible]

देहाद्यात्ममानिन = [illegible]

166

एवं प्रायः स्यु = [illegible]

यस्य = [illegible] पुनः = [illegible] स्वात्मज्ञाने प्रत्ययवमृदाद्यीत्
[illegible]

देहादिप्रमातृताभिमानो = [illegible]

निशेषेण = [illegible] विगलितः = [illegible]

तस्य = [illegible] चित = [illegible] नभः [illegible] भावस्य
[illegible]

धर्माधर्म [illegible]
स्वभाव [illegible] वासना = [illegible]

सपर्शप्रक्षाये वृते स्मृति [illegible]

किं तेन = [illegible]

एवं = [illegible] स = [illegible] यतः = [illegible]

शुभाशुभकर्म = [illegible] तीर्थादि
भाजो [illegible]

[illegible] = परिग्रहः

ततः तेन = [illegible] तीन तीर्थसेवादिना =
[illegible]

विमलस्य ज्ञानिनो = [illegible]

85

166

नास्ति उपयोगः = [illegible]

यदुक्तं मानवे धर्मशास्त्रे [illegible]

[illegible]

यमो = [illegible] वैवस्वतो = [illegible] राजा = [illegible]

यः = [illegible] तव = [illegible] हृदि = [illegible]

स्थितः = [illegible] तेन = [illegible] चेद् = [illegible]

[illegible]

अविवादस्ते = [illegible] ते = [illegible] मा = [illegible]

no difference

गङ्गां मा = [illegible] मा = [illegible] गया = [illegible] गम = [illegible]

इति = [illegible] पुत्र = [illegible] देहात्मानि तेन

= [illegible]

हृदयवर्तिनी [illegible] यमः

[illegible]

सा = [illegible] यै = [illegible] पूर्णस्वात्ममहेश्वरस्वभावम्

[illegible] =

उपलभ्य = [illegible]

84

166
167

संभक्षिता = [illegible] तेषां कथमस्य = [illegible]

एष = یہ तीथीदिसेवा = [illegible]

प्रयासः = کوشش इति सिद्धान्तः = یہ اصول ہے
(ہے [illegible])

[illegible] ननु = ہے [illegible] प्राक् = پہلے [illegible] प्रतिपादित = [illegible]

یا यथा = جیسے ज्ञानदग्ध = [illegible]

आराव मायीय-कार्म-
मल स्वरूप = [illegible]
आत्मा = [illegible]

पिराड पातात् = [illegible] स्वस्वरूपस्थ एव =
[illegible]

व = یا पुनर्भवस्य = [illegible] प्ररोह = [illegible]

विधत्त = [illegible]
[illegible]

प्ररोह =
[illegible]

[illegible] दग्धबीजमिवाङ्कुरम = [illegible]

स्वात्मज्ञान = [illegible] पवित्रभाव = [illegible]

[illegible] संकाले = [illegible] देहकञ्चुक भङ्ग =
[illegible] = चेत्

[illegible]

167 तर्हि = تو | तत्र = وہاں [illegible]

मा = مت | विधत्स्व = کر [[illegible]]

यत पुनः = جو | पुनः = پھر | विद्यमाने = ہوتے ہوئے جب شریر ہی ہو

देहादिकञ्चुकबन्धे = دیہ آدی کنچک بندھ

कथं कारे = کیونکر | स = وہ | तत्गत = اس میں لگی ہو

धर्म = دھرم | रागाद्युपरिता = رنگ لگی ہوا

न स्यात = کیوں نہ ہے [illegible]

तदा द्युरित = جب وہی رنگ لگی ہو | मृत = جب مرا

कथं न संसारी (सन) = کیوں نہ سنساری ہے — [illegible]

इति चोद्यम प्रपवदति = اس [illegible] کا ... کہتا ہے

[illegible]

(85) तुष = [illegible] | कुम्बुक = [illegible] | सु = [illegible] | पृथक्कृत = الگ کیا ہو

तुराउलकन = [illegible] | तप दूलान्तरस्थोपि = [illegible]

तराडुलकराक्रस्य = اس چاول [illegible] | कुरुते = کرتا ہے | न = نہ

[illegible]

पुनः = پھر | [illegible]

85
86.

جس طرح تو بھی وہ تو اس چاول کے دانے کے ساتھ ابھی لگا ہی رہتا ہے

167

ततरूपातादात्म्यम = اس چاول کے دانے کا تادائمی -

یعنی یہ چھلکا بھی چاول کا دانہ نہیں رہتا ہے اگرچہ ابھی تو وہ اوپر سے لیکن جدا ہو گیا ہے

اسی طرح اس کی باقی ....

(86) तत्वत् = ویسا ہی कञ्चुक पटली = چھلکے کا سوہ

पृथककृता = الگ کی ہوئی संविद् = سموت, फल = پھل

संस्कारात् = سنسکار سے तिष्ठन्त्य पि = ٹھہری ہوئی اگر چہ ابھی

मुक्तात्मा = مکھت روحوں کی سرت سے

ततस्पर्शी = اس سے علیحدہ ہو کر (سپرش) वर्जिता = بغیر

भवति = ~~ہوتا ہے~~ - ہے [ ]

तुषकम्बुकाभ्यां → " सुषु = چھلکا " पृथककृता " / الگ کی ہوا

विश्लिष्टो = الگ ہوا - الگ ہوا यः = 3. " तण्डुलकणाः " چاول کی

तस्य = اس کا यः = 3. " तुषदलान्तरक्षेपः " چھلکے کے اندر

= اندر = جو چھلکا ہے (اب چاول ...) لیکن جدا ہوا ہے

→ प्रागिव = پہلے کی طرح पुनः = پھر तत्रैव = اسی میں

बिन्यासः = کھڑا स = وہ यथा = جس طرح

کھڑا ہے بوجھی

85/86

तुषदलान्तरक्षेपः = [Urdu, partly illegible] = तण्डुलकणस्य

168

तद्रूपतया = [Urdu, partly illegible]

रूपाङ्कुरजनन क्षमत्वेन = [Urdu, partly illegible] स्थितोऽपि

तादात्म्यं " → गाढा = [Urdu, partly illegible] रूपक्षमं = [Urdu, partly illegible]

न कुरुते = [Urdu, partly illegible]

रूपयः = [Urdu, partly illegible] शलाकावत् = [Urdu, partly illegible]

भिन्नावेव = [Urdu, partly illegible] तुष तण्डुलौ = [Urdu, partly illegible]

न पुनर = [Urdu, partly illegible] एककार्य = [Urdu, partly illegible] जनन = [Urdu, partly illegible]

ययो भवतः = [Urdu, partly illegible]

तत

"ततवत्" = [Urdu, partly illegible] तथैव = [Urdu, partly illegible] ज्ञानेन = [Urdu, partly illegible]

इयं संवित् = [Urdu, partly illegible] → 'चेतना' = [Urdu, partly illegible]

'कृकचुकपत्न्या = [Urdu, partly illegible] →

85/86

168 → [illegible] प्रागेव मलादि कञ्चुक (समुद्धात) — [illegible]

"पृथक कृता" = الگ کی گئی [illegible]

[illegible] → "अहमेव स्वात्म महेश्वर स्वभावो चिदात्मना सर्वदा सर्वत्र [illegible] = स्फुरामि"

[illegible]

इति = [illegible] अस्यां कञ्चुक स्वात्मज्ञान परिशीलन दार्ढ्यात्

[illegible]

[illegible] — सम्मुद्धृता = [illegible] "इत" = [illegible] → इति —

अस्यां कञ्चुक परल्यां = [illegible]

कांचित्काले = [illegible] प्रोषवतीन्या =

[illegible]

देहभावेन = [illegible] "तिष्ठन्त्यपि" → स्थिता सती

[illegible]

[illegible] "विमुक्तात्मा" = [illegible] →

[illegible] ← प्रध्वस्तकान्या

[illegible] "तत्स्पर्शविजिता ([illegible]) [illegible]

[illegible]

भवति = [illegible]

95/96

(505)

तस्या = اس کی देहादिकञ्चुक परल्याः [illegible]

"सपीण्डाः" = [illegible] पुण्यापुण्य रूप = [illegible]

पुण्यापुण्यरूप = [illegible] कामिमलोप जनितो = [illegible]

उपजनितो = پیدا کیا ہوا   य = जो   उपराग: = رنگ (جو ہر کرن کا)

169

संसराङ्कुर = [illegible] जननक्षम: = [illegible]

तेन = اس [illegible] "विवर्जिता" [illegible] →

परिहृता = [illegible] संपद्यते = ہوتی [illegible]

[illegible] ([illegible])

यथा = جیسے   तुषदलान्तरे = [illegible]

छिन्न: = [illegible]   तण्डुलो = چاول [illegible]

अङ्कुर प्ररोह सपिण्ड रहितो = [illegible]
भवति = [illegible]

इति = [illegible]

इदम् उक्तं स्यात् = [illegible]

→ अज्ञान कारणक: = [illegible]

तावत् संसार: = سنسار

[illegible]

25/82
169

तत्र = وہاں   समुदित = [illegible]   स्वात्मज्ञान = [illegible]

चलित = [illegible]   कञ्चुकस्य = [illegible] ([illegible])

योगिनः = یوگی کی   संविद् = [illegible]   न पुनः = نہیں پھر

संसारहेतु = سنسار کا کارن

→ प्रज्ञानज्ञानि सामग्री वैकल्यात् = [illegible]

नापि तस्य = [illegible]   शेषवर्तनया = [illegible]

संस्कारवशेन = [illegible]   तिष्ठन् = [illegible]

शरीरे = देहकञ्चुक = [illegible]   बन्धो = [illegible]

ज्ञानाग्निदग्धाज्ञानमूलः = [illegible]

स्वगत = [illegible]   धर्म = [illegible]   आविर्भावेन = [illegible]

संसारपरोहं = [illegible]   दातुम् = [illegible]

फलम् = [illegible] ([illegible])   इति = [illegible]   ज्ञानी = [illegible]

जीवन्नेव = [illegible]   तुरीयरूपो = [illegible]

देहाभावात् = [illegible]

तुरीयातीतरूपः = [illegible]

85/86

169/170

इति उभयथा = دونوں طرح   पुनः = پھر

न = نہ   कांचित् = کوئی   [illegible]

संसार प्राकृत +

—o—

87 ननु = لیکن   उपवर्तनया = [illegible]   यावत् = جب تک

शरीरावस्थिते = جسم دھاری [illegible]   योगि = یوگی

[illegible] संवेदनम् = [illegible]   स्वात्मगत [illegible]

स्वस्वरूपमपि = اپنے سروپ [illegible]   देह

देह उपाधिकृत = [illegible]

[illegible] मालिन्यस्यापि = [illegible]

तावत् = تب تک   प्रपञ्च = [illegible]

विद्यमानत्वात् = [illegible]   [illegible] = [illegible]

[illegible]

इति दृष्टान्तेन परिहरति। = [illegible]

[illegible]

(87) कृपालतम = [illegible] शिल्पि = [illegible] कल्पित = [illegible]

170

विमलीभाव = صفائی [illegible] نرمل [illegible]

समुद्र की पाधि = [illegible] E मालिन्योपाधि = [illegible]

मीरा = [illegible] उपाधि विच्छेद = [illegible]

स्वच्छ परमार्थ = [illegible]

[illegible]

(88) सर्व = [illegible] सद्गुरुप्रासन = [illegible]

विमल स्थिति = [illegible] वेदन = [illegible]

तनु उपाधि = [illegible] मुक्तम् आपि = [illegible]

उपाध्यन्तर = [illegible]

शून्यम् इव = [illegible] प्रभाति

शिवरूपम् = [illegible]

87/88

(509)

170/ यथा = "جیسے" "मोरा" "میں" → प्रतिपर्वी राँव

कार्तिक (کاتک) समुद्द्योतितनै = [illegible]

मलयः सन्

सत = آس [illegible] समुद्रक = [illegible] विश्लथ्वात् = [illegible]

"मलिनोऽपि" = "اگر [illegible]" → धूसर प्रायो

भवति = ہے ससत्व = [illegible] = [illegible]

पुनः = پھر समुद्रकोपाधि विनष्टे = [illegible]

→ तथा च विरोधाभावे = [illegible]

"स्व देह परमार्थः" = [illegible]

→ यथावत् निर्मलस्वरूपः संपद्यते = [illegible]

एवम् = اسی طرح एतेनैव प्रकारेण = [illegible]

इदं = یہ वेदनं = [illegible] सद्गुरु शासन विमल स्थिति

[illegible]

87/88

171 → परिपूर्णा स्वात्मज्ञानविद् [illegible]

यो = ३. दैशिकप्रवरः = [illegible]

तस्य = [illegible] या = २३. "प्रशस्तं" → [illegible]

→ स्वात्मज्ञान = [illegible] मुखाम्नाय = [illegible]

रहस्य = [illegible] तस्य = २३ [illegible]

[illegible]

परिशीलनेन = [illegible] — [illegible] विगता

कालिकारूपस्य शारावमलस्य [illegible] = [illegible]

मायीयकार्ममल = [illegible]

भित्तिभूत = [illegible] ([illegible]) - [illegible]

[illegible]

[illegible] स्थिति = [illegible] यस्य = [illegible]

([illegible])

तत् = ७ एवंविधं = [illegible] मौलिकमल

पक्षपात = [illegible] [illegible] =

87/88

17/

तत् नमोरूपम् = اُس نمسکار ویدنے = لائق (جو کہ نمسکار کے لائق)
आदि

تو "तनु पाधे" "تنو پادھے" "तत्" → शरीर = سرير

तत् लक्षाना = اُس لکشن سے "उपाधि". =
→ علامت

विशेषणं = صفت ततो = اس سے

"मुक्तं" = مکت → पृथक्कृत = الگ کیا ہوا

विशेषणान्तर भावात् = دوسری صفت کے ہونے سے

تو تत् = जो "स्विरूपम् शामात्ये" جو اپنا روپ ...

देहम् ज्ञात = دیہہ سے ... परमात्मत्वेन =
پرماتما کے طور پر

भासते = چمکتا ہے इति यावत् = یہاں تک

यथा = جیسے समुदुक पाधि विहात = ...

मणि = ... स्वस्वरूपो भाति = اپنے روپ میں ...

तथैव = ویسے ہی स्वस्वरूपावबोधात् =
اپنے روپ کے جاننے سے

विमलमपि = ... अपाकृताभिमत शरीर उपाधि
... = क्षयात्

87/88 171

विशुद्धमिव = پاک سا   संवेदनं = گیان

भासते = دکھتا ہے (شفاف سا معلوم ہوتا -)

ननु = پرنتو ہے   मणि यथा = جیسے منی

समुद्गक उपाधिः = ڈبے کی اپادھی   विमुक्तोऽपि = اگر الگ بھی ہو جائے - چھوٹا ہوا ہے

पुनः = پھر   अन्यतम = دوسرا   उपाधिपरिग्रहात् = اپادھی کو گرہن کرنے سے

[illegible]

समलः = پھر میل والا سا   संपद्यते = بنتا ہے - ہو جاتا

तथैव = ویسا ہی   तत्र उपाधे = اس پر اپادھی کے

मुक्तमपि = اگرچہ چھوٹا ہوا بھی   संवेदनं = گیان

मणिवत् = منی کی طرح   उपाध्यन्तरे = دوسری اپادھی میں (دوسرا اپادھی)

चेत् = اگر   गृह्णाति = پکڑے

तर्हि = تب   पुनरपि = پھر بھی - پھر

सोपाधित्वात् = اپادھی والا ہونے سے   अविशुद्धमिव = جو اشدھ سا دکھائی دیتا ہے -

= ہوتا ہے

اس نسبت کی وجہ ہے

یعنی دوسرے میں اگر کوئی دوسرا کچھ بیچ میں داخل ہو تو دوسری اپادھی کہلاتی ہے ۔ کیا اپادھی کو الگ ہی ہونا چاہئے ۔

87/88

ہٹاتا ہے

(513)

اپادھی انتر کا بیچ میں گھُسنا

१२/ परिहरति

उपाध्यन्तर प्रवेशमपि = یعنی کا بھی

دوسری اپادھی کا گھسنا بھی

न दृष्टान्त दार्ष्टान्तिकयो = نہیں ہے دریشٹانت اور دارشٹانتک

सर्वथा साम्य = کا یکسانیت ۔ یہ دونوں ایک جیسے نہیں ہو سکتے ۔ [مطلب یہ کہ یہ مثال جو سمجھانے کے لئے دی گئی ہے اس میں اور جس کو سمجھانا ہے اس میں پوری یکسانیت نہیں ہوتی ۔ اس لئے مثال اور مطلب ایک جیسے نہیں ہو سکتے ۔]

यतः = چونکہ पीराडपातात् = جب تک رہتی ہے तस्य = اس کی

महाप्रकाशवपुषः = بڑے پرکاش سروپ परमाद्वयरूपस्य = جو ادویت سروپ

सर्वमिदम् = سارا یہ جہان उपाध्याभिमतं = یہ سب اپادھی کی طرح مانا جاتا ہے

اپادھی مانا ہوا

مگر स्वाङ्गकल्प = مگر اپنے انگ کی طرح

भासते = الگ سا لگتا ہے

एतो = اس سے । विव्यतिरिक्तस्य = جو الگ, उपाध्यन्तरस्य अभावात् = اپادھی انتر کا ابھاو ہے (جب یہ سب اپادھی ہی ہے تو دوسری کوئی اپادھی نہیں ہے)

न पुनः = نہ کہ तत् ~~उपाध्यन्तरे~~ = اسے دوسری اپادھی

उपाध्यन्तरेण = دوسری اپادھی विशिष्यते = مخصوص ہو سکتی ہے ۔ یعنی بن سکتا ہے

इति = اس لئے न = نہ मालिन्या = اس کی میلا ہونا

172 उपाधिग्राहकस्य = اُپادھی جو پکڑتا ہے साम्यम् = اسکے ساتھ سمانتا نہیں ہے - (یہ ایک مثبت بات نہیں ہے)

अज्ञानमूलं اگیان جو مول کارن ہے किल = بیشک یقیناً

शरीरोपाधिग्राहकस्य = اسی سے شریر اپادھا پکڑتا ہے तत् = وہ اگیان

चेत् = اگر स्वात्मज्ञान कुठारेण = سوا آتم سروپ کا گیان ہے اس تلوار سے

दलितं = کاٹا جائے कथंकारं = کیسے

पुनः = پھر उपाधिसंश्रयो = اپادھی کا آسرا

भवेत् = ہوگا

यदुक्तम् = جو کہا ہے

अज्ञानेन = اگیان روپی کالک आवृतं = ڈھکا ہوا ہے
ज्ञानं = گیان کو तेन = اسی سے
मुह्यन्ति = موہ کو پاتے ہیں जन्तवः = سب جیو
ज्ञानेन तु = جب گیان سے तत् = وہ اگیان
अज्ञानं

87/80

172/

यथा = [illegible]   व्याप्नोतम = [illegible]

रूपात्मनः = [illegible]   तेषा = [illegible]

रूपादिवत् = [illegible]   ज्ञानं = [illegible] प्रकाश्यहि

तत = [illegible]   परम् = [illegible]

तस्मात् = [illegible]   स्वस्वरूपज्ञानात् = [illegible]

योगिनः = [illegible]   स्वसंवेदनं = [illegible]

सदैव = [illegible]   शुद्धमेव = [illegible]

(89)

सर्वोपाद्युत्पत्तौ = [illegible]

यथावत् = [illegible]   परिशीलित = [illegible]

व्यापार = [illegible]   मनःसंस्कार = [illegible]

ان سب آبادیوں کو اپنے پر جب وہ بار جس پر ان سنسکار ادرودھ ہوا ہو وہی اسکے آگے شریر کا نمیت بنتا ہے - پر یہ سب
پرانے سنسکاروں کا ہی نتیجہ ہے - نئی کوئی چیز ہوتے نہیں آتی ہے؟

(516)

89
―
173

ایسے ہی ادرودھ ہوکر -
प्रारब्धरेव = مقدر ہے نिमित्त وہی پیدا کرتی

ان سب آبادیوں کو اپنا لیتا ہے -

لفظ صلاحیت ۳
ادرودھ ہوا ہو - وہی سنسکار
ابادی پیدا ہو جاتے

न पुनः = نہیں پھر नूतनत्वेन = نیا ہونے سے

किमपि प्रायाति = کچھ آتا ہے - [نیا کچھ نہیں بنتا ہے -]

نیا پرانا ہی جس پر دن لگا ہو - وہی بنتا ہے - کہ سب کچھ ابا کر لیتی ہے -

शास्त्रादि = شاستروں کو प्रमाणयाद् = پرمان سے

अविचलित = نہ ہلچل अद्यापि = شرددھا سے ابھی

तन्मयाम् = وہی ہے بنا دیکھے (جاتا ہے) प्राप्तः = پہنچا ہوا

स एव = وہی पूर्व = پہلے ہی

स्वर्ग नरक मुख्यत्वम् = سورگ نرک کا فیصلہ بنا دیکھے جاتا ہے
(پہلے دیکھے ہوئے ہی سنسکاروں سے جاتا ہے)

आगम प्रमाणयात = شاستروں کو پرمان سے

गुरुपदेश पारम्पर्य कथनात् =
گروؤں کا جو اپدیش - اسی کا جو پرمپرا ہے - اسی کو کہنے سے -

517

89/173

युक्तिपरिशीलनात् = یعنی عقل سے

प्रागवासना प्ररूढ्या = پہلی واسنا کے

वा श्रद्धया =

वा स्वात्म ज्ञाने = ... इच्छा पूर्ते

दारीव = ... वा ... कृता ...

कुमारिका

प्रमाता = ... वैदव = ...

तत्संस्कार प्ररोहेण = ...

"तन्मयता" → = ...

→ तत्तदम्य = तत्र = ...

प्रख्यातवस्तु = ... स्वरूपता = ...

"प्राप्तः" सन् = ...

उ तत्र = ... दे हपातात् = ...

वासना प्रबुद्धायेन = ...

89
173

'स्वर्गं' = سورگ کو निरतिशय प्रीतिः [illegible]

"नरकं" = نرک کو → अवीच्यादि दुःखं [illegible]

"मनुष्यत्वं" = منش بھاؤ کو → सुखदुःखे भयरूप

[illegible] =

मनुष्यभावं = منش بھاؤ کو प्राप्नोति = [illegible]

न पुनः = نہ پھر [illegible] न प्रत्यस्त = [illegible]

वासनस्यापि = واسنا [illegible]

पुरुषस्य = پرش کو दृष्टपातादिव = [illegible]

यत = 3. किंचित = کچھ प्रापतति = [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

यत = [illegible] सर्व प्रमाता = [illegible]

येन प्राप्यते = [illegible] यत् प्रयस्यति

[illegible] =

89 / 174

तदैव स तद्रूपो भवति = تب وہ اس کی صورت کا بن جاتا ہے

کیا | किंतु मरणसमये = لیکن مرنے کے وقت

स्फुरतया = ظاہر ہونے سے — यत् अभिलाषित वस्तु

→ याति = جو خواہش کی ہوئی چیز ہے

वस्तु = چیز तत् = وہ — اس

प्रमातु = جاننے والے کو अभिव्यक्ति = ظاہر ہونا

याति = جاتا ہے

इति = ایسا न = نہ अभ्यस्तत्व वस्तुनः = جو وہ چیز بار بار کی گئی

कदाचित् = کسی وقت विपर्यय: = الٹ

न स्यात् = نہیں ہوتا ہے

नापि = نہ ہی अनन्यथा = دوسرا

वस्तुस्वरूपे = چیز کی صورت किंचित् = کچھ

अपूर्वत्वेन = نیا پن आपतति = آن پڑتا ہے

इति = ایسا सर्वत्र = ہر جگہ

(520)

89/90

पूर्वाभ्यास एव = پہلے ابھیاس کا ہی   कारणम = سبب

इति भावः = یہ مطلب ہے [illegible]

174/(90)

एवं = اسی طرح   सदा = ہمیشہ   तद्भावभावितत्व = اس بھاؤ کی بھاونا [illegible] اسی وقت آئیگا

स्वात्मविदा = جو آتم سروپ کے جاننے والے

देहत्यागावसरे = شریر چھوڑنے کے وقت   पूर्वाभ्यासेतु = پہلے ابھیاس کا ہی ... یہ اسی وقت [illegible]

न पुनः = پھر نہیں   लोकपरिदृष्ट्या = [illegible] جو دیکھنے میں

[illegible]

पुण्य अपुण्यरूपो = پن اور پاپ روپ   कश्चित = کوئی

[illegible]

स्वर्गनिरयादिकारणम् = [illegible]   परिकल्पनीयम्.

[illegible]

इत्याह = اس پر [illegible]

174/175

९०/९१

अन्यथा: छाया = [illegible] - तु = [illegible]

तस्मिन् = اُس کی میں   पुरायां = [illegible]

वा पापां च = یا پاپ [illegible]   स्थिति = (پن) [illegible]

पुष्यन् — [illegible] [نفی پُن [illegible] یا پاپ [illegible]]

मूढानां = مُورکھوں [illegible] (جو [illegible])

सहकारी भावे = سہکاری [illegible]   गतश्चेत् = [illegible]

یہ دونوں [illegible] سہکاری [illegible] - اگیانیوں میں

गतौ = جانے پر   तु = لیکن

न स हेतु = وہ ہیتو نہیں ہے [لیکن اُس گیانی میں [illegible]]

[illegible] سہکاری نہیں ہے - ([illegible])

(९१) येऽपि = جو بھی   तत = وہ   आत्मत्वेन = آتم روپ سے

विदु: = جانتے ہیں   पशु: = پشو

पाक्षा = پرند   सरीसृपा दय: = سرپ وغیرہ

90/91

175

स्वयातिम = [illegible] तेऽपि = [illegible] पुरातन = [illegible]

संबोध = [illegible] संस्कृतो = [illegible]

गति = [illegible] यान्ति = [illegible]

एवं-प्रतिपादिते = [illegible] ज्ञानिनि = [illegible]

'प्रत्यक्षरा:' → चरमा = [illegible] देहविनाश सहभावी

[illegible]

काला = [illegible] धातुक्षे [illegible] दोषवपन = [illegible]

इष्टाव्याद्य = [illegible] भवस = [illegible]

स समीपस्थिते = [illegible]

प्रनमिता = [illegible] 'पुरावो' [illegible] प्रमातृभि [illegible]

का पापमयी = [illegible] स्थिति = [illegible]

'पुष्यन्' → सेवमान: = [illegible] सन् = [illegible]

"मूढानां" = [illegible] → देहात्ममानिनां

[illegible]

पमातृरामिव = [illegible]

'सहकारी भावं' [illegible] → कारणत्वं गच्छति

[illegible]

175

१०/११

गच्छतु = جاۓ वराकः = بیچارہ | न = نہ

एतावता = اس سے निर्भग्न = [illegible]

देहात्ममानित्वे = [illegible] सदा = ہمیشہ

स्वात्ममहेश्वर = [illegible] विभावन

چتر = [illegible]

चेत् = اگر 'तस्मिन्' = اس [illegible]

"योगिनि" = یوگی میں "सः" अन्त्यः क्षणे

[illegible]

"गतौ" = جانا → देहात् देहान्तर प्राप्तौ = [illegible]

"हेतुः" = وجہ → कारणं भवेत् = [illegible]

कुतः = کیونکر एतत् = یہ प्रागतम् = [illegible]

इति = [illegible] निरुपायनः = [illegible]

अहं → "येऽपि" = جو بھی → केनापि = [illegible]

अप्रबन्धेन = [illegible] = [illegible]

[illegible]

[illegible]

176

प्रापादिना = [illegible]

पापयोनयः = پاپ یونی [illegible] पापुरुपतामपि

प्राप्तः = [illegible] "स्वागतम्"

→ आत्मस्थितिं = [illegible] शरणागवसरे

आत्मत्वेन = [illegible] ज्ञानीय = [illegible]

ते = ∞ → मूढा = [illegible] सन्तोऽपि = [illegible]

प्राग = [illegible] प्रभ्यस्त = [illegible]

स्वात्मज्ञान = [illegible]

वासना = [illegible] प्रबोधान गृहीता

स्वात्मस्थितिं [illegible] लभन्ते = [illegible]

गजेन्द्रमोक्षणादौ = [illegible] यथा = [illegible]

अस्तिता = [illegible] पशुस्वभावे [illegible]

सत्ता = [illegible] प्राक पारिपालित परमेश्वर भक्ति संस्कार नादि

[illegible] = प्रबुद्ध

525

९० / ९१ 176

विष्णु भगवन्तं = [Urdu gloss] स्तुत्वा = [Urdu gloss]

सम्यक् = [Urdu gloss] कुम्भक = [Urdu gloss]

विज्ञाय स्वस्वरूपम् = [Urdu gloss] विज्ञाय उपलब्धम् = [Urdu gloss]

कः = [Urdu gloss] = [Urdu gloss]

कः तत्र स्मरति = [Urdu gloss] स्मृत = [Urdu gloss]

स्मेत

प्रेय भावः = [Urdu gloss]

शरीरादि = [Urdu gloss] उत्थ = [Urdu gloss]

धातुदोषवशात् = [Urdu gloss] [Urdu gloss]

कष्टा पाषाणा चेष्टा = [Urdu gloss]

ज्ञाता [Urdu gloss]

ज्ञानी = [Urdu gloss] पुराय = [Urdu gloss] पाद = [Urdu gloss]

फल [Urdu gloss] किञ्चलादिके = [Urdu gloss]

यत् किंचित् = [Urdu gloss] फलपन = [Urdu gloss]

देहत्यजात = [Urdu gloss]

[Urdu gloss] च एतावस्था = [Urdu gloss]

स्वस्था चेष्टतया = [Urdu gloss]

यत् प्रभ्यस्तं = [Urdu gloss] ज्ञात्रादिके = [Urdu gloss]

526

90/91

176

तस्य = اس کا । विप्रलोपः = وشیوں کا (یعنی وقت اس کا اس طرح بھٹک) اس جو کچھ کیا ہو ۔ وہ سب بن جائیگا ۔ نہ کہ صرف کچھ کرنے وقت ہو جائیگا +

شریر وغیرہ میں

शरीरादिगतं ~~شریر وغیرہ~~ شریر وغیرہ (یعنی ہماری صفت ۔) شریر وغیرہ
धामा سے جوانی ۔ بڑھاپا وغیرہ

शरीरादावन = شریر وغیرہ میں निपतन्ति = گرتے ہیں
(جب شریر ختم ہوتا ہے ۔ تو اس کے وجود میں اس ساتھ ہی ختم ہو جاتے ہیں ۔

न पुनः = پھر نہ सदा भावितं बस्तु = جس وقت کی سوچ جو خیالوں میں رکھی ہو
کیا دنیا کی ہو ۔

स्थगयितुं = ڈھکنے کو प्रभवन्ति = سمرتھ ہیں

سوا عبادت دیش کو یہ شریر وغیرہ چھپا نہیں سکتے ہیں ۔ وہ خود
اس شریر کے ختم ہونے کے ساتھ ہی ختم ہو جاتے ہیں ۔ لیکن سوا عبادت دیش اسی طرح
ذات سا تھ سے رہتا ہے ۔

इति रूपामरणशार्ता = اس طرح کرنے تک و وقت سے

सवत्र = سب جگہ प्ररूढिरेव = جس طرح اوپر ہوا ہے

परमार्थः = یہی حق ہے यथा =
جیسے گیت میں لکھا ہے ۔

यं यं ~~वापि~~ ~~جو جو~~ वापि = جس جس پر

سمرن کرتا ہے
स्मरन = سمرن کرتا ہے भावं = بھاؤ کو

70/91

(527)

177 त्यजत्य = چھوڑتا ہے ; अन्ते = انت کال میں ; कलेवरम् = شریر

तं तमेव = اسی اسی کو ; एति = اسی کو پہنچتا

सदा = ہمیشہ ; तद् भाव = اسی کو ; ہمیشہ اسی میں

हि भावित = ہے سوچا [— ہے جاتا کو سوچا اسی]

तथा = اسی طرح

तेषां = ان پریمیوں کو ; सतत = ہمیشہ ; युक्तानां = اسی کام میں لگے

भजतां = بھجن کرنے والوں ; प्रीतिपूर्वकम् = پریم سے ; پریم سے بھجن کرنے والوں =

ददामि = دیتا ہوں (میں)

बुद्धियोगं = بدھی کا یوگ ; तं = اس بدھی یوگ کو ; येन = جس سے

माम् = مجھ کو ; उपयान्ति = میرے پاس ہو جاتے ہیں

ते = وہ لوگ.

इति भावितान्तःकरणा तैव = ... کرنے والے ...

पर्यन्त = انت تک ; गति = دکھی گی

दान = دینا ; हेतु = کارن

دینی ہے

92/93 (528)

177 (92) एवं दर्शितदृष्ट्या = ان دکھلائی ہوئی نظروں سے   यतः = کیونکہ

सदा = ہمیشہ   तद्भावभावितत्वम् = اس بھاؤ کے بھاوت ہونے کا

(margin: کیونکہ) अपहस्त्य = چھوڑ کر   नूतनत्वेन = نئے (بھاؤ سے)

शरीरविनाशे = شریر کا ناش ہونے پر   न = نہ

अपूर्वं = جو نہ تھا   किंचित् = کچھ

समापतेत् = آ پڑے   इह ज्ञानिनः = گیانی کو

(margin: کیونکہ) यतो = جس کا   देह एव = دیہہ ہی فقط   विनाशी = ناشی ہے

केवलं स एव = صرف وہی صرف   विनाशित = ناش ہو جاتا ہے

न पुनः = نہ پھر   वासनाप्रोहः = واسنا کا ابھار ہے
= وہ بھی ناش ہو جاتا ہے

इति दर्शयन् = یہ دکھاتے ہوئے   आह — کہتے ہیں

(529)

92/93.

178

(92) स्वर्गमयो = سرگ روپ   निरयमया = نرک سے

तत् = وہ   ,पर्य = پُرش   देहान्तरालगः = دیہہ میں جو گیا ہے

पुरुष = پُرش (جو بہ دیہہ دھاری بنا)

तत = اس کا   भड़े = جب سنگ ہو گا (جب وہ شریر میں ہو گا)

اپنی واسنا کے موافق ... [illegible]

स्वौचित्याद् = اپنی یوگیتا سے - اپنے لائق جو

دوسرے دیہہ کو ... ہے

देहान्तरयोग = دوسرے دیہہ کو   ,प्रभ्यन्ति = جاتا ہے

(83) स्वं

(83). एवं = ایسا   ज्ञानावसरे = گیان کے موقع پر

स्वात्मा = اپنا آتم سُرُپ   सकृदस्य = ایک بار

,पश्य = دیکھ لینا   यात्हा = [illegible]

,पवभातः = ... باہر بھی ... [illegible]

तादृश एवः = ویسا ہی   तदा = تب (پھر بھی)

,प्रसौ = یہ [illegible]

92/93

اسی طرح اس پانی کو جیسا ہم پانی سے الگ دیکھتے ہو - ویسا ہی اس پانی کو رہا ہے - اور کچھ نہیں
ہو جاتا - یہی اور کسی چیز میں نہیں جاتا - (530)

न = हे देहापाते = شریر پات سے   अन्यथा = اور کچھ

178   भवति = ہوتا ہے

"तत्" तस्मात = اس لئے   शरीरपातादि = شریر گرنے تک ہوا ہے

निविष्टः = ٹھہرا ہوا   "पुरुष" = پرش (ج)

सर्वस्य = سارے کا   कामिमलाधिवासित = کامنا مل سے بھرا ہوا ہو - شریر دھاری جیو کے

आत्मा = آتما

स्वर्गाद्यभिप्राय = سرگ وغیرہ کا جو غرض ہے - مطلب سمجھنا ہے   पूर्व = پہلی مطلب صورت

कृतकर्म = کئے ہوئے کرم   फलवासना = (اس کا) پھل ہونے کی واسنا ہے

वासित = بسے ہوئے   अन्तःकरणः = انتہ کرن صورت

ہے "स्वर्गमयः" (سرگ کا) → प्रसिद्ध स्वर्ग फल वासना प्रविष्ट त्वात स्वर्ग फल भोक्ता.

= جو سرگ ہوا سرگ کے پھل کی واسنا - اس کی غرض صورت ہے - اس سے یہ سرگ پھل کا بھوگنے والا ہے -
| اس کی واسنا سے یہ پرش سرگ پھل بھوگتا ہے

एवं दुष्कृत पूर्व कर्म वासना प्रसिद्धो नरक फल भोक्ता -

اسی طرح خراب کا پہلی صورت میں کرم واسنا سے جو ہوا - یہ ہے نرک پھل کا بھوگنے والا

92/93

(531)

179 केवलं = صرف देहे = شریر उभय कर्म फल

[illegible] =

[illegible] भोगायतनं = [illegible]

[illegible] "तदुद्भेगे" [illegible] → "स्वौचित्यात्" →

तस्मिन = اس दे हक्षये = [illegible]

स्वस्य = اپنے → आत्मनो = اپنے آپ کے

यथाक्रित = [illegible] अनुसरायात =
वासना [illegible]

[illegible]

अन्येन = [illegible] भोगायतनेन = [illegible]

→ शरीरान्तरेण = دوسرے شریر سے समनन्तरं संबंन्धम

समनन्तर = [illegible] स [illegible]

उपयाति = [illegible]

▽ उत्तरकाल = [illegible] येन = [illegible]

विक्षिप्तक = [illegible] कर्मवासना = [illegible]

532

92/93

179

तत्फलभोगभागी = اُس واسطے وہ پھل
اُس پھل کا بھوگ کا بھوگی بنتا ہے = بھاگی بنتا ہے

तथैव = ویسا ہی "ज्ञानावसरे" ज्ञान کے وقت پر
उपदेष्टव्यस्य गुरूपदिष्टस्वात्मप्रकाशप्रदान काले
گرو نے جو اپدیش کیا ہے سواتم پرکاش کا وقت پر - جس وقت اس کو سواتم کا گیان ہوا -

"स्वात्मा" = سوآتما اپنا 'आत्मा' چیتنیہ = شد روپ

'सकृत्' ایک دفعہ एकवारं = ایک بار =

'यादृक्' = ایسا → यादृशम् = ایسا

"उपदेशतः" = بابا → उपदेशक्रमानुसारेण
اپدیش کا کرم کو کچھ سمجھتے - یعنی اس کا واقعی =

परिपूर्णस्वातन्त्र्यलक्षणम् = پورن سواتنتریہ لکشن ہوئے

उपमिता = کہا گیا वा = یا परामर्शदशा = پرامرش دشا کو

गतः = گیا ہے 'तादृश एव' = ویسا ہی

सदा = ہمیشہ 'उपदेशो' = سمجھایا

येनैव स्वरूपेण = جس اس روپ سے ज्ञानिना = جانی

92/93

17/ स्वात्मा = سو آتما سर्वकाले प्रामृक्षु: =
ہر وقت پرانرش لئے - یہ پرش مکش کے لئے پرانرش سو آتما بن جاتا ہے

तत् रूपेण = اسی روپ سے — वासना प्रक्षिहात = دلی اندرونی میں تحریک ہے

तस्य = اس بیانی کو — प्रथते = جلتی ہے

न = نہ पुन: = پھر "देहपाते" = شریر یاتیاگ پر

प्रकाशितोऽपि स्वात्मा = جو ظاہر ہوتا ہے آتما پر — ज्ञानिनः = گیانی آدمی کو

"अन्यथा" = دوسری طرح — समोदयादितो = پیدا ہوتا ہے

'भवति' = ہوتا ہے (نفی دوسرا کوئی شریر اور کوئی) ہوتا ہے

2| نहि = نہ भातम् = ظاہر نہیں (ہوتا)

वह प्रभाता = وہ ابدی ہے — वह ابدی نہیں ہے स्यात = ہو سکتا ہے

अपरस्था = دوسرا न = نہ

किंचित = کچھ किंचित = کچھ प्रत्यसत = ایک بیانی کرتا ہے

इति सर्वव्यवहार विप्लोपो भवेत

= جب ایسا ہو جائے - اس طرح سے سب وہوہار کا ناش ہو جائے - (ختم)

ہو جائیگا (کسی نہ ہوگا) [جب کوئی چیز ہی نہ ہو تو ہم کسی کو کیسے کہیں]

[illegible]

धर्मेण = دھرم سے   गमनं = جانا   ऊर्ध्वं = اوپر کی طرف

गमनं = جانا   अधस्तात् = نیچے کو

भवेत् अधर्मेण = (ادھرم) کا ہونا سے

ज्ञानेन च = گیان سے   अपवर्गः = مکتی

विपर्ययात् = الٹا ہونے سے   इष्यते = چاہیں   बन्धः = بندھ

[illegible]

इत्यादि = وغیرہ وغیرہ   सर्वं च = سب کا   त्रुटयेत् = ٹوٹ جاتا ہے

तस्मात् = اس واسطے   मरणकाले = موت کے وقت

शरीरं = شریر جسم   यथा अस्तु = جیسا ہو { اس بات کا کوئی فرق نہیں پڑتا }

तथा अस्तु = ویسا رہے

केवलं = صرف   वासना प्ररोहः = واسنا کا انکر

स्वात्मगतः = اپنی آتما میں

सर्वस्य बन्धः = سب کو ... کا ...

[illegible]

اور اگر — यदि = [illegible] पुनः = [illegible] धातुवैषम्यात् = [illegible]

१४० — शरीरमरणाव्यथो = [illegible] न एतावता = [illegible]

उपलब्धिः स्यात् = [illegible] न —

[illegible] | अभ्यासप्रसंगे = [illegible] काचित् = [illegible]

क्षिति = [illegible]

इति = [illegible] प्रावेदितामेव = [illegible] स्थितिन = [illegible]

[illegible] | उपलब्धुं = [illegible] परिहास्यते = [illegible]

१९५ — करणागरणा = [illegible] संप्रमोषः = [illegible]

[illegible]

स्मृतिनाशः [illegible] श्वासकलिलहा = [illegible]

हृदि = [illegible]

मर्मसु = [illegible] रुजा = [illegible] विद्रावा = [illegible]

[illegible] | शरीरसंस्कार = [illegible] जः = [illegible]

भोगः = [illegible]

स = [illegible] कथं = [illegible] विग्रहयोगे सति

[illegible]

न भवेत = [illegible] तत्र = [illegible] ([illegible])

[illegible]

[illegible] —

९५/९६

मोहयोगेऽपि = [illegible]   मरणावसरे = مرنے کے سمے پر بھی

181

न च्यवते = نیچے نہیں گرتا ہے — اس سے

स्वात्मपरामर्शात् = [illegible] (اس سے نہیں گرتا —)

"करणगणस्य" = اندریوں کا → बाह्यान्तरगतस्य

= باہر سے اندر جو ہیں (۱۰ اور ۳) — جو اندر اور باہر ہیں

त्रयोदशात्मकस्य = جو سمودائے ۱۳ اندریوں کا — ۱۳ اندریوں کے سموہ کی

[illegible]

सम्यक् = اچھی طرح   "प्रमोषः" → [illegible] स्वरूपविप्रलोपः

[illegible] — (برابر)

यथा = جیسا کہ   चक्षुरादीनि = آنکھ وغیرہ جو اندریاں   इन्द्रियाणि

रूपादिविषया = [illegible]   आलोचना = [illegible]

[illegible]

न प्रगल्भन्ते = اس پر سمرتھ نہیں ہوتے ہیں [[illegible]]

[illegible] वागादिकर्मेन्द्रियाण्यपि = واک آدی [illegible]   एव = [illegible]

वचनादानादौ = بولنا، لینا [illegible]

न प्रवर्तन्ते = [illegible] اپنے اپنے کاموں پر پروت نہیں ہوتے ہیں

९४/९५

181

اندر مدد – नापि बुद्धि = ایسی بدھی بھی یथ प्रथमः = پہلے اور جیسے
(رہ جب یہ بدھی پیدا ہوتی تھی) – جیسے پہلی اندر رہتی ہے

तथा प्रत्ययावस्थायां = اسی طرح پرتیے کی (یہ بدھی) – (یا درجان ختم ہو گئی)

मनसो = من کی प्रत्यवस्थिते = نہ ایک جگہ ٹھہرے ہوئے
مگر – کسی جگہ پھرا –

एवंकारोऽपि = ایسا کاری मध्ये मध्ये =
بیچ بیچ میں

संस्कारतया = سنسکار رہے प्रत्यस्ते = ٹھہرے ہوئے

तथा = ویسے सस्मृतिनाशः = سمرتی کا بھی ناش

→ अनुभूतमपि संप्रमोषः = جو اندر [illegible]
اسی کا علم – یہ بھول جانا

بندھن میں – बन्धुभिः = باندھو प्रथयमानो = جو ڈھونڈتا
ऽपि بھی

मुमूर्षुः = جو مرنے کو جانے والا ہو

جو سمجھ کر دیکھ
کسی دوسری – آوے
کسی جانے

पुरोऽवस्थित वस्तु = سامنے ٹھہرا ہوا جو ہے प्रतपो = [illegible]

अनुभूतमपि = جو جانا ہوا ہی

न प्रत्यजानाति = مگر اب اسکو نہیں جانتا ہے (یہ سمرتی ناش)

181| अत्र सत = یہاں تک   सदा = ہمیشہ، तद्भावभावितत्वं = اس کے خیال سے رنگا ہوا ہونے کی حالت

(بہت ہی اچھی طرح — ٹھیک طرح)

विना = بغیر   ब्रह्मविद्यादि = برہم ودیا وغیرہ
कथसमं

अनन्त कालं यावत् = لا انتہا وقت تک ۔   अन्यत् किञ्चित्
یا اور کوئی چیز کا

तस्याम् अवस्थायां (یعنی زندگی میں) اس موقع پر ۔ नभश्चित्रमिव =
— جیسے آسمان پر نقش و نگار کھینچا جاتا ہے

न चित्ते परोक्षति = نہیں صورت من میں اٹھتی ہے
یعنی یہ نہیں ظاہر ہوتا ہے

किन्तु = بلکہ   तत = وہ इति

(یہ احساس باقی رہتا ہے) कर्तव्यता मात्रं कालि = صرف فرض ادا کرنے کا ہے =

इति नियोग = یہ حکم ہوا ہے کہ

तथा = ایسا ہی   "श्वास": سانس → कण्ठ्यो वायु

तस्य = اس کا   گویا "कालिलता" = یعنی → کمزوری کا

कण्ठदेशे = گلے کی جگہ   गद्गदिका = گڑگڑ

वा त्रिका = گھٹی یا   अन्यच्च = اور بھی

182/ "मैमस्तु वैद्य" = فرض کرو میں طبیب ہوں → प्रसिद्ध साधि पुत्रोऽट: طبیب ہوں مشہور و معروف بیٹا =

तथा = جیسا "रुजः" = روگوں विशेषा = قسمیں (خاص)

→ ज्वरातीसार प्रभृतयः = بخار اسہال وغیرہ

सब = جیسا यः = جو "शरीरस्य" = → اس جسم کے

मृत कञ्चुकस्य = مردہ کینچلی کے جو ہے वातपित्तश्लेष्म धातु वैषम्यात = وات پت کف کی بے اعتدالی سے

"शरीर संस्कारजो" भोगः = جسم کے سنسکار سے پیدا ہونے والا →

क्लेशजः : دکھ سے پیدا ہونے والا दुखानुभवः = دکھ کا تجربہ وغیرہ

स = وہ कथं = کیسے कौन प्रकार से

"विग्रहयोगे सति , جسم کے ہونے پر → کس طرح سے

ज्ञानिनोऽपि = گیانی کو بھی " न भवेत " स्यादेव

(ہوتا ہی ہے) - نہیں ہوگا بلکہ ہوگا

94/95

182

तेन " اُس " केतुना = [illegible] ज्ञानी = گیانی سदा = ہمیشہ

पदपस्पदी कृत = پامال کیا [illegible] देहाद्यभिमानः دیہہ آدی کا ابھیمان

समाविष्ट = [illegible] स्वात्म मेले = [illegible]

([illegible])

مثلاً

नरराक्षसरा = [illegible] जनित = [illegible]

शारीर प्रज्ञान [illegible]

[illegible]

संबन्धेऽपि = [illegible]

"स्वात्म परमार्थात" = [illegible] → (?) परस्थे =

[illegible]

चैतन्यप्रत्यवमर्श = [illegible] सतत्त्वात = [illegible]

[illegible]

'न च्यवते' → न ह्यन्यथाभावं याति = [illegible]

[illegible]

[illegible] यत स्फुरति द्रुतवत प्रसौ ज्ञानी = [illegible] व्यक्तकृत देह संबन्धो = [illegible]

[illegible] — [illegible] — [illegible]

94/95

182

न = نہ तज्जेन मोमेन = اس سے پیدا ہوئے مُوہ کے

तन्मयी कुर्ते = اس کا بنا (یعنی اُسی کا بنا) دیتا ہے

पर्यिते — اسکے اپنی واسطے بنا کر دیتا — (اس کو کلی بنا)

केवलं = صرف लोकवत = اور لوگوں کی طرح

चेत = اگر शरीरपात = جسم کا گرنا समनन्तरे = اس کے بعد

क्षराो = جھوٹ न उपलभते = نہیں پاتا ہے

इति = یہ اس इति = یہ اس सातावता = اس

स्वस्थहृदयस्य = جو اپنے ہی میں رہتا ہو स्वसंकल्पित तस्य अभिप्राय = اپنا مطلب ہی ہو۔ اس غرض سے

स्वस्थ = اپنا चेष्टतया = کوشش کرتے ہوئے

उपगयस्तभगवद्भक्तः = ایسا شخص کی بھکتی میں نہ = نہیں

किंचित = کچھ अपूर्व = نیا

समोपतति = آ پڑتا ہے (نہیں آتا)

तस्मात् ज्ञानी = لہٰذا اس عارف کے

स्वात्म प्रथा = سوائے اپنے آپ کے

९५/९५

183

समनतरमेव = بالکل اسی وقت मुक्ता: = چھٹکارا پایا ہوا

न शरीर संस्कारोस्य बन्धदायी

= نہیں ہے جسم کا سنسکار اس کی قید کا [illegible]

इति = یعنی प्रातप्रा: = [illegible]

प्राक् प्रति पादितम = بیان ہوا پہلے [illegible]

यस्तु = جو सदा = ہمیشہ

देहात्मावी पुण्य = [illegible] = [illegible]

पापमय: = وہ [illegible] [illegible] ہوا

सः = وہ = [illegible] देह संस्कारोद्भूत सुख दुःखादि भोग

जविते جनित

[illegible]

तन्मयत्वे न = [illegible]

प्रयाति — [illegible] ([illegible]) —

[illegible]

यदा = جب सत्वे = ستوگن प्रवृद्धे = بڑھا ہوا तु = [illegible]

प्रलयं = موت याति = پاتا ہے देहभृत = [illegible] ([illegible])

तदा = تب उत्तम = اعلیٰ विदां = جاننے والوں کے

अमलान् = پاک प्रतिपद्यते = پہنچتا ہے लोकानाम् = لوکوں کو

542

94/95

183

सत्त्वादया = ستوگن وغیرہ اور دوسرے گن गुणाः = گن 3. प्रकृतिधर्मा: = پرکرتی کے دھرم ہیں (موجودات)

तन्मयस्येव = وہی ہوتے ہوئے اسی پر त्रियन्तरणा = تینوں ...

विद्यते = ہوتے ہیں (جب ... ہو جاتا ہے) اور ... جاتا ہے۔

येन = جس سے पुनः = پھر ततो = اس سے

विक्ततया = الگ الگ ہونے سے (دوسری طرح) परिप्रीलिता = ... ہوں

न = نہ ते प्राप्य = اس پر एते = یہ (گن)

केचन = کچھ بھی (اس کی ... ہیں) [... ان گنوں ... ان گنوں کا ...]

इति = اس طرح शान्तितो = ... کو पन्था = دوسرا

पन्था = راستہ

ये = جو पुनः = پھر

प्रहृष्ट = ... گुरुभरणा = ... पुरुष्प्रमातार: = ...

ते = وہی ... स्वगात्ता = اپنے ... धर्माय = ... पन्थाः = دوسری طرح

क्षापाप्यान्ति = ... ہیں (وہ ...) ... جاتے ہیں۔

(margin:) ... / اور کوئی راستہ نہیں / ... / لہذا / ... اور کوئی ...

اگر یہ گیانی ہو تو مرنے کی بیماری سے عبث شرح کر یا کرے

(543)

94/95

183

यथा = جیسے यदि = اگر अयं ज्ञानी स्यात = یہ گیانی ہو
किमिति = کیوں ہے व्याध्या = بیماری کرکے उपहत शरीरो = بطلوع جو سوئتے شرعیہ
मुक्तो = مکتی ہے → परिश्यात = دیکھا ہے - یہ مرا ہوا دیکھا ہے

यदि वा = اگر کہا मरणसमये = مرنے کے وقت
आड्यम् = حرام آیا (یہ بولی ہے)
न किञ्चित = کچھ نہیں स्मृतम् अनेन = سمرن کیا ہے
इत्येवं = یہ وہ سے ہے بहुप्रकारम् = سب طرح کے سوئتے

प्रविश्योपहतत्वात = اور دیا ہے یہ آیا ہوا ہے [یہ بولی ہے]
विशिष्टमानश्च = آہستہ ہو کے کیں کیا केन = کس نے
पर्यनुयुज्यन्ताम = اس کے بارے میں پوچھے - دیکھا جائے

यदि = اگر ہے अयं ज्ञानी स्यात् = یہ گیانی ہو - بنا ہو
देहधर्मसंस्कारयुक्तश्च = دیہہ دھرم سنسکار یوکت
- ہے

یہ بھی تو سوامم پرکاش ہی ہے جب لوگ جس شریر کے ذریعے سے گذرتا ہے ۔ (یعنی اس سوامم پرکاش کو وہ بھی ہوتا ہے)

(544)

९५/९६

किम् एतावता च = کیا اس سے تسیہ तस्य दृश्यते =
اسکو کیوں سوروپ نہیں دیکھا (نہیں) - ؟

۱ ज्ञानिनः = وہ جو اس گیانی کا स्वात्मप्रकाशः = سوامم سروپ کا پرکاش

तत तत अवस्था = بہت سی حالتیں विचित्रोऽपि = کا رنگا رنگ

- * स्वात्मप्रकाश एव = اپنے ہی سوروپ کا न पुनः = نہ پھر
نئے سوامم پرکاش ہی ہے

तस्य = وہ جو اس گیانی کا स्वात्मानुभवितृत्या
اپنے آتما کا جو اسکو انوبھو کرتا

विप्रलोपः = نابود (اس کا نہیں)
= نہیں ہوتا येन स्थाने नश्येत
جس سے اس کا پتا نہیں ہو جانا =

۱ پورا. पूर्ण ~~...~~ پوری طور سے धाउ गुराय ...
(دیکھی ہوئی بھگوان)

महिमापि भगवान् = بھگوان اس مہما سروپ →
वासुदेवः واسدیو کرشن

कृष्णावतारे = کرشن اوتار میں

دیکھئے شری بھگوان جب اُدھکی ہی شاری ہم مان لئے سے شریر چھوڑنا -

(545)

٩٤/٩٥

184

व्याधि = بیماری   प्रहार = چوٹ   आघात = چوٹ سے

आनीत = لایا ہے   व्यथा = تکلیف

भूतशरीरं = پانچ بھوتک شریر ہی   तत्यक्तवान् = چھوڑ دے (دیکھ)

इत्येवं = اس طرح   कृत्वा = کر کے

किन्तस्य = اس کا   जगत्प्रभो = اس جگت کے سوامی کو

स्वस्वरूपाविप्रलोपो अभूत? = کیا اپنے سوروپ کا ناش ہو گیا؟

इति = اس سے   प्रकीर्तित = ~~بیان کیا گیا~~

सदापि प्रशान्त = سدا ہی اشانت   देहसंस्कार = دیہ سنسکار

सताहृदा सह = اس سے بھی

لیکن   किन्तु = لیکن ہے   एकः = ایک ہو کر

شریر کا اس شریر / دانا ہم شریر چھوڑنا

स्वात्मप्रत्यवमर्शोऽपि मात्रसनाथ = سوروپ کا وچار بھی برابر ہے =

देह = دیہی ساتھ شریر ہونا

अपरस्तु = دوسرا تو ہے [دوسرا ہم] देहाद्यात्ममानिता सत्व = دیہ پر ہی اپنا ہونا

इतीयान् विशेषः = اتنا ہی فرق ہے

ان دو قسم کے شریروں میں -

94/95

185

तस्मात = اس لیئے   प्रारीर धर्मा = [illegible]

ज्ञान्य अवानिवो = [illegible]

[illegible] — सदृशा एव = ایک جیسی ہی   वं सताचता = [illegible]

[illegible] — फलसाम्यम = پھل ایک جیسا

इति गीतासु उक्तम = اس طرح گیتا میں کہا ہے

सदृशं = ایک جیسا   चेष्टते = حرکت کرتا ہے

[illegible] — स्वस्या प्रकृते = اپنی پرکرتی (سوبھاؤ) کے   ज्ञानवान अपि = اگر گیانی ودوان بھی ہو — ایک جیسا

प्रकृति = اس پرکرتی (سوبھاؤ) کی   यान्ति = جاتے ہیں

भूतानि = پرانی   निग्रहः = روک تھام

किं = کیا   करिष्यति = کرے

(اس کا کچھ اثر نہیں — جو برابر ہو وہی ہوتا ہے).

یہ گیانی اور اگیانی دونوں اپنے اپنے سوبھاؤ میں ہی آگے جاتے ہیں۔ جس کا جیسا سوبھاؤ ہو، وہ ویسا ہی رہتا ہے۔ اس کا کوئی کچھ روک نہیں کر سکتا +

96 (547)

(96) इदानीम् = اب (اس وقت) प्रक्रमेण = ترتیب وار क्रमेण व = ترتیب سے

ज्ञानयोग = گیان یوگ (معرفت) विचित्र पाति

परिपूतीलने = تربیت

185 पदप्राप्तिपातमेव = شکتی پات = شکتی پات ہی कारणः

प्रतिपादयन् = اسی کو ثابت کرتے ہوئے फलप्राप्तिस्य = پھل ملنے کا

परमार्थमार्गस्य = پرمارتھ مارگ کا येन = جس سے

भवति इति = ہوتی ہے यदा = جب गुरुमुखात्

सम प्रपश्यति = برابر دیکھتا ہے प्रति = سب

तीव्र = سخت شکتی पाताद = شکتی پات سے

तदेव = اسی وقت निर्विघ्न = بغیر رکاوٹ एव । प्रावः

(ہوتا ہے) [... اسی کو شکتی پات سے ...] = ...

यस्मिन्नेव काले = اسی وقت جनः = جو

पश्चिमजन्मा = انتم جنم میں " गुरुमुखात् "

→ प्रवर = ... दैशिक ... वक्त्रात् = منہ سے

सर्व " " → प्रात प्राः ... प्रतिपादितं = ...

९०/ (548)

'परमार्थसारं' → पूरी ख्वात लक्ष्मण

185/186

स्वात्मसंबोध ... मुख्यामनाय

रहस्य = ... सरिता = ... यत्किञ्चित =

"प्रभयेति" → समभियाति =

स = ०२ 'तदेव' — तस्मिन्नेवक्षणावसरे

गुरुपदेशासनन्तरमेव ... प्रनन्तरायकुलं

"प्राप एव" ... श्रीकल्ले यथोक्रम =

लीलया = ... क्रीडया = ... वापि =

प्रादययु अथ = ... तत्त्ववित = ...

यस्य = ... संपातयेद = ... दृष्टिं = ...

स = ०२ मुक्तः = ... तत क्षणात = ...

प्रिये = ...

٩٤

इति = [illegible] ननु = [illegible] कथम् = کیسے

186 एवं विधं = ایسا गुरुवाम्नाय = گرو کی تعلیم

रहस्यमेव = راز ہی उपदर्शित = [illegible]

इत्याह = یہ کہتے ہیں

"प्रतितीव्रशक्तिपातात्" →

प्रति प्रत्येन = زیادتی तीव्रः = تیز → زیادتی سے تیز

→ कैकप्राः = [illegible] योऽसौ = یہ جو परमेश्वरानुग्रहरूपाया पारमेश्वर्याः = [illegible]

"शक्तिपातः", = [illegible]

→ सपदि = فوراً हृदकमल = ہردے کمل [illegible] पवित्रत्वात् = [illegible]

येन पुनरपि = [illegible] गुर्वाम्नायवेदनात् = [illegible]

शिवीभवति = [illegible]

जीवन्नेव मुक्तः = [illegible] इति यावत् = [illegible]

مثال यथा = جیسے ताम्रद्रव्यं = [illegible]

९६/

१५६/

सिद्धरसपातात = [illegible] सुवर्णी भवति = [illegible]

अयं मर्थः = [illegible] परमेश्वरानुग्रहोपाय = [illegible]

स्वात्मज्ञानलाभः = [illegible] [[illegible]]

अपि = [illegible] न = [illegible] अपितु = [illegible]

नियतिशक्ति = [illegible] समुत्थे = [illegible]

जपाध्यान यज्ञादि = [illegible]

उपायतया = [illegible] क्रमेण = [illegible]

अनुग्रहशक्ति = [illegible] विद्धहृदयस्य = [illegible]

तु = [illegible] झटित्येव = [illegible] अक्रमे = [illegible]

देवतामुख्या = [illegible]

मायरहस्यं = [illegible] सूक्ष्मम = [illegible] आवेशयति = [illegible]

(१८७)

९६/९७

१८७/

भावं
येन = جس سے भारित्येव = اس بات پر परमेश्वरी = پرمیشوری نے
याति = جاتا ہے इति = تمام, प्रपद्येनुजयोऽयं = جو کچھ پروشنی تو ہو =
विचित्र = عجیب پارمیشر = پرمیشور کا
शक्तिपात: = شکتی پات ہے

(२९) यस्य = جس کی पुनः = پھر
मध्य - मन्द - मन्दतर भेदेन = درمیانہ - کم - بالکل کم - اس بھید سے =
प्रवृत्त: = پروردگار ہوا شक्तिपात: = شکتی پات ہوا ہو.
तस्य = اس پرشکتی گुरूपदेशाम = گرو کا اپدیش
आमरणाक्षयां = جب تک مرنے تک یावत = جب تک
योगक्रमेण = یوگ کرم سے विमृशात: = وچار کرنے سے
पिण्डपातात = جسم کے گرنے سے शिवत्वे स्यात = شیوتو ہی ہو جاتا ہے
सर्वोत्तीर्ण = سب سے اونچا रूपं = روپ
सोपान = سیڑھی पद = پاؤں क्रमेण = کرم سے
संश्रयत: = آشرے سے परतत्त्वरुद्रिलाभे,
लाभे = جب لابھ पर्यन्ते = پوری طرح
शिवमयी भाव: = شیومئی بھاو

९/

187

एवं = [illegible] किल = [illegible] प्रतिपातमन्दः स्यात् = [illegible]

पूर्णज्ञानोपदेशा = [illegible]

प्रसादनेन [illegible]

"सर्वोत्तीर्णरूपं" [illegible] → सर्व तत्त्व पर्यन्त वर्ति स्वस्वभावं

[illegible] = [illegible]

"संश्रयतः" [illegible] साक्षात्कुर्वतः

[illegible]

कथम् = [illegible] इत्याह = [illegible]

"सोपानपादक्रमेण" = कन्द - [illegible]

नाभि = [illegible] हृदय कण्ठ [illegible] लम्बिका

बिन्दु [illegible] नाद = [illegible]

प्रतिकल्पना = [illegible]

"सोमपानादि" [illegible] ऊर्ध्वम् = [illegible]

प्राक्कमरणाय = [illegible] तीर्थान्येव तेषां

[illegible] =

तेषां = [illegible] ( ) पदम = [illegible]

97/

188

तत्प्रसादनं = اس حقیقت پر بھیا پرا بت کرنے — तत्र = وہاں (اس جگہ میں)

لوتی اکیب ستھان پر تھن بھوا دیکو بھوائر دوکر شان

स्थान प्रदान
रूप: = گرتی پرنے بعد بھودن کا ترتم — क्रम: = اس کرم سے

शनैः शनैः = آہستہ آہستہ — कन्द = کندس بنان
नाभौ — بو نابھی ستھان پر بھیرنا — پر قرار کرنا

हृदि = بھر دل میں ستھان پر قرار کرنا — इत्येवम् = اسی طرح

आक्रमेण = آکرمن کرنے سے
तेन = اس سے — یہ کرم کا دو ترقی ہے =

एवं यावत् = اس طرح یہاں تک

परमार्थे प्रतोष लब्धौ = پرما رتھ کا جو ترقی ہے — اسکی پراپتی پر — یعنی پر { اس طرح فوسے کا رشم پراپتی ہو آئے تو ہوا ہو

पिण्डपात वसरे = سرنا پات ہونے پر — योगिनः = یوگی کو (اس)

तस्य = اس کو — क्रमेण = کرم سے — प्राकृत स्वभाव स्थिति — تو تا سو بھاؤ سدرست و شعفی

भवति = ہوتی ہے (پر)

इति एषा क्रम युक्ति = اس سے یہی ہے کرم یوگ
कथिता = اس کہا ہے

2

९६/४

188

एवमपि = اور ایسے ہی ، क्रमयोगम् = کرم یوگ کا

प्रभ्यस्यतो = مشق کرنے والے ، योगिनः = یوگی کو

समाश्वस्तस्यापि = اس پر پورا بھروسہ ، सता = ہونے والے کو / آس وشواس

اس پر درڑھ آستھا یعنی کرنے والے کو بھی کرنے والے کو بھی -

तथा स्यादिनी = ویسی ہی (یعنی ہوتا تھا) न स्यात् = نہیں ہوتا ہے

अभीष्ट = چاہی ہوئی ، प्राप्तौ = پراپتی پر ، अन्तरायो = رکاوٹ

जायते = پیدا ہوتا ہے ، यदि = اگر ، परम = زیادہ

पन्न आसादित तत्त्वस्य = تتو حاصل کی ہوئی ہو — (یعنی پہنچے ہوئی ہو)

मरणं स्यात् = ہو (اس کی وفات ہو)

तस्य = اس کی ، किं भवेत् = کیا ہے گا اس کو

इत्याशङ्क्यते = اس شنکا کو بتاتا ہے

परिस्थिति -

اصول کرم یوگ جو پورے وشواس سے اس پر آرڑھ ہوا - جو جلدی با مخلص کوئی وگن آتے

ہیں - اگر وہ ادھم تتو حاصل نہ کر سکے (یعنی بیچ میں ہی) - (اس درمیان) مر جائے

تو اس کی کیا ہوتا ہے ؟

(کتاب)

(१४) तस्य = اسکو तु = لیکن परमार्थमयी =

१४४ धाराम् = اس دھارا میں प्रगतस्य = [اس دھارا میں آگے بڑھتے ہوئے / جو آگے بڑھا ہو / [illegible]] نہیں پہنچا

मध्य विश्रान्ते = درمیان میں ہی کہیں قرار کر لیا ہو (رک گیا ہو)

تو درمیان میں ہی رک گیا ہو

तत पद = جو اوپر کا پد ہے

लाभो = جو اسکی پراپتی کا لابھ उत्सुक = جو بہت خواہش مند ہے

चेत सोऽपि = اسے من سے سوت بھی اگر ہو مरणं = مرنا

یعنی بیچ میں کسی وقت مر جاوے

कदाचित् = کسی وقت स्यात = ہے (بیچ وقت میں)

योगभ्रष्ट = یوگ سے بھرشٹ (گرا ہوا) प्रासे = [illegible] کتھا کتھا कथा ता = کیا ہے (اسکو)

प्रसौ = وہ (یوگ سے بھرشٹ) चित्र = نانا روپ

भोग = جو بھوگے भुवन = جہاں بھوگوں کے بھوگ ہیں جگہیں نانا روپ بھوگوں کے

पाति = اس سوامی [illegible]

جہاں پر یہ بھٹک کر رک گیا تھا

विश्रान्ति = [illegible] प्रशात = [illegible] (درمیان میں [illegible])

भूत्वा = ہو کر जन्मान्तरे = کسی جنم میں (پھر)

शिवी भवति = [illegible]

(536)

95/95

एवम उल्लङ्घन क्रमेण = اس ترتیب سے تجاوز کر کے

یوگ کو یोगम् = یوگ کو अभ्यस्यत = ابھیاس کرنے کو

189 केनापि = کسی अन्तरायेण = وگھن سے (کسی)

"मध्यविश्रान्ते" آپ بیچ ہی میں → कुत्रचित

- کہیں رک جائے

کسی چکر آدھار चक्राधारेऽपि = چکر آدھار کی अनुभवोपलब्धये کسی =

انو بھو کی پراپتی کے لئے (جیسے) - وہاں ٹھہر کر انو بھو پاکر

یہاں = तत्रैव = اسی چکر میں परितोषं गतस्य

- قرار پکڑے - وہاں ہی ٹھہرنا قرار پکڑے (خوشی کو حاصل ہو) قرار پکڑا ہوا =

اسی طرح پرماتما ہی کو پرماتما شکتی ہی جو ہے وہ مہان ہی روپ ہے अतएव = اسی لئے 'परमार्थमयी धाराम'

پرمار تھ روپی دھارا کو

प्रमत्तस्य = بے ہوش ہوا → परतत्त्वरूपा

جو پر تتو روپ ہے =

پر تگیا کی - प्रतिज्ञातो = پرتگیا کی ہوئی दशां = دشا کو - پہ

پوری سب सर्वाऽध्वोत्तीर्णां = سب اُن سے اونچی =

(سب چھتیس تتو) - سب سے اوپر اٹھی ہوئی ہے
(۳۶ تتو) سے اوپر اٹھی ہوئی ہے

(557)

46/41

अप्राप्तवतो = [illegible] यदि वा = یا

189 " तत्पद लाभ उत्सुक चेत सोऽपि " [illegible]

→ प्रतिज्ञात = [illegible] परमार्थ सत = [illegible]

असादन अभिलाष = [illegible]
स्वयऽपि [illegible]

'कथाचित' = کسی وقت मध्ये = بیچ میں

विपत्तिः = دیہا संभाव्यते = ممکن ہے

[illegible] तदा = تب तस्य = اس کو प्रतिलब्ध = [illegible]

लाभस्यापि = لابھ ([illegible])

चिराऽपातात = [illegible] का गीत = [illegible]

इत्यादि = [illegible]

'योग भ्रष्टा" इत्यादि → स = وہ 'योगात' = [illegible]

→ समाधेः = [illegible] उभयथा = دونوں طرف

[illegible] भ्रष्टः → گرا ہوا चलितः = ہلا ہوا

558

११

189

'शास्त्र' → ग्रन्थे (आगम) = یعنی شاستر میں

कथितः → उक्तः = کہا ہے

कीदृक भवेत = کیسا ہونا چاہئے وہ جو کہ مرنے والا ہے

इत्याह = اس پر کہا

'चित्र' इत्यादि → - पिराडपातादिव = دیکھ بات ہم دیکھیں =

'चित्रभोगानि' = انیک قسم کے بھوگوں کی

→ नानाश्चर्य = نانا آشچریہ स्त्री = ہیں استری पुरुष = ال

पान = پال माल्य = مالا وغیرہ वस्त्र - دستر

अनुलेपन = خوشبودار لیپ गीतादि = گانا وغیرہ

प्रधानानि = یعنی بڑی طرح کی چیزیں (سمجھنے کی بات)

यानि = جو भुवनानि → स्वविश्रान्त्य = اپنے جسم میں ہمیشہ قائم رکھنے والے

अनुगुणानि

یعنی جس کے وہ ٹھکانے پر فوراً گیانی ہو کر اس جگہ ٹھکانے پائے

तत्वेश्वर = وہ ان سب सख्यानां = ٹھکانے کا ہم الہزدہ

तेषु = ان میں 'पति' = مالک → ईश्वरो

भवति = مالک بنا ہے =

पृष्ठ ९१ (559)

190

→ मरणसमनन्तरमेव = [illegible] दिव्ये भोगे = [illegible]

युज्यते [illegible]

स इति यावत् = [illegible]

तद्भोगाधिकार = [illegible] परिक्षये = [illegible]

पुनरपि = [illegible] स = [illegible] योगभ्रष्टः = [illegible]

कथं स्यात् = [illegible]

'विश्रान्ति' इत्यादि → 'विश्रान्तिस्थानस्य'

= [illegible]

प्रदेशस्य = [illegible] "वपुषि" = [illegible]

तदभ्यास संस्कार = [illegible]

प्रबोध = [illegible] = [illegible]

सामर्थ्यात् = [illegible] स = [illegible]

"जन्मान्तरे" द्वितीये [illegible] "भूत्वा" = [illegible] →

99

190

→ संसारे अधिकारि शरीरं — سنسار میں ادھیکاری
योगाभ्यास योग्यं प्राप्य
شریر جس میں یوگ کا ابھیاس ہو سکے وہ حاصل کر کے

पूर्वाभ्यस्तं = جو پہلے کیا ہو
योगम् — ابھیاس کیا ہوا یوگ — प्रयासेन =

स्वीकृत्य = انگیکار کر کے — हेलया = سہج سے / اس کھیل سے

परमार्थमयीं = پرمارتھ سے بھری — प्राग्जन्म = پچھلے جنم کی

प्रतिज्ञातां = جو پرتگیا کی گئی (بار بار)

دشاम = دشا — अधिरुह्य = اس دشا پر چڑھ کر

परिपातात् = جو شریر چھوڑ کر ہوتی ہے

शिव एव भवति — شو ہی ہے

(margin: جتنی پچھلے جنم میں پرمارتھ کی بابت کی گئی)

~~ o ~~

पथि = راستے — अभ्यसतोऽपि = ابھیاس کرتے ہوئے بھی — योगिनः (योगं) — یوگی کا

(margin: راستہ میں)

योगिनो = اس یوگی کو — मनश्चञ्चलत्वात् = من کی چنچلتا سے

विश्रान्तिम् = قرار کہیں — एकदेशेऽपि = ایک جگہ پر بھی

मनागपि = تھوڑا سا بھی — अलभमानस्य — نہ پانے والے کو — آرام نہ پانے والے کو

(margin: ایک ہی جگہ ذرا ٹھہرنا ... نہیں ملتا ہے)

100

प्रयोगे = پریوگ میں   प्रीत = خوش   श्रद्धावतश्च = شردھا والے کی اور

पिण्डपातात् = (جسم کے) گر جانے سے ہو جاوے   का गति स्यात् = تو اسکی کیا گت ہوگی

(100)

इत्याह = اس پر کہا ہے

न परमार्थमार्गी येन = اس پرمارتھ مارگ پر جو   हि = کیونکہ

अभ्यस्या = اکھیاس کرکے   उपप्राप्य = اور نہ پراپت کرکے

योगापि = یوگ کو (یوگ کا پورا پھل)   नाक = سورگ

सुरलोक = سرگ لوک   भोग = بھوگوں کے   भागी = ان کا بھاگی ہو کے

मुदितमना = آنندیت ہوئے   मोदते = آنند کو پاتا ہے

सुचिरम् = بہت دیر تک

(101) विषयेषु = وشیوں میں   सार्वभौमः = سمراٹ راجہ (چکرورتی)

सर्वजनैः = سب جنوں سے   पूज्यते = پوجا جاتا ہے

यथा राजा = جیسے راجا

100/105

भुवनेषु = [illegible]   सर्वदैव = [illegible]

191/

योगभ्रष्टा = [illegible]   तथा = [illegible]

पूज्यः [illegible] ([illegible])

"एनम्" [illegible] इति प्रातःपाः (?) [illegible]

प्रतिपादितं = [illegible]

स्वात्मज्ञान = [illegible]

सतत्त्वं पथ्यनाम = [illegible]

"अभ्यस्य" [illegible] → अद्वैत भक्तिभ्यां

संवित्वापि [illegible] =

[illegible] चित्तदोष अनवस्था = [illegible]   यथावत = [illegible]

नैन

([illegible]) [illegible]

योगलक्षणां = [illegible]   विश्रान्तिं = [illegible]

[illegible] जन्ममध्येऽपि = [illegible]   सन = [illegible]

अनधिगतः - [illegible]

[illegible] ([illegible])

मृतश्चते = [illegible]

1008
161

191 तदा = تب   स = وہ   योगभ्रष्टो = یوگ بھرشٹ

ज्ञानयोग = گیان یوگ کے   विषय = وشے کے

प्रसङ्ग = اُس پر لوٹ جانے سے   श्रद्धाभक्ति =
اُس پربھو میں شردھا رکھنے سے

प्रसाद सामर्थ्येन
اُس پربھو کا پرساد کرنے سے

२ देवलोक भोगभागी = سورگ لوک کے بھوگوں کا
حصے دار بنا ہے

साह्लादचित्त: = خوشی من سے رہتا ہے

सुचिरं = بہت دیر تک   काल = وقت   तद्भं =
مزے لے کر

प्रयापि = پھر جاپتی ... کو جاتا ہے

सुरैरपि = دیوتاؤں کا بھی   भुवनेषु = اپنے اپنے لوکوں میں

اپنی اپنی جگہ پر مقاموں پر — निजनिजस्थानेषु = اپنی اپنی جگہوں میں

पूज्यो भवति = پوجا کے لائق ہوتا ہے   क इव = کس جیسا

इत्याह = اس پر کہتے ہیں

सार्व "इत्यादि" → यथा = 'جیسے सार्वभौमो राजा'
چکرورتی راجہ =

101/

192 सप्तद्वीपेश्वरो राजा = سات دیپوں کا مالک

चक्रवर्ती = شہنشاہ کو ، دوسروں "विषयेषु" دیشوں میں

→ नानामण्डलेषु = نانا طرح کے ملکوں میں "सर्वजनैः" سب لوگوں سے

"पूज्यते" ⇒ समभ्यर्च्यते = اچھی طرح پوجا جاتا ہے

तथैव = ویسا ہی पथ्यं - [illegible]

प्रक्षीण पुण्यः = جس کے پنیہ ختم ہو گئے ہیں وہ

अपुण्य विषयः [illegible]

समुत्पन्नवैराग्यः = پیدا ہو گیا ہے ویراگ جس کو

पश्चिमजन्मा = آخری جنم वन्द्यो = پوجیہ

[illegible]

अस्माकं = ہمارا यस्य = جس کا

स्वात्मनि = اپنی آتما میں जिज्ञासार्थं = جاننے کی اچھیا سے

प्राक्जन्मनि = پہلے جنم میں उद्भमोऽस = [illegible]

इति सुरैरपि स्तूयते - [illegible] इति [illegible]

[illegible]

102

192/1993

(102) तस्य = اس کے لئے लोकान्तर भोग अधिकार = دوسرے لوکوں کا بھوگ (دوسروں کا ادھیکار)

निवृते = اس کے ختم ہونے پر

अपनन्तरे = اس کے بعد किं स्यात = کیا ہوگا

इत्याह = اس نے کہا

महता काले = بہت وقت بعد पुनर = پھر मानुष्यं प्राप्य = منش جنم پراپت کر

योगम अभ्यस्य = یوگ کا ابھیاس کرکے

प्राप्नोति = پاتا ہے दिव्यम अमृते = دیویہ امرت آنند سروپ - ہمیشہ آنند

यस्मात = جس سے आवर्तते = لوٹتا ہے - جنم

न पुनः = نہیں پھر آتا

देवलोकेषु = دیو لوکوں میں यथा = جیسے निर्दिष्टेषु = نامزد کئے گئے ہیں -

भोगान् = بھوگوں کو भुक्त्वा = بھوگ کر (ان لوکوں میں)

अतिदीर्घेन = بہت لمبے "कालेन" وقت سے

स = वह योगभ्रष्टः = یوگ بھرشٹ संसारे अस्मिन = اس سنسار میں آ کے

मनुष्य भावम् = منش جنم کو आगत्य = آ کے

دو جہاں بھوگ کر ... [illegible]

192/193

योगाभ्यास साधन = یوگ ابھیاس میں مشغول ; योग्यं = لائق

शरीरं = شریر کو ; आसाद्य = پراپت کر

प्राग्जन्मनि = پچھلے جنم میں ; मनश्चाञ्चल्यात् =

यो योगी = جو یوگی ; दुष्प्रापो = مشکل سے حاصل ہونے والے

प्रभूत = بہت ; "तंमेव योगं" = اسی یوگ کو

प्राग्ज्ञात = پچھلے جنم میں جانا ہوا ; भक्तिश्रद्धा = بھگتی اور شردھا

प्ररूढ = جڑ پکڑی ہوئی ; योगवसना = یوگ کی واسنا (خواہش ہوئی تھی)

संस्कारबोधम् = اس سنسکار کا

अनायासेन = بغیر کوشش کے ; "प्राप्य" → پراپت کر

समभ्यस्य च = ابھیاس کر ; देहान्ते = دیہانت پر

"दिव्यम् अमृतं" → परतत्त्व स्वरूपमर = پرتتو سروپ

उपलभते = پاتا ہے

→ परस्वरूपता दार्ढ्यं = پرسروپتا کی دڑھتا کو

गच्छति = اسی کو پراپت ہوتا ہے

(567)

102

193

अत एव = اسی لئے   तस्मात = اسی لئے   पुत्ररूपावतीनं = پتر روپ میں آنا =

तस्य = اس کو پتر کو   न स्यात् = نہیں ہے

एवं = ایسے   महति कल्याणि = بڑے کلیان کو

९०३ स्वात्मज्ञान विषये = اپنی آتما کے [illegible] = [illegible]

मनागपि = تھوڑا سا بھی (بھی)   प्रत्यवमर्शः = پرارتھنا [illegible]

संसार सरणाय = سنسار [illegible] = ہونا

न भवति = نہیں ہوتا (سنسار میں ہو دوبارہ) نہیں ہوتا ہے
نہیں پرارتھ ہوتا ہے -

گیتا میں ہے :-

न = نہیں   इह = یہاں اس جگہ   [illegible] پرارتھنا پر -

पڑھنا شروع کیا تو ناش نہیں

अभिक्रम = شروع کرنا   नाशो = ناش   अस्ति = ہے (یعنی ناش نہیں ہے)

प्रत्यवाय = دوش (نا کوئی دوش ہے)

न विद्यते = نہیں ہے

102 / 193

स्वल्पम् अपि = تھوڑا بھی   धर्मस्य = دھرم کا

त्रायते = بچاتا ہے   महतो भयात् =
— (بڑے بھاری ڈر) سے [illegible]

तथा = اور

अयतिः = [illegible] (ہو)   श्रद्धयोपेता =
[illegible] (ہو)

योगात् चलित मानसः = [illegible] — [illegible]

अप्राप्य = [illegible]
— [illegible] योगसंसिद्धिम् —
[illegible]

इत्यादि =

अनेक = بہت   जन्म = [illegible]   संसिद्धस्ततो [illegible]

याति [illegible] परां गतिम् =
[illegible]

102

193 इति = چنانچہ । उत्तरपर्यन्तो = شروع سے اخیر تک ग्रन्थो = گرنتھ

मुनिना = دواس مُنی نے प्रतिपादि तोऽपि = ...

तोऽपि = تو بھی इमं तत्त्वं = اس تت کو ... (یہ فرشتہ کی ...)

103 एवम् = چنانچہ अनेन ज्ञान योग = اس گیان یوگ ... क्रमेण

क्रान्ता = ... अनागापि = ...

स्पृष्टस्य = ... सत = ...

इयान् = اتنا । विभूत्यातिशयो = ... प्रतिपाद्य

यः = جو ... प्रवक्तुं = ...

न पार्यते = ... (...)

तस्मात् = اس واسطے । सर्वात्मना = ...

विवेकादि हृदये = ... जनन मरण निवृत्तौ = ...

सावधाने = ... मोक्षमे = ...

इति निरूपयति = ...

(102) तस्मात् = [illegible] सन्मार्गेऽस्मिन् [illegible]

194 विरता = [illegible] य कश्चित् = [illegible] यत = [illegible]

स = [illegible] शिवत्वम् = [illegible]

इति मत्वा = [illegible] परमार्थ = [illegible]

यथातथापि = [illegible]

प्रयतनीयम = [illegible] ([illegible])

यत = [illegible] एवे = [illegible] स्वात्म प्रत्यवमर्शात्मा सः = [illegible]

प्रतिपादित = [illegible]
क्रमवशात् [illegible]

[illegible] उत्तमफललाभः = [illegible]

तस्मात् = [illegible] एतस्मिन् सुप्रोभने "मार्गे" = [illegible]

→ प्रकृष्ट = [illegible] मुक्ति प्रापके = [illegible]

पथि = [illegible] यः कश्चित = [illegible]

103

(571)

195

निरत: = [illegible] इति = [illegible] ऋद्धिकारिनियमाभाव:

[illegible] =

प्रदीपित: = [illegible] ([illegible])

यत्किञ्चित् " [illegible] जनो = [illegible] → जनन मरणाव्याध्य
दिक्लेशपूञ्ज प्रतत परिपीडितो

[illegible] =

([illegible])

[illegible] "निरत:" = [illegible] → विवेकबुद्ध्या निशेषेण।।

([illegible]) =

→ रत: = [illegible] → तत्रैव = [illegible] श्रद्धयानो =
[illegible]

भूत्वा = [illegible] निमग्न [illegible]

से = [illegible] जन्तु = [illegible] उपचारात [illegible] →

लघुनैव कालेन = [illegible] "प्लावत्वम्" एति = [illegible]

सकल = [illegible] सांसारिक क्लेशान् [illegible]

अवधूय = [illegible]

परश्रेयो रूप दशाम् = [illegible]
[illegible]

103 / 195

एकेनैव = ایک سے | जन्मना = جنم سے

प्राप्नोति = پراپت کرتا ہے

यथा = جیسا | शिवधर्मोत्तर = [illegible]
शास्त्री = [illegible]

इहलोके = اس سنسار میں (اس لوک میں) | भाविका = [illegible] | मोक्ष

एष = یہ | तावत् = [illegible] | परीक्ष्यात् = [illegible]

अनेक = [illegible] | भविका = [illegible] | मुक्ति = [illegible]

भवतो = تم | केन = کس سے | वाचित = [illegible]

[illegible]

[illegible]

इति = [illegible] | मत्वा = یہ جان کر →

एवं विमृश्य = [illegible] | तस्मिन = [illegible]

"प्रयतनीयं" = [illegible]

"प्रयतनीयं" → प्रकाश्य = [illegible] | समुदाय

कार्य = [illegible]

103

195/196

"प्रयत्नो यत्न फलवान्" پتن کی پھلدائی ہے

इति कृत्वा = یہ کر   प्रवृत्तस्यथे = اس لغو پر

मनागपि = تھوڑا سا   प्रवृत्ते पता = اناور — تحصیل کرنا

न सिद्धयेत् = نہیں پاتا ہے (حصول نہیں ہوتا ہے) — سدھی اگر وہ نہیں کرتی ہے —

येन योगाभ्यासेन = اسے یوگ ابھیاس سے

स्वात्म प्रसिद्धिश्चेत् = سوام سروپ کی پرد رشنی

चेत् = اگر   समुत्पन्ना = اگر وہ حاصل ہو

सिद्धि नः समीहितम् = پورا ہوا ہمارا غرض (مقصد)

न चेत = اگر نہ   وہ سوام پرد رشنی نہ ہو

(ब्रह्म) दिव्यलोकान्तर प्राप्तिः = — سرگ لوکوں کی پراپتی ہوگی (تو بھی)

ततोऽपि = اس کے بعد بھی   प्रत्यावृत्तस्य = واپس آیا ہوا (سرگ لوک سے)

جب یہ لوک میں واپس آتا

प्राक्समभ्यस्तयोगवासना प्रबोध बलेन

پہلے جنم میں ابھیاس کی ہوئی یوگ واسنا۔ ایسا جو سنسکار ہے اس کا جاگرت ہونا

پنر ابھی = پھر بھی   योगसंबन्धात् = یوگ سے تعلق ہونے سے

= — مکتی پاتا

103/

196/

इति = یہ۔ श्रेयो मार्गं = [illegible] परिशीलनात् = [illegible]

न = نہ विरुद्धं = برعکس किंचित् = کچھ

कुतः = کیونکہ समापतति = [illegible]

इति = یہ۔ परमपुरुषार्थ = [illegible]

साधनायां = [illegible]

मनागपि = [illegible] उपलेपो = [illegible]

न कार्य = [illegible]

104/

२ एवं शास्त्रकार = [illegible]

शेषभट्टारकोक्तं = [illegible]

[illegible] परमार्थसारो पदेश [illegible]

शिवाद्वयशासन क्रमेण = [illegible]

युक्ता = [illegible] अनुभव = [illegible]

आगमसनाथं = [illegible] प्रतिपाद्य = [illegible]

104/196

स्वात्मनः = اپنے سروپ کے   परितोषमात्रार्थितया = خوشی کیلئے (اس سے اسکا آپنا سب خوشی ہے)

स्व = اپنا   अभिध्यान = دیکھ   प्रदर्शन पूर्वकम् = [illegible]

अयमेव उपदेशः = یہی اپدیش ہے → परपुरुषार्थसंपादनोपायः = [illegible]

इति = ایسا   निरूपयन = [illegible]   ग्रन्थार्थोपसं = [illegible]

उपसंहारम् आह = اسکا مختصر [illegible]

[illegible]

(104)

इदम् = یہ   अभिनवगुप्तोदितम् = ابھنو گپت کا کہا ہوا   संक्षेपं = مختصر

ध्यायत = [illegible]   परब्रह्म = [illegible]

अचिरादेव = [illegible]

शिवत्वम् = [illegible] → 3 निज = اپنا

हृदय = [illegible]   आवेश = [illegible]

आख्याति = [illegible]

104

(576)

197

"इदं" = یہ   प्रथमाने = پھیلے ہوئے   वितत्य = [illegible]

प्रतिपादिते = [illegible]   यत् = جو

"परं" = [illegible] → प्रकृष्टं = اونچے سے اونچا   "ब्रह्म" → [illegible]

→ ब्रह्मैकत्वात् = [illegible]

→ परिपूर्णानन्दमयं = [illegible]

स्वात्मस्वरूपं = [illegible]   "ध्यायतः" = [illegible]

→ अनायासेन = بغیر [illegible]

स्वात्मनि = اپنے [illegible]   प्रत्यक्षीभूतो = [illegible]

जनस्य = انسان کو

"अचिरात्" → بہت جلد   शीघ्रमेव =

ननु = [illegible]   पुनः = پھر   बहूनां जन्मनामन्ते. = [illegible]

इति = ایسا

तत = سے   एवं विधस्य = [illegible]   ब्रह्मभूतस्य = برہم روپ بنے ہوئے کو

(577)

104/
197/

"प्रिय त्वम सम्भवेति" ... विश्वेसं प्राप्तिः

संभवति = ...

कथं = ...? "निज हृदयावेशं"

कृत्वा = ...

→ निजं हृदयं = ... परामर्श स्थानम्

आविश्य ...

कीदृशं तत् = ...?

ब्रह्म कीर्तनीय नाम्ना ... "अभिनव गुप्तेन" उदितः

प्रकाशितः = ... "संक्षेपः" = ...

→ तात्पर्य = ...

यत्र = ... तत = ... "एवं विधम्" = ...

अत्र च = ... नामव्याजेन = ...

इदमपि = ... उत्तम स्यात् = ...

104

(578)

यथा = جیسے

अभिनवो = [illegible]   ये = 3 अन्ये = دوسرا

197

अदृष्ट: = ان دیکھا ، परब्रह्म रहस्य प्रतिपाद्यो

([illegible]) [illegible]

प्रश्न = [illegible] → सर्व इत्र = [illegible]

प्रभूत = بہت   स = وہ   एवंविध = اس طرح

"इच्छितः" → प्रकाशितः = [illegible] ([illegible])

([illegible])

यदा = جب   तत सर्व विश्व [illegible]   [illegible] =

= [illegible] ([illegible])

एवम् = ایسا   पवित्रता = پاکیزگی

दुर्लभता = [illegible]   उपदेशस्य = اپدیش کا

प्रतिपादिता = [illegible]

स्यात् = ہو

105 (579)

measurement (ناپ)

(105) ग्रन्थ परिमाणं = گرنتھ کا پرمان निरुपयन्

[illegible]

198

अस्मिन प्रकरणे = اس پرکرن میں [illegible]

कर्तृत्वम् = [illegible]

[illegible] आह = [illegible] ([illegible])

आयी प्रातन [illegible] तदिदं = [illegible]

संक्षिप्तं = [illegible] मुख्तसर शास्त्रसार = [illegible]

अतिगूढम् = [illegible] अभिनव गुप्तेन = [illegible]

मया = [illegible]

[illegible] शिवचरणा = [illegible] दीप्तेन = [illegible]

= [illegible]

105

(580)

198 "इदं शास्त्रसारं" یہ شاستر سار → =

बहूनां ग्रन्थानां

بہت سی کتابوں کا =

यत् प्रकृष्टं = جو ؟ सतत्त्वं

= خلاصہ [illegible]

तत् = وہ "मया संक्षिप्तं" میں نے اختصار سے

مختصر کیا

= مختصر ग्रन्थसहस्रैरपि

उपपादयितुम्

جو باتیں کہ ہزار کتابوں سے بھی [illegible] = अशक्यम्

तदेव = وہی लघुना = مختصر - ہلکے

वृत्तशत = measurement ایک سو شعروں کے
परिमाणेन

स्वीकृत्य

اپنا کر =

उक्तम् = بیان کیا

इत्यनेन = اس بیان سے प्रतिभाकौशलम्

میری ذہانت کی [illegible] =

उक्तम् भवत् = بیان کیا

(581)

105

194

कीर्तिप्रोनं मया = [illegible] "शिव चरण स्मरण दीपेन"

→ "शिवस्य" = [illegible] परश्रेय: = [illegible]

स्वस्वभावस्य [illegible]

[illegible] स्वात्मस्थस्य = [illegible]

चिदानन्दैक मूर्तेः = [illegible]

[illegible] यानि "चरणानि" = [illegible]

[illegible] चिद्रश्मय: = [illegible]

तेषां = [illegible] "स्मरणं" = [illegible]

→ शब्दादि विषय ग्रहणकाले =

[illegible]

निभाले = [illegible] → प्रतिक्षणं स्वानुभवा

प्रमोष

[illegible] =

[illegible]

199/ तेन = اُس دीप्तः = چمکتے ہوئے →

पराहन्ता चमत्कार भास्वरैः

[illegible]

एतत् एव = یہی ہستی कीर्तनीय = کیرتن کرنے کے قابل

अभिधानेन = نام سے

अन्यथा = اگر ایسا نہیں

कथं = کیسے देहाद्यात्म मानिनो

دیہ وغیرہ کو اپنا آپ ماننے والوں میں =

स्यात = ہو سکے स्वात्म महेश्वर सतत्त्वस्य

[illegible]

इयति = اتنی महार्थी पदे = بڑے [illegible]

अस्य = اس کا कृतृता = کرتاپن

अधिकारित्वम = اختیار उपपद्यते = ہوتا

(583)

199 यतो = جس یہ = 3. यत्स्वभावः = جس کسی کا سوبھاؤ

स तत्स्वभावे = اسی کے سبھاؤ کو विवेक्तुं = الگ الگ کرنے کو

प्रगल्भते = سمرتھ ہوتا ہے

इति = ऐसा उपदेष्टुः = اپدیش کرنے والے

समाविष्टमहेश्वरस्वभावो = آپ نے پرمیشور کا سوبھاؤ (?) ہے

अनेन वाक्येन = اس واکیہ سے उक्तः = کہا

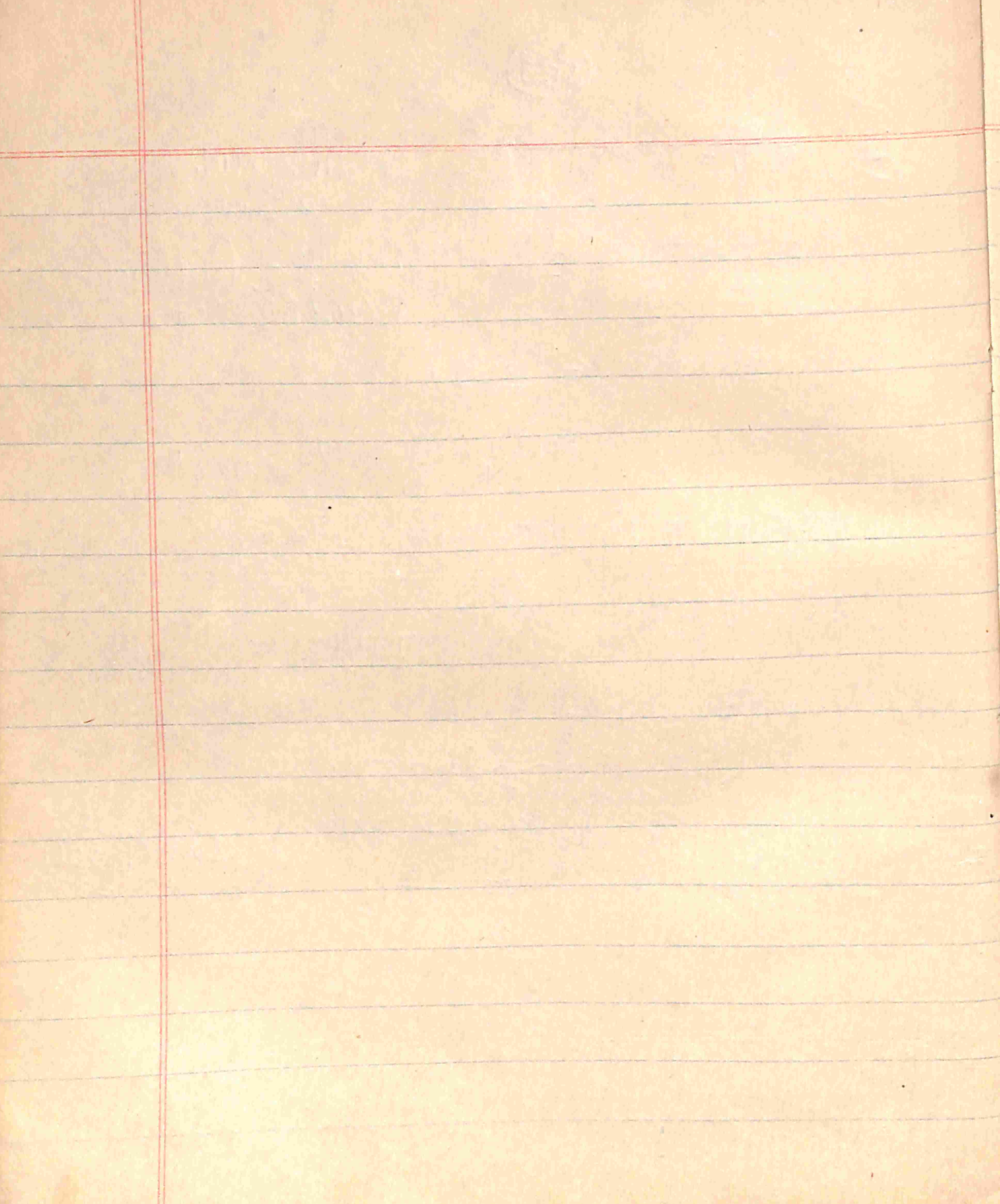
स्यात् = ہے

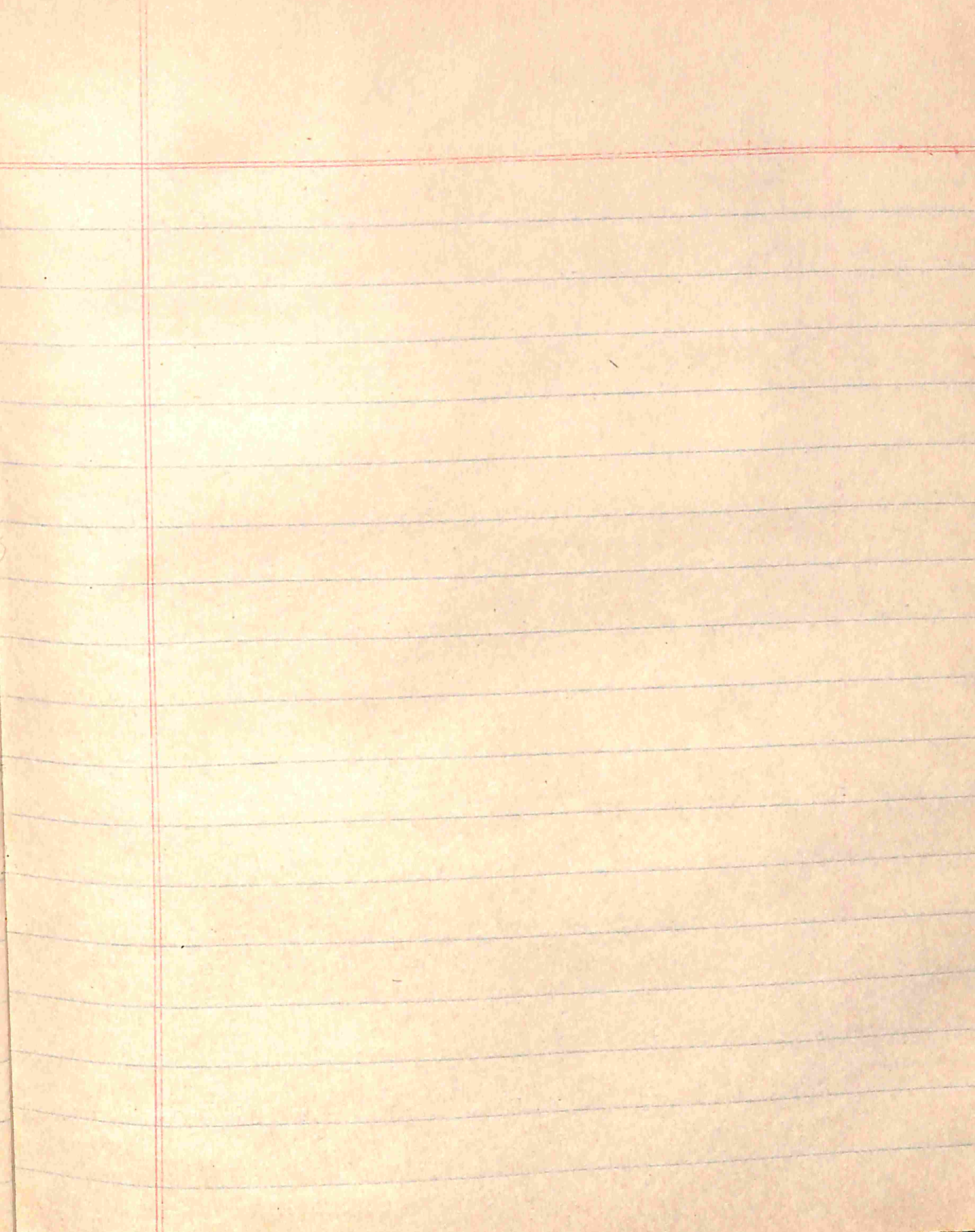
~~~

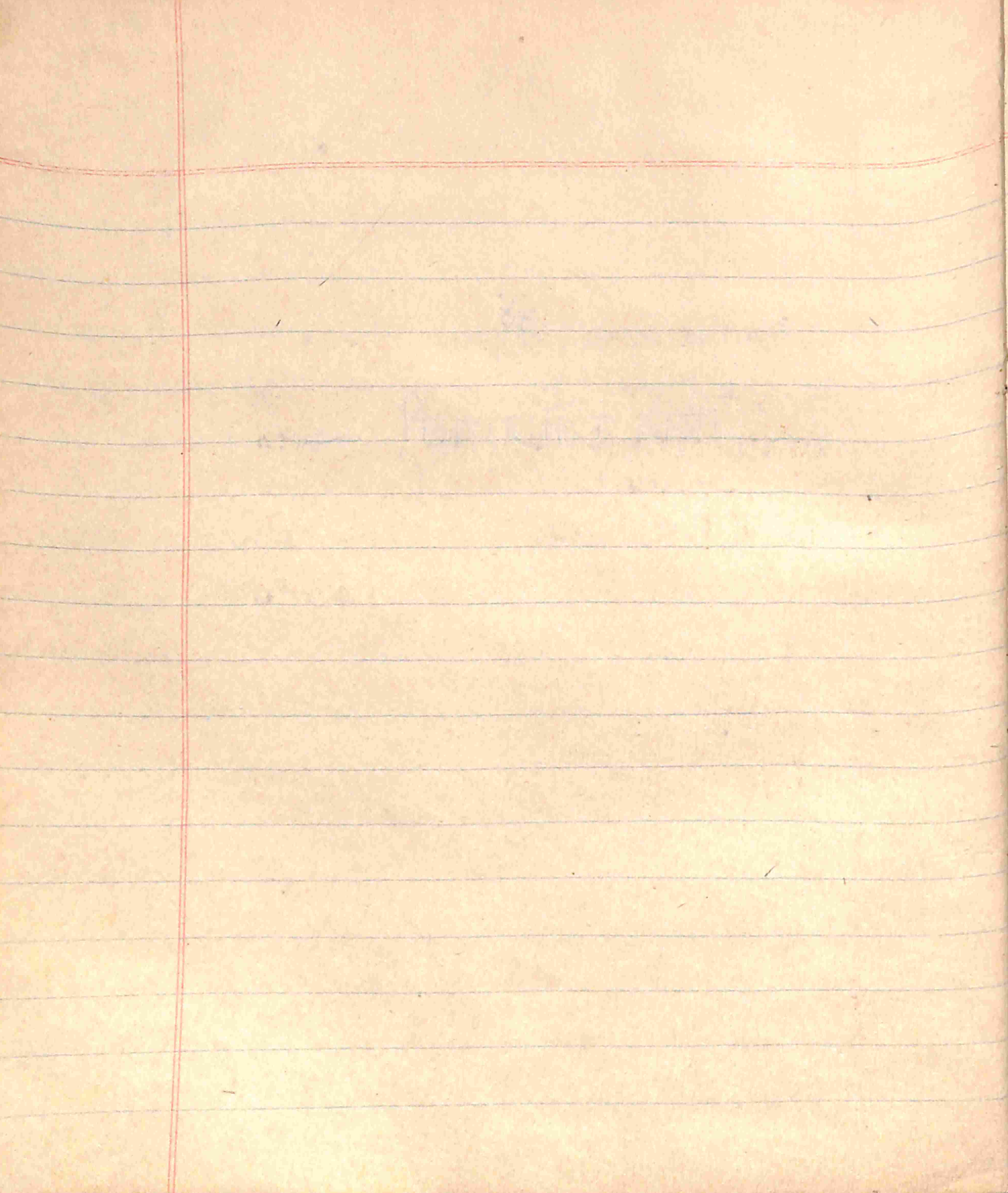
The end.
5.12.'66 10 P.m.

Revisions on 14 Feb 67

ختم
~~~

No 1

भक्तिविलास स्त्रोत्रम्

ओं न ध्यायतो न जपतः स्याद्यस्याविधिपूर्वकम् ।
एवमेव शिवभासस्तं नमो भक्तिशालिनम् ॥१॥

न = [illegible] ध्यायतः = [illegible] न जपतः = [illegible]

([illegible]) स्यात् = [illegible] यस्य = [illegible] अविधिपूर्वकम् = [illegible]

एवमेव = [illegible] शिवभासः = [illegible] ([illegible])

[illegible]

ते = [illegible] नमः = [illegible] भक्तिशालिनम् = [illegible]

([illegible])

Rew

No 1
No 2.
No 3
No 4
No 5 ×
No 6 ×
No: 7 ×
No: 8 ✓ Wonderful V. good
No. 9 ✓
No 10
No 11 Difficult.
No 12 Difficult
No 13 V. good.

3/

लब्धात्वत्संपदां भक्तिमतां त्वत्पुरवासिनाम्।
सञ्चारो लोकमार्गेऽपि स्यात्तयैव विजृम्भया ॥३॥

اسی شکتی کا اُلّاس ہے جو [illegible]

लब्ध = پایا ہوا   त्वत = تمہاری (تجھ سے)   सपदा = سمپدا

भक्तिमतां = وہ بھکتی سے بھرپور (جنہوں نے یہ پائی ہے) تمہاری بھکتی کی سمپدا

त्वत पुर वासिनाम् = تمہارے ہی پور میں [illegible] (وہ لوگ جو [illegible])
(تمہارے سروپ میں جو [illegible])

सञ्चारो = ہونا - یاترا کرنا - [illegible] - [illegible]

دنیا میں - लोकमार्गे = دنیا کا راستہ   स्यात = ہے (اگر ہو)

तयैव = اسی سے   विजृम्भया = وہ اُلّاس [illegible]

[illegible]

3

(1)

साक्षाद्भवन्मये नाथ, सर्वस्मिन् भुवनान्तरे ।
किं न भक्तिमतां क्षेत्रं, मन्त्रः क्वैषां न सिद्ध्यति ॥४॥

सदھ ہو - کیا ان کو

साक्षाद = پرتکھ سے   भवन्मये नाथ = تیرے - اے مالک

مجسم - सर्वस्मिन् = سب میں   भवान्तर = دنیاؤں میں

بھگتی والوں کی - किं = کیا   न = نہیں   भक्तिमतां = ان بھگتوں کے لیے

क्षेत्रं = تیرتھ   मन्त्र = منتر

क्व = کہاں پر   एषां = ان بھگتوں کو

न = نہیں ہوتا   सिद्ध्यति = سدھ [منتر کیا ان کو سدھ نہیں ہوتے]

ایسے بھگتوں کو ہر جگہ تیرتھ ہے - ایسے لوگ منتر ہر جگہ سدھ ہو سکتے ہیں
کیونکہ ہر جگہ ان کے لیے تیرتھ ہی تیرتھ ہیں
- منتر سدھی کے لیے ان خاص جگہوں - خاص منتر کوئی ضرورت نہیں ہیں -

जयन्ति भक्तिपीयूषरसासववरोन्मदाः ।
अद्वितीया अपि सदा त्वद्द्वितीया अपि प्रभो ॥५॥

जयन्ति = فتح پاتے ہیں - وہ   भक्तिपीयूष = بھکتی کا امرت کے

रस = اس کا عرق

आसव = شراب (وہی شراب پینے والے)   वराः = اُتّم ہیں

(یہی اعلیٰ لوگ [illegible] شراب ہے)

اس کی مستی   उन्मद (مستی) سے مست ہو   अद्वितीया = ~~[illegible]~~ اکیلا ہونے کے باوجود

अपि = بھی   میں   ~~सव~~ सदा = ہمیشہ (اکیلا رہنا)

[illegible]   त्वत = تیرے   द्वितीया = دوسرا (کے) (ہیں) - اپنے ساتھی کو

प्रभो = ہے پربھو   /   تم ہی ایک دوسرے ہو

+ لیکن آپ کا دوسرا کوئی نہیں

آپ کے ساتھ رہتے ہیں وہ

(1)

अनन्तानन्दसिन्धोस्ते नाथ तत्त्वं विदन्ति ते ।
तादृशा एव ये सान्द्रभक्त्याऽऽनन्दरसाप्लुताः ॥६॥

[illegible]

अनन्त = اننت आनन्दसिन्धो = آنند سمندر ते = تیرا

नाथ = اے مالک تمہارا तत्त्वं = تم اپار آنند سمندر کے سروپ

विदन्ति = جانتے ते = وہ

وہ بھگتی میں ڈوبے ہوئے تمہارا سروپ اے جانتے ہیں

तादृशा = ویسے ہی एव = ہی (ہی بھگت ہی ہیں)

سان्द्र = گہری भक्त्या = بھگتی ([illegible] بھگتی)

ये आनन्दरसा = آنند رس आप्लुता = ڈوبے ہوئے

وہ [illegible] بھگتی [illegible] آنند رس [illegible]

[illegible]

5

①

नाथ वेद्यक्षये केन न दृश्योऽस्येकक: स्थित: ।
वेद्यवेदक संक्षोभ्य भप्यासि भक्तै: सुदर्शन: ॥ ८ ॥

नाथ = اے سوامی   वेद्यक्षये = جو ویدی کی فنا ہے
اسے جب کچھ نہ رہ جاتا

केन = کس   न = نہیں

दृश्या = دیکھا   ہو   येकक: स्थित:
جب کچھ ایک ہی رہتا ہے - (جب کہ سب کا کچھ نہ رہ جاتا) - اس وقت بھی
کوئی نہیں رہتا ہو تم کو دیکھ سکے گا -

لیکن वेद्यवेदक جاننے والا - اور جاننے   संक्षोभ्य =
اس کو سب پر بھی (یعنی ہمارا اس بید میں بھی)

وہاں दृश्य = ہو   भक्तै = بھگتوں نے   सुदर्शन:
(اس بید کی دوئی میں بھی آپ کا درشن ہی ہے) سہولت سے دیکھ ہوتے

[illegible]

त्वमेवात्मेश सर्वस्य सर्वश्चात्मनि रागवान् ।
इति स्वभावसिद्धां त्वद्भक्तिं जानञ्जयेज्जनः ॥७॥

[illegible]

त्वमेव = [illegible] आत्मा = [illegible] सर्वस्य = [illegible]

[illegible]

सर्वः = [illegible] आत्मनि = [illegible] रागवान् = [illegible]

इति = [illegible] स्वभावसिद्धां = [illegible]

त्वद्भक्तिं = [illegible] जानन् = [illegible]

जयेत = [illegible] जनः = [illegible]

सर्वश्चात्मनि रागवान = [illegible]

[illegible]

5/

①

अनन्तानन्दसुरसी देवी प्रियतमा यथा।
अवियुक्तास्ति ते तद्वदेका त्वद्भक्तिरस्तु मे॥ १॥

एका

अनन्त = اننت आनन्द = آنند [illegible]

सुरसी = [illegible] देवी = کرشن شکتی [illegible]

प्रियतमा = پیاری यथा = جیسے

अवियुक्ता = جدا نہیں अस्ति = ہے

ते = تمہاری तद्वद् = اسی طرح एका = ایک ہی

त्वद्भक्ति = تمہاری بھگتی अस्तु = ہو

मे = مجھے

جیسے وہ دیوی تمہاری (ایک ہی) [illegible]
[illegible] ہے - اسی طرح مجھے بھی تمہاری بھگتی (ایک ہی) سب سے پیاری ہو -

اننت آنند رس [illegible] تم پیارے کرشن شکتی [illegible] تمہاری (شکتی) سے
جدا نہیں - تم [illegible] بھگتی [illegible]
مجھ کو -

सर्वस्व भवल्लाभहेतुर्भक्तिमतां ।विभो ।
संविन्मार्गोऽयमाह्लाद, दुःख मोहैस्त्रिधा ।स्थितः ॥१०॥

सर्वस्व = سب کچھ شکتی وغیرہ   भवत् = تمہارا   लाभ = پانا

हेतु = [illegible] سبب ہے   R   [illegible] کو پانا ہے / تمہارا [illegible] → भक्तिमतां (یعنی) تمہارے بھگتوں کو

[illegible] [illegible] [illegible]

विभो = اے [illegible] [illegible] [illegible]

संवित् मार्गः = گیان مارگ (شیو) — अयम् = یہ
([illegible] [illegible])

(اسی میں ہے) — [illegible] ہے   आह्लाद = آنند   दुःख = دکھ

मोह = موہ (ستوگن - رجوگن، تموگن [illegible])   त्रिधा = تین قسم

स्थितः = ہے [illegible]   [illegible]

[illegible] تمہارے بھگتوں کو [illegible] — [illegible] دکھتا ہے
[illegible] دکھتا ہے — [illegible] تمہارے [illegible] دیکھتے ہیں

[illegible] اس [illegible] شکتی کا سب کچھ جو [illegible] آنند — دکھ اور موہ ہے — وہ
[illegible] [illegible] کا [illegible] ہے —
[illegible]

6/

(1)

आमूलाद्वाग्लता सेयं क्रमविस्फारशालिनी।
त्वद्भक्तिसुधया सिक्ता तद्रसाढ्यफलाऽस्तु मे ॥२३॥

आमूलात = جڑ سے لیکر (جہاں پر واک کی ابتدا ہے) वाग = واک بولی

लता = بیل (اس بول سے جہاں سے واک [illegible]) सेयं = सा इयं (وہ یہ)

क्रम = [illegible] स्फार = [illegible]

शालिनी = [illegible]

तवत् = تمہاری भक्ति = بھگتی सुधया = اس امرت سے

सिक्ता = سینچی ہوئی (جب اس کی سینچی ہوئی ہو)

तत = اس رس = رس आढ्य =

फल = پھل [illegible] अस्तु = ہو

मे = مجھے

(پھلوں والی ہو میرے لئے)

[illegible]

6/

(1)

~~مطلب ہے~~ بھگت ہو کر کہا جاتا ہے

शिवो भूत्वा यजेतेति भक्तो भूत्वेति कथ्यते ।
त्वमेव हि वपुसारं भक्तेर द्वयशोधितम् ॥१४॥

(شیو بن کر ہی شیو کی پوجا کرنی چاہئے) [illegible]

शिवो = شیو भूत्वा = بن کر یا ہو کر यजेत इति = اس کی پوجا کرنی چاہئے
شیو روپ بنایا جاتا ہے

اس کا مطلب भक्ता = بھگت ہو کر भक्तेति = ہو کر چاہئے

कथ्यते = کہا جاتا ہے (اس کا مطلب ہے بھگتی یہی کرنی -D)
शिव भूत्वा ہی

اس لئے त्वमेव = تم ہی हि = کیونکہ

वपु = وجود کا सारं = سار (تم ہی ہو)

भक्तेर = بھگتی کی پہچان پدस्य = اور پد سے शोधितम = نرمل کیا ہے
(بھید شکتی کا نشانی ہے)

عام طور پر جس دیوتا کی پوجا کرنی ہو تو پہلے دیا دیپ جیسے وہ خود روپ بنایا ہوتا ہے
لیکن یہاں شیو کی پوجا اسی بھگتی میں ہی کرنی جاتی ہے۔

کون سے سادھن (دکھ) نہیں ہیں
[illegible] ان کے لیے [illegible]

①

भक्तानां भवदद्वैतसिद्धये का नोपपत्तयः ।
तदसिद्धये निकृष्टानां कानि नावरणानि वा ॥ २५ ॥

کون سے کون نہیں ہیں - | اُسکے اسدھ کرنے والوں کے لیے

भक्तानां = بھکتوں کے لیے یعنی भवदद्वैते = تمہارا اور وحدت सिद्धये

= تمہارا اور وحدت کو سدھ کرنے کے لیے

को = کون سے   न = نہیں   उपपत्तयः =

= برہان (یعنی تمہارے لیے برہان ہے - بھگتی ماننے کو تمہاری وحدت

سدھ کرنے کے سب کچھ ضرور برہان ہی بنتے ہیں -

तत = وہ اور   असिद्धये = نہ سدھ کرنے کے لیے

निकृष्टानां = تمہارا نیچ ہونا [illegible] - جو بہت بُرے ہوتے [illegible] ہیں

اپنے برے ہیں

कानि = کون سے   न = نہ (نہیں)

आवरणानि = آوری نہیں ہیں

اُن کو سب کچھ آوڑ (پردہ ہی) بنا ہے -

بھگتوں کو تو دشمن ہم سب برابر ہیں تو ہر شے تمہاری سدھ کرنے کے برہان بنتے ہیں

لیکن نیچ لوگوں کو وہ سب کچھ آوڑ بنا ہے - جس سے وہ آپ کی اندھیری میں [illegible]

7

①

کو نظر آیا   یہ دھوکا ہے

कदाचितक्वापि लभ्योऽसि योगेनेतीश वञ्चना।

अन्यथा सर्वकक्ष्यासु भासि भक्तिमतां कथम् ॥ २६॥

कदाचित = کبھی کسی وقت بھی کبھی ہی   क्वापि = کسی وقت کہیں کسی جگہ میں (سمادھی میں)   लभ्या = پاتا؟

اگر ایسا پایا بھی ہے

अन्यथा = (نہیں تو) ہے   योगेन = یوگ سے   इति = یہ بات

ईश = اے پرمیشور   वञ्चना = یہ دھوکا ہے - بازی (ہے)

अन्यथा = اگر یہ بات نہیں   सर्व कक्ष्यासु = سب حالتوں میں -

(سمادھی میں بھی اور باقی اوستھا میں بھی).

भासि = (تم) پاتے ہو

भक्तिमतां = بھگتوں کو   कथम = کیسے

(اگر یہ بازی نہیں ہے - تو تم بھگتوں کو ہر وقت میں دکھتے ہو)

اگر کسی نے یوگ دوارا کبھی کسی وقت سمادھی میں کسی جگہ میں ایشور کو دیکھا بھی ہو -

یہ سراسر دھوکا ہے۔ اگر یہ بات نہیں تو کیسے تم بھگتی مانوں کو تم سب اوستھاؤں (یعنی جاگرت

سپن - سشپتی میں) تم کو دیکھتے ہیں -

7

①

प्रत्याहाराद्यसंस्पृष्टो विशेषोस्ति महानयम।
योगिभ्यो भक्तिभाजां यद्व्युत्थानेऽपि समाहिता ॥२८

प्रत्याहाराद्य = [illegible] असंस्पृष्टा =
([illegible])

[illegible] { विशेषा = [illegible] अस्ति = ہے महान् = بڑا
अयम् = یہ
योगिभ्यो = [illegible] भक्तिभाजां = [illegible]

यद् = جو व्युत्थानेऽपि = [illegible]

समाहिता = [illegible] { [illegible] }

①

جان لیجئے کہ بابا جی

न योगो न तपो नाचीक्रमः कोऽपि प्रशीयते
प्रमाये शिवमार्गेऽस्मिन्, भक्तिरेका प्रकौस्यते ॥२८॥

न = نہیں ہے योगा = یوگ کی ورزش न = نہیں ہے तपः = نفس کشی / ریاضت
न = " " अर्चीक्रम = پوجا کا طریقہ (ورزش) कोऽपि = کوئی بھی
प्रशीयते = تسلیم کیا جاتا ہے یہاں / کیا جاتا ہے (اس مارگ میں)
प्रमाये = بے بنیاد ہے — مایا رہت اس میں अस्मिन = اس (شو مارگ میں)
शिवमार्गे = شو مارگ میں — جو مایا رہت ہے भक्ति = بھگتی
एका = ایک ہی प्रशस्यते = پرشنسا کی جاتی ہے (صرف بھگتی کی ہی)
— اس مارگ میں صرف بھگتی کی ہی پرشنسا کی ہے — کسی کی نہیں دیا ہے

(1)

سر्वतो विलसद्भक्ति तेजोध्वस्तावृते मम।
प्रत्यक्ष सर्वभावस्य चिन्ता नामापि नश्यतु ॥ १६ ॥

सर्वतः = ہر طرف विलसद् = روشن ہونے والی भक्ति तेज = بھگتی کا تیج سے روشن ہو رہی

ختم → ध्वस्त = ختم ہوئی = اڑ گئی ہو

آورت = پردہ - اجھان (ढक गई)

मम = میرے (جس سے میرے پاپ دور ہو گئے)

प्रत्यक्ष = ہر روز सर्वभावस्य = سب کچھ کا

چنتا = فکر नाम = نام نश्यतु = مٹ جائے

جس میں ہر طرف بھگتی کا تیج روشن ہو رہا ہے اس سے میرے اجھان کا پردہ اٹھ گیا ہے۔ جب اس کو سب میں اپنا روپ نظر آیا تو چنتا کا نام بھی مٹ گیا

۸

①

शिव इत्येकशब्दस्य जिह्वाग्रे वसतः सदा ।
समस्तविषयास्वादो भक्तेष्वेवास्ति, कोप्यहो ॥ २० ॥

शिव इत्ये = شو کا لفظ एक शब्दस्य = ایک شبد ہے
जिह्वाग्रे = زبان کی نوک پر وسط میں वसत = رہتا ہے सदा = ہمیشہ
دنیوی لذات
समस्त = تمام विषयास्वादा = [illegible] سب لذات
भक्तेष्वेव = بھگتوں میں ہی अस्ति = ہے कोय = کوئی
हो = [illegible] عجیب

جن کی زبان کی نوک پر ہمیشہ ہی یہ شبد شو بستا ہو — وہ سب دنیوی لذات
[illegible] میں ہی ہے

प्रशान्त कल्लोल शीताच्छस्वादु भक्तिसुधाम्बुधौ।
अलौकिक रसास्वादे सुस्थैः को नाम गरायते ॥ २१॥

प्रशान्त = شانت، ٹھہری ہوئی   कल्लोल = لہر - موج   शीत = ٹھنڈا
अच्छ = صاف   स्वादु = مزے دار   भक्ति = بھگتی
सुधाम्बुधौ = امرت کے سمندر میں (یعنی بھگتی روپ)
(یعنی کہ ایسے سمندر میں -)
अलौकिक = جو اس لوک کا نہیں ہے   रसा = رس کا
स्वादे = سواد کرنے میں   सुस्थै - جو اچھی طرح بیٹھے ہیں
को = کون   नाम = نام   गरायते = یعنی وہ لوگ ... کو اپنا ... سمجھتے ہیں -
(جو وہ سمجھتے ہیں ان لوگوں کا نام گنتی میں) گنا جاتا ہے

جس بھگتی روپ امرت کے سمندر میں ... شانت ہوئی ہوں - اس میں تو وہ ... ہے ... ٹھنڈا، صاف اور مزے دار ... رس کو سواد کرنے والوں میں کس کا نام گنا جائے گا؟

मादृशैः किं न चर्व्येत भवद्भक्तिमहौषधिः ।

तादृशी भगवन्यस्या मोक्षाख्योऽनन्तरो रसः ॥२३॥

मादृशैः = [illegible] किं न = کیوں نہ

चर्व्येत = [illegible]

भवद्भक्ति = تیری بھکتی [illegible] महौषधि = [illegible]

तादृशी = ایسی [illegible] भगवन् = اے بھگوان

यस्या = جس بھکتی سے [illegible] मोक्षाख्या = موکش نام [illegible]

अनन्तरो रसः = [illegible]

[illegible]

ایشور بھکتی ہی سکھ ہے

ता एव परमर्थ्यन्ते सम्पदः साद्धिरीप्सा याः ।
त्वद्भक्तिरस सम्भोग, विस्रम्भ परिपोषिका ॥ २३ ॥

ता एव = وہی ہیں — परमर्थ्यन्ते (پرمرتھینتے / زیادہ تر چاہے جاتے ہیں) = تمنا کرتے ہیں

सम्पदः = سمپدائیں دولت کون — साद्धि (بھگتی والوں) = سے بھی — सत्‌भि

ईप्सा = چاہے — याः (جو) —

त्वद्भक्ति रस = تمہاری بھکتی کا رس — सम्भोग = اس بھوگ کا

اور विस्रम्भ = اعتماد یا — परिपोषिका = پرورش کرنے والی جو ہوں (جن سے بھکتی کا آنند زیادہ ہوتا جائے)

تمہاری بھکتی رس میں جو کا سمجھو ہے ۔ اس کے سبب کو لینی دینا ہے

جو بھگتی رس میں سمجھ سے دستبر ہیں اس کو لینی دیتے ہیں ۔ وہی بھگتی میں مدد دینے والی
سمپدائیں سمجھا کر برداشت کرو دے دیتے ہیں ۔

سوبھاؤ سے ہی

✓ चित्रं निसर्गतो नाथ दुखबीजमिदं मनः।
त्वद्भक्तिरससंसिक्तं निःश्रेयस महाफलम्॥ २४॥

चित्रं = عجیب ہے آشچریہ   निसर्गता = سوبھاؤ سے ہی   नाथ = اے سوامی

दुखबीज = دکھوں کا بیج   इदम् मनः = یہ من

(یہ سوبھاؤ سے دکھوں کا بیج ہے)

آشچریہ ہے → त्वद्भक्ति = تیری بھکتی کے   اس रस = اس رس

سینچا جانے پر संसिक्तं = اس رس سے سینچا جانے پر   یہ من   निश्रेयस = پرم آنند والے کلیان کا

महाफलम् = بڑا پھل ہے

ہے ناتھ یہ من تو سوبھاؤ سے ہی دکھوں کا بیج ہے۔ آشچریہ یہ ہے کہ تمہاری بھکتی کے
رس سے سینچے جانے پر یہ پرم آنند کلیان کا بڑا پھل دینے والا بنتا ہے

———o———

10/

No 2

सर्वात्म परिभावना

2

अग्नीषोमर विब्रह्म, विष्णुस्था, वर जङ्गम ।
स्वरूप बहुरूपाय नमः संविन्मयाय ते ॥ १ ॥

– [illegible]

अग्नी = آگ   षोम = چاند   शीव = سورج

ब्रह्मा = برہما   विष्णु = [illegible]   स्थावर = [illegible]

जङ्गम = [illegible] – [illegible]   स्वरूप = [illegible]

बहुरूपया = [illegible]

नमः = [illegible]   संविन्मयाय ते =
[illegible]

11

2

विश्वेन्धन

विश्व । विश्वेन्धन महा क्षारानुलेप, शुचि, वचसे ।
महानलाय भवते । विश्वैक, हविषे नमः ॥ २ ॥

विश्व = ساری دنیا
इन्धन = ایندھن - لکڑی
महाक्षारा = [illegible]
अनुलेप = لیپ لگانا
शुचि = شدھ
वचसे = [illegible] - صاف - نرمل
महानलाय (بڑی آگ) بہا آگنی → भवते = تم کو
विश्व = ساری دنیا کو
ऐक = ایک
हविष = آہوتی
جس میں اس دنیا کی ایک آہوتی دی جاتی ہے - ایسی تم
नमः = نمسکار ہو - بہا آگنی کو نمسکار ہو

[illegible]

2 ५. परमामृत सान्द्राय शीतलाय शिवाग्नये।
कस्मै चिद्विश्वसंप्लोष विषमाय नमोऽस्तु ते ॥३॥

[illegible]

परमामृत = [illegible]

सान्द्राय = [illegible]

शीतलाय = شیتل (ہے جو)

शिवाग्नये = [illegible]

कस्मै चित = [illegible]

विश्वसंप्लोष = جہان کو

संप्लोष = [illegible]

विषमाय = بے مثل

नमोस्तुते = نمسکار ہو تیرے تئیں

[illegible]

[illegible]

11

2 महादेवाय रुद्राय शङ्कराय शिवाय, ते ।
महेश्वरायाऽपि नमः कस्मै चिन्मन्त्रमूर्तये ॥४॥

کوئی انیروچنیہ [illegible] — گیان منتر سروپ

महादेवाय = مہادیو - بڑے دیوتا
रुद्राय = رودر ([illegible])
शङ्कराय = شنکر - کلیان کاری (کلیان کرنے والا)
शिवाय = آنند روپ [illegible]
महेश्वराय = مہیشور - ایشوروں کے ایشور ([illegible])
ते = تجھے
नमः = [illegible]
कस्मै चित् = کوئی انیروچنیہ
~~चि~~न्मन्त्रमूर्तये = ~~[illegible]~~ گیان روپ - منتر سروپ [illegible]

12

विगलत् वसा

2 नमो निकृन्तनि शेष त्रैलोक्य विगलद्वसा ।
ऽवसेक विषमायाऽपि मङ्गलाय शिवाग्नये ॥ ५ ॥

नमो = [illegible]

विकृतन्ति = [illegible] निशेष = [illegible]

त्रैलोक्य = [illegible] = [illegible]

विगलत = [illegible] वसा = चरबी [illegible]

फ वसेक = [illegible]

विषमायु = [illegible] पापि = [illegible]

मङ्गलाय = [illegible] शिवाग्नये = [illegible]

नमस्कार करता हूं [illegible]

[illegible]

12 — یعنی اسے کوئی کو نہیں جانتا
سب لکشنوں سے رہت ہونا ہی جس کا اُپ لکشن ہے۔

2

समस्तलक्षणायोग एव यस्योपलक्षणम् ।
तस्मै नमोऽस्तु देवाय कस्मैचिदपि शम्भवे ॥ ६ ॥

سب [illegible] کا [illegible] کا نہ ہونا جس کا اللہ ہے

समस्त = سب کے، लक्षण = لکشن، एव योग = [illegible]
[illegible] نہ ملنا – اُن [illegible] سے [illegible]

यस्य = جس کا (جس پرمیشور کا)، उप = نزدیک
اُن کا نہ ہونا اُن سے الگ ہو کر [illegible]

लक्षणम् = دیکھنا (اسی کو نزدیک ہو کے یہ سب [illegible] ہیں)

یہ سب چیزیں تب ہی سمجھی ہوتی ہیں جب یہ اُن کو نزدیک ہے۔ ورنہ وہ معقول نہیں
اِن کا نہ ہونا – جب یہ نہ رہے تب تک وہ ظاہر ہوتا ہے – جب یہ قبول جاتی (یعنی جب
سب [illegible] جاتی ہیں تب ہی وہ ظاہر ہوتا ہے)

तस्मै = اسی کو، नमःऽस्तु = نمسکار ہو، देवाय = [illegible] کو

कस्मै चित् (अपि) = کوئی سا، ~~चिदपि~~ = [illegible]، शम्भवे = شمبھو کو

समस्त .... = سب چیزوں کا [illegible] کا نہ ہونا – وہی جس کا
(پرمیشور کا) اُپ لکشن ہے

~~سب چیزیں [illegible] (نہ [illegible]) [illegible] کا ہونا [illegible]~~
~~نزدیک ہوتا ہے – ([illegible] سے ظاہر ہوتی ہیں)~~

Correct one

سارے لکشنوں کا [illegible] (دھیان [illegible] وغیرہ) [illegible] ہوتا ہے [illegible]
تب اس کا اُپ لکشن ہوتا ہے – یعنی جب وہ ظاہر ہوتا ہے۔ اسی وہ कस्मैचिदपि [illegible] کو

2

[illegible]

वेदागम विरुद्धाय वेदागम विधायिने ।
वेदागम सतत्त्वाय गुह्याय स्वामिने नमः ॥७॥

वेदागम = وید اور شاستر کے   विरुद्धाय = ان کے خلاف -
(ان کی حقیقتوں سے الگ)

वेदागम विधायिने = وید اور شاستر   विधायिने = ان کا بنانے والا
- بنانے والا - وہ دنیا کے بنانے والا

वेदागम सतत्त्वाय = [illegible]

गुह्याय = [illegible]   स्वामिने = سوامی کو

नमः = اس کو نمسکار ہو

2

संसारैकनिमित्ताय संसारैकविरोधिने।
नमः संसाररूपाय निःसंसराय प्रभ्मवे ॥ ८॥

संसारैकनिमित्ताय = سمسار کا نمت ہی اکیلا ہے

संसारैकविरोधिने = جو سمسار کا ہی ایک ویری یا ودھی ہے

नमः نمسکار ہو संसाररूपाय = جو سنسار روپ ہے ویسے ہی دکھائی دے

निसंसराय प्रभ्मवे = سمسار کا رچن ہے جو / سمسار سے نہ چھونے والے مگر ہے جس سے پیدا ہوئے

13

2

मूलाय मध्यायाग्राय मूलमध्याग्रमूर्तये ।
क्षीणाग्रमध्यमूलाय, नमः पूर्णाय शम्भवे ॥ ६ ॥

मूलाय = [illegible] मध्याय = [illegible]

अग्राय = [illegible] मूलमध्याग्र = [illegible]

मूर्तये = [illegible]

क्षीणाग्रमध्यमूलाय = [illegible]

नमः = [illegible]

पूर्णाय = [illegible]

[illegible]

13

2

نمسکار ہو جو پُنیہ کرموں کا ڈھیر ہے ... ایک بار بھی

नमः सुकृत संभार विपाकः सकृदप्यसौ ।
यस्य नामग्रहः तस्मै दुर्लभाय शिवाय ते ॥२०॥

نام سمرن کرنا

नमः = نمسکار ہو सकृत = پُن

संभार = انبار ذخیرہ - ڈھیر विपाकः = پھل

پکنے میں آیا (جس کا نتیجہ ملا)

सकृदप्य = ایک بار بھی प्यसौ = یہ

यस्य = جس کا [illegible] नामग्रहः = نام گرہن کرنا (بھگوان کا نام لینا) - جو نام گرہن کرے

तस्मै = اس کو दुर्लभाय = مشکل سے پائے جانے والے

शिवाय ते = شو کو = نمسکار

- جو پُن بار بار پکنے میں آتا

جو نام کا گرہن کرنا بھی پُنیہ کا پکنے میں آتا ہے - [illegible]

اس کا نام سمرن کرنا ایک بار بھی سب پُنیہ کرموں کا پھل ہے - ایسے

شو کو میں نمسکار کرتا ہوں -

13

2

नमश्चराचराकार परेतनिचयैः सदा।
क्रीडते तुभ्यमेकस्मै चिन्मयाय कपालिने ॥११॥

नमः = [illegible]   चर = [illegible]   अचर = [illegible]

आकाराय = [illegible]   परेत = بھوت پریت   निचयैः = [illegible]

सदा = ہمیشہ   क्रीडते = کھیلتے ہو

तुभ्य = تمکو   एकस्मै = [illegible]

चिन्मयाय = چیتن سروپ   कपालिने = کپال مالا دھارن کرنے والے کے ۔

تم ہمیشہ [illegible] رہتے ہو اور اچر بھوت سموہ کے ساتھ ۔
یہ بھوت ہیں ۔ جو ہوتے ہیں سب ایک تم ہی ہو [illegible] ۔
تم ان کو کبھی بناتے ہو ۔ کبھی ان کو مٹاتے ہو ۔

2 मायाविने विशुद्धाय गुह्याय प्रकटात्मने ।
सूक्ष्माय विश्वरूपाय नमश्चित्राय शम्भवे ॥२२॥

(آشچریہ روپ والے)

مایا والا یعنی شکتی مایا والا – मायाविने = مایا کو جاننے والا (مایا ہے جس کو) विशुद्धाय = نرمل شدھ ہے

गुह्याय = گہرا چھپا ہوا (بابا ہے) اور جس کو प्रकटात्मने = پرکٹ ہے

सूक्ष्माय = سوکشم ہے بہت باریک विश्वरूपाय = وشو روپ ہے (سب سنسار روپ ہے)

नमः = نمسکار (اسکو) चित्राय = عجیب روپ ہے

शम्भवे = سکھ دینے والا ہے

– پیدا الٰہی ہو اندر یہ شکتی مایا جسکو ہے وہ
مایا یکت کر کہے ہیں شدھ ہے۔ یہ وہ دھرم ہے
اسے گہیائے – ہر ایک کو اگوچر ہے۔
لیکن پرکٹ ہے۔ پرکاش کی سوا تم سروپ ہے
سوکشم ہے۔ کیونکہ وہ بیان نہ کی ہے۔
لیکن وشو روپ ہے۔
اسے وچتر ہے۔ آشچریہ سروپ [illegible] والا ہے۔

14

2 ब्रह्मेन्द्र विष्णु निर्व्यूढ, जगत्संहार केलये ।
आश्चर्य करराशीयाय नमस्ते सर्व शक्तये ॥२३॥

ब्रह्मा = [illegible] इन्द्र = [illegible] विष्णु = [illegible]

निर्व्यूढ = [illegible] जगत [illegible]

जगत् संहार = [illegible] केलये = [illegible]

आश्चर्य करराशीयाय = [illegible]

नमस = [illegible] ते = [illegible] सर्व शक्तये = [illegible]

14
2

तटेष्वेव परिभ्रान्तैः लब्धास्तास्ता विभूतयः ।
यस्य तस्मै नमस्तुभ्यं गमाधहरसिन्धवे ॥ २४॥
अगाध

तटेष्वेव = کناروں پر ہی — परिभ्रान्तै = بھٹکتے ہوئے (گھومتے ہوئے)

लब्धा = پائی ہوئی (پائی گئیں) — तास्ता = وہ وہ

विभूतयः = دولتیں — انمول سمپدائیں

यस्य = جس کے کناروں (سمندر کی) — तस्मै = اسی کے لئے — اس کے لئے

नम = نمسکار

तुभ्य = تمھیں — अगाध = اتھاہ — हर = شیو — (شیو روپی)

सिन्धवे = سمندر کو — नमः → نمسکار

جس کے کناروں پر ہی گھومتے ہوئے ہم نے وہ وہ انمول دولتیں پائی ہیں

१५/

२ मायामय जगत्सान्द्र, पङ्कमध्याधिवासिने।
अलेपाय नमः प्रफुल्लशतपत्राय शोभिने॥२५॥

کھلے ہوئے کنول کے

मायामय = مایا سے بھرا ہوا (ہوئے) जगत = جگت सान्द्र = گھنے

پنک = پङ्क = کیچڑ اور मध्य = میں अधिवासिने = رہنے والا

अलेपाय = اس میں نہ لپٹنے والا - نرلیپ नमः = سلام

प्रफुल्ल शत पत्राय = کھلے ہوئے سو پتیوں والا शोभिने = شوبھا دینے والا - خوبصورتی

- جیسے کمل کیچڑ میں ہی ہوتا ہے - لیکن کیچڑ کا اس پر کوئی اثر نہیں ہوتا -

15

2

خزانہ ہے

मङ्गलाय पवित्राय निधये भूषणात्मने।
प्रियाय परमार्थाय सर्वोत्कृष्टाय ते नमः॥१६॥

मङ्गलाय = منگل ہے पवित्राय = پوتر निधये = خزانہ ہے

भूषणात्मने = (دیا وغیرہ) خوبیوں سے شوبھا والا

प्रियाय = پیارا (پریہ پیارا ہے) परमार्थाय = پرم ارتھ (سوارتھ) सर्वोत्कृष्टाय = سب سے اعلیٰ

ते = آپ کے لیے नमः = نمسکار

[illegible]

15

२ नमः सततबद्धाय नित्यनिर्मुक्तिभोगिने।
बन्धमोक्षविहीनाय कस्मैचिदपि शम्भवे॥२७॥

[illegible]

नमः = [illegible] सतत = [illegible] बद्धाय =
[illegible]

नित्य [illegible] निर्मुक्त = [illegible]

भोगिने [illegible] बन्धमोक्षविहीनाय
[illegible]

कस्मै चितऽपि = [illegible]
शम्भवे = [illegible]

[illegible]
[illegible]

2

उपह्रासैकसारेऽस्मिन्नेतावति जगत्त्रये ।
तुभ्यमेवाद्वितीयाय नमो नित्यसुखासिने ॥२४॥

[illegible]

उपह्रासै = ٹھٹھوں کے   एकसारे = ایک سار ہوئے

अस्मिन = اس   वति = رہن   जगत त्रये = تینوں جگ میں

ایک ہی سب کچھ کھوکھلا ہو ان میں ہے۔ تیرا ہی ایک سچ ہے

تیرے لیے ہی तुभ्यम एव = [illegible] द्वितीयाय = جس کا دوسرا نہ ہو

नमो = نمسکار   नित्यसुखासिने = ہمیشہ سکھ میں رہنے والے

یہ جگت تینوں لوک ساری ہنسی ہے۔ ورنہ حقیقت میں ایک تو ہی ہے
تم ہی ایک ہو جس کا دوسرا نہیں ہے اور سکھ میں ~~[illegible]~~ ہے۔ اس لیے میں نمسکار کرتا ہوں
[illegible]

16/

२. दक्षिणाचार साराय वामाचाराभिलाषिणो ।
← सर्वाचाराय शर्वाय निराचाराय ते नमः ॥११॥

दक्षिणाचार साराय = دکشناچار کے سار روپ

वामाचाराभिलाषिणो = واماچار کی جو ابھلاش رکھتے ہیں

सर्वाचाराय = سب آچاروں کو اپنانے والے - سب کے آچار روپ

शर्वाय = شروا کا روپ

निराचाराय = نراچار - سب آچاروں سے الگ

ते = تجھکو

नमः = نمسکار

16
2

यथा तथाऽपि यः पूज्यो
यत्र तत्राऽपि योऽर्चितः ।
योऽपि वा सोऽपि वा याऽसौ
देवस्तस्मै नमोऽस्तु ते ॥ २०॥

यथा = جیسے   तथाऽपि = ویسے بھی   यः = جو
पूज्यो = پوجنیہ ([illegible])
यत्र = جہاں   तत्रापि = وہاں
अर्चितः = [illegible] ([illegible])
योऽपि = جو بھی   व सोऽपि = وہ بھی   याऽसौ (یہ یا وہ) جو =
देवः = دیوتا   तस्मै = اس کو   नमः प्रस्तुते = [illegible]

∴ = [illegible]

17/

२

मुमुक्षुजनसेव्याय सर्वसन्तापहारिणे।
नमो विततलावण्य वाराय वरदाय ते ॥२१॥

[illegible]

मुमुक्षुजन = مکتی چاہنے والے جو پرش ہیں - ان سے

सेव्याय = سیوا کئے جانے یوگیہ / اونہوں نے جس کی سیوا کی ہے یا کرتے ہیں پرودت

सर्वसन्ताप = سنسار کے سنتاپ جو ہیں

हारिणे = اوسکو ناش کرنے والے

नमः = نمسکار   वितत = پھیلا ہوا   लावण्य

वाराय = سمندر (اسکا) = صیغہ (زمین اور ہوا ش دیبا ہے) (اسکا روپ کو)

वरदाय = ور دینے والے   ते = تجھکو

नमः

17/2

सदा निरन्तरानन्दरस निर्भरिताखिल-।
त्रिलोकाय नमस्तुभ्यं स्वामिने नित्यपर्वणे ॥२२॥

اتسوں والے

सदा = ہمیشہ   निरन्तर = لگاتار   आनन्द रस = آنند رس سے

निर्भरित = بھرا ہوا ہے   अखिल = سارا

त्रिलोकाय = تینوں لوک [illegible] (اس کو جس نے آنند رس سے [illegible] [illegible])

नमः = نمسکار   तुभ्यं = تجھ کو   स्वामिने = سوامی

नित्य = ہمیشہ   पर्वणे = [illegible] اتسوں والے / [illegible]

17

२ - सुख प्रधान संवेद्य, सम्भोगै, भजते च यत् ।
त्वामेव तस्मै घोराय, शक्ति वृन्दाय ते नमः ॥२३॥

सुख प्रधान = سکھ کی پردھان
संवेद्य = جو ویدی جانی
सम्भोगै = ان کے بھوگوں سے
भजते = سیون کرتے ہیں - بھجتا ہے
यत् = جو
च यत् = اور
त्वामेव = تم کو ہی (ان بھوگوں سے تمہارا ہی سیون)
तस्मै = اُسی کو
घोराय = خوفناک جو - [illegible]
वृन्दाय = شکتی سموہ ([illegible])
नमः = نمسکار

جو تمہاری ویدی پرارتھوں کو سکھ پردھان سے سیون کرتے ہوں - اُسی گھور شکتی سموہ کو
میں نمسکار کرتا ہوں -

17

2

मुनीनामप्यविज्ञेयं, भक्तिसम्बन्धचेष्टिताः।
आलिङ्गन्त्यपि, यं, तस्मै, कस्मै चिद्भवते नमः॥२४॥

[illegible]

मुनीनामऽपि = منیشیوں کو بھی ; अविज्ञेयं = [illegible]

भक्ति सम्बन्ध = [illegible] ; चेष्टिताः — حرکت ہوتی ہیں

[illegible] च —— = [illegible]

[illegible] आलिङ्गन्त्यपि = [illegible] ; यं = [illegible]

तस्मै = اس کو ; कस्मै चित = [illegible]

चिद्भवते = [illegible] ; नमः = [illegible]

2

परमामृतको ध्याय, परमामृत ध्याये ।
सर्वपारम्य पारम्य प्राप्याय भवते नमः ॥ २५ ॥

Mine

परम = [illegible] अमृत = امرت

को ध्याय = [illegible] (mine)

परमामृत = [illegible] ध्याय = [illegible]

सर्व = سارا पारम्य = [illegible]

प्राप्याय = پراپت [illegible] भवते = [illegible]

नमः = نمسکار

महामन्त्रमयं, नौमि, रूपं ते स्वच्छ शीतलम्।
अपूर्वामोद, सुभगं, परमामृत रसोल्वणम्॥ २६॥

महामन्त्रमयं = [illegible] नौमि = [illegible]

रूपं = [illegible] ते = [illegible]

स्वच्छ शीतलम् = [illegible]

अपूर्वा [illegible] आमोद = [illegible] सुभग = [illegible]

परमामृत = [illegible]

रस = [illegible] उल्वणम् = [illegible]

– [illegible]

– [illegible]

18

2

स्वातन्त्र्यामृत पूर्णत्वदैक्य ख्याति महापदे।
चित्रं नास्त्येव यन्नेष्टा तन्नौमि तव शासनम्॥२७॥

स्वातन्त्र्य = سوانتریہ अमृत = امرت पूर्ण = پورن

त्वत = تمہاری ऐक = یکتا

ख्याति = بیان इति = ایسی महापदे = بڑے پد پر (یعنی بیان وکیہ پر)

चित्रं नास्ति = وہ ایسی کوئی چیز نہیں — جہاں کوئی ایسا وہاں نہیں ہے — यत्र = جس میں

इष्टा = سوائے तत् = اسی

नौमि = میں نمسکار کرتا ہوں तव = تمہاری

शासनम् = حکم

اس شاستر کو میں نمسکار کرتا ہوں

اس وہ پد یعنی تمہارا شاسن ہے - اسی کی میں نمسکار کرتا ہوں

سوانتریہ امرت سے پورن ... جس میں کوئی ... نہیں ہے ...

19

2

सर्वाऽऽशाङ्काशानि, सर्वाऽलक्ष्मी कालानले तथा।
सर्वाऽमंगल्यकल्पान्ते मार्गि माहेश्वरं नुमः॥२८॥

सर्वा = سب ہی | प्राङ्क = [illegible]

स्प्राशानि = [illegible] | सर्वा = [illegible]

स्पलक्ष्मी = [illegible] | कालानले = [illegible]

तथा = [illegible] | सर्वा = [illegible]

स्पमङ्गल = [illegible] | कल्पान्ते = [illegible]

मार्गि माहेश्वरं = [illegible]

नुमः = [illegible]

जयदेव नमो नमोऽसतुते
सकलं विश्वमिदं तवाश्रितम् ।
जगतां परमेश्वरो भवान्
परमेकः शरणागतोऽस्मि ते ॥

जय = جے ہو تیری　देव = ہے کرتا پرش

नमो = نمسکار ہے　नमो = نمسکار

नमोऽस्तेत = بار بار تجھ کو نمسکار ہے

सकलं विश्वमिदं = یہ سارا وشو

तव आश्रित = تمہارا ٹکا ہوا ہے — تمہاری ٹیک سے ہی ٹکا ہوا ہے
تمہارے ساتھ ملکر ہونے سے ہی ٹکا ہوا ہے

لہذا جगता परमेश्वर भवान् = جگتوں کا مالک تم ہی ہو

परमेकः زیادہ کیا کہوں
ایک ہی ہوں — تمہارے بغیر میں بھی کچھ نہیں
لیکن آپ اور دنیا سے میں کچھ نہیں سے حقیقت میں ہوں

اسلئے शरणागतो ऽस्मिते = شرن آیا ہوں = تمہاری

20

प्रणय प्राप्ती

प्रसाद

3

ॐ सदसत्त्वेन भावनो युक्ता या द्वितीयी गतिः
तामुल्लङ्घ्य तृतीयस्मै, नमश्चित्राय प्राम्भवे ॥ १॥

सत् = ستیہ - معقول ہستی ، असत = سکم [illegible] بھاوانو = بھاؤنا کی

युक्ता = ملی ہوئی یا = جو دوسری ، द्वितयी = دوسری - دو پہلو کی ، गति: = لگن ہے - جو حقیقی میں

(یعنی ست اور اسَت یہ دو پہلو والی) گتی

ताम् = اُس کو (ست اسَت) दो पहलू वाली ، उल्लङ्घ्य = چھوڑ کر

तृतीयस्मै = تیسری کو ، नम: = نمسکار

(تیسرا پہلو - بھگوان)

चित्राय = عجیب ، دلکش ہستی ، प्राम्भवे = پرے سمبو کو

ایسے دونوں ہوتی ہیں { بھاؤنا کا وجود ہونا - معقول ہونا یہ ست ہوتی ہے
نہ وجود ہونا - سکم ہونا - یہ اسَت ہوتی ہے }

اُن سے پرے تیسرے وچتر دلکش ہستی کو میں نمسکار کرتا ہوں -

20

3

आसुरर्षि जनाद्स्मिन्नस्वतन्त्रे जगत्त्रये।
स्वातन्त्र्यास्ते स्वतन्त्रस्य ये तवैवाऽनुजीविनः॥२॥

आसुर رکھ सुरर्षि = دیوتا رشی - ست رشی

जनात = اس لوک میں अस्मिन् = جو کہ जगत त्रये = تین لوک

न स्वतन्त्रे = جو نا سوتنتر ہیں (پر تنتر ہے)

स्वातन्त्र्यास्ते = سوتنتر [illegible] وہی ہیں

स्वतन्त्रस्य = تمہارے ये त = جو अनुजीविनः = زندہ ہیں

حضور نے ہمارا سر [illegible] - [illegible] سوتنتر ہو

تم ہی ایک سوتنتر ہو ۔ اور یہ تینوں جان جو زندہ ہیں یہ تمہاری سوتنترتا سے

تمہارا تم سوتنتر ہو [illegible] زندہ ہے

زندہ -

3 अशेषविश्व, खचित, भवद्वपुरनुस्मृतिः।
येषां भवरुजामेकं भेषजं ते, सुखासिनः॥३॥

یہ تمہارا ہی سروپ ہے / وشو میں جڑا ہوا ہے

अशेषविश्व = سارا وشو جس खचित = جڑا ہوا ہے

भवत वपु = تمہارا روپ ہے (یہ تمہارا ہی ہے)

[illegible] अनुस्मृतिः = سمرتی رکھتے ہیں येषां = جن پرشوں کی / ان

भवरुजा = سنسار روگ (سوست) एकं = ایک ہی (تو)

भेषजं = اوشدھی - دوائی ते = وہی پرش

सुखासिन = سکھی ہیں

جن اوشدھی سے وہ سکھ ہی پاتے ہیں

تمہارا یہ سارا روپ ہے وہ تمہارا ہی ہے [illegible]

3/ सिताऽऽतपत्रं यस्येन्दुः स्वप्रभापरिपूरितः।
चामरं स्वधुंनी स्रोतः स एकः परमेश्वरः॥४॥

آکاش گنگا کا پرواہ ... چنور بنا ہے

सित = سفید आतपत्र = چھتر यस्य = جس کا

इन्दु = چندرما स्व = اپنی ہی پربھا سے

परिपूरितः = پورا ہوا (وہ جسم)

चामरं = چنور स्वधुनी = آکاش گنگا

स्रोतः = پرواہ स एकः = وہ ایک

परमेश्वरः = پرمیشور ہے

جس پر سفید چھتر چندرما ہے - جو اپنی ہی پربھا سے پورا ہوا ہے - چنور بنا جس کے لئے
آکاش گنگا کا پرواہ چنور ہوا ہے - وہ تم ہی ایک پرمیشور ہو -

शशिकलामिव
लामिव

3/

प्रकाशां शीतलामेकां शुद्धां ~~शक्ति~~ शशिकलामिव ।
दृशां वितर मे नाथ काममप्यमृतवाहिनीम् ॥ ५ ॥

دے

प्रकाशां = پرکاش یعنی · शीतलाम् = ٹھنڈا
ٹھنڈی، سی، [illegible]

एकां = اکیلی · शुद्धां = صاف - شدھ

शशिकलामिव = چندرما کی کلا جیسی

दृशां = نظر [illegible] · वितर = دان دے · मे =

नाथ = اے مالک · कामप्य = کوئی جیسی [illegible]

अमृतवाहिनीम् = امرت بہانے والی
(امرت برسانے والی)

कामप्य =

3/ त्वच्चिदानन्द जलधेश्च्युता संवित्तिविप्रुषः।
इमाः कथं मे भगवन्नामृतास्वाद सुन्दराः॥ ६॥

त्वत = तुम चिदानन्द = آنند روپ जलधे = سمندر

संवित्ति

च्युता = ٹپکے ہوئے विप्रुष = پانی کے قطرے [بہت روشنی میں ... پانی کے قطرے جو سمندر سے ٹپکے ہیں]

संवित्ति = سمرتی → (یعنی ... گیان میں)

جو تم ایسے ... ٹپکے ہیں

इमाः = یہ قطرے {[illegible]} कथं = کیسے मे = مجھے

भगवान् = اے بھگوان अमृतास्वाद = امرت کے سواد روپ ... سندر

सुन्दरा

اے بھگوان مجھے ان قطروں سے [illegible] امرت کا سواد کیسے ملے گا ؟

२

3

त्वयि रागरसे नाथ न मग्नं हृदयं प्रभो।
येषामहृदया एव, तेऽवज्ञास्पदमी दृष्टाः॥७॥

بہت ہوئی

त्वयि = تم میں रागरसे = راگ رس میں नाथ = اے ناتھ

न = نہیں मग्नं = ڈوبا ہو (تم ہو) हृदयं = ہردے

جن کا ہردے آپ کے راگ رس میں نہ ڈوبا ہو - प्रभो = اے سوامی

येषां = جنکا سدا अहृदया एव = وہ اہردے (نہ عاشق) اگر ہی

ते = وہی अवज्ञास्पदमी = [illegible] दृष्टाः = ایسے ہی ہیں بہت ہوئے ہیں

جو ایسے اہردے ہوتے ہیں وہ ایسے ہی بہت ہوئے ہیں -

२) प्रभुणा भवता यस्य जातं हृदयमेलनम।
प्राभवीणां विभूतीनां परमेकः स भाजनम्॥ ८॥

प्रभुणा = سوامی کا भवता = آپ यस्य = جس کے ساتھ

जाते = ہوا हृदयमेलनम = دل کا میل

प्राभवीणां = سوامی کی विभूतीनां = ویبھوتیاں

परमेकः = زیادہ ہی اکیلا स = وہ

भाजनम = برتن = وہی برتن بنتا

تم سوامی کا ہردے میں جس کا دیا اُسکو سوامی کی سب ویبھوتیاں برابر ہوتی ہیں

हर्षाणामथ शोकानां सर्वेषां प्लावकः समम् ।
भवद्ध्यानामृतापूरो निम्नानिम्नभुवामिव ॥ ८ ॥

हर्षाणाम् = خوشیوں کا   अथ = اور   शोकानां = غموں کا   सर्वेषां = سب کا

च समम् = برابر   प्लावकः = سیلاب کرنا

(دکھ نہ ہرش رہتا ہے - نہ دکھ) خوشی غم دونوں بہا جاتی ہے - دونوں ...

آپ کا भवत् = آپ کا   ध्यान = دھیان   अमृत = دھیان امرت کا بہاؤ

पूरः = بہاؤ

निम्ना = گہرے   अनिम्न = نہ گہرے   भुवाम् इव = جیسے زمین میں

جیسے زمین میں کہیں کہیں گڑھے ہوتے ہیں۔ کوئی
بہت گہرا اور کوئی کم گہرا۔ لیکن جب پانی کا سیلاب آتا ہے تو کوئی
گڑھا نہیں رہتا ہے۔ سب ہی اونچ نیچ مٹ جاتا ہے۔ اسی طرح آپ کے
دھیان امرت کے بہاؤ سے سب ہرش اور دکھ مٹ جاتے ہیں۔

جہاں دونوں کو ایک برابر ہو جاتی ہے۔

२२/

3/ केव न स्याद्दशा तेषां सुखसम्भारनिर्भरा।
येषामात्माधिकेनेषा न क्वापि विरहस्त्वया॥१०॥

آتم گیان کی زیادتی سے — کوئی بھی — جدائی — تمہارا

का इव = کون جیسی न = نہیں स्या = ہے
(کون نہ دشا ہے)

दशा = دشا तेषां = ان لوگوں کی

सुखसम्भार = سکھ کا بار ہے निरभरी = اس سے بھری ہوئی

(ان کو ہر ایک دشا اس بھرا سکھ کی ہوتی ہے)

جن کو ہر یषाम = جن لوگوں کی आत्म आधिकेन = آتما گیان کی زیادتی سے کو تم سے — ہمیشہ نہیں رہتے

ईहा = بے پرواہ न = نہیں क्वापि = کبھی بھی

विरहा = جدائی त्वया = تمہارا
— ہر وقت وہ تمہارا ساتھ ہی میں ہو

3

गर्जामि बत नृत्यामि पूर्णा मम मनोरथाः।
स्वामी ममैष घटितो यत्त्वमत्यन्तरोचनः॥११॥

गर्जामि = گرجتا ہوں (اب)   बत = تعجب ہے   नृत्यामि = ناچتا ہوں
पूर्णा = پورے ہو گئے   मम = میری   मनोरथाः = منورتھ

स्वामी = سوامی   मम = میرا   एष = یہ   घटिता = ملا
([illegible])

यः = جو   त्वम् = تم   अत्यन्त = [illegible]
रोचनः = [illegible]
([illegible])

23

3/ नान्यद्वेद्यं क्रिया यत्र नान्यो योगो विदा च यत् ।
ज्ञानं स्यात् किन्तु विश्वैकपूरी चित्त्वं विजृम्भते ॥१२॥

وہی چیت شکتی وکسِت ہوتی ہے — اس وشو کی ... ایک پورن آتما ہے

न = نہیں अन्यत् = اور کچھ वेद्यं = جاننے یوگیہ

क्रिया = کریا यत्र = جہاں (اور کوئی ریاضت نہیں)

न = نہیں अन्यो = اور کوئی योगः = یوگ

विदा च = اور گیان यत् = جو

ज्ञानं = گیان स्यात् = ہے किन्तु = لیکن، پرنتو

विश्वैकपूरी = سارے وشو میں ایک ہی चित्त्वं = چیتنیہ

विजृम्भते = وکاس میں آتا ہے — وکسِت ہوتی

23

3

दुर्जयानामनन्तानां दुःखानां सहसैव ते ।
हस्तात्पलायिता येषां वाचि प्राश्चाच्छिवध्वनिः ॥२३॥

दुर्जयानाम = جن پر فتح حاصل کرنا مشکل ہو ; अनन्त = بے حد ; दुखानां = دکھوں کی

سہسیو ; सहसैव = فی الفور ; ते = وہ

हस्तात = ہاتھ سے ; पलायिता = بھاگ گئے ہیں [illegible]

(وہ [illegible])

येषां = جن کی ; वाचि = زبان پر

प्राश्चात् = ظاہر ہوئی ; शिवध्वनि = شو شبد

— جن کی زبان پر ظاہر ہوئی شو نام [illegible]

त्वं — असि (पद)
'युष्मत्'

3 उत्तमः पुरुषोऽन्योऽस्ति युष्मद्द्वेष विशेषितः।
त्वं महापुरुषस्त्वेको निःशेष पुरुषाश्रयः॥२४॥

उत्तमः पुरुषः = اُتّم پُرش   अन्यो = دوسرا (اور کوئی) نہیں ہے

अस्ति = ہے ہوتا ہے   युष्मत् (शब्द) =

द्वेष - برائی   विशेषितः = وشیشتا سے   وشیشٹ شبد ہے (त्वं)

त्वे [illegible] = (त्वं پد) شبد - وشیشٹ

मगर त्वं = ہے   महापुरुषात् = مہاپرش   एक = ایک

और निःशेष = سب پرشوں کو
पुरुषाश्रयः = ہے آشرے [- [illegible] ہے]

'त्वं' پد والا مہاپرش ہی ایک ہو جو سارے پرشوں کا آشرے ہے -

२५

3

जयन्ति ते जगद्वन्द्या दासास्ते जगतां विभो।
संसारार्णव एवैष येषां क्रीडामहासरः ॥२५॥

जयन्ति = [illegible] ते = وہی जगत वन्द्या = جگت میں [illegible]

दासास्ते ~~संसारार्णव~~ وہی تمہارے داس ہیں जगतां = جگت میں विभो = [illegible]

संसारार्णव = سنسار روپ سمندر

एष = یہی येषां = ان کو

क्रीडा महासरः = کھیلنے کا بڑا سر ہے

[illegible] جو اس سنسار روپی ساگر میں جو اتنی گہرا بھی ہے لیکن [illegible]
وہی ہر [illegible] سے [illegible] ہوں۔

25/

3/ आसतां तावदन्यानि दैन्यानीह भवज्जुषाम् ।
त्वमेव प्रकटीभूया इत्यनेनैव लज्ज्यते ॥ २६ ॥

आसतां = رہے۔ رہے۔ رہیں
तावत = ابھی
अन्यानि = اور دوسرے

दैन्यानि = دینتا سوچ
इह = یہاں
भवत = آپ
जुषाम् = تمہارے بھگتوں کی جانب (اور وہ دینتا سوچ بھی [illegible])

त्वमेव = تم ہی (دو بار)
प्रकटीभूया = پرکٹ ہونا

इति = ایسی

लज्ज्यते = لجاتے ہیں (سو اشیاء کی سدھ بدھ)

?

~~یہ اشیاء کی سدھ بدھ بھول جاتے ہیں~~

[تمہارے سچے بھگتوں کو اشیاء کی [illegible] ۔ وہ صرف اس میں [illegible] دینتا ہے۔
وہ چاہتے ہیں تمہارا سروپ کا پرکٹ درشن [illegible] وہ اشیاء کی سدھ بدھ ہی بسر جاتی ہیں۔]

मत्परं नास्ति तत्त्वापि जापकोऽस्मि तदैक्यतः।
तत्त्वेन जप इत्यक्षमालया दिप्रासि क्वचित्॥२७॥

मत्परं = مجھ سے بڑھ کر नास्ति = اور کوئی نہیں ہے तत्त्वापि (تو بھی)

जापकोऽस्मि = جپنے والا ہوں (میں) تو بھی ... اگر میں جپ کروں برابر ہیں तदैक्यतः

तत्त्वेन = سچائی سے (اس) जपः = (یہی) جپ ہے

इत्यं = اس طرح अक्षमालया = اکھشہ مالا سے (اس)

दिप्रासि = بتاتی ہو کाचित = کسی وقت

اس کو کہیں اور ابھیش کا فرق ہے۔

میرے سوا اور کوئی نہیں ہے۔ میں یہی بتاؤ [illegible] جاپ [illegible] صاحب مالا سے

[illegible] ابھیش کا فرق ہے۔

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ......

26

3 सतोऽवप्यं परमसत्सच्च तस्मात्परं प्रभो।
त्वं चासतस्सतश्चान्यस्तेनाऽसि सदसन्मयः॥२५॥

सतो = ست (معقول) अवपदे = ادنیٰ परम = اعلیٰ

असते = است (نامعقول) तस्मात् = اس سے

परं, प्रभो = اے پربھو ہے سوائے तस्मात् त्वं च = اور تم ہو

सत् असत् = ست اور است (معقول اور نامعقول) अन्य = دوسرے ہو

तेनाऽसि = اس لیے ہے = सत् असत्

असि = ہو सत असत मयः = ست اور است ← मयः

ہے - یعنی دنیا کے لئے

3

सहस्रसूर्यकिरणाधिक, प्रबुद्ध प्रकाशवान् ।
अपि त्वं सर्वभुवनव्यापकोऽपि न दृश्यसे ॥२१॥

सहस्रसूर्य = [illegible] किरणादि = [illegible]
अधिक = [illegible] प्रबुद्ध = [illegible] प्रकाशवान् [illegible]
[illegible]

अपि = [illegible]
त्वं = [illegible] सर्व = [illegible] भुवन = [illegible]
व्यापकोऽपि = [illegible] न दृश्यसे [illegible]
[illegible]

26/

3/
5

जडे जगति चिद्रूपः किल वेद्येऽपि वेदकः।
विभुर्मिते च येनासि तेन सर्वोत्तमो भवान्॥२०॥

जडे = [illegible] जगति = [illegible] चिद्रूपः =

किल = [illegible] वेद्येऽपि =

वेदक [illegible] विभुः = [illegible]

मित च = [illegible] येन = [illegible]

असि = [illegible] तेन = [illegible]

सर्वोत्तमो = [illegible] भवान् = [illegible]

[illegible]

[illegible] - - - - - - - - - -

3/

प्रलमाक्रान्दितैरन्यैरियदेव पुरः प्रभो :
तीव्रं विरौमि यन्नाथ मुह्याम्येवं विदन्नपि ॥ २२॥

प्रलम् =   प्राक्रान्दितैः =

अन्यैः =   इयदेव = اتنی

पुरः = آگے   प्रभो = سوامی

तीव्रं =   विरौमि = چلاتا   यत् =

यत् नाथ = ہے سوامی   मुह्याम्य =

विदन्नापि =

सुरसोद्धलाख्यं चतुर्थं स्तोत्रम्

5

ॐ चपलमसि यदपि मानस
तत्रापि श्लाघ्यसे यतो भजसे ।
शरणानामपि शरणं
भुवनगुरुमम्बिका कान्तम् ॥१॥

[illegible]

चपलमऽसि = [illegible] यदपि = [illegible]
मानस = [illegible]

तत्रापि = [illegible]
श्लाघ्यसे = [illegible] यतो = [illegible]

भजसे = [illegible] शरणानामपि
[illegible]

भुवनगुरु = [illegible] (२)

अम्बिका = [illegible]

कान्तम् = [illegible]

[illegible]

उल्लङ्घ्य विविधदैवतसोपानक्रममुपेयाशिवचरणान्।
आश्रित्याप्यधरतरां भूमिं, नाद्याऽपि चित्रमुज्झामि ॥२॥

उल्लङ्घ्य = الانگھ کر । विविध = نانا پرکار

दैवत = دیوتاؤں । सोपान = سیڑھی

क्रम = [illegible] क्रमशः [illegible]

उपेय = آکر سمجھ کر । शिव चरणान् = [illegible]

आश्रित = پکڑ کر - سہارا لے کر (نوکر رکھ کر)
आप्य

अधरतरां भूमिं = نیچی زمین - [illegible]

न अद्याऽपि = نہیں ابھی بھی । चित्रम् = عجب ہے

उज्झामि = ابھی نہیں چھوڑتا ہوں - میں تیاگ دیتا ہوں

ابھی یہ تعجب ہے کہ میں نہیں چھوڑتا ہوں - دنیا میں آکر بھی

نانا پرکار کے دیوتاؤں (ان کی بھی سیڑھی) سیڑھی کو الانگ کر اگر مجھے شیو کا آسرا ملا

[illegible] ہوا - لیکن آسرے کے ابھی بھی میں دنیا میں آکر نیچے کوئی [illegible]

اینٹ کو نہیں چھوڑتا ہوں -

२४/

५/ प्रकटय निजम् ध्वान्तं
स्थगयतराम खिललोकचारितानि ।
यावद्भवामि भगवं -
स्तव सपदि सदोदितो दासः ॥ ३॥

प्रकटय = پرگٹ کر   निजम = اپنی

ध्वान्त = دھیان - گیان   स्थगयत = بند کر - ڈھکنے والا

अखिल = سب

लोक चरिताम = لوک چرت - بیوہار   = سار

यावत = جب تک   भवामि = میں جاؤں

भगवे = بھگوان   तव = تمہارا

सपदि = فوراً جلدی   उदितो = ظاہر ہوں

दासः = یہ تمہارا داس

[illegible]
[illegible]
[illegible]

शिव शिव शम्भो शङ्कर
शरणागतवत्सलाशु कुरु करुणां ।
तव चरण कमल युगल-
स्मरण परस्य हि सम्पदो ऽदूरे ॥ ४॥

शिव शिव = اے شو   शम्भो शङ्कर = [illegible]

शरणागत = شرن میں آئے ہوؤں کو   वत्सल = [illegible]

शशु = سدا سدا   कुरु = کر   करुणां = دیا

तव = تیرے   चरणकमल = [illegible]

= [illegible]   युगल = جوڑا

स्मरण परस्य = ~~[illegible]~~ - [illegible]

हि = [illegible] ~~[illegible]~~   सम्पदा: = سمپدا

ऽदूरे = [illegible] = [illegible]

([illegible])

29/

4/ तावकाङ्घ्रिकमलासनलीना
ये यथारुचि जगद्रचयन्ति।
ते, विरिञ्चिमधिकारमलेना-
ऽऽलिप्तम्, स्व वपुषामीप्सा हसन्ति ॥५॥

तावक = تیرا अङ्घ्रि = پاؤں
कमल = کمل आसनलीना = آسن میں لین ہونے والے
ये = وہ (جو) यथारुचि = اپنی مرضی کے مطابق
जगत् = جگت کو रचयन्ति = رچتے ہیں
ते = وہ विरिञ्चिम = برہما کو
अधिकार = اختیار मलेन = میل سے
आलिप्तम = لپٹے ہوئے
वपुषाम = ... ईप्सा = ...
हसन्ति = ہنستے ہیں

[illegible Urdu marginal notes]

२९

५

इद्दा [illegible]

हसन्ति — [illegible] =

त्वत्प्रकाशवपुषो न विभिन्नं
किं च न प्रभवति प्रतिभातुम्।
तत्सदैव भगवन्परिलब्धो
ऽसीश्वर प्रकृतितोऽपि विदूरः ॥६॥

— [illegible]

त्वत = [illegible] प्रकाशवपुषो = [illegible] न = نہیں विभिन्नं = [illegible]

किं चन [illegible] प्रभवति = [illegible]

प्रतिभातुम = [illegible] ([illegible])

[illegible]

तत = [illegible] सदैव = ہمیشہ भगवन = [illegible]

परिलब्धो = [illegible] सी ईश्वर = [illegible]

प्रकृति = [illegible] तोऽपिम = [illegible]

[illegible]

विदूर: — دور [illegible]

५ पादपङ्कजरसं तव केचिद्
भेदपर्युषितवृत्तिमुपेताः ।
केचनाऽपि रसयन्ति तु सद्यो
भातमक्षतवपुर्द्वयशून्यम् ॥ ७ ॥

पादपङ्कजरसं = [illegible] रसं = [illegible]
तव = [illegible] केचिद् = [illegible]
भेद पर्युषित = [illegible] वृत्तिम् = [illegible]
उपेताः [illegible]
केचनाऽपि = [illegible] रसयन्ति = [illegible] तु = [illegible]
सद्यो = [illegible] भातम् = [illegible]
अक्षत वपु = [illegible]
[illegible] = द्वयशून्यम्
[illegible]

नाथ विद्युदिव भाति विभा ते
या कदा चन ममामृतदिग्धा।
सा यदि स्थिरतरैव भवेत्तत्
पूजितोऽसि विधिवत्किमुतान्यत् ॥८॥

नाथ = [illegible] विद्युदिव = [illegible] भाति = [illegible] विभा = [illegible]

= [illegible] ते = [illegible]

या = 3. कदाचन = [illegible] मम = [illegible]

[illegible]

अमृतदिग्धा = [illegible] ([illegible]) ← विभा

सा = [illegible] यदि = [illegible] स्थिरतरैव = [illegible]

भवेत्तत् = [illegible] तत = [illegible]

पूजितोऽसि = [illegible] विधिवत्कि = [illegible]

किम् = [illegible] . उत . उतान्यत् [illegible] → [illegible]

[illegible]

30

यदिवा इति

सर्वमस्य ऽपरमस्ति न किंचिद्
वस्त्ववस्तु यदि वेति मद्गत्या ।
प्रज्ञया व्यवसितोऽत्र यथैव
त्वं तथैव भव सुप्रकटो मे ॥ १॥

सर्वम = سب अस्य = اس अपरम =
न = نہیں किंचित
वस्त्ववस्तु =
यदि = اگر इव = इति =
मद्गत्या = प्रज्ञया
व्यवसितो = अत्र =
यथैव =
त्वं = تو तथैव =
भव = सुप्रकट भव = मे =

स्वेच्छयैव भगवन्निजमार्गे
कारितः पदमहं प्रभुणैव।
तत्कथं जनवदेव चरामि
त्वत्पदोचितमवैमि न किंचित्॥१०॥

स्वेच्छयैव = اپنی خوشی سے   भगवन् = اے بھگوان   निजमार्गे = اپنے مارگ میں

कारितः = کرایا (مجھ)   पदम् = پد [illegible]

प्रभु = مجھے پیر رکھ دیا   प्रभुणैव = اپنی مرضی سے [illegible]

तत्कथं = اس کیسا   जनवदेव = عام لوگوں کی طرح

चरामि = پھرتا ہوں [illegible]

त्वत् = تیرا   पदो = پیر

उचितम् = اچھا   वैमि = جانتا   न = نہ

= किंचित् [illegible]

[illegible]

44/
१

कोऽपि देव हृदि तेषु तावको
जृम्भते सुभगभाव उत्तमः।
त्वत्कथाम्बुदिनिनाद चातका
येन तेऽपि सुभगीकृताश्चिरम्॥२२॥

कोऽपि = کوئی انوکھی हृदि = ہردے میں देव = ہے دیو ہے پربھو

तेषु = اُنکے ہردیوں میں (اُن بھگتوں کو) तावको = تمہارا – آپکے سروپ کا

جھلکتا ہے / اُنکے ہردیوں میں جृम्भते = دکھائی دیتی ہے – پھیلتی رہتی ہے सुभगभाव – آنند کا = جو آنند دینے ہے

उत्तमः = جو اُتم ہے – اُتم ہے اور

त्वत् آپکی कथामबुदि = کتھا روپی میگھ کی [illegible] | اُن بھگتوں کو چاتک کی طرح وہ برش ہی بہت دیر تک سوبھاگی کرتے ہیں جاتے ہیں
جیسا निनाद = شبد - آواز اُس سے चातका = چاتک روپی بھگت
چاتک پرندے – ([illegible])

येन = جس سے तेऽपि = وہ بھی

सुभगीकृता = سوبھاگی کر دیئے ہیں चिरम = بہت دیر تک
آنند میں بہت دیر تک میں رہتے ہیں

[illegible]

त्वज्जुषां त्वयि कयापि लीलया।
राग एष परिपोषमागतः।
यद्वियोग भुवि सङ्कथा तथा
संस्मृति फलति संगमोत्सवम् ॥२॥

[illegible]

त्वत = [illegible] जुषां = [illegible] -(३) त्वयि = تمہاری

लीलया
कयापि = [illegible] रागः = [illegible]

एष = [illegible] परिपोषमा गताः = [illegible] — [illegible]

यत = [illegible] वियोग = [illegible]
भुवि = [illegible]

सङ्क = [illegible] कथा = [illegible] [[illegible]]

तथा = [illegible]

संस्मृति = [illegible] फलति =

संगम उत्सवम [illegible]

[illegible]

32/

4/

यो विचित्ररससेकवर्धितः
शाङ्करीति शतशोऽप्युदीरतः।
शब्द आविर्भाति तिर्यगाश्रये
ष्वप्यथं नव नव प्रयोजनः॥२३॥

आश्रयेषु = [illegible]

योः = جو   विचित्र = [illegible]   रस = رس

सेक = اسی سینچا   वर्धितः = اسی سے جو بڑھا (اس کے شندرس سے)

शाङ्करीति = "شنکر" نام سے   शतशो = سیکڑوں دفعہ

उदीरतः = جو بولا گیا

शब्द = جو بھی شبد   आविर्भाति = ظاہر ہوتا ہے

तिर्यगाश्रये = [illegible]

आश्रयेषु = [illegible]

ष्वप्यथ = [illegible]   अपि = بھی   नव नव = نئے نئے ہی

प्रयोजनः = [illegible]

[illegible]

[illegible]

ते जयन्ति मुखमण्डले भ्रमन
अस्ति येषु नियतं शिवध्वनिः।
यः शशीव प्रसृतो ऽमृताकरात्
स्वादु संस्रवति चामृतं परम ॥२४॥

ते = وہ اکشر جयन्ति = جے ہو سب کی - وہ اکشر ہیں ہے اعلیٰ ہیں

کون مुखमण्डले = منہ مکھ منڈل میں

अस्ति = ہے येषु = جن میں - جنکے

भ्रमन = گھومتے ہوئے नियते = مقرر سے

शिवध्वनि = شو دھنی (شو نام یعنی شو لفظ یعنی)

یا جیسا यः = جو शशीव = چندرما کی طرح प्रसृतो = پھیلا ہوا

अमृताकरात = امرت گھر سے (جیسے چندرما امرت ساگر سے نکل کر ہر ایک پر شانتی امرت برساتا ہے - امرت برساتا ہے)

स्वादु = مزیدار = संस्रवति = برساتا ہے

चामृते परम = اسی طرح یہ شبد بھی امرت (شو نام) کو بھی برساتا ہے -

وہ مہا اکشر جے ہوت ہوں جو اس مکھ منڈل میں اپنے مکھ میں نت میں یہ شو دھنی کر رہے ہوں جس طرح چندرما امرت ساگر سے امرت برساتا ہے - اسی طرح یہ نام شو نام ان کے مکھ امرت سرور نچھاور کرتے ہیں اور ان پر بھی برساتا ہے -

33

पारिसमाप्तमिवोग्रमिदं जगद्
विगलितोऽविरलो मनसो मलः।
तदपि नास्ति भवत्पुरगोपुर
र्गलकवाटविघट्टनमण्वपि ॥२५॥

अण्वपि → ذرا بھی

परिसमाप्तम = ختم ہوا سب [illegible] इव = جیسے

उग्रं = کٹھن इदम् जगत् = یہ جگت

(یہ [illegible] جگت جیسا کٹھن [illegible] ختم ہو گیا)

विगलिता = گل گیا अविरलो = [illegible]

([illegible])

मनसो मल: = من کا میل

तदपि = تو بھی न = نہ अस्ति = ہے

भवत = تمہارا पुर = نگر

गोपुर = دروازہ ([illegible]) [illegible] अर्गल = [illegible]

कवाट = دروازہ विघट्टन = کھلنا

अण्वपि = [illegible]

[illegible]

83

सततफुल्लभवन्मुखपङ्कजो-
दरविलोकनलालसचेतसः।
किमपि तत्कुरु नाथ मनागिव
स्फुरसि येन ममाभिमुखस्थितिः॥ २६॥

सतत = [illegible] फुल्ल = [illegible] भवत् = تمہارا मुख = [illegible]

पङ्कजो = [illegible] उदर = [illegible]

विलोकन = [illegible] लालसः = [illegible]

ये चेतसः = [illegible]

किमपि = [illegible] तत् = [illegible] कुरु = [illegible] नाथ

मनागिव = [illegible] स्फुरसि = [illegible]

येन = [illegible] मम = [illegible] अभिमुख = [illegible]

स्थिति = [illegible]

37

5. त्वद्विभेदमै ते परं नु किं
सुखमिहास्ति विभूतिरथाऽपरा।
तदिह तावकदास जनस्य किं
कुपथमेति मनः परिहृत्य ताम् ॥ १७॥

त्वद् विभेद =
परं = دوسرا नु = کیا किं = کیا
सुखम = سکھ इह = اس جگہ अस्ति = ہے
विभूति = الوری अथ अपरा
तदिह = اس لیے تاوک = تیرا
दासजनस्य = داس کا किं = کیوں
कुपथम = الٹی راہ | इति
मनः = من (اس کا من)
परिहृत्य ताम् =

[illegible]

क्षणमपीह न तावकदासतां
प्राप्ति भवेयमहं किल भाजनम् ।
भवदभेदरसासवमादरा-
दविरतं रसयेयमहं न चेत् ॥४८॥

क्षणम् अपि = [illegible]　　न = نہ　　दासतां प्राप्ति =
तावक　　[illegible]

भवेयम् = [illegible]　　अहं = میں　　किल = [illegible]　　भाजनम् = [illegible]

([illegible])

भवद् = [illegible]　　अभेद = [illegible]　　रस = [illegible]

आसव = [illegible]　　तत आदरात् = [illegible]

अविरतं = [illegible]　　रस रसयेयम् = [illegible]　　अहं = میں

न चेत् = [illegible] ([illegible])

[illegible]

35

न किल पश्यति सत्यमयं जनं
स्तव वपुर्द्वयदृष्टिमलीमसः।
तदपि सर्वविदाश्रित वत्सलः
किमिदमारटितं न शृणोषि मे ॥ ११ ॥

किम न = [illegible]

न = [illegible] किल = [illegible] पश्यति = [illegible]

सत्यं = [illegible] अयं जनः = [illegible]

तव = [illegible] वपु = [illegible] द्वय = [illegible]

दृष्टि = [illegible] मलीमसः = [illegible]

[illegible]

[illegible]

तथापि = [illegible] सर्वविदा = [illegible]

आश्रित = [illegible] वत्सलः = [illegible]

[illegible]

किं = [illegible] इदम् = [illegible] आरटितम =

[illegible]

35

5

व - अशौकि = ... मे ...

स्मरसि नाथ कदाचिदपीडितं
विषय सौख्यमथापि मयाऽर्थितम्।
सततमेव भवत्पुरीक्षणा
मृतमभीष्टमले मम देहि तत् ॥ २० ॥

स्मरसि = ... नाथ = ... कदाचिद् = ...

अपीडितं = ... विषय सौख्यम् = ...

अथापि = ... मया = ... अर्थितम् = ...

सततमेव = ... भवत्पुरी = ...

ईक्षणा = ... अमृत ...

अभीष्टम = ... अले = ...

मम = ... देहि = ... तत् = ...

35/

4/ ✓

किल यदैव शिवध्वनि तावके
कृतपदोऽस्मि महेश तवेच्छया।
शुभशतान्युदितानि तदैव मे
किमपरं मृगये भवतः प्रभो॥ १४॥

किल = بے شک यदैव = جب ہی शिवध्वनि = شو مارگ میں

तावके = تمہارے اس مارگ میں कृतपदो = [illegible]
[اس مارگ میں جب تم نے مجھے پیر رکھوا دیا] (پیر اس [illegible] میں رکھی)

اے ایش महेश = مہیشر ہے तव इच्छया =
تمہاری ([illegible]) تمہاری اچھا سے مجھ میں سیکڑوں [illegible] ہوا)

سدا शुभशता = سیکڑوں کلیان उदितानि = اُدے میں آئے

مجھے اسی وقت سیکڑوں [illegible] ہوا۔

तदैव = تبھی (اسی وقت) मे = مجھے [illegible]

کیا اب وہ سب [illegible] تو اب مجھے اور کیا مانگنا ہے۔

किमपरं = اب اور کیا मृगये = مانگوں

भवतः = تمہارے سے प्रभो = اے سوامی

[illegible] سیکڑوں کلیان تمہارے [illegible] مجھے [illegible]

B6

*1 = سب پرکاش کا ڈوبنا جو ہے وہ
پرکاش کی سواری ہے - بیرنبان پر وہ حق

*2 = بڑی دوک

یتر سوؤسن تم یمیتی

यत्र सोऽसतमयमेति विवस्वां
श्चन्द्रमः प्रभृतिभिः सह सर्वैः।
काऽपि सा विजयते शिवरात्री
स्वप्रभा प्रसरभास्वररूपा॥ २२॥

اپنی جوت روپ کا جس کا ... [illegible]

यत्र = جس کارن میں   सः = وہ   अस्तं = است کو (ختم ہوجاتا)

यमेति = جاتا ہے   विवस्वां* = سورج (پران) (جیسا کہ پران - اپان کا اپنا ... ختم ہوجاتا ہے)

चन्द्रमः* = چندرما (اپان)   प्रभृतिभिः = آدی کو

सह सर्वैः = سمیت سب قدرتوں کے ... [illegible] - اندر ہے

काऽपि = کوئی اندر رہنی ہے   सा = وہ   विजयते = فوقیت رکھتی ہے - اندر شکتی

शिवरात्री = کلیان روپ رات ہی - جس میں سب کچھ کلیان ہی کلیان ہوجاتا ہے
(شو سمادھی کی پوجی) ↓ جیسا ... جہاں جایا ہوا پرکاش کا سمادھی ہوجاتا ہے وہ شو راتری ہے

स्व = اپنی ہی   प्रभा = روشنی   प्रसर = پھیلاؤ کا ہے

भास्वररूपा = پرکاش یا سوں روپ ہے - دینے والی

اس پر میں کی ... کا ... ہے

جیسا پران اپان ختم ہوجاتا ہے - سورج چندرما اسی ختم ہوجاتے ہیں ↓ وہ اندر رہنی شو راتری ہے جو اپنی ہی پرکاش کا پھیلاؤ ہے

31

अप्युपार्जितमहं त्रिषु लोके-
ष्वाधिपत्यममरेश्वर मन्ये।
नीरसं तदखिलं भवदङ्घ्रि-
स्पर्शनामृतरसेन विहीनम॥२३॥

अपि = بھی   उपारजितम् = حاصل کیا
अहं = میں   त्रिषु लोकेषु = تینوں لوکوں میں
अधिपति = حکومت   - سرداری
अमरेश्वर = دیوتاؤں کے سوامی

नीरसं   तदखिलं = وہ سارا
भवत = آپ کے   अङ्घ्रि = چرن
स्पर्शनात = چھونے سے

अमृत = امرت
रसेन विहीनम् = رس سے خالی

वत नाथ हृदोयमात्मबन्धो
भवदन्यातिमयस्त्वयैव कक्लृप्तः।
यदयं प्रथमानमेव मे त्वा-
मवधीयै श्लथते न लेशतोऽपि॥२४॥

वत = افسوس ، नाथ = اے سوامی ، हृदो = مضبوط

अयं = یہ ، आत्मबन्धो = آتم بندھن

भवत् = آپ ، अन्यातिभय = سوائے آپ کے

त्वयैव क्लृप्तः = آپ نے ہی بنایا ہے ، क्लृप्तः = بنایا

यत् अयं = جو یہ ، प्रथमानमेव = ...

त्वा मे = مجھے ، त्वाम = آپ کو

अवधीयै = ...

श्लथते = ڈھیلا ہوتا ، न = نہ

लेशतोऽपि = ذرا = ذرا بھی

37

5

महताम् अपेक्षा पूज्यमानो
ऽप्यनिशं तिष्ठसि पूजकैकरूपः।
बहिरन्तरपीह दृश्यमानः
स्फुरसि द्रष्टृशरीर एव शश्वत्॥२५॥

महताम् = بڑے بڑوں سے (مہا ما بڑوں سے)

अपेक्षा =

पूज्यमानो अपि = پوجا کیا ہوا

अनिशं =

तिष्ठसि = رہتے ہو

पूजकैकरूपः =

बहिरन्तर = باہر اندر بھی

दृश्यमानः =

स्फुरसि = پھرتے ہو

द्रष्टृशरीर एव = درشٹا روپ میں ہی

शश्वत = ہمیشہ

स्वकलनिर्देशान्

تقریباً پاس کی گئی

6/ ॐ त्वत्पादपद्म, सम्पर्क, मात्र सम्भोग सङ्गिनम।
गले पादिकया नाथ, मां स्ववेश्म प्रवेशय ॥१॥

اپنے گھر میں

[illegible] - ییٹ کے گلے میں باندھ کر

त्वत् = تیرے ; पादपद्म = چرن روپی کنول سے ; सम्पर्क मात्र = صرف چھونے سے (اس کے چھونے سے) *1

सम्भोग = آنند کا بھوگ کرنے سے

सङ्गिनम् = [illegible] [اس سمادھی میں]

⊕ गले = گلے میں ; पादिकया = پاؤں کی کڑی سے ; नाथ = اے مالک ; मां = مجھے

स्ववेश्म = میرے گھر میں ; प्रवेशय = مجھے اندر لے جاؤ

(میرے سار وکلپ [illegible] جب میں [illegible] میں [illegible])

[illegible]

* = پاؤں کی رسی سے ; *1 = سمادھی سے ہونے والے

⊕ = بیٹ کے گلے میں باندھ کر

भवत्पादाम्बुजरजो राजि रञ्जित मूर्धजः ।
अपार रभसाऽऽरब्ध नतेनः स्यामहे सदा ॥२॥

भवत् = آپکا تمہارا पदाम्बुज = پیروں کنول رजः = اسکی گرد

راجی رنگ ہوئے بال [illegible] राजि = قطار रञ्जित = رنگے ہوئے मूर्धजः = سر کے بال

[illegible] अपार = بے انتہا रभसा = خوشی سے

आरब्धा = شروع کئے ہوئے नतेन = ناچ ہوئے स्यामहे = ہو جائیں

महे = ہم ہیں सदा = ہمیشہ

تمہارے ہی سماد میں مصروف تھا

5 त्वदेकनाथो भगवन्नियदेवार्थये सदा।
त्वदन्तवेसति, मूको भवेयं मा, यथा बुधः॥३॥

त्वत् एक नाथः = [illegible] भगवन् [illegible] ययत् इव, प्रार्थये [illegible] सदा

त्वत् = [illegible] अन्तः = [illegible] वसति = [illegible] मूका = [illegible] भवेयं = [illegible]

मा = [illegible] यथा = [illegible] बुधः = [illegible]

[illegible]

अहो सुधानिधे स्वामिन् अहो मृड त्रिलोचन।
अहो स्वादो विरूपाक्षेत्येवं नृत्येयमारटन॥४॥

इत्येव

अहो = [illegible] सुधानिधे = [illegible] स्वामिन = [illegible]

अहो = [illegible] मृड = [illegible] त्रिलोचन = [illegible]

अहो = [illegible] स्वादो = [illegible]

विरूपाक्ष = [illegible] त्येवं इत्य एव = [illegible]

नृत्येयम = [illegible] आरटन = [illegible]

[illegible]

[illegible]

39

5 त्वत्पादपद्मसंस्पर्शपरिमीलितलोचनः ।
विजृम्भेय भवद्भक्तिमदिरामदघूर्णितः ॥ ५ ॥

त्वत = [illegible] पादपद्म = [illegible] स्पर्श = [illegible]
परिमीलित = [illegible] लोचनः = [illegible]
विजृम्भये = [illegible] भवद्भक्ति = [illegible]
मदिरा = شراب मद = [illegible]
घूर्णिता = [illegible]

चित्तभूभृद्भुवि विभो वसेयं क्वापि यत्र सा ।
निरन्तरत्वत्प्रलापमयी वृत्तिर्महारसा ॥ ६ ॥

चित्तभूभृद् = [illegible] भुवि = [illegible]
विभो = [illegible] वसेयं = [illegible] क्वापि = [illegible]
यत्र = جہاں सा = وہ निरन्तर = [illegible]
त्वत = [illegible] वृत्ती = [illegible] महारसा = [illegible]
प्रलाप = [illegible]

6

यत्र देवी समेतस्त्वं मा, सौधाद्, च गोपुरात।
बहुरूपः स्थितस्तस्मिन्, वास्तव्य स्यामहे पुरे ॥७॥

यत्र = جس جگہ [illegible] देवी समवेता = [illegible] त्वम् = तू प्रासौधाद् = [illegible]
च = [illegible] गोपुर: = [illegible]
बहुरूप: = [illegible] स्थित: = [illegible] तस्मिन् = اسی
त = [illegible] वास्तव्य: [illegible]
स्यात = [illegible] स्यामहे = [illegible] पुरे = [illegible]

समुल्लसन्तु भगवन् भवद्भानुमरीचयः।
विकसत्वेष यावन्मे, हृत्पद्मः पूजनाय ते ॥८॥

समुल्लसन्तु = [illegible] भगवन् = [illegible] भवद्भानु = [illegible]
मरीचय: = [illegible] भानु = [illegible]
विकसत्वेष = [illegible] एष = [illegible] यावत् = [illegible] मे = میرا
हृदयपद्म: = [illegible] पूजनाय = [illegible] ते = تمہارا

[illegible]

[illegible]

९ प्रसीद भगवन् येन त्वत्पदे पतितं सदा।
मनो मे तत्तदास्वाद्य क्षीबेदिव गलेदिव॥ ९॥

تمہارے چرنوں میں پڑا ہوا

प्रसीद = پرسنّ ہو، भगवन् = ہے بھگوان، येन = جس سے، त्वत्पदे = تمہارے چرنوں میں

पतितं = پڑا ہوا، सदा = ہمیشہ

میرا मनो मे = میرا من، तत्तत् = اُس اُس، आस्वाद्य = اُس آنند رس کا سواد لے کر

اُن اُن رسوں کا سواد لے کر

क्षीबेदिव = جھومتا ہوا، गलेदिव = یا پگھلا ہوا

آنند سے مست جیسا ہو جائے (اُسی آنند میں گھل مل گیا ہوا)

प्रहर्षाद्वाऽथ, शोकाद्वा, यदि कुड्याद्घटादपि।
बाह्याद्वाऽप्यान्तराद्भावात्प्रकटीभव मे प्रभो॥ १०॥

प्रहर्षात् = خوشی سے، वा = یا، शोकात् = غم سے، वा = یا

यदि = اگر، कुड्यात् = دیوار سے، घटादपि = گھڑے سے بھی

भावात् = باہر سے، अपि = بھی، आन्तर = اندر سے

[illegible] प्रकटीभव = پرگٹ ہو، मे = مجھے

प्रभो = ہے پربھو

باہر دکھائی دے، اندر دکھائی دے، تم مجھے پرگٹ ہو جاؤ

५०/५१

6

बहिरप्यन्तरापि, तस्यन्दमाने सदाऽस्तु मे
भवत्पादाम्बुजस्पर्शामृतमत्यन्तशीतलम॥ २१॥

बहिर अप्य = [illegible] और अन्तरापि = [illegible] तस्य = [illegible] स्यन्दमाने = [illegible]

सदा = [illegible] अस्तु = [illegible] मे = [illegible]

भवत् = [illegible] पादाम्बुज = [illegible] स्पर्श = [illegible] अमृतम = [illegible]

और अत्यन्तशीतलम् = [illegible] ([illegible])

[illegible]

निवेदितमुपादत्स्व रागादि भगवन्मया।
आदाय चामृतीकृत्य भुङ्क्ष्व भक्तजनैः समम्॥ २२॥

निवेदितम् = [illegible] उपादत्स्व = [illegible] रागादि = [illegible]

भगवन् = [illegible] मया = [illegible]

([illegible])

आदाय च = [illegible] अमृतीकृत्य = [illegible]

भुङ्क्ष्व = [illegible] ([illegible]) भक्तजनैः समम् = [illegible]

[illegible]

५०/५१

सरस = [illegible] अन्तर

त्वत्पादसंस्पर्शि सुधासरसोऽन्तर्निमज्जनम् ।
कोऽप्येष सर्वसम्भोगलङ्घी, भोगोऽस्तु मे सदा ॥ २३॥

[illegible]

त्वत = [illegible] पाद = [illegible] स्पर्शी = [illegible]

[illegible] सुधासर = [illegible] सो = [illegible]

अन्तर = [illegible] मज्जनम् = [illegible]

कोऽप्य = [illegible] येष = [illegible] सर्वसम्भोग लङ्घी

[illegible]

= [illegible] भोग = [illegible] मे = [illegible] अस्तु = [illegible] सदा [illegible]

अशेषभुवनाहार, नित्यतृप्तः सुखासनम् ।
स्वामिन् गृहाण, दासेषु, प्रसादालोकनक्षणम् ॥ २४॥

[illegible]

अशेष = [illegible] भुवन = [illegible] आहार = [illegible] ([illegible])
([illegible])

नित्यतृप्तः = [illegible] सुखासनम्
= [illegible]

स्वामिन् = [illegible] गृहान = [illegible] दासेषु = [illegible]

प्रसाद = [illegible] आलोकन = [illegible]

क्षणम् = [illegible]

चित्तभूभृद्भुवि विभो वसेयं क्वापि यत्र सा ।
निरन्तरत्वत प्रलापमयी वृत्तिर्महारसा॥ २५॥

यत्र देवी समेतस्त्वमासौधादा च गोपुरात् ।
बहुरूपः स्थितस्तस्मिन्वास्तव्य स्यामहं पुरे ॥

५।

६।

अन्तर्भक्ति चमत्कार चर्वणामीलितेक्षणः ।

नमो मह्यं शिवायेति पूजयन स्यो तृणान्यपि ॥ २५ ॥

अन्तरभक्ति = [illegible] चमत्कार = [illegible]

चर्वणा = [illegible] आमीलित ईक्षणः = [illegible]

नमो = [illegible] मे = [illegible] शिवाय = [illegible]

इति = [illegible] शिवायेति पूजयन [illegible] स्यो = [illegible] तृणान्यपि [illegible]

अपि लब्धभवद्भावः स्वात्मोल्लासमयं जगत् ।

पश्यन् भक्तिरसाभोगैर्भवेयमवियोजितः ॥ २६ ॥

अपि = [illegible] लब्ध = [illegible] भवत भावः = [illegible] स्वातम = [illegible]

उल्लासमयं = [illegible] पश्यन् = [illegible]

अयं जगत [illegible]

भक्तिरसा [illegible] आभोगै = [illegible]

भवेयम = [illegible] अवियोजितः = [illegible]

[illegible]

प्राकाङ्क्षणीयमपरं येन नाथ न विद्यते ।
तव तेनाऽद्वितीयस्य युक्तं यत्परिपूर्णता ॥२७॥

प्राकाङ्क्षणीयम = [illegible] अपरं = [illegible] येन = [illegible]
नाथ = [illegible] न = [illegible] विद्यते = [illegible]
तव = [illegible] तेन = [illegible] अद्वितीयस्य = [illegible]
युक्तं = [illegible] यत् = ३ परिपूर्णता = [illegible]

[illegible]

हस्यते नृत्यते यत्र रागद्वेषादि भुज्यते ।
पीयते भक्तिपीयूषरसस्तत्प्राप्नुयां पदम् ॥२८॥

हस्यते = [illegible] नृत्यते = [illegible] यत्र = [illegible] रागद्वेषादि = [illegible]
भुज्यते = [illegible] पीयते = [illegible]
भक्तिपीयू = [illegible] रस = [illegible] तत = [illegible]
प्राप्नुयां = [illegible] पदम = [illegible]

تتتदपूर्वामोदत्वाह्लान्ता, कुसुमवासना दृढताम् ।
एतु मम मनसि, यावन्नश्यतु, दुर्वासनागन्धः ॥ १९ ॥

तत् तत् = [illegible] अपूर्व = [illegible] आमोद = [illegible]
त्वत = [illegible] चिन्ता = [illegible] कुसुम = [illegible] = [illegible]
वासना = [illegible] दृढताम् = [illegible] एतु = [illegible]
मम = [illegible] मनसि = [illegible] यावत् = [illegible] नश्यतु = [illegible]
दुर्वासना = [illegible] गन्धः = [illegible] ([illegible])

[illegible marginal notes in Urdu]

क्वनुरागादिषु रागः क्व च, हरचरणाम्बुजेषु रागित्वम् ।
इत्थं, विरोधरसिके, बोधय, हितमभ्रमर मे हृदयम् ॥ २० ॥

कनु = [illegible] रागादिषु = [illegible] रागः = [illegible] क्व च = [illegible]
हरचरणा = [illegible] अम्बुजेषु = [illegible] रागित्वम् = [illegible]
इत्थं = [illegible] विरोधरसिके = [illegible]
बोधय = [illegible] हितम = [illegible]
भ्रमर = [illegible] मे = [illegible] हृदयम् = [illegible]

[illegible Urdu line]

[illegible marginal notes in Urdu]

6

विचरन्योग दशास्वपि, विषयव्यावृत्तिवर्तमानोऽपि ।
स्वाधीनतामदिरामदतरलीकृत हृदय एव स्याम् ॥२१॥

विचरत् = [illegible] योगदशा [illegible] ([illegible]) विषयव्यावृत्ति
मनोऽपि = [illegible]

स्वचिन्ता [illegible] मदिरा = [illegible] मद = [illegible]

तरलीकृत = [illegible] हृदयएव = [illegible] स्याम् = [illegible]

[illegible]

वाचि मनोमतिषु, तथा शरीरचेष्टासु, करणाराचितासु ।
सर्वत्र सर्वदा मे पुरःसरो भवतु भक्तिरसः ॥ २२ ॥

वाचि = [illegible] मनो = [illegible] मतिषु = [illegible]

तथा = [illegible] शरीरचेष्टासु = [illegible]

करणाराचितासु = [illegible] सर्वत्र = [illegible]

सर्वदा = [illegible] मे = [illegible] पुरःसरो = [illegible]

भवतु = [illegible] भक्तिरसः = [illegible]

([illegible])

57/55

6 शिव शिव शिवेति नामाने
तव निरवधि नाथ जप्यमानेऽस्मिन् ।
आस्वादयन् भवेयं
कमपि महारसम पुनरुक्तम् ॥२३॥

शिव शिव , नाम = [illegible] तव = [illegible]
निरवधि = [illegible] नाथ = [illegible] = जप्यमान
आस्वादयन् = [illegible] भवेयं = [illegible]
कमपि = [illegible] महारस = [illegible] अपुनरुक्त = [illegible]

स्फुरदनन्त चिदात्मकविष्टपे परिनिपीतसमस्तजडाध्वनि ।
अगणित परचिन्मयगण्डके प्रविचरेयमहं भवतोऽर्चिता
॥२४॥

स्फुरद् = [illegible] अनन्त = [illegible] चिदात्मक = [illegible]
विष्टपे = [illegible] परि = [illegible] निपीत = [illegible]
समस्तजडाध्वनि = [illegible]
अगणित = [illegible] परचिन्मय [illegible] गण्डके [illegible]
= [illegible] प्रविचरेयम् [illegible]
अहं = [illegible] भवत = [illegible] अर्चिता = [illegible]

स्ववपुषि स्फुटभासिनि शाश्वते
स्थितिकृते न किमप्युपयुज्यते।
इति मतिः सुदृढा भवतात् परं-
मम भवच्चरणाब्जरजःशुचेः ॥ २५ ॥

स्ववपुषि = [illegible] स्फुटभासिनि [illegible] शाश्वते = [illegible]
स्थिति कृते = [illegible] न = [illegible] किमप्यु = [illegible]
युज्यते = [illegible] इति = [illegible] मति [illegible] सुदृढा [illegible]
भव = [illegible] मम = [illegible] चरणाब्ज [illegible] रजः [illegible] शुचे = [illegible]

किमपि नाथ कदाचन चेतसि
स्फुरति तद्भवदंघ्रितलस्पृशाम्।
गलति यत्र समस्तमिदं सुधा-
सरसि विश्वमिदं दिशि मे सदा ॥ २६ ॥

किमपि = [illegible] नाथ = [illegible] कदाचित = [illegible] चेतसि [illegible]
स्फुरति = [illegible] तद्भवदं = [illegible]
अंघ्रितला: = [illegible] स्पृशाम [illegible] यत्र =
गलति = [illegible] यत्र समस्तं [illegible] इदं [illegible]
सुधासरसि [illegible] विश्वंमिदं [illegible]
। = [illegible] दिशा = [illegible] मे [illegible] सदा = [illegible]

५८

१

क्षण मात्रमपीशान वियुक्तस्य त्वया मम।
निबिडं तप्यमानस्य सदा भूयाद् दृशः पदम्॥१॥

क्षणमात्र = ایک لمحہ [illegible] अपि = بھی ईशान = [illegible] वियुक्तस्य = [illegible]

त्वया = تم سے मम् = میرے [illegible]

निबिडं = [illegible] तप्यमानस्य = [illegible] सदा = ہمیشہ

भूयात् = [illegible] दृशः = [illegible] पदम् = [illegible]

[illegible]

२

वियोगसारे संसारे प्रियेण प्रभुणा त्वया।
अवियुक्तः सदैव स्यां जगताऽपि वियोजितः॥२॥

वियोगसारे संसारे = [illegible] प्रियेण = پیارے

प्रभुणा = [illegible] त्वया = [illegible]

अवियुक्त = [illegible] सदा = ہمیشہ

स्यां = ہوں [illegible] जगतऽपि = [illegible]

वियो = [illegible] जितः = [illegible]

56

2 कायवाङ्मनसै यँत्रयामि सर्वं त्वमेव तत् ।
इत्येष परमार्थोऽपि परिपूर्णोऽस्तु मे सदा ॥३॥

काय = [illegible] वाक = [illegible] मनसे = [illegible] यन्त्र = [illegible]
यामि = [illegible] सर्वं = [illegible]

त्वमेव = [illegible]

इत्य = [illegible] इष [illegible] = परमार्थोऽपि

परिपूर्णोऽस्तु मे सदा = [illegible]

निर्विकल्पो महानन्दपूर्णो यद्वद्भवाँस्तथा ।
भवत्स्तुतिकरी भूयादनुरूपैव वाङ्मम ॥४॥ → [illegible]

निर्विकल्पो = [illegible] महानन्द पूर्णो = [illegible]

यतवृत = [illegible] भवां = [illegible] तथा = [illegible]

भवत = [illegible] स्तुति = [illegible]

करी = [illegible] भूयात = [illegible]

अनुरूपैव = [illegible] वाङ = [illegible] मम = [illegible]

[illegible]

46

भवदावेशतः पश्यन् भावं भावं भवन्मयम् ।
विचरेयं निराकाङ्क्षः प्रहर्षपरिपूरितः ॥ ५ ॥

भवत् = آپ کا आवेशात = آویش سے
पश्यन = دیکھتے ہوئے भावं भावं = ہر شے (ہر ایک چیز کو)
भवन्मयम = آپ سے بھرا विचरेयं = پھروں
निराकाङ्क्षः = بغیر خواہش کے प्रहर्ष = آنند سے
परिपूरितः = بھرا - پورا

भगवन्भवता पूर्णं पश्येयमखिलं जगत् ।
तावतैवास्मि सन्तुष्टस्ततो न परिखिद्यसे ॥ ६ ॥

भगवन = اے پربھو भवता = آپ سے पूर्ण = بھرا
पश्येयम = دیکھوں अखिलं = سارا जगत = جگت
तावतैव = اتنے سے ہی अस्मि = میں ہوں सन्तुष्ट = پرسن
ततः = اس لئے न = نہ परिखिद्यसे = آپ کو تنگ نہیں کروں گا

[illegible]

[illegible]

विलीयमानास्त्वय्येव व्योम्नि मेघलवा इव।
भावा विभान्तु मे शश्वत्क्रमनैर्मल्यगामिनः ॥७॥

विलीयमान = [illegible] त्वय्येव = [illegible] व्योम्नि = [illegible]

मेघलवा = [illegible] ([illegible])

इव

भावा = [illegible] विभान्तु = [illegible] मे = [illegible]

शश्वत = [illegible] क्रम = [illegible] नैर्मल्य = [illegible] गामिनः = [illegible]

स्वप्रभाप्रसरध्वस्तपर्यन्तध्वान्तसन्ततिः।
सन्ततं भातु मे कोऽपि भवमध्याद्भवत्मारा: ॥८॥

स्वप्रभा = [illegible] प्रसर = [illegible] ध्वस्त = [illegible]

पर्यन्त = [illegible] ध्वान्त = [illegible] सन्तति = [illegible]

सन्तते = [illegible] भातु = [illegible] मे = [illegible]

कोऽपि = [illegible] भवमध्यात = [illegible]

भवत मारा: = [illegible]

[illegible]

47/48

९

कां भूमिकां नाधिशेषे, किं तत्स्याद्यन्न ते वपुः।
श्रान्तस्तेनाऽप्रयासेन, सवितस्त्वामवाप्नुयाम्॥ ९॥

कां = کس کو भूमिकां = [illegible] नाधिशेषे = [illegible]

किं = کیا तत् = وہ स्यात = ہے यत = جو

न = نہ ते = تیرا वपु = [illegible]

श्रान्तः = [illegible] तेन = [illegible] प्रयासेन = [illegible]

सवितः त्वाम् = [illegible] अवाप्नुयाम् = [illegible]

भवदङ्गपरिष्वङ्गसम्भोगः स्वेच्छयैव मे।
घटतामियति प्राप्ते किं नाथ न जितं मया॥ १०॥

भवद = [illegible] अङ्ग = [illegible] परिष्वङ्ग = [illegible]

सम्भोगः = [illegible] स्वेच्छयैव = [illegible]

मे = [illegible] घटता = [illegible]

घटता प्राप्ते = [illegible] किं = کیا नाथ = [illegible]

न = نہ जितं = [illegible] मे = [illegible]

([illegible])

[illegible]

प्रकटीभव नान्याभिः प्रार्थनाभिः कदर्थनाः ।
कुर्मस्ते नाथ, ताम्यन्तस्त्वामेव मृगयामहे ॥ २२ ॥

न कुर्मः = [illegible]

प्रकटी भव = [illegible] न = [illegible] अन्याभिः = [illegible]
प्रार्थनाभिः = [illegible]
कदर्थनाः = [illegible] कुर्म = [illegible] ते = [illegible]
नाथ = [illegible] ताम्यन्तः = [illegible]
त्वामेव = [illegible] मृगयामहे = [illegible]

ॐ त्वय्यानन्दसरस्वति समरसतामेत्य नाथ मम चेतः ।
परिहरतु सकृदियन्तं भेदाधीनं महाऽनर्थम् ॥ १ ॥

त्वय = [illegible] आनन्द सर स्वति [illegible] समरसताम् [illegible]
एत्य = [illegible] नाथ = [illegible] मम = [illegible] चेतः = [illegible]
परिहरतु = [illegible] सकृत = [illegible] इयन्तं [illegible]
भेदाधीन = [illegible] महाऽनर्थम् = [illegible]

[illegible]

[illegible Urdu note]

५८/५९

एतन्मम नात्विदमिति रागद्वेषादिनिगडदृढमूले।
नाथ भवन्मयतैक्य प्रत्यय परशुः पतत्वन्तः॥२॥

एतत् = یہ मम = میرا न = نہ त्तु = [illegible]

इदम् = یہ इति रागद्वेष = [illegible]

निगड = [illegible] दृढ = [illegible] मूले = [illegible]

नाथ = [illegible] भवन्मय = [illegible] ऐक्य

प्रत्यय = [illegible] परशु = [illegible] पत = [illegible] अन्तः

गलतु विकल्पकलंकावली समुल्लसतु हृदि निरर्गलता।
भगवन्नानन्दरसप्लुताऽस्तु मे चिन्मयी मूर्तिः॥३॥

गलतु = [illegible] विकल्प = [illegible] कलंक आवली = [illegible]

समुल्लसतु = [illegible] हृदि = [illegible]

निर अर्गलता = [illegible]

भगवन् = [illegible] आनन्दरस = [illegible] प्लुता = [illegible]

अस्तु = [illegible] मे = [illegible] चिन्मयी = [illegible]

मूर्तिः = [illegible]

رागादिमय, भवाण्डक-

लुठिते त्वद्भक्तिभावनाम्बिका तैस्तैः।

आप्याययतु रसैर्मां

प्रवृद्धपक्षो यथा भवामि स्वगः ॥ ४॥

रागादि = ... मय = ... भवाण्डक = ...

लुठिते = ... मां = ... त्वद्भक्ति = ... भावना = ...

तैस्तैः = ... रसैः = ... आप्याय = ...

त्वद्विरसा भावनाऽमृत रससारास्वदनैः पुरां लभताम्।
चित्ताभिदं निःशोषित विषयाविषासङ्ग वासनाऽवधि मे ॥५॥

त्वद्विरसा = ... भावना = ...

अमृतरससारा = ... स्वदनैः पुरां = ... लभताम्

पुरां = ...

चित्ताभिदं = ... निःशोषित = ...

विषयाविषासङ्ग = ... वासना = ...

अवधि = ... मे = ...

[illegible]

5/ 1

त्वद्भक्तितपनदीधिति,संस्पर्शवशान्ममैषदूरतरम्।
चेतोमणिर्विमुञ्चतु, रागादिकतप्तवन्हिकणान्॥६॥

त्वद्भक्ति = [illegible] तपनदीधिति = [illegible]

संस्पर्शवशात् = [illegible] मम = [illegible] येष = [illegible]

दूरतरम् = [illegible] एष चेता: = [illegible] मणि = [illegible]

विमुञ्चतु = [illegible] रागादि = [illegible] तप्त = [illegible]

वन्हिकणात् = [illegible]

तस्मिन्पदे भवन्ते सततमुपश्लोकयेयमत्युच्चैः।
हरिहयेश्वविरिञ्चा,अपि यत्र बहिः प्रतीक्षन्ते॥७॥

तस्मिन्पदे = [illegible] भव = [illegible] सततम = [illegible]

उपश्लोकयेयम = [illegible] अत्युच्चैः = [illegible]

हरि = [illegible] हयेश्व = [illegible] विरिञ्च = [illegible]

अपि = [illegible] यत्र = [illegible]

बहि = [illegible] प्रतीक्षन्ते = [illegible]

भक्तिमदजनितविभ्रम वशेन पश्येयमाविकलं करणैः।
शिवमयमखिलं लोकं क्रियाश्च पूजामयीः सकलाः॥ ८॥

भक्तिमद = [illegible] जनित = [illegible] विभ्रम = [illegible]
वशेन = [illegible] पश्येयम = [illegible] अविकलं = [illegible]
करणैः = [illegible] शिवमय अखिल लोक = [illegible]
क्रियाश्च [illegible] पूजामयी = [illegible]
सकला = [illegible]
लोक [illegible]

मामकमनो गृहीत त्वद्भक्तिकुलाङ्गनाऽपरिणामादिसुतान्
सूत्वा सुबद्धमूला ममेति बुद्धिं दृढीकुरुताम्॥ ९॥

मामक मनो = [illegible] गृहीत = [illegible] त्वत = [illegible] भक्ति = [illegible]
कुलाङ्गना = [illegible] परिणामादि [illegible]
सुतान् [illegible] सूती = [illegible]
सुबद्ध मूला = [illegible] मूला = [illegible]
मम = [illegible] इति = [illegible] बुद्धिं = [illegible]
दृढीकुरुताम = [illegible]

[illegible]

52/53

ॐ यः प्रसादलव ईश्वरस्थितो या च भक्तिरिव मय्युपेयुषी
तौ परस्परसमन्वितौ कदा तादृशौ वपुषि रूढिमेष्यतः ॥२॥

रूढिम = [illegible]
एष्यतः = [illegible]

य = उ. प्रसादलव = [illegible] ईश्वरस्थितो = [illegible]

या च = اور جو भक्ति = [illegible] रिव [illegible] मय्ये = میں

उपेयुषी = [illegible] तौ = [illegible]

परस्परसमन्वितौ = [illegible] कदा = [illegible]

तादृशौ वपुषि = [illegible] रूढिमेष्यतः = [illegible]

त्वत्प्रभुत्वपरिचर्वणजन्मा कोऽप्युदेतु परिपोषरसोऽन्तः
सर्वकालमिह मे परमस्तु ज्ञानयोगमहिमादि विदूरे ॥२॥

त्वत् = [illegible] प्रभुत्व = [illegible] परिचर्वण = [illegible]

जन्मा = [illegible] कोऽप्य = [illegible] उदेतु = [illegible]

परिपोषरसः = [illegible] अन्तः = [illegible]

सर्वकालम् = [illegible] इह = [illegible] मे = [illegible]

परम = [illegible] अस्तु = [illegible] ज्ञानयोग = [illegible]

महिमादि = [illegible] विदूरे = [illegible]

53/54

[illegible Urdu marginal note]

३/ लोकवद्भवतु मे विषयेषु स स्फीत एव भगवन्परितर्षः।
केवलं तव शरीरतयैतान लोकयेयमहमस्तविकल्प ॥३॥

लोकवद् = لوگوں کی طرح भवतु = ہو मे = میرے विषयेषु = وشیوں میں اوپر

स्फीत एव = [illegible] भगवत = اے پرمیشور

परितर्षः = [illegible] केवलं = صرف तव = تمہارے शरीरतया = سروپ سے

एतान = ان [illegible] लोकयेयम = دیکھوں

अहम = میں अस्त विकल्प = [illegible]

४/ देहभूमिषु तथा मनसि त्वं प्राणवर्त्मनि च भेदमुपेते।
संविदः पथिषु तेषु च तेन स्वात्मना मम भव स्फुटरूपः ॥४॥

देहभूमिषु = [illegible] तथा = اسی طرح मनसि त्वं = [illegible]

प्राणवर्त्मनि = [illegible] भेदमुपेते = [illegible]

तेषु संविदः = [illegible] पथिषु = راستوں तेन = [illegible]

तेन स्वात्मना = اپنے سروپ سے मम = میرے स्फुटरूपः भव = [illegible]

[illegible Urdu line]

[illegible]

8

निजनिजेषु पदेषु पतन्त्विमाः करणवृत्तय उल्लसिता मम
क्षणमपीश मनागपि मैव भूत त्वदविभेदरसक्षतिसाहसम् ॥५॥

निजनिजेषु = اپنے اپنے پदेषु = [illegible] पतन्त्विमा = [illegible]

यमा = یہ करणवृत्तय: [illegible]

उल्लसिताः मम = [illegible] मम = میری

क्षणमपि = [illegible] ईश = اے ایشور मनागपि = [illegible]

मैव = نہ भूत = [illegible] त्वद = [illegible]

विभेद = [illegible] रस = [illegible] क्षतिसाहस [illegible]

लघुसृता सिता हृद्य शीतल भवदावेशविशां भावयन् ।
वपुरखिलपदार्थपद्धते व्यवहारान् अतिवर्तयेय तान् ॥६॥

[illegible] wetness [illegible]

लघु = [illegible] सृता = [illegible] सित = سفید

हृद्य = [illegible] शीतल = [illegible]

भवत = [illegible] आवेशविशां = [illegible] भावयन् = [illegible]

वपु = [illegible] अखिल = [illegible] पदार्थ = [illegible]

पद्धते = [illegible] व्यवहार = [illegible] प्रति वर्तयेय [illegible]

तान = ان [illegible]

55

[illegible]

8

विकसतु स्ववपुर्भवदात्मकं समुपयान्तु जगन्ति ममाङ्गताम्
व्रजतु सर्वमिदं द्वयवल्गितं स्मृतिपथोपगमेऽप्यनुपाख्यताम् ॥७॥

विकसतु = [illegible] स्ववपु = [illegible] भवदात्मक = [illegible] (3.)

सुम [illegible] उपायान्तु = [illegible]

जगन्ति = [illegible] ममाङ्गताम् [illegible] व्रजतु = [illegible]

सर्वम = [illegible] यदम् = [illegible] द्वयवल्गितं [illegible]

स्मृतिपथ = [illegible] उपगम [illegible] पनुपाख्यताम् = [illegible]

समुदियादपि तादृशतावका न नाविलोकपरामृतसंप्लवः
मम घटेत यथा भवदद्वया प्रथनघोरदरी परिपूरणम् ॥८॥

समुदियादपि = [illegible] तादृश = [illegible] तावक = [illegible]

न नन = [illegible] विलोक [illegible] परामृतसंप्लव: = [illegible]

मम = [illegible] घटेत = [illegible]

यथा = [illegible] भवद् = [illegible] अद्वय = [illegible]

प्रथन = [illegible] घोरदरी: [illegible]

परिपूरणम = [illegible]

अपि कदाचन तावकसङ्गमामृतकरात् द्रुरसान् तवनी यसा
सकललोकसुखेषु पराङ्मुखो न भवितास्म्युभयच्युत एव किम् ॥ ९ ॥

अपि = [Urdu] कदा = [Urdu] तावक = [Urdu] सङ्गम = [Urdu]
अमृतकरात् = [Urdu] द्रुरसान = [Urdu] तवनीयसा = [Urdu]
सकल = [Urdu] लोकसुखेषु = [Urdu] पराङ्मुखो = [Urdu]
न = [Urdu] भवित = [Urdu] उभय = [Urdu]
किम् = [Urdu]

सततमेव भवच्चरणाम्बुजा- करचस्य हि हंसवरस्य मे
उपरि मूलतलादपि चान्तरा- दुपनमत्वज भक्तिमृणालिका ॥ १० ॥

चरणाम्बुजा
सततमेव = [Urdu] इव भवत [Urdu]
आकर = [Urdu] चरस्य = [Urdu] हि = [Urdu]
हंसवरा = [Urdu] मे = [Urdu] उपरि = [Urdu]
मूलतलादपि [Urdu]
अन्तरात् = [Urdu] उपनमत = [Urdu]
अज = [Urdu] भक्ति मृणालिका = [Urdu]

57

उपायान्तु विभो समस्तवस्तु- न्यपि चिन्ताविषयं दृशः पदं च।
मम दर्शनचिन्तनप्रकाश - ऽमृतसाराणि परं परिस्फुरन्तु॥२२॥

उपायान्तु = [illegible] विभो = [illegible] वस्तु = [illegible] अपि = [illegible]
चिन्ताविषयं = [illegible] दृशः पदं च = [illegible]
मम = [illegible] दर्शन = [illegible] चिन्तन = [illegible] प्रकाश = [illegible]
अमृतसाराणि = [illegible] परं = [illegible] परिस्फुरन्तु = [illegible]

परमेश्वर तेषु तेषु कृच्छ्रे - ष्वपि नामोपनमत्स्वहं भवेयम
न परं गतभीस्त्वदङ्गसङ्गादु - पजाताधिकसम्मदोऽपि यावत्॥२३॥

परमेश्वर = [illegible] तेषु तेषु = [illegible] कृच्छ्रेषु = [illegible]
अपि नाम = [illegible] उपनमत्स्व = [illegible] अहं = [illegible]
भवेयम = [illegible] न = [illegible] परं = [illegible] गतभी = [illegible]
त्वत् अङ्ग = [illegible] सङ्गात् = [illegible]
उपजात = [illegible] अधिक = [illegible] सम्मदः = [illegible]
= [illegible] अपि = [illegible] यावत = [illegible]

[illegible]

१४/

४

~~भवदात्मनि~~

~~भवदात्मनि~~ विश्वमुन्मितं यद्भवतैवाऽपि बहिः प्रकाश्यते तत्

~~यद्भवतैवाऽपि~~

इति यद्दृढनिश्चयोपजुष्टं तदिदानीं स्फुटमेव भासताम्

॥२३॥

भवदात्मनि = [illegible] विश्वम = دنیا

([illegible])

उन्मिते — (उन्मिते = [illegible] — [illegible]

यत् = [illegible] भवतैवापि = [illegible] बहिः = باہر

[illegible] प्रकाश्यते = [illegible] तत = [illegible] → [illegible]

([illegible])

[illegible] { इति = [illegible] यत = [illegible] दृढनिश्चय = [illegible]

[illegible] उपजुष्ट = [illegible] तत = [illegible]

इदानी = [illegible] स्फुटमेव = [illegible]

भासताम् = [illegible] ([illegible])

[illegible]

58/59 R

स्वातन्त्र्य विजय

१ कदा नवरसार्द्रार्द्र- सम्भोगास्वादनोत्सुकम् ।
प्रवर्तेत विहायान्यन्- मम त्वत्स्पर्शने मनः ॥ १॥

कदा = [illegible] नव = نو [illegible] आर्द्र = [illegible]

सम्भोग = [illegible] स्वादन् = [illegible]

उत्सुकम् = [illegible] प्रवर्तेत = [illegible]

विहाय = [illegible] अन्यान् = [illegible]

मम = میرا त्वत = [illegible] स्पर्शने = [illegible] मनः = من

त्वदेकरक्तस्त्वत्पादपूजामात्रमहाधनः ।
कदा साक्षात्करिष्यामि भवन्तमयमुत्सुकः ॥ २॥

त्वत = [illegible] एक = ایک रक्तः = [illegible]

त्वत = [illegible] पाद = [illegible] पूजा मात्र = [illegible]

महाधनः = [illegible]

कदा = کب साक्षात् = [illegible] करिष्यामि = [illegible]

भवन्तम् = [illegible] अयम् = [illegible] उत्सुकः

([illegible]) ([illegible]) 13

[illegible] ۔ یہ باتیں تب ہوتی جائیں گی ۔

9

गाढानुरागवशतो निरपेक्षीभूतमानसोऽस्मि कदा ।
पटपाटितविघटिताखिल- मलार्गलस्त्वामुपेष्यामि ॥३॥

गाढ = گہری , अनुराग = محبت वशातो = [illegible]
निर ,अपेक्षी = بے پرواہ [illegible] भूत = [illegible]
मनसा = من ,अस्मि = ہوں कदा = کب
पटपाटित = [illegible] विघारित = [illegible]
,अखिल = سب मला ,अर्गला = [illegible] त्वाम = تجھ کو

उपेष्यामि = [illegible]

[illegible]

स्वसंवित्सारहृदयाधिष्ठानाः सर्वदेवताः ।
कदा नाथ वशीकुर्यां भवद्भक्तिप्रभावतः ॥४॥

स्व = اپنی [illegible] संवित्सार = [illegible] हृदया = [illegible]
,अधिष्ठाना: = [illegible] सर्वदेवता: = [illegible]
कदा = کب नाथ = [illegible] वशीकुर्यां = [illegible]
भवत = [illegible] भक्ति = بھگتی
प्रभावत: = [illegible]

[illegible]

60

5 कदा मे स्याद्विभो भूरि भक्त्याऽऽनन्दरसोत्सवः।
यदाऽऽलोकसुखाऽऽनन्दी पृथङ्नामापि लप्स्यते॥५॥

कदा = کب मे = مجھ स्यात् = ہے विभो = اے سوامی
भूरि = بہت भक्त्याऽऽनन्द रस = [illegible] उत्सव: = [illegible]
यत् = [illegible] आलोक सुखा = [illegible] आनन्दी = [illegible]
पृथक = الگ नामापि = [illegible] लप्स्यते = پاؤں گا

ईश्वरमभयमुदारं पूर्णमकारणमपह्नुतात्मानम्।
सहसाऽभिज्ञाय कदा स्वात्मजनं लज्जयिष्यामि॥६॥

ईश्वरम = [illegible] अभयम् = [illegible] उदार =
पूर्णम = [illegible]
अकारणम = [illegible] अपन्हुत = [illegible] आत्मानम =
सहसा = [illegible] अभिज्ञाय = [illegible]
कदा = کب स्वात्मजनं = [illegible] लज्जयिष्यामि = [illegible]

60/61

[illegible Urdu marginal notes]

इयाम = پراپت کروں

कदा कामपि तां नाथ तव वल्लभतामियाम् ।
यथा मां प्रति न क्वापि युक्तं ते स्यात्पलायितुम् ॥७॥

कदा = کب   कामपि = کوئی [illegible]   तां = اس   नाथ = اے سوامی

तव = آپ کی   वल्लभताम = پیار   इयाम = پراپت کروں

यथा = جس سے   मां प्रति = میرے لیے   न = نہ   क्वापि = کہیں

युक्तं = ٹھیک   ते = آپ کو   स्यात = ہوئے   पलायितुम = بھاگنا

[illegible Urdu]

तत्त्वतोऽशेषजन्तूनां भवत्पूजामयात्मनाम् ।
दृष्ट्याऽनुमोदितरसाऽऽप्लावितः स्यां कदा विभो ॥८॥

तत्त्व = [illegible]   अशेषजन्तूनां = سب [illegible]   भवत = [illegible]

पूजामयात्मनाम = [illegible]

दृष्ट्या = [illegible]   अनुमोदितरसा = [illegible]

आप्लावितः = [illegible]

स्यां = ہوں   कदा = کب   विभो = [illegible]

[illegible]

61/62

ज्ञानस्य परमा भूमिर्योगस्य परमा दशा।
त्वद्भक्तिर्या विभो कर्हि पूर्णा मे स्यात्तदर्थिता॥ ९॥

ज्ञानस्य = گیان کی परमा भूमि = [illegible]

योगस्य परमा दशा = [illegible]

त्वद्भक्ति = تیری بھکتی या = جو विभो = اے پرماتما

कर्हि = کب पूर्णा = پوری मे = مجھے स्यात्

तदर्थिता = [illegible]

सहसैवासाद्य कदा गाढमवष्टभ्य हर्षविवशोऽहम्
त्वच्चरणवरनिधानं सर्वस्य प्रकटयिष्यामि॥ १०॥

सहसैव = [illegible] आसाद्य = پا کر कदा = کب

गाढम = [illegible] अवष्टभ्य = [illegible]

हर्षविवशः = [illegible] अहम् = میں

त्वत् = تیرا चरण = [illegible] वर = [illegible]

निधानं = خزانہ सर्वस्य = سب کے प्रकटयिष्यामि = ظاہر کروں گا

62

[illegible Urdu note]

परितः प्रसरच्छुद्धत्वदालोकमयः कदा ।
स्यां यथेछा, न किञ्चिन्मे, माया च्छायाबिलं भवेत् ॥२२॥

परितः = [illegible] प्रसरत = [illegible] शुद्ध = [illegible]
त्वत = [illegible] आलोकमय = [illegible] कदा = کب
स्यां = [illegible] यथा = [illegible] इच्छा = [illegible] न = نہ
किञ्चित् = [illegible] मे = [illegible] माया = [illegible]
बिलं = [illegible] भवेत = [illegible] [[illegible]]

[illegible marginal note]

आत्मसात्कृतनिःशेष, मण्डलो निर्व्यपेक्षकः ।
कदा भवेयं भगवंस्त्वद्भक्तगणनायकः ॥२३॥

[illegible marginal note]

आत्मसात्कृत = [illegible]
निःशेषमण्डलो = [illegible]
निर्व्यपेक्षकः = [illegible]

कदा = کب ([illegible]) भवेयं = [illegible]
भगवं = [illegible] त्वद्भक्तगण = [illegible]
नायकः = [illegible]

63

नाथ लोकाभिमानानामपूर्वं त्वं निबन्धनम् ।
मह्याभिमानः कर्हि स्यां, त्वद्भक्तिरसपूरितः ॥२३॥

नाथ = [illegible] लोकाभिमानानाम = [illegible]
अपूर्व = [illegible] त्वं = [illegible]

निबन्धनम = [illegible] मह्याभिमानः = [illegible]
कर्हि = [illegible] स्यां = [illegible]
त्वद् = [illegible] भक्तिरस = [illegible] पूरितः = [illegible]

प्रद्वेषविषया शून्य, श्रीसमाश्लेष सुस्थितः ।
प्रायीयामिव प्रीताद्भिः कुप्रोप्राय युगे कदा ॥२४॥

प्रद्वेष = [illegible] विषया शून्य = [illegible] श्री = [illegible]
समाश्लेष = [illegible] सुस्थित = [illegible]
प्रायीयम = [illegible] प्रीत = [illegible] अद्भिः = [illegible]
कुप्राय = [illegible] युग = [illegible]
कदा = [illegible] ([illegible])

64

[illegible Urdu note]

9

भक्त्यासवसमृद्धायास्त्वत्पूजाभोगसम्पदः।
कदा पारं गमिष्यामि भविष्यामि कदा कृती॥२५॥

भक्त्या = भक्ती [illegible] आसव = شراب [illegible] समृद्धाया =

त्वत = تمہاری (तेरी) पूजा = پوجا भोग =

सम्पदः [illegible] कदा पारं = [illegible]

गमिष्यामि - کب پار [illegible]

भविष्यामि = ہوں گا कदा = کب कृती =
([illegible])

[illegible Urdu marginal note]

आनन्दबाष्पपूर- स्खलितपरिभ्रान्तगद्गदाक्रन्दः।
हासोल्लासितवदन- स्त्वत्स्पर्शरसं कदाऽऽप्स्यामि॥२६॥

आनन्द = آنند बाष्प = آنسو पूरः = [illegible]
([illegible])

स्खलित = [illegible] परिभ्रान्त = [illegible]

गद्गदाक्रन्दः - [illegible] हास = [illegible]

उल्लसितवदन [illegible] वदन = [illegible]

त्वत = تمہارا स्पर्शरसं = [illegible] कदा = کب

प्राप्स्यामि = [illegible]

६४

१ पृथग्जनसमां वृत्तिमवधूय दृशामिमां कदा प्राम्भो।
प्रासादयिषे तावक भक्त्यो चितमात्मनो रूपम्॥ १७॥

पृथग्जन = [illegible] समान = برابر वृत्ताम = [illegible]
अवधूय = جھاڑ کر ([illegible]) दृशा इमाम = [illegible]
कदा = کب प्राम्भो = [illegible] प्रासददये = پراپت کرو گے
तावक = تمہارا भक्त्या। चितम = [illegible]
आत्मनो रूपम् = [illegible]

लब्ध्वाऽणिमादिसिद्धि- विगलितसकलोपतापसन्त्रासः
त्वद्भक्तिरसायनपान- क्रीडानिष्ठः कदाऽऽसीय॥१८॥

लब्धा = پا کر अणिमादिसिद्धि = انیما دی سدھی ([illegible])
विगलित = [illegible] सकल = سب उपताप = سنتاپ
सन्त्रासः = [illegible] = [illegible]
त्वद्भक्ति = [illegible] रसायन = [illegible]
पान = [illegible] क्रीडानिष्ठः [illegible]

कदा = کب आसीय = ہوں گا

[illegible]

[illegible Urdu note]

66

9

नाथ कदा स तथाविध आक्रन्दो मम समुच्चरेद्वाचि
यत्समनन्तरमेव स्फुरति पुरस्तावकी मूर्तिः
॥२६॥

नाथ = اے سوامی कदा = کب स = وہ
तथाविध = ایسی آکरन्द = رونا [illegible]
मम = میری समुच्चर = [illegible] वाचि = [illegible]
यत = [illegible] समनन्तर = स्फुरति = [illegible]
पुरः = سامنے तावकी = [illegible]

गाढगाढभवदङ्घ्रिसरोजालिङ्गनव्यसनतत्परचेताः।
वस्त्ववस्त्विदमित्यत एव त्वां कदा समवलोकयितास्मि
॥२७॥

गाढ गाढ = [illegible] भवद = [illegible] अङ्घ्रि सरोज = [illegible]
आलिङ्गन [illegible]
व्यसन [illegible] तत्र परचेता = [illegible]
वस्तु = [illegible] अवस्तु = [illegible]
इदम = [illegible]
अपवताइव = [illegible]
त्वां = [illegible] कदा = کب समवलोकयितास्मि =
[illegible]

[illegible Urdu margin notes]

65/10

اے شیو بھگتوں کی دکھوں میں برابر سمجھنا - یہ کیسے برداشت کریگا - ان میں کوئی بھی نہیں ہے - [illegible]

इदम्

ओं न सोढव्यमवृषाय ते जगदेक प्रभो रिदम्।
माहेश्वराश्च लोकानामितरेषां समाश्रयत्॥१॥

न = نہ सोढव्यम् = برداشت کرنی چاہئے अवृषाय = ادھرمی ते = تیرے
जगत् एक प्रभो = اے جگت کے ایک ہی مالک (یہ برداشت نہیں) کیا →
माहेश्वर = شیو بھگت [illegible] लोकानाम् = لوگوں کا इतरेषां = اور لوگوں کا
समा = برابر या = کہ [illegible]

کہ یہ مہاشیو بھگت برابر دکھوں میں رہیں - یہ بات [illegible] نہیں ہے - کیونکہ اس میں [illegible] ہے - کیونکہ مہاشیو بھگت [illegible] ہیں -

इदम् = اس

66/10

ये सदैवानुरागेण भवत्पादानुगामिनः।
यत्र तत्र गता भोगांस्ते कांश्चिदुपभुञ्जते॥२॥

ये = جو بھگت सदैव = ہمیشہ अनुरागेण = اس محبت سے
भवत् = آپ کے पाद = پاؤں अनुगामिनः = [illegible]
यत्र तत्र = جہاں کہیں गता = گئے ہوئے
भोगान् = بھوگوں کو ते = وہ بھگت कांश्चिद् = ان کچھ بھوگوں کو
उपभुञ्जते = [illegible] بھوگتے ہیں

جہاں کہیں

جو برداشت [illegible] ہیں

[illegible]

भर्ता कालान्तको यत्र भवांस्तत्र कुतो रुजः ।
तत्र चेतर भोगाशा का लक्ष्मीर्यत्र तावकी ॥३॥

भर्ता = [illegible] कालान्तकः = [illegible]

यत्र = جہاں भवान् = [illegible] तत्र = اس جگہ कुतः = [illegible]

रुजः = [illegible] तत्र = وہاں भोगाशा = [illegible]

चे = اور

का = [illegible] लक्ष्मी = [illegible] तावकी = [illegible]

[illegible]

क्षणमात्र सुखेनापि विमुखेनापि लभ्यसे ।
तदैव सर्वः कालोऽस्य त्वदानन्देन पूर्यते ॥४॥

क्षणमात्र = [illegible] सुखेनापि = [illegible]

विमु = [illegible] येनापि = [illegible]

विमु येनापि = [illegible] लभ्यसे = [illegible]

तदैव = [illegible] सर्वः = سارا कालः = وقت

अस्य = [illegible] त्वद = [illegible] आनन्देन = [illegible]

पूर्यते = [illegible]

[illegible]

[illegible]

आनन्दरस बिन्दुस्ते चन्द्रमा गलितो भुवि ।
सूर्यस्तथा ते प्रसृतः संहारी तेजसः कणः ॥५॥

आनन्द रस = آنند رس کا — बिन्दु = بندو ہے — ते = تمہارا

चन्द्रमा = چندرما — गलितो = گلا ہوا — भुवि = پرتھوی پر

सूर्यः = سورج — तथा = ایسے ہی — ते = تمہارا — प्रसृतः = پھیلا ہوا

संहारी = سنہار کرنے والا — तेजः = تیج کا — कणः = ایک کن ہے

बलिं यामस्मृतीयाय नेत्रायास्मै तव वि(प्र)भो ।
अलौकिकस्य कस्यापि महात्म्यस्यैकलक्षणो ॥६॥

बलि = بلی — यामा = جاتے ہیں — त्रतीयाय = تیسرے (Third) — नेत्र = نیتر

आस्मै = اس — तव = تمہارے — विभो = [illegible]

अलौकिकस्य = الوکک — कस्यापि = کسی کی — महात्मय = [illegible]

एकलक्षण = [illegible]

॥ 67/68 तेनैव दृष्टोऽसि भवद्दर्शनाद्योऽति हृष्यति।
कथंचिद्यस्य बाह्येषः कोऽपि तेन त्वमीक्षितः ॥७॥

तेनैव = [illegible] दृष्टोऽसि = [illegible] भवद्दर्शनाद्
यो = [illegible] अतिहृष्यति = [illegible]
कथंचिद् = [illegible] यस्य = [illegible] बाह्येष
कोऽपि [illegible] तेन = [illegible]
त्वम ईक्षितः = [illegible]

येषां प्रसन्नोऽसि प्रभो यैर्लब्धं हृदयं तव।
आकृष्य त्वत्पुरा तैस्तु बाह्यमाभ्यन्तरीकृतम् ॥८॥

येषां = [illegible] प्रसन्नोऽसि = [illegible] प्रभो =
यै = [illegible] लब्धं = [illegible] तव हृदयं
आकृष्य = [illegible] त्वतपुरा = [illegible]
तै = [illegible] तु = [illegible] बाह्यमभ्यन्तरी
[illegible] = कृतम

[illegible]

त्वद्दृते निखिलं विश्वं समदृग्यातमीक्ष्यताम् ।
ईश्वरः पुनरेतस्य त्वमेको विषमेक्षणः ॥ ९ ॥

त्वद्दृते = تمہارے بغیر [illegible] निखिलं विश्वं = سارا جگت [illegible] समदृग् = [illegible]

यातम् = [illegible] ईक्ष्यताम् = [illegible]

ईश्वरः = [illegible] पुनर = [illegible] एतस्य = اس جگت [illegible]

त्वमेको = [illegible] एक = ایک विषम = [illegible]

ईक्षणः = [illegible]

आस्तां भवत्प्रभावेण विना सत्तैव नास्ति यत् ।
त्वद्दूषणकथा येषां त्वद्दृते नोपपद्यते ॥ १० ॥

आस्तां = [illegible] भवत्प्रभावेण विना = [illegible]

सत्तैव = [illegible] नास्ति = نہیں ہے [illegible]

त्वद्दूषण कथा = [illegible] येषां = [illegible]

त्वद्दृते = تمہارے بغیر न = نہیں उपपद्यते = [illegible]

[illegible]

६९०

११

बाह्यान्तरान्तरायालीकेवले चेतसि स्थितिः ।
त्वयि चेतस्यान्मम विभो किमन्यदुपयुज्यते ॥ ११॥

बाह्य = باہر — आन्तर = اندر

अन्तराय = وگھن, आली = قطار

केवले = کیول — चेतसि = من میں — स्थिति = [illegible]

त्वयि = تجھ میں — चेत = اگر — मम = میرا — स्यात = ہو

विभो = اے وبھو — किम् अन्यत = اور کیا — उपयुज्यते = [illegible]

[illegible]

अन्ये भ्रमन्ति भगवन्नात्मन्येवातिदुःस्थिताः ।
अन्ये भ्रमन्ति भगवन्नात्मन्येवातिसुस्थिता ॥ १२॥

अन्ये = کچھ — भ्रमन्ति = [illegible] — भगवन् = اے بھگوان — आत्मनि = اپنے ہی سروپ میں

अतिदुःस्थिता = [illegible]

अन्ये = اور کچھ — भ्रमन्ति = [illegible]

भगवन् = اے بھگوان — आत्मन्येव = اپنے ہی سروپ میں

अति सुस्थिता = [illegible]

[illegible]

[illegible]

19

अपीत्वाऽपि भवद्भक्ति- सुधामनवलोक्य च ।
स्वामीश त्वत्समाचारमात्रात् सिद्ध्यन्ति जन्तवः ॥२३॥

अपीत्वापि = [illegible] भवद्भक्तिसुधाम = [illegible]

अनवलोक्य च = [illegible]

स्वामी = [illegible] ईश = [illegible]

त्वत = [illegible] समाचार [illegible] मात्र = [illegible]

सिद्ध्यन्ति [illegible]

जन्तव = [illegible]

भृत्या वयं तव विभो तेन त्रिजगतां यथा ।
बिभर्ष्यात्मनामेवं ते भक्त्या वयमप्यलम ॥२४॥

भृत्या = [illegible] वयं = [illegible] तव = [illegible] विभो = [illegible]

तेन = [illegible] त्रिजगतां [illegible] यथा = [illegible]

बिभर्ष्य = [illegible] आत्मान = [illegible]

ते = [illegible] भक्त्या = [illegible] वयमप्य = [illegible]

अलम = [illegible]

[illegible]

परानन्दामृतमये दृष्टेऽपि जगदात्मनि ।
त्वयि स्पर्शरसेऽत्यन्ततरमुत्कण्ठितोऽस्मि ते ॥२५॥

परानन्द = پورا آنند ; अमृतमये = امرت والے

दृष्टेऽपि = دیکھا ہی اگرچہ - जगदात्मनि = جگت سروپ

(یہ سب میں نے تمہاری ہی آنند ... ہوا ہے)

त्वयि = تم میں ; स्पर्शरसे = تمہارے سپرش رس

अत्यन्ततर = بالکل ہی زیادہ ; उत्कण्ठितो = اچھا رکھتا

अस्मि = ہوں (میں تمہارے رس سپرش کو ہی زیادہ چاہتا ہوں)

देव दुःखान्यशेषाणि यानि संसारिणामपि ।
धृत्याख्यभवदीयात्मयुतान्यायान्ति सह्यताम् ॥२६॥

देव = اے پربھو ; दुःखान्य = دکھ ; अशेषाणि = سارے دکھ

यानि = جو دکھ ; संसारिणामपि = سنساریوں کو بھی

धृत्य = مطلوب ; आख्य = مطلوب نام ; भवदीय = تمہاری ہی

आत्मयुतान्य = آتم سروپ ; आयान्ति = آتے ہیں

सह्यताम् = سہنے کے قابل (یہ سارے تکلیف برداشت کرنے میں - تمہارے مطلوب آتم سروپ ...)

[illegible]

सर्वज्ञे सर्वशक्तौ च त्वय्येव सति चिन्मये ।
सर्वथाप्यसतो नाथ युक्ताऽस्य जगतः प्रथा ॥१७॥

सर्वज्ञे = [illegible] सर्वशक्तौ च = [illegible] त्वय्येव = [illegible]
सति = [illegible] चिन्मये = [illegible]
सर्वथाप्य = [illegible] असतो = [illegible]
नाथ = [illegible] युक्ता = [illegible] = [illegible]
अस्य जगतः = [illegible] प्रथा = [illegible]
[illegible]

त्वत्प्राणिताः स्फुरन्तीमे गुरा लोष्टोपमा अपि ।
नृत्यन्ति पवनोद्धूताः कार्पासपिचवो यथा ॥१८॥

त्वत्प्राणिताः [illegible] स्फुरन्तीमे इमे गुरा = [illegible]
[illegible]

लोष्टोपमा अपि = [illegible]

नृत्यन्ति = [illegible] पवन उद्धूता = [illegible]
कार्पास = [illegible] पिचवो = [illegible] यथा = [illegible]
[illegible]

[illegible Urdu note]

यदि नाथ गुरोष्वात्माभिमानो न भवेत्ततः ।
केन ह्रीयेत जगतस्त्वदेकात्मतया प्रथा ॥१९॥

यदि = اگر   नाथ = اے مالک   गुरोष्व = ان گنوں پر

आत्माभिमाना = آتم ابھیمان   न भवेत्ततः = نہ ہو تو

केन = کس سے   ह्रीयेत = [illegible]   जगतः = جگت کا

त्वदेकात्मतया = [illegible]   प्रथा = [illegible]

[illegible Urdu note]

वन्द्यास्तेऽपि महीयांसः प्रलयोपगता अपि ।
त्वत्कोपपावकस्पर्शपूता ये परमेश्वर ॥२०॥

वन्द्या = [illegible]   तेऽपि = [illegible]   महीयांसः = [illegible]

प्रलयोपगता अपि = اگر ناش میں [illegible]

त्वत = [illegible]   कोप = [illegible]   पावकाः = آگ

स्पर्श पूत = [illegible]   पूता = وہ پوتر [illegible]

ये = جو   परमेश्वर = اے [illegible]

([illegible Urdu note])

72

१५

महाप्रकाशवपुषि विस्पष्टे भवति स्थिते ।
सर्वतोऽपीद्दा तत्कस्मात्तमसि प्रसराम्यहम् ॥२१॥

महाप्रकाशवपु — [illegible] इष
विस्पष्टे = [illegible]
भवति = تم
स्थिते = ٹھہرے ہوئے
सर्वतो = ہر طرف سے (अपि)
इष्टः = [illegible]
तत् = اِس
कस्मात् = کیوں
तमसि = اندھیرے
प्रसरामि = پھیلوں گا
अहम् = میں —

[illegible]

भवानेव

अविभागो भवानेव स्वरूपममृतं मम ।
तथाऽपि मर्त्यधर्माणामहमेवैकमास्पदम् ॥२२॥

अविभागः = [illegible]
भवान् इव = تم ہی
स्वरूपम् अमृतं = امرت روپ
मम = میرا
तथाऽपि = تو بھی
मर्त्यधर्माणाम् = مرن دھرم والوں
अहम् एव = میں ہی
एकम् = ایک
आस्पदम् = ٹھکانا (آسرا)

[illegible]

72

महेश्वरेति यस्यास्ति नामाङ्कं वाग्विभूषणम् ।
प्रणामाङ्कश्च शिरसि, स एवैकः प्रभावितः ॥२३॥

महेश्वर इति = [illegible] यस्य = [illegible] अस्ति = [illegible]
नाम = [illegible] अङ्क = [illegible] वाग् = [illegible] भूषण = [illegible]
प्रणामाङ्कश्च = [illegible] शिरसि = [illegible] स = [illegible]
एकः = [illegible] प्रभावितः = [illegible]

73

सदसच्च भवानेव येन तेनाप्रयासतः ।
स्वरसेनैव भगवंस्तथासिद्धिः कथं न मे ॥२४॥

सत् असत् च = [illegible] भवानेव = [illegible] येन = [illegible]
तेन = [illegible] अप्रयासत = [illegible]
स्वरसेनैव = [illegible] भगवन् = [illegible] तथा = [illegible]
सिद्धिः = [illegible] कथं = [illegible]
मे = [illegible] न = [illegible]

[illegible]

[illegible Urdu note at top of page] 75

॥१८॥

शिवदासः शिवैकात्मना किं यन्नासादयेत्सुखम् ।
तप्योऽस्मि, देवमुख्यानामपि येनामृतासैव ॥२५॥

शिवदासः = [illegible Urdu] शिवैकात् मना = [illegible Urdu]
किं = کیا यत् = جو न = نہ प्रासदयेत = [illegible Urdu]

सुखम् = [illegible Urdu] तप्योऽस्मि = [illegible Urdu]

देवमुख्यानामपि = [illegible Urdu] येन = [illegible Urdu]

अमृतासैव = [illegible Urdu]

हृन्नाभ्योरन्तरालस्थः प्राणानां पित्तविग्रहः ।
ग्रससे त्वं महावह्निः सर्वं स्थावरजङ्गमम् ॥२६॥

हृत = دل नाभि = ناف तत अन्तर = [illegible Urdu] स्थः = [illegible Urdu]

प्राणानां = [illegible Urdu] पित्तविग्रहः = [illegible Urdu]

ग्रस = [illegible Urdu] मे = میرا त्वं = تم

महावह्निः = [illegible Urdu] सर्वं = [illegible Urdu] स्थावर जङ्गमम = [illegible Urdu]

([illegible Urdu])

[illegible]

ॐ जगदिदमथ वा सुहृदो बन्धुजनो वा भवति न मे किमपि।
त्वं पुनरेतत्सर्वं यदा तदा कोऽपरो मेऽस्तु ॥१॥

जगत इदम = [illegible] अथवा = [illegible] सुहृदः = [illegible]

बन्धुजनो = [illegible] वा = [illegible] भवति = [illegible] न = [illegible]

मे = [illegible] किमपि = [illegible] त्वं = [illegible] पुनर = [illegible]

एतत सर्वं = [illegible] यदा = [illegible]

तदा = [illegible] को = [illegible] अपरो = [illegible] मेऽस्तु [illegible]

स्वामिन्महेश्वरस्त्वं साक्षात्सर्वं जगत्त्वमेवेति।
वस्त्वेव सिद्धिमेत्विति याच्ञा तत्रापि याच्ञैव ॥२॥

स्वामिन् = [illegible] महेश्वरः = [illegible] त्वं = [illegible]

साक्षात् = [illegible] सर्वं = [illegible]

जगत्त्वमेवेति = [illegible] वस्तु इव = [illegible]

सिद्धिमे = [illegible] एतु = [illegible] इति = [illegible]

याच्ञा = [illegible]

तत्र = [illegible] - याच्ञैव = [illegible]

[illegible]

त्रिभुवनाधिपतित्वमपीह्य - तृणमिव प्रतिभाति भवज्जुषः
किमिव तस्य फलं शुभकर्मणो भवति नाथ भवत्स्मरणादृते
॥३॥

त्रिभुवन् = [illegible] अधिपतित्वम् = [illegible]
अपि = [illegible] यत् = [illegible] तृणम् इव = [illegible]
प्रतिभाति = [illegible] भवज्जुषः = [illegible]
किमिव = [illegible] तस्य = [illegible] फलं = [illegible]
शुभकर्मणो = [illegible] भवति = [illegible] नाथ = [illegible]
भवत् = [illegible] स्मरणात् = [illegible] ऋते = [illegible]

येन नैव भवतोऽस्ति विभिन्नं किञ्चनापि जगता प्रभवश्च।
त्वद्विजृम्भितमतोऽद्भुतकर्म - स्वप्युदेति न तव स्तुतिबन्धः
॥४॥

येन = [illegible] नैव = [illegible] भवतः = [illegible] अस्ति = [illegible] विभिन्नं = [illegible]
किञ्चनापि = [illegible] जगता = [illegible] प्रभवश्च = [illegible]

त्वत् = [illegible] विजृम्भितम् = [illegible] अतः = [illegible]
अद्भुतकर्मसु = [illegible] उदेति = [illegible] न = [illegible] अपि = [illegible]
तव = [illegible] स्तुतिबन्धः = [illegible]

75/76

12

त्वन्मयोऽस्मि भवद्वचनैर्निष्ठः सर्वदाहमिति चाप्यविरामम् ।
भावयन्नपि विभो स्वरसेन स्वप्नगोऽपि न तथा किमिव स्याम् ॥५॥

त्वन्मयोऽस्मि = [illegible] भवत् प्रसिद्धे = [illegible]

भवत् = [illegible] प्रवचन = [illegible] निष्ठः = [illegible]

सर्वदा = [illegible] अहं = [illegible] इति = [illegible] अविरामम = [illegible]

भावयन्नपि = [illegible]

विभो = [illegible] स्वरसेन = [illegible] स्वप्नगः अपि = [illegible]

न = [illegible] तथा = [illegible] किमिव स्याम् = [illegible]

ये मनागपि भवच्चरणाब्जो- द्भूतसौरभलवेन विमृष्टाः ।
तेषु विस्तामिव भाति समस्तं भोगजातममरैरपि मृग्यम् ॥६॥

ये = [illegible] मनागपि = [illegible] भवत चरणाब्जो = [illegible]

उद्भूत = [illegible] सौरभ = [illegible]

लवेन = [illegible] विमृष्टाः = [illegible] तेषु = [illegible]

विस्तामिव = [illegible] भाति = [illegible] समस्ते = [illegible]

भोगजातम् = [illegible]

~~स्वरस~~ 3. अमरैरपि = [illegible] मृग्यम् = [illegible]

[illegible]

९

76/77

हृदि ते न तु विद्यतेऽन्यदन्य- द्वचने कर्मणि वा न्यदेव शम्भो।
परमार्थसतोऽप्यनुग्रहो वा यदि वा निग्रह एक एव कार्यः ॥७॥

हृदि = [illegible] ते = [illegible] न = [illegible] तु = [illegible] विद्यते = [illegible]
अन्यत् अन्यत् = [illegible] वचने = [illegible] कर्मणि = [illegible]
अन्यदेव = [illegible] ([illegible])
परमार्थि = [illegible] अनुग्रहो = [illegible] वा = [illegible]
निग्रह = [illegible] एक एव कार्य: [illegible]

[illegible]

मूढोऽस्मि दुःखकलितोऽस्मि जरादिदोष-
भीतोऽस्मि शक्तिरहितोऽस्मि तवाश्रितोऽस्मि।
शम्भो तथा कलय शीघ्रमुमेश येन सर्वोत्तमो धुरमपोज्झितदुःखमार्गः ॥८॥

मूढोऽस्मि = [illegible] दुःखकलितोऽस्मि [illegible]
जरादिदोष = [illegible] भीतोऽस्मि = [illegible]
शक्तिरहितोऽस्मि = [illegible] तव आश्रितोऽस्मि = [illegible]
शम्भो = [illegible] तथा = [illegible]
कलय = [illegible], शीघ्रम = [illegible] उमेश = [illegible] -
येन = [illegible] सर्वोत्तमो = [illegible] धुरम = [illegible]
अपोज्झित = [illegible] दुःखमार्गः = [illegible]

मौक्तिक-मणित्वम =
उद्वहन्ति =

12 त्वत्करीदप्रमाथिप्राय्य महार्घभाव- माक्रन्दितानि मम तुच्छतराणि यान्ति।
वंशान्तरालपतितानि जलैकदप्रा- खण्डानि मौक्तिकमणित्वमिवोद्वहन्ति ॥९॥

त्वत = करी = दप्राम =

प्रोधिप्राप्य = महार्घ भावम

आक्रन्दितानि = मम तुच्छतरा = यान्ति =

वंश = अन्तर = पतितानि =

जलै दद = एकदप्राखण्डानि =

9 किमिव न लभ्यते बत न तैरपि नाथ जनै क्षणामपि केतवादपि च ये तव नामि रता:
शिशिरमयूखशेखर, तथा कुरु येन मम क्षतमरणो, ऽणिमादिक- मुपैमि यथा विभवम् ॥१०॥

किमिव = न = लभ्यते = बत = न =

तैरपि = नाथ = जनै =

क्षणामपि = केतवादपि = ये च =

तव नाम्नि रता: = शिशिर = मयूख = शेखर

तथा = कुरु =

मम = क्षतमरणा = येन = अणिमादिक

उपैमि = विभवम =

78

12 शम्भो शर्व शशाङ्कशेखर शिव त्र्यक्षाक्षमालाधर
श्रीमन्नुग्रकपाललाञ्छन लसद्भीमत्रिशूलायुध ।
कारुण्याम्बुनिधे त्रिलोकरचनाशीलोग्र शक्त्यात्मक
श्रीकण्ठाशु विनाशुभ भरान्नाथत्स्व सिद्धिं पराम् ॥२१॥

शम्भो = [illegible] शर्व = [illegible] शशाङ्कशेखर = [illegible]

शिव = [illegible] त्र्यक्ष = [illegible] अक्षमालाधर = [illegible]

श्रीमन् = [illegible] उग्रकपाल = [illegible] लाञ्छन = [illegible]

लसद् = [illegible] भीम = [illegible] = [illegible]

शूलायुध = [illegible] कारुण्य = [illegible] अम्बुनिधे

त्रिलोक = [illegible] रचना = [illegible] = [illegible]

शील = [illegible] उग्र = [illegible]

शक्त्यात्मक = [illegible] श्रीकण्ठ = [illegible]

आशु = [illegible] विनाश = [illegible] अशुभ भरात्

[illegible] =

नाथ, त्वम् = [illegible] सिद्धिं पराम्

[illegible] = [illegible] =

१५

12

तत्किं नाथ भवेन्न यत्र भगवान्निर्मातृतामश्नुते
भावः स्यात्किमु तस्य चेतनवतो नाशास्ति यं शङ्करः।
इत्थं ते परमेश्वराक्षातमहाशक्तेः सदा संश्रितः
संसारेऽत्र निरन्तराधिविधुरः क्लिश्याम्यहं केवलम्॥१२॥

तत = [illegible] नाथ = [illegible] भवेत = [illegible] न = نہ
यत्र = [illegible] भगवत = [illegible] निर्मातृता = [illegible]
अश्नुते = [illegible] भाव = [illegible]
स्या = [illegible] किमु = [illegible] तस्य = [illegible]
चेतनवत = [illegible] न = نہ नाशास्ति = [illegible]
यं = [illegible] शंकरः = شنکر [illegible]

इत्थं = [illegible] ते = تمہارے परमेश्वर = [illegible] अक्षत = [illegible]
महाशक्ते = [illegible] सदा = ہمیشہ
संश्रित = [illegible]
संसारेऽत्र = [illegible] निरन्तर = [illegible] विधुर = [illegible] आधि = [illegible]
क्लिश्याम्यहं = [illegible] केवलम = [illegible]

79

12 यद्यप्यत्र वरप्रदोद्धततमाः पीडाजरामृत्यवः
एते वा क्षणमासतां बहुमतः शब्दादिरेवास्थिरः।
तत्रापि स्पृहयामि सन्ततसुखाकाङ्क्षी चिरं स्थास्नवे
भोगास्वादयुतत्वदङ्घ्रिकमलध्यानाग्र्यजीवातवे ॥२३॥

यद्यपि = اگرچہ , अत्र = [illegible] वरप्रद = [illegible] उद्धततमा = [illegible]

पीडा = تکلیف जरा = [illegible] मृत्यवः = [illegible]

एते = یہ वा = [illegible] क्षणम = [illegible]

आसतां = [illegible] बहुमत = [illegible] शब्दादि = [illegible]

अस्थिर = [illegible] तत्रापि = [illegible]

स्पृहयामि = [illegible] सन्तत सुख = [illegible]

काङ्क्षी = [illegible] चिरं = [illegible] स्थास्नवे = [illegible]

भोगास्वाद = [illegible] युत = [illegible]

त्वदङ्घ्रि कमल = [illegible]

ध्यानाग्र्य = [illegible] जीवातवे = [illegible]

([illegible])

80
12

नमो मोहमहाध्वान्त ध्वंसनानन्यकर्मणे ।
सर्वप्रकाशातिशाय प्रकाशायेन्दुलक्ष्मणे ॥२५॥

नमः [illegible] मोहमहाध्वान्त = [illegible]

ध्वंसन [illegible] अनन्यकर्मणे = [illegible]

सर्वप्रकाश = [illegible] अतिशाय प्रकाशाये [illegible]

[illegible] इन्दुलक्ष्मणे = [illegible]

13

ॐ सहकारी न किञ्चिदिष्यते भवतो न प्रतिबन्धकं द्विषः।
भवतैव हि सर्वमाप्लुते कथमद्यापि तथापि नेक्षसे॥१॥

सहकारी = [illegible] न = [illegible] किञ्चिद् = [illegible] इष्यते = [illegible]
भवतः = [illegible] न = [illegible] प्रतिबन्धकं = [illegible]
द्विषः = [illegible]
भवतैव = [illegible] हि = [illegible] सर्वम् = [illegible] आप्लुते = [illegible]
कथम् = [illegible] अद्यापि = [illegible] तथापि = [illegible] न = [illegible]
ईक्षसे = [illegible]

अपि भावगणादपीन्द्रिय- प्रचयादप्यवबोधमध्यतः।
प्रभवन्तमपि स्वतः सदा परिपश्येम, अपोढ विश्वकम्॥२॥

अपि = [illegible] भावगणादपि = [illegible]
इन्द्रिय = [illegible] प्रचयात् = [illegible] अपि = [illegible] अवबोधमध्यः = [illegible]
प्रभवन्तम् = [illegible] स्वतः = [illegible] सदा = [illegible]
परिपश्येम = [illegible] अपोढ = [illegible]
विश्वकम् = [illegible]

81/82

Coldest day on 18/1 -6.7°C

कथम् ते

कथन्ते जायेरन् कथमपि च ते दर्शनपथं
व्रजेयुः केनापि प्रकृतिमहता केन खचिताः ।
तथोत्थायोत्थाय स्थलजलतृणादेरखिलतः
पदार्थादान्दृष्टिः स्रवदमृतपूरैर्विकिरसि ॥३॥

कथम् = [illegible] ते = [illegible] जायरन् = [illegible] कथमपि च [illegible]

ते = [illegible] दर्शनपथं = [illegible] व्रजेयुः = [illegible]

केनापि = [illegible] प्रकृतिमहता = [illegible] केन = [illegible]

खचिता = [illegible] तथा = [illegible] उत्थाय उत्थाय = [illegible]

स्थल = [illegible] जल = [illegible] तृणादि = [illegible]

अखिल = [illegible] पदार्थ = [illegible]

दृष्टिः = [illegible] स्रवत = [illegible] अमृतपूरै = [illegible]

विकिरसि = [illegible]

[illegible Urdu commentary]

13 साक्षात्कृत भवद्रूप प्रसृतामृत तर्पिताः।
उन्मूलित तृषो मत्ता, विचरन्ति यथारुचि ॥ ४ ॥

साक्षात्कृत = [illegible] भवद्रूप = [illegible] प्रसृत
प्रसृत = [illegible] तर्पिता = [illegible]

[illegible]

उन्मूलित तृष [illegible] ~~तृषोमत्ता~~ = [illegible] ([illegible])
मत्ता = [illegible] विचरन्ति = [illegible]
यथारुचि = [illegible]

न सदा न तदा न चैकदे- त्यपि सा यत्र न कालधीर्भवेत
तदिदं भवदीयदर्शनम् न च नित्यं न च कथ्यतेऽन्यथा ॥ ५ ॥

न सदा = [illegible] न तदा = [illegible] न च एकदा
इतापि = [illegible] सा = [illegible] यत्र = [illegible]
न = [illegible] कालधी = [illegible] भवेत = [illegible]
([illegible]) ([illegible])
तदिदं = [illegible] भवदीय = [illegible] दर्शनम = [illegible]
न च नित्यं = [illegible] न च = [illegible]
अन्यथा = [illegible]

[illegible] कथ्यते = [illegible]

82/83

13 त्वद्विलोकनसमुत्कचेतसो योगसिद्धिरियती सदाऽस्तु मे ।
यद्विधेयमभिसन्धिमात्रत- स्त्वत्सुधासदनमर्चनायते ॥६॥

[illegible] = त्वत् = विलोकन [illegible] समुत्क चेतसो [illegible]
योगसिद्धि = [illegible] इयती [illegible] सदा = [illegible] अस्तु = [illegible] मे = [illegible]
यत् = [illegible] विधेयम = [illegible] अभिसन्धि = [illegible] मात्र
[illegible] त्वत = [illegible] सुधासदन. [illegible] [illegible] अर्चनाय = [illegible] ते = [illegible]
[illegible]

निर्विकल्पभवदीयदर्शन- प्राप्तिफुल्लमनसां महात्मनाम् ।
उल्लसन्ति विमलानि हेलया चेष्टितानि च वचांसि च स्फुटम् ॥७॥

निर्विकल्प = [illegible] भवदीय = [illegible] दर्शन = [illegible]
प्राप्ति = [illegible] फुल्लमनसां = [illegible]
महात्मनाम् = [illegible] उल्लसन्ति = [illegible]
विमलानि = [illegible] हेलया [illegible]
चेष्टितानि = [illegible] वचांसि = [illegible]
स्फुटम = [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

भगवन्भवदीयपादयो- र्निवसन्नन्तर एव निर्भयः ।
भवभूमिषु तासु तास्वहं प्रभुमर्चेयमनर्गलक्रियः ॥८॥

भगवन् = [illegible] भवदीय = [illegible] पादयो = [illegible]
[illegible] निवसन् = [illegible] अन्तर = [illegible] निर्भयः
[illegible] भवभूमिषु = [illegible] तासु तासु = [illegible]
अहं = [illegible] प्रभु = [illegible] अर्चेयम् = [illegible]
अनरगल = [illegible] क्रिया = [illegible]

भवदङ्घ्रिसरोरुहोदरे परिलीनो गलितापरैषणः ।
अतिमात्रमधूपयोगतः परितृप्तो विचरेयमिच्छया ॥९॥

भवद् = [illegible] अङ्घ्रिसरोरुह = [illegible] उदरे =
परिलीनो = [illegible]
गलिता = [illegible] परैषण = [illegible]
अतिमात्र = [illegible] मधु उपयोगतः [illegible] अपर = [illegible]
उपयोगत = [illegible] परितृप्तो = [illegible]
विचरेयम् = [illegible] इच्छया = [illegible]

13

यस्य दम्भादिव भवत्पूजासङ्कल्प उत्थितः।
तस्याप्यवश्यमुदिते सान्निधानं तवोचितम्॥ २०॥

यस्य = جس کے دम्भादिव = دکھاوے سے بھی भवत् = تمہارا

पूजासङ्कल्प = پوجا کا ارادہ उत्थितः = پیدا ہوا

तस्याप्य = اس کو بھی अवश्यम = ضرور

उदिते = ظاہر ہونے پر सान्निधानं = ملاپ — نزدیکی —

तव = تیرا उचितम = موزوں

تمہارا تیری نزدیکی ملنا

13 भगवन्नितरानपेक्षिणा नितरामेकरसेन चेतसा।
सुलभं सकलोपशायिनम् प्रभुमातृप्ति पिवेयमस्मि किम्
॥२२॥

भगवन् = ہے بھگوان   नितर = (کیول) زیادتی سے   अनपेक्षिणा = کسی دوسری چیز کی نہ اپیکشا رکھنے والے
(بے بھگوان دوسری چیزوں کی نہ اپیکشا رکھنے سے)

नितरां = زیادتی سے   एकरसेन = ایک ہی رس سے   चेतसा = اپنے دل سے
یعنی جس دل نے کچھ نہ چھوڑا ہو۔ بعد زیادتی سے ایک رس رکھنے والے دل سے – یعنی ہمیشہ
بھگتی کا ایک رس۔

सुलभं = آسانی سے پانا   सकल = سارے جگت میں ہر ایک جگہ میں
उपशायिन = بستے ہوئے (ویاپت ہونے والے)   प्रभुं = اپنے ہی پربھو کو
आतृप्ति = پوری ترپتی – پوری طرح سے   पिवेयम = (میں) پیا (پیوں) پان کرسکوں گا
अस्मि = میں   किम् = کیا

کیا ایسا ہوگا ہے بھگوان کہ سب پدارتھوں میں جو ہمیشہ ویاپک ہو رہے ہیں – اسکو میں آسانی سے پی جاؤں
زیادتی سے ایک رس والے دل سے – یعنی دل میں ہمیشہ ایک ہی رس ہو اور وہ ہمیشہ ایک رس ہو جاوے – اور
کسی دوسری چیز کی اپیکشا نہ رکھنے سے بلکہ صرف بھگوان میں ہی بھگتی رس ہو کر۔

85

(3) त्वया निराकृतं सर्वं हेयमेतत्तदेव तु ।
त्वन्मयं समुपादेयमित्ययं सार सङ्ग्रहः ॥१२॥

त्वया = تمہاری سے — निराकृतं = ختم کرایا ہوا — सर्वं = سب

हेयम् = چھوڑنی (جو کچھ تمہاری بیر سلیم تر ہے وہ چھوڑنی ہے) — एतत = یہ

तत् एव तु ~~तत्तदेव~~ = وہی سارا وہ چھوڑنی ہے / مگر بھی — त्वन्मयं = جو کچھ تم ہی ہو سب ہی ہو۔ آپ ہی اپنی

समुपादेयं = قبول کرنے کے لائق ہے (وہ بھی)

इति = ایسا — अयं = یہ — सार सङ्ग्रहः = ~~سارا نچوڑ~~ ہے

یہی سار کا گرہن رکھتا ہے —

یہی سار ہے

سب باتیں سمیٹ لیجئے کا فکر سے اپنا نتیجہ یہی سار ہے —

(margin:) تمہاری جانب سے ... چھوڑنی ہے —

85

B

भवतोन्तरचारि भावजातम
प्रभुवन्मुख्यतयैव पूजितं तत् ।
भवतो बहिरप्यभावमात्रा
कथमीशान भवेत्समर्च्यते वा ॥ १३ ॥

भवता = [illegible] अन्तर = [illegible] चारि = [illegible]
([illegible])

भावजातम = [illegible] प्रभुवत = एव
([illegible])

मुख्यतयैव = [illegible] ([illegible])

पूजितं तत् = [illegible]

भवता = [illegible] बहिरप्य = [illegible]

अभाव मात्रा = [illegible]

कथम् = [illegible] ईशान् = [illegible] भवेत =

समर्च्यते वा = [illegible]

[illegible]

[illegible]

85

13

निःशब्दं निर्विकल्पं च
निर्व्याक्षेपमथानिशम् ।
क्षोभ्यद्वयक्षामीक्षयं
यक्षा त्वामेव सर्वतः ॥ २४ ॥

निःशब्दं = شبد بغیر — निर्विकल्पं च = اور وکلپوں کے بغیر

निर्व्याक्षेपम् = وکشیپ کے بغیر — अथ = اور — अनिशम् = سدا

क्षोभ्य — کھوب میں بھی ... — ہمیشہ

प्रद्वयक्षाम = ... — ईक्षये = دیکھتا رہوں

यक्षा = میں نیز ... — त्वामेव = تم ہی کو

सर्वतः = ہمیشہ ہر جگہ

اے میں نیز ووھاری میں کھوب میں بھی شبد برہم سے پرے ہو کر ... اور وکلپ سے رہت ... اور ہر جگہ سے رہت آپ کو ہی ... سدا ... دیکھتا رہوں —

... ہمیشہ ... آپ کا ... دیدار کرتا رہوں —

13

प्रकटय निजधाम देव यस्मिं-
स्त्वमसि सदा परमेश्वरीसमेतः ।
प्रभुचरणरजः समानकक्ष्याः
किमु विश्वासपदं भवन्ति भृत्याः ॥२५॥

[illegible]

प्रकटय = ظاہر کر निजधाम = [illegible]

देव = اے دیو यस्मिन् त्वम् असि = [illegible]

सदा = ہمیشہ परमेश्वरी समेतः = [illegible]

प्रभुचरण = [illegible] रजः = [illegible]

समान = برابر कक्ष्या = [illegible] किमु = [illegible]

विश्वास पद = [illegible] भवन्ति = [illegible]

भृत्या = داس [illegible]

[illegible]

[illegible]

ऽप्यसरासि -
भृत्यस्य ।
न भवासि
ोऽहं प्रोऽविंषय: ॥ २६ ॥

نظروں उपरोता = میں ہوا
(نظروں کا ہوا اگر کہ) -
(دیکھنے میں) कृता = کیوں
= والی ہے भृत्यस्य =
[illegible] لوگوں کو
न = نہ भवासि = ہے
जन्ता = جیوں (کی)
= نظارے - [illegible]
لئی ہر ایک جیو کی نظر
[illegible] - ہے [illegible]

86

13

प्रकटय निज[illegible]
स्तमासि [illegible]
प्रभुचरणरज[illegible]
किमु वि[illegible]

प्रकटय = [illegible]

देव = [illegible]

सदा = ہمیشہ [illegible]

(- وہی دعا ہم سبکو برکت کرو

प्रभुचरण = [illegible]

اس میں جو بھگتی میں [illegible]

समान = برابر

داخواس بیوم پائے [illegible]

विश्वास पद = [illegible]

وہ کسی دشواس پر [illegible]

भृत्या = داس

([illegible]

[illegible]

86

13

दर्शनपथमुपयातोऽप्यसरसि -
कुतो ममेप्सा ~ भृत्यस्य ।
क्षणमात्रकमिह न भवसि
कस्य नु जन्तोर्दृशोर्विषयः ॥२६॥

दर्शनपथम = نظروں کی حد میں - نظروں میں   उपयातः = آیا ہوا
(نظروں میں آیا ہوا [illegible]) - [illegible]

अप्यसरसि = [illegible] (غائب ہو)   कुतो = کیوں

मम = میری   ईप्सा = خواہش   भृत्यस्य = [illegible]

क्षणमात्रकम = [illegible]   इह = [illegible]   न = نہ   भवसि = ہو

कस्य नु = کس کی   जन्तो = جیو کی

दृशो विषयः = نظر کا - [illegible]

[illegible] (اگر نظروں میں ہو) تو بھی نظر کا [illegible]
[illegible]

87

13. ऐक्यसंविदमृतार्द्रधारया
सन्ततप्रसृतया सदा विभो ।
प्लावनापरमभेदमानये-
स्त्वां निजं च वपुराप्नुयां मुदम् ॥१७॥

[illegible] ← एक (संविद्) = یکتا - یک ذات - [illegible]

अमृत = [illegible]

आर्द्र = [illegible] धारया = دھارا سے सन्तत = لگاتار

प्रसृतया = [illegible] - [illegible] - [illegible]

सदा = سدا विभो = [illegible]

[illegible] प्लावना = [illegible] - [illegible] परम = [illegible]

अभेदमान = [illegible] - [illegible] अनयन = [illegible]

([illegible])

त्वाम् = تجھ کو निजं च = [illegible] [illegible]

[illegible] आप्नुयां आप्नुयाम् वपु = [illegible] मुदम् = آنند کو

87

13

अहमित्यमुतोऽवरूढलोका-
द्भवदीयात्प्रतिपत्तिसारतो मे ।
अणुमात्रकमेव विश्वनिष्ठम्
घटतां येन भवेयमाचितो ते ॥२८॥

अहं = میں   इति = یہ کہ   अमुतः = اس سے

अवरूढ = اترا   लोकात् = لوک سے

(جہاں جہاں مجھ [illegible] [illegible])

اہم سے سب کچھ [illegible] ہوا ۔

भवदीया = تمہاری   प्रतिपत्ति = [illegible]

सारता = سار سے (اس [illegible])

मे = مجھ   अणुमात्रकमेव = [illegible]

विश्वनिष्ठम् = [illegible]   घटताम् = [illegible]

येन = جس سے   भवेयम = بنا   आचितो = [illegible]

ते = تمہارا

([illegible])

87/

13/ अपरिमितरूपमहं तं तं भावं प्रतिक्षणं पश्यन्
त्वामेव विश्वरूपं निजनाथं साधु पश्येयम्॥२९॥

अपरिमित = بے حد रूपम = روپ

अहं = میں तं तं भावं = اس اس بھاؤ کو

प्रतिक्षणं = ہر چھن पश्यन् = دیکھتا ہوا

(ہر چھن دیکھتا ہوا)

त्वामेव = تجھ ہی विश्वरूपं = وشو روپ - جگت آتما

निजनाथं = اپنے ناتھ کو साधु = اچھی طرح

पश्येयम् = دیکھتا رہوں

- ساکشات کار کرتا رہوں

// ४४

13

भवदङ्गगतं तमेव कस्मा-
न्न मनः पर्यटतीष्टमर्थमर्थम ।
प्रकृतिश्च्युतिरस्ति नो तथाऽस्य
मम चेच्छापरिपूर्तये परवै ॥२०॥

भवद् = تمہارے   अङ्ग = انگ   गतं = [illegible]

(تمہارا انگ [illegible])

त्वमेव = [illegible]   कस्मात् = [illegible]   न = [illegible]

मनः = [illegible]   पर्यटती = [illegible]

प्रथम प्रथम = [illegible]   ईष्टम = [illegible]

प्रकृति = [illegible]   क्षति = [illegible]

अस्ति = ہے   नो = نہیں   ([illegible])

अस्य = اس کی   तथा = [illegible]   मम = میری

इच्छा पूर्तये = [illegible]

([illegible])

परवै = [illegible]   ([illegible])

[illegible]

13

44

प्रातस्थाः किल ते तवानुभावा-
द्भगवन्केऽप्यमुनैव चक्षुषा ये ।
अपि ह्यालिक चेष्टया चरन्तः
परिपश्यन्ति भवद्वपुः सदाऽग्रे ॥ २१॥

प्रातस्थाः = [illegible] - किल = بلاشک [illegible] ते = [illegible]
तव = [illegible] अनुभावात् = [illegible] - [illegible]
भगवन् = [illegible] केऽपि = [illegible] अमुनैव
चक्षुषा = [illegible] ये = [illegible]
अपि = [illegible] ह्यालिक = [illegible] ([illegible]) - [illegible]
([illegible]) = [illegible]
चरन्तः = [illegible] परिपश्यन्ति = [illegible]
भवद् = [illegible] वपु = [illegible] सदाऽग्रे = [illegible]
अग्रे = [illegible] ([illegible])
[illegible]

[illegible]

89

13

न सा मतिरुदेति या न भवति त्वदिच्छामयी
सदा शुभमये तरद्भगवतैवमाचर्यते ।
अतोऽस्मि भवदात्मको भवि यथा तथा संचरन्
स्थितोऽनिशमबाधितत्वदमलाङ्घ्रिपूजोत्सव ॥१२॥

न = [illegible] सा = [illegible] मति = [illegible] उदेति = [illegible] या = [illegible]

न = [illegible] भवति = [illegible] त्वद् इच्छामयी = [illegible]

सदा = ہمیشہ शुभमये = [illegible]

यतरत = [illegible] भगवत = [illegible]

आचर्यत = [illegible]

अतः = [illegible] अस्मि = [illegible] भवतात्मका =

भवि = [illegible] यथा तथा = [illegible]

संचरन = [illegible] स्थिता = [illegible] अनिशम = [illegible]

अबाधित = [illegible] त्वद् = [illegible] अमल = [illegible]

अङ्घ्रि = [illegible] पूजा = [illegible]

उत्सव = [illegible]

89

13/

भवदीयगभीरभाषितेषु
प्रतिभा सम्यगुदेतु मे पुरोऽतः ।
तदनुष्ठितशक्तिरप्यतस्त-
द्भवदर्चाव्यसने च निर्विरामम् ॥ २३ ॥

भवदीय = [illegible] गभीर = [illegible] भाषितेषु = [illegible]

प्रतिभा = [illegible] सम्यक् = [illegible]

उदेते = [illegible] मे = [illegible] पुरः = [illegible]

अतः = [illegible]

तद् = [illegible] अनुष्ठित = [illegible]

शक्तिर् अपि = [illegible] अतः = [illegible] तत् = [illegible]

भवत = [illegible] अर्चा = [illegible] व्यसने [illegible]

निर = [illegible] विरामम = [illegible]

[illegible]

× میں ان بھاؤ پدارتھوں کا اور تمہارا ہی انگ سمجھ کر کروں ۔ نہ کہ ان کو الگ سمجھ

سنسار کے سکھ دینے والے ہیں ۔

896

13

व्यवहारपदेऽपि सर्वदा
स प्रतिभात्वर्थकलाप एष माम् ।
भवतोऽवयवो यथा न तु
स्वत एवादरणीयतां गतः ॥ २४॥

ان بھاؤں کا اور سب ہی مقصد ہے تمہارے انگ ہیں ۔

व्यवहारपदेऽपि = دیوہار پد میں بھی (دنیا میں) — सर्वदा = ہمیشہ

प्रतिभातु = نظر آوے — स = یہ — अर्थकलापः = (یہ) تمام پدارتھوں کا گروہ (اس سنسار کا)

दنیا کی اشیاء

× एष = یہی — माम् = مجھے

भवतः = تمہارا — सः — अवयवः = انگ — यथा = جیسے (دیسے ہی یہ بھاؤ پدارتھ تمہارے ہی انگ ہیں ۔ اسی طرح دیوہار میں یہ سب مجھے دنیا کی انگ بات نہ جانے ۔)

न तु = نہ کہ — स्वत एव = اپنے آپ ہی — یعنی بذات خود

ان پدارتھوں کو بذات خود بھاؤ سمجھ کر → تم کو نہ جان کر ہی — आदरणीयतां गतः ×

آدر بھاؤ کو نہ جانے — آدر کرنے نہ بنیں ۔

تم سے الگ — یہ بھاؤ پدارتھ تمہارے ہی انگ ہیں اور ہم تو لیتے ہیں —

{ جان کر یہ بھاؤ پدارتھ آدر کی بھاؤ کو نہ جانے }

90

13

मनसि स्वरसेन यत्र तत्र
प्रचरत्यन्वहमस्य गोचरेषु ।
प्रसृतोप्यविलोल एव युष्म-
त्परिचर्या चतुरः सदा भवेयम् ॥२५॥

मनसि = [illegible] स्वरसेन = [illegible]
यत्र तत्र = [illegible] (प्रचरत्ये = [illegible]
अन्वहम = [illegible] अस्य = [illegible]
गोचरेषु = [illegible] प्रसृतोप्य = [illegible]
अविलोल = [illegible] एव = [illegible]
युष्मत् = [illegible] परिचर्या = [illegible]
चतुरः = [illegible] सदा = [illegible]
भवेयम = [illegible]

90

13

भगवन्भवदिच्छयैव दास-
स्तव जातोऽस्मि परस्य नात्र प्राप्तिः।
कथमेष तथापि वक्त्रबिम्बं
तव पश्यामि न जातु चित्रमेतत् ॥२६॥

भगवन् = اے بھگوان भवद् = آپ کی इच्छयैव = اچھا سے ہی

दासः = داس जातः = پیدا ہوگیا ہوں अस्मि = ہوں

(میں تمہارا داس تمہاری ہی اچھا سے بنا ہوں)

परस्य = اور کسی کی न = نہیں ہے अत्र = اس پر

प्राप्तिः = شکتی اور کسی سادھن کی

कथम् = کیوں एष = یہ तथापि = تو بھی

वक्त्रबिम्बं = مکھ بمب - مکھ منڈل तव = تمہارا

पश्यामि = دیکھوں न = نہیں ہوں जातु = کبھی

चित्रमेतत = یہ اچرج ہے (کہ داس تمہارا کبھی اپنی اچھا سے مکھ کبھی نہیں دیکھ)

→ एतत् चित्रम्.

یہ تمہاری ہی شکتی
بات ہے ورنہ میں
سوتنتر نا زندگی ہے
میں تو بھی دیکھ
میں ذکر تمہارا
مکھ کمل کو میں
دیکھ نہیں

90

13

समुत्सुकास्त्वां प्रति ये भवन्तं
प्रत्यर्थिरूपादवलोकयन्ति ।
तेषामहो किं तदुपस्थितं स्यात
किं साधनं वा फलितं भवेत तत॥२७॥

समुत्सुका = خواہش سے ہوکر त्वां प्रति = تمہاری طرف
(یعنی حاصل کرنے کی تمہاری خواہش میں)

ये = جو لوگ भवन्ते = تم کو प्रत्य = دشمن

अर्थिरूपाद = صورت سے अवलोकयन्ति =
(یعنی وہ جو ایک دشمن کی صورت سے دیکھتے ہیں) دیکھتے ہیں

तेषां = ان لوگوں کا अहो = تعجب ہے

किं = کیا तत = وہ उपस्थिते =

स्यात = ہوگا किं = کیا [حاصل ہوا ہوگا]

साधनं = سادھن - वा = یا फलितं =

भवेत = ہوگا तत = وہ

११
13

भावाभावतया सन्तु भवद्भावेन मे भव।
तथा न किंचिदप्यस्तु न किंचिद्भवतोऽन्यथा॥२८॥

भावाभावतया = ہونے نہ ہونے کے طور پر سन्तु = ہوں
[illegible]

भवत् भावेन = آپکی ہستی کے [illegible]

मे = میرے भव = [illegible]

तथा = اس طرح न = نہ किंचित् = کچھ بھی

अस्तु = ہو न = نہ किंचित = کچھ بھی भवतु = [illegible]

अन्यथा = [illegible]

([illegible])

([illegible])

[illegible]

९१

13/

यन्न किंचिदपि तन्न किंचिद-
प्यस्तु किंचिदपि किंचिदेव मे ।
सर्वथा भवतु तावता भवान्
सर्वतो भवति लब्धपूजित: ॥ २९ ॥

[illegible] ← यत = جو न = نہ किंचिदपि = کچھ بھی - [illegible]

(جو کچھ نہ کچھ ہے - [illegible])

[illegible] ← तत = وہ न = نہ किंचित = کچھ [illegible] - [illegible]

(وہ بھی)

← प्यस्तु = ہو किंचिद् अपि - [illegible]

किंचिदेव = [illegible] मे = میرے

[illegible]

([illegible])

[illegible] सर्वथा = ہر طرح भवतु = ہو तावता = [illegible]

भवान = آپ सर्वता = ہر طرف - [illegible] (تو)

भवति = ہو लब्ध = [illegible] - [illegible]

पूजित = - [illegible]

([illegible])

13/14

संग्रहेण सुख दुःख लक्षणं मां प्रति स्थितमिदं शृणु प्रभो।
सौख्यमेव भवता समागमः स्वामिना विरह एव दुःखिता॥२॥

संग्रहेण = [illegible] सुखदुःख = [illegible] मां प्रति स्थितम् =
इदं = [illegible] शृणु = [illegible]
प्रभो = [illegible] सौख्यमेव = [illegible] भवता =
समागमः = [illegible]
स्वामिना = [illegible] विरह एव = [illegible]
दुःखिता = [illegible]

अन्तरप्यतितरामणीयसी या त्वदप्रथनकालिकाऽस्ति मे।
तामपीश परिमृज्य सर्वतः स्वं स्वरूपममलं प्रकाशय॥२॥

अन्तरप्य = [illegible] अतितराम् = [illegible] अणीयसी = [illegible]
या = [illegible] त्वद = [illegible] अप्रथन = [illegible]
कालिका = [illegible] अस्ति = [illegible] मे = [illegible]
तामपि = [illegible] ईश = [illegible] परिमृज्य =
सर्वतः = [illegible] स्वं = [illegible]
स्वे स्वरूपम = [illegible] अमलं = [illegible] प्रकाशय = [illegible]

एतदेव च मे

तावके वपुषि विश्वनिर्भरे चित्सुधारसमये निरत्यये ।
तिष्ठतः सततमर्चितः प्रभुं जीविते मृतमथान्यदस्तु मे ॥३॥

तावके = [illegible] वपु = [illegible] विश्वनिर्भरे = [illegible]
चितसुधारसमये = [illegible]
निरत्यय = [illegible]
तिष्ठत = [illegible] सततम् = [illegible] अर्चितः = [illegible]
प्रभुं = [illegible] जीविते = زندہ [illegible]
मृतम् = [illegible] अथ = [illegible] अन्यद = [illegible] अस्तु = [illegible]
मे = [illegible]

ईश्वरोऽहमहमेव रूपवान् पण्डितोऽस्मि सुभगोऽस्मि कोऽपरः
मत्समोऽस्ति जगतीति शोभते मानिता त्वदनुरागिणः परम् ॥४॥

ईश्वरो अहं अहमेव = [illegible] रूपवान = [illegible]
पण्डितोऽस्मि = [illegible] सुभगोऽस्मि = [illegible]
कोऽपरः = [illegible]
मत्समोऽस्ति = [illegible] जगती = [illegible] इति = [illegible]
शोभते = [illegible] मानिता = [illegible]
त्वत = [illegible] अनुरागिणः = [illegible]
परम् = [illegible]

[illegible]

[illegible]

देव देव भवदद्भुतामृता - ख्याति संहरण लब्ध जन्मना ।
तद्यथास्थित पदार्थ संविदा मां कुरुष्व चरणार्चनोचितम् ॥५॥

देव देव = [illegible] भवत् अद्भुत = [illegible]

अख्याति संहरण = [illegible] संहरण = [illegible]

लब्ध जन्मना = [illegible] तत् यथा = [illegible]

स्थित = [illegible] पदार्थ संविदा = [illegible]

मां = [illegible] कुरुष्व = [illegible] चरण अर्चना उच्यतम् = [illegible]

ध्यायते तदनु दृश्यते ततः स्पृश्यते च परमेश्वरः स्वयम् ।
यत्र पूजनमहोत्सवः स मे सर्वदाऽस्तु भवतोऽनुभावतः ॥६॥

ध्यायते = [illegible] ततः = [illegible] अनु दृश्यते = [illegible]

ततः = [illegible] स्पृश्यते = [illegible] च परमेश्वर = [illegible]

स्वयम = [illegible] यत्र = [illegible]

पूजनमहोत्सवः = [illegible] स = [illegible] मे = [illegible]

सर्वदा = [illegible] अस्तु = [illegible]

भवता = [illegible] अनुभावतः = [illegible]

[illegible]

भक्तिशालिषु = [illegible] सदा = [illegible]

१५ विजृम्भते = [illegible]

यद्यथास्थितपदार्थदर्शनम् युष्मदर्चनमहोत्सवश्चयः।
युग्ममेतदितरेतराश्रयम भक्तिशालिषु सदा विजृम्भते ॥७॥

([illegible])

यद् यथा स्थित = [illegible] पदार्थ = [illegible]

दर्शनम् = [illegible] युष्मत = [illegible]

अर्चन = [illegible] महोत्सव = [illegible]

([illegible])

युग्मम = [illegible] एतत = [illegible] इतरेतराश्रयम् = [illegible]

तत्तदिन्द्रियमुखेन सन्ततम् युष्मदर्चनरसायनासवम्।
सर्वभावचषकेषु पूरिते - ष्वापिवन्नपि भवेयमुन्मदः ॥८॥

तत् तत् = [illegible] इन्द्रियमुखेन = [illegible]

सन्ततम् = [illegible] युष्मत् अर्चन = [illegible]

२५ रसायन = [illegible] आसवम = [illegible]

सर्वभाव = [illegible] चषकेषु = [illegible]

पूरितेष्व = [illegible] आपिवन

भवेयम् = [illegible] उन्मदा = [illegible]

अन्यवेद्यमणुमात्रमस्ति न स्वप्रकाशमखिलं विजृम्भते।
यत्र नाथ भवतः पुरे स्थितिम् तत्र मे कुरु सदा तवार्चितुः ॥१९॥

अन्य = [illegible] वेद्यम = [illegible] अणुमात्रम = ذرا بھی - اَنُو ماتر سے بھی
न अस्ति = نہیں ہے ([illegible]) [illegible] स्वप्रकाशम =
अखिलं = سارا विजृम्भते = [illegible]
यत्र = جس شہر میں नाथ = اے سوامی भवतः पुरे = [illegible] स्थितिम =
तत्र = اسی شہر میں मे = میری कुरु = کر ([illegible])
सदा = ہمیشہ तव अर्चितु = [illegible]

दासधाम्नि विनियोजितोऽप्यहम् स्वेच्छयैव परमेश्वर त्वया।
दर्शनेन न किमस्मि पात्रितः पादसंवहन कर्मणाऽपि वा ॥२०॥

दासधाम्नि = داس پد میں विनियोजितो = [illegible] अप्यहम = میں
स्वेच्छयैव = [illegible] परमेश्वर = اے پرمیشور त्वया = تم نے
दर्शनेन = درشن سے न = نہ किम = کیوں
अस्मि = [illegible] पात्रितः = پاتر ([illegible])
पाद = پاؤں संवहन = [illegible]
कर्मणापि = [illegible] ([illegible]) वा = یا

[illegible]

शक्तिपातसमये विचारणम् प्राप्तमीश न करोषि कर्हिचित
अद्य मां प्रति किमागतं यतः स्वप्रकाशनविधौ विलम्बसे ॥२१॥

शक्तिपात समये = [illegible] प्राप्तम् = [illegible] विचारणम् = [illegible]
ईश = [illegible]
न करोषि = [illegible] कर्हिचित = [illegible]
अद्य = [illegible] मां प्रति = [illegible] किमागतं = [illegible] यतः = [illegible]
स्वप्रकाशनविधौ = [illegible]
विलम्बसे = [illegible]

तत्र तत्र विषये बहिर्विभा- त्यन्तरे च परमेश्वरीयुतम
त्वां जगत्त्रितयनिर्भरं सदा लोकयेय निजपाणिपूजितम ॥२२॥

तत्र तत्र विषये = [illegible] बहि = [illegible] विभात्य = [illegible]
अन्तरे = [illegible] परमेश्वरीयुतम = [illegible]
त्वां = [illegible] जगत = [illegible] त्रितय = [illegible]
निरभरं = [illegible] सदा = [illegible] लोकय = [illegible]
निज = [illegible] पाणि = [illegible] पूजितम् = [illegible]
([illegible])

सदा = [illegible]

तत्र तत्र विषये वालिविभा- त्यन्तरे च परमेश्वरी युतम
त्वां जगत्त्रि

स्वामिसौधर्माभिसन्धिमात्रतो
निर्विबन्धमधिरुह्य सर्वदा ।
स्यों प्रसादपरमामृतासवा-
पानकेन परिलब्धनिर्वृति : ॥ २३ ॥

स्वामि = [illegible] सौधर्म = [illegible] अभिसन्धिमात्रतो [illegible]

[illegible]

निर्विबन्धम = [illegible] अधिरुह्य = [illegible]

सर्वदा = [illegible] स्यो = [illegible]

प्रसाद = [illegible] परमामृत = [illegible] आसव = [illegible]

पानकेन = [illegible] परिलब्ध = [illegible]

निर्वृति = [illegible]

[illegible]

[illegible]

यत्समस्त सुभगार्थवस्तुषु   स्पर्शमात्रविधिना चमत्कृतिम
तां समर्पयति तेन ते वपुः   पूजयन्त्यचल भक्तिशालिनः
॥२४॥

यत = [illegible] समस्त = [illegible] सुभग = [illegible] अर्थ वस्तुषु = [illegible]
स्पर्शमात्र [illegible] विधिना = [illegible]
चमत्कृतिम = [illegible] ([illegible]) तां = [illegible]
समर्पयति = [illegible] तेन = [illegible] ते वपुः = [illegible]
पूजयन्त्य = [illegible] ([illegible])
अचलभक्तिशालिनः = [illegible]

स्फारयस्यखिलमात्मना स्फुरन   विश्वमामृशसि रूपमामृशन
यत्स्वयं निजरसेन घूर्णसे   तत्समुल्लसति भावमण्डलम
॥२५॥

स्फारयस्य = [illegible] अखिलम = [illegible] आत्मना स्फुरन = [illegible]
विश्वम = [illegible] आमृशसि = [illegible]
रूपम = [illegible] आमृशन = [illegible] [[illegible]]
यत = [illegible] स्वयं = [illegible] ([illegible]) निजरसेन = [illegible]
घूर्णसे = [illegible] ([illegible]) तत = [illegible]
समुल्लसति = [illegible] ([illegible]) भावमण्डलम = [illegible]

यो विकल्पमिदमर्थमण्डले पश्यतीश निखिलं भवद्वपुः ।
स्वात्मपक्षपरिपूरिते जग- त्यस्य नित्यसुखिनः कुतो भयम् ॥२६॥

99

यः = [illegible] विकल्पम = [illegible] इदम् अर्थमण्डले = [illegible] पश्यति
ईश = [illegible] निखिलं = [illegible] भवत् वपुः = [illegible]
स्वात्मपक्ष = [illegible] परिपूरिते = [illegible] जगत्
अस्य = [illegible] नित्य = [illegible]
कुतो = [illegible] भयम् = [illegible]

कण्ठकोणविनिविष्टमीश ते कालकूटमपि मे महामृतम् ।
अप्युपात्तममृतं भवद्वपु- र्भेदवृत्ति यदि मे न रोचते ॥२७॥

मे = [illegible] कण्ठकोण = [illegible] विनिविष्ट = [illegible] ईश = [illegible] ते = [illegible]
कालकूटम = [illegible] अपि = [illegible] मे = [illegible] महामृतम् [illegible]
अपि उपात्तम = [illegible] अमृत = [illegible]
भवत् वपु [illegible] भेदवृत्ति = [illegible] यदि = [illegible]

त्वत्प्रलापमयरक्तगीतिका- नित्ययुक्तवदनोपशोभितः ।
स्यामथापि भवदर्चनाक्रिया- प्रेयसापरिगताशयः सदा ॥२८॥

त्वत्प्रलापमय = [illegible] रक्त गीतिका = [illegible] नित्य
युक्त = [illegible] वदन = [illegible] उपशोभितः = [illegible]
([illegible])
स्याम = [illegible] अथापि = [illegible] भवद् अर्चना = [illegible] क्रिया
[illegible] प्रेयसा = [illegible] परिगत = [illegible] आशयः = [illegible]
सदा = [illegible]

101

ईक्षिते न बत पारमेश्वरं   प्राक्यते गरायुत तथा च मे
दत्तमप्यमृतानिर्भरं वपुः   स्वे न पातुमनुमन्यते तथा ॥१९॥

ईक्षिते = [illegible] न = [illegible] बत = [illegible] पारमेश्वरं = [illegible]
प्राक्यते = [illegible] गरायुत = [illegible]
तथा च मे = [illegible] दत्तमप्य = [illegible] अमृतानिर्भरं वपु
वपु = [illegible] स्वे = [illegible] न = [illegible]
पातुम = [illegible] अनुमन्यते [illegible] तथा = [illegible]

त्वामगाधमविकल्पमद्वयं   स्वस्वरूपमखिलार्थघस्मरम्
आविशन्नहमुमेश सर्वदा   पूजयेयमभिसंस्तुवीय च ॥२०॥

त्वाम = [illegible] अगाधम [illegible] अविकल्प = [illegible] अद्वयं = [illegible]
स्वरूपम = [illegible] अखिलार्थ
घस्मरम = [illegible] आविशन्
[illegible] = [illegible] उमेश = [illegible] सर्वदा = [illegible]
पूजयेयम = [illegible] अभिसंस्तुवीय च = [illegible]

Contd on Soundrai Lahri note book
See page 71 there.

27.1.67

کرسه [illegible] کلمه دوده کمه

شوره محمد وسروان ون کیلورد